

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
<i>Kirurgiska kliniken.</i>				
1 underkirurg, tillika förste underläkare	—	—	3,500	3,500
<i>Anm.: Till gift befattningshavare utgår hyresbidrag med 750 kronor av allmänna medel och 750 kronor från akademiska sjukhusets stat.</i>				
1 amanuens, Nilsson-Aschanius	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: I arvodet för amanuens Nilsson-Aschanius ingår 150 kronor ränta å Nilsson-Aschanska amanuensfonden.</i>				
1 amanuens	—	—	1,500	1,500
1 "	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till underkirurgen och amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Obstetrisk-gynekologiska kliniken.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	1,800	1,800
1 " tillika amanuens vid gynekologiska polikliniken	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Oftalmiatrika kliniken.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	1,800	1,800
1 " tillika amanuens vid oftalmiatrika polikliniken	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, att, vad var och en av dem angår, ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Kliniken för öron-, näs- och halssjukdomar.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	1,800	1,800
1 "	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Pediatrica kliniken.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	1,800	1,800
1 " tillika amanuens vid pediatrica polikliniken	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
<i>Kliniken för bröstsjuka.</i>				
1 amanuens	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgår till amanuensen under villkor, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Psykiatriska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Akademiska sjukhusets röntgenavdelning.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	1,800	1,800
1 "	—	—	1,500	1,500
<i>Anm.: Ovanstående arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.</i>				
<i>Medicinska poliklinikerna.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400
1 "	—	—	2,400	2,400
1 " vid gynekologiska polikliniken, se under obstetrisk-gynekologiska kliniken.				
1 " vid oftalmiatriska polikliniken, se under oftalmiatriska kliniken.				
<i>Anatomiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Histologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Patologiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Fysiologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Farmakologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Anm.: I arvodet för amanuensen vid farmakologiska institutionen ingår 350 kronor ränta från Wahlenbergs amanuensfond.</i>				

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Arvode	Summa
<i>Institutionen för allmän och analytisk kemi.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
3 amanuenser	—	—	5,400	5,400
<i>Fysikalisk-kemiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Mineralogisk-geologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Paleontologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Fysiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
2 amanuenser	—	—	3,600	3,600
<i>Astronomiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Anm.: I arvudet för amanuensen ingår 44 kronor ränta å Melanderhjemska, Malletska, Prosperinska och Bredmanska amanuensfonden.</i>				
<i>Meteorologiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Botaniska institutionen.</i>				
1 amanuens vid botaniska trädgården	—	—	1,800	1,800
<i>Anm.: I arvudet för denne amanuens ingår 120 kronor ränta å Wahlenbergiska fonden.</i>				
1 amanuens vid botaniska laboratoriet	—	—	1,800	1,800
<i>Zoologiska institutionen.</i>				
1 amanuens vid zoologiska museet	—	—	1,800	1,800
1 » » zootomiska laboratoriet	—	—	1,800	1,800
<i>Geografiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Myntkabinettet.</i>				
1 amanuens	—	—	750	750
<i>Museet för nordiska fornsaker.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Konstmuseet.</i>				
1 amanuens	—	—	750	750

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
<i>Victoriamuseet för egyptiska fornsaker.</i>				
1 amanuens	—	—	750	750
D. Avlöningsstat för exercitiemästare.				
1 director musices	3,300	1,700	—	5,000
<i>Anm.: 1. Åtnjuter director musices boställsrum, skall lönen minskas med 800 kronor årligen.</i>				
<i>2. Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.</i>				
1 gymnastiklärare	2,400	1,200	—	3,600
<i>Anm.: Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.</i>				
1 biträdande gymnastiklärare	—	—	900	900
E. Diverse arvoden m. m.				
Rektors honorarium	—	—	2,400	2,400
Arvoden à 800 kronor till drätselnämndens tre valda ledamöter	—	—	2,400	2,400
1 lärare i utförande av ritningar för vetenskapliga ändamål	—	—	—	—
Arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens förenade seminariebibliotek (omfattande seminarierna för klassiska, nordiska och romanska språk, tyska språket, engelska språket, historia, filosofi, estetik och litteraturhistoria, semitiska och slaviska språk samt sanskrit och jämförande indo-europeisk språkforskning)	—	—	2,550	2,550
Arvoden till bibliotekarier vid seminarierna för statskunskap, klassisk fornkunskap och antikens historia samt statistik	—	—	585	585
Summa kronor	—	—	—	1,241,185

Anmärkning till avlöningsstater för professorer och lärare m. fl.

Värdena av indragna naturaförmåner, nämligen ersättning för humlegårdslott och ved in natura, den sistnämnda beräknad till ett pris av 15 kronor för varje famn, skola särskilt bokföras å och redovisas till ålderstilläggsfonden. Vad sålunda under ett år influtit till fonden skall under det nästföljande användas till bestridande i första hand av utgifterna för ålderstillägg åt befattningshavare vid universitetet.

II. Anslag till materiel m. m.

Biblioteket:

Bokinköp och bokbindning m. m.	kronor 50,000	
Uppvärmning och belysning m. m.	» 15,800	
Till akademiska läsesällskapet	» 525	
Inskrivningspenningar av studenter och auktionsprovision	» 667	66,992
Medicinska kliniken		1,350
Kirurgiska kliniken		500
Obstetrisk-gynekologiska kliniken		500

Oftalmiatrika kliniken	500
Pediatrika kliniken	500
Kliniken för bröstsjuka	600
Medicinska poliklinikerna	1,700

Akademiska sjukhuset:

Materiel jämte avlöning åt vaktmästare	kronor 7,000
För sjukvård åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län	» 5,000
Ersättning för indragen ved in natura	» 1,008
Anatomiska institutionen	5,550
Histologiska institutionen	5,550
Patologiska institutionen	6,650
Fysiologiska institutionen	6,550
Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi	5,270
Farmakologiska institutionen	1,330

Institutionen för allmän och analytisk kemi	14,400
Geologisk-mineralogiska institutionen	4,050
Paleontologiska institutionen	1,750
Fysiska institutionen	9,600
Astronomiska institutionen	2,920
Meteorologiska institutionen	3,760

Botaniska institutionen:

Botaniska museet	2,650
Botaniska trädgården	12,460
Botaniska laboratoriet	1,100
Växtbiologiska institutionen	1,450
Zoologiska institutionen	11,300
Geografiska institutionen	1,910

Museet för nordiska fornsaker	3,300
Vissa museer och institutioner inom humanistiska sektionen	2,000

Anm.: Ovanstående belopp å 2,000 kronor skall av kanslern för rikets universitet fördelas mellan myntkabinettet, konstmuseet, Viktoriamuseet för egyptiska fornsaker samt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia.

De i Gustavianum inrymda institutionerna:

Till uppvärmning, belysning, städning m. m.	6,000
Musikaliska kapellet	1,050
Gymnastikinsträttningen	—
Seminierna inom teologiska fakulteten	1,200
» » juridiska fakulteten	800
» » filosofiska fakultetens humanistiska sektion:	
Till inköp av böcker och annan undervisningsmateriel ävensom för tillfälliga utgifter	5,500
Matematiska seminariet	1,640
Humanistiska sektionens förenade seminariebibliotek	5,635
Till ridundervisningens uppehållande	—

Reparationer	53,700
Krono- och kommunalutskylder samt brandavgifter för universitetets fastigheter i Uppsala	6,500
Extra utgifter, däri inberäknad tryckningskostnad	67,000
Summa kronor	338,225

III. *Anslag till diverse ändamål.*

Gratual, varur utgå till professorernas, överbibliotekariens och rättnästarens änkor högst 240 kronor för var och en samt till övriga tjänstemäns änkor högst 180 kronor för var och en och återstoden tillfaller universitetets pensionsinrättning	kronor	7,140
Gratual för lägre betjäningens änkor och barn eller betjänade själva, då de blivit oförmögna till tjänstgöring	»	600
Understöd åt avlidne akademiekursorn L. F. Lundbergs dotter Anna Charlotta Lundberg, så länge hon lever ogift	»	150
Humlegårdssättning att redovisas till universitetets ålders-tilläggfond	»	235
Ersättning till ålderstilläggsfonden för indragen ved in natura	»	4,350
Ersättning till riksrådet Skyttes donation för indragen spannmålsindelning	»	1,785
	»	14,260
IV. <i>Till Kungl. Maj:ts disposition</i>	»	4,880
Summa kronor		1,598,550

Anmärkningar till staten:

1. Darest å anslagen till materiel för de särskilda institutionerna, till reparationer av universitetets byggnader, till krono- och kommunalutskylder samt brandavgifter för universitetets fastigheter och till extra utgifter, däri inberäknad tryckningskostnad, under något år uppstå besparingar, må dessa bibehållas för samma ändamål under kommande år. Skulle det under en följd av år visa sig, att materielanslaget för en institution kan något minskas, medan samma anslag för en annan institution behöver ökas, äger kanslern hos Kungl. Maj:t gora framställning om jämkning i anslagen.

2. Nu ifrågakvarande anslag böra särskilt bokföras.

3. Såväl besparingar å utgiftsstaten i andra fall än ovan omformulats och med undantag i vissa fall av besparingar å docentstipendier, varom bestämmelser i annan ordning meddelas, som ock tillfalliga och i inkomststaten icke inberäknade inkomster ingå till reservfonden, vilken står under kanslerns disposition för universitetets vetenskapliga och ekonomiska behov, i den ordning universitetsstatuterna stadga.

4. Om inkomsterna något år icke fullt motsvara utgifterna, må bristen, efter hemställan hos kanslern och enligt hans föreskrift i ämnet, tackas av reservfonden.

II. Genom beslut den 6 maj 1925 har Kungl. Maj:t vidare fastställt avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänade vid universitetets samlingar och inrättningar, avseende dispositionen av det till avlöningar åt nämnda befattningshavare i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget. Efter sedermera däri vidtagna ändringar, senast den 20 april 1934, äro berörda stater av följande lydelse:

Avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Uppsala
samlingar och inrättningar m. m.

Biblioteket.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 131,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	» 44,400

Botaniska och zoologiska institutionerna.

Avlöningar till konservatorer och trädgårdsmästare, förslags- anslag	kronor 19,500
---	---------------

Kansliet.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 30,900
Arvoden till tjänstemän vid universitetets och fakulteternas kanslier	» 8,000

Drätselverket.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 35,000
Siffergranskare å räntekammaren, arvode	» 500

*Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medi-
cinska och filosofiska fakulteterna.*

Avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, förslagsanslag	kronor 98,140
Vaktmästare vid musikaliska kapellet, förutom boställsrum, arvode	» 700
Tillsyningsman för Linnéanska stiftelsen å Hammarby, arvode	» 960
Instrumentmakare, arvode	» —

Vikariatsersättningar.

Ersättningar till vikarierande akademiska lärare m. fl., för- slagsanslag	kronor 10,000
Summa kronor 379,600	

Antalet ordinarie befattningshavare vid universitetet, som jämlikt vederbör-
liga beslut åtnjuta avlöning från de i ovannämnda avlöningsstater uppförda
anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän, är bestämt på föl-
jande sätt:

Befattning.	Biblioteket:	Lönegrad.
1 överbibliotekarie		B 30
4 förste bibliotekarier		B 26
9 andre bibliotekarier		B 21
1 maskinist		B 8

Befattning.	Lönegrad.
4 vaktmästare	B 7
1 kanslibitråde	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

Botaniska och zoologiska institutionerna:

2 konservatorer	B 21
1 trädgårdsmästare	B 18

Kansliet:

1 sekreterare	B 28
1 akademinotarie och ombudsman	B 26
1 akademivaktmästare	B 7
1 fakultetsvaktmästare	B 7
1 kanslibitråde	B 7
1 portvakt	B 5

Drätselverket:

1 räntmästare	B 30
1 kamrerare	B 24
1 andre kamrerare	B 21
1 maskinist	B 8
1 ränteri- och kontorsvaktmästare	B 7
1 kanslibitråde	B 7

Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande
medicinska och filosofiska fakulteterna:

1 preparator vid histologiska institutionen	B 10
1 instrumentmakare vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 10
1 maskinist vid institutionen för allmän och analytisk kemi	B 8
1 maskinist vid fysiska institutionen	B 8
1 maskinist vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 8
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid patologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska och histologiska institutionerna	B 7
1 vaktmästare vid patologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid institutionen för allmän och analytisk kemi	B 7
1 vaktmästare vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid mineralogisk-geologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid fysiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid astronomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid meteorologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid botaniska museet	B 7
2 vaktmästare vid zoologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid paleontologiska institutionen	B 7

Befattning.	Lönegrad.
1 vaktmästare vid museet för nordiska fornsaker	B 7
1 vaktmästare vid gymnastikinrättningen	B 7
2 underträdgårdsmästare	B 7
2 trädgårdsmedhjälpare	B 5
1 vaktmästare vid geografiska institutionen	B 5

III. Beträffande vidare ovannämnda anslag till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. å 40,150 kronor har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 april 1934 föreskrivit, att till nedannämnda ändamål skola för budgetåret 1934/1935 utgå följande belopp, vart för sig betraktat såsom ett särskilt anslag, nämligen:

Uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen . . .	kronor 8,000
Arvode åt en ledare av juridiska fakultetens propedeutiska kurs i civilrätt m. m.	» 1,500
Arvode åt en extra ordinarie amanuens vid histologiska institutionen	» 750
Arvode åt en amanuens vid hygienisk-bakteriologiska institutionen	» 1,800
Arvode åt biträdande lärare i medicin	» 4,500
» » » » i fysikalisk diagnostik	» 3,000
» » ledare av två kurser i allmän sjukvårdsteknik . . .	» 750
Förstärkning av arvode till biträdande lärare i kirurgi . . .	» 2,400
Arvode åt biträdande lärare i ryska	» 2,000
» » biträde vid statistiska seminariet	» 1,200
» » biträde vid övningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi	» 2,250
Arvode åt en assistent vid fysiska institutionen	» 2,400
Mekaniska arbeten vid fysiska institutionen	» 9,000
Lönstillägg åt vaktmästaren vid musikaliska kapellet	» 600
Summa kronor 40,150	

IV. Ur det ovan omförmälda anslaget till materiel för vissa institutioner m. m. å 65,500 kronor utgår enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 till upprätthållande under budgetåret 1934/1935 av verksamheten å pedagogiska seminariet och övningsskolan ett belopp av 11,300 kronor. Ur sist-nämnda belopp bestrides arvode till bibliotekarien vid sagda seminarium med 75 kronor för år. Fördelningen i övrigt av förevarande anslag framgår under nästföljande punkt.

V. Av ovannämnda anslagsmedel å 116,900 kronor slutligen, som ur det under elfte huvudtiteln uppförda anslaget till allmänna indragningsstaten utgår till Uppsala universitet, belöpa nedannämnda belopp å avlöningar till följande befattningshavare å indragningsstat, nämligen:

Svedberg, T., professor i fysikalisk kemi, enligt kungl. brev den 6 juni 1925, personligen:

lön, förutom 3,500 kronor från C. F. Liljewalchs fond			
för personliga professurer vid Uppsala universitet	kronor	4,500	
ålderstillägg	»	1,000	
tjänstgöringspenningar	»	4,000	9,500
von Zeipel, E. H., professor i astronomi, enligt kungl. brev den 6 juni 1925, personligen:			
lön, förutom begynnelselönen vid den i staten uppförda observatorsbefattningen i astronomi	»	2,000	
ålderstillägg	»	1,000	
tjänstgöringspenningar, förutom tjänstgöringspenningarna vid observatorsbefattningen	»	1,000	4,000
Sahlgren, G. F. J., professor i nordisk ortnamnsforskning, enligt kungl. brev den 20 juni 1930 och den 24 juli 1931, personligen:			
lön	»	8,000	
ålderstillägg	»	1,000	
tjänstgöringspenningar	»	4,000	13,000
Laurell, H. F., professor i medicinsk radiologi, enligt kungl. brev den 16 april 1931, personligen:			
lön, förutom lön vid den i staten uppförda lärartjänsten i medicinsk radiologi	»	2,000	
tjänstgöringspenningar, förutom tjänstgöringspenningar vid samma tjänst	»	1,000	3,000
<i>Anm.:</i> Professor H. F. Laurell äger att efter 5 års tjänstgöring uppbära ett ålderstillägg å 1,000 kronor.			
Innehavaren av B. John F. och Svea Anderssons professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar, enligt kungl. brev den 3 juni 1932:			
lön	»	8,000	
tjänstgöringspenningar	»	4,000	12,000
<i>Anm.:</i> Efter 5 års tjänstgöring utgår ett ålderstillägg å lönen med 1,000 kronor.			
Till arvode till en assistent å den fysikalisk-kemiska institutionen vid universitetet i Uppsala, enligt kungl. brev den 30 maj 1924, den 18 juni 1926 och den 8 maj 1931 årligen			3,600
Summa kronor			45,100

Dessutom finnas vid universitetet i Uppsala två professorer, uteslutande avlönade förmedelst donationsmedel, den ena i missionshistoria och ostasiatisk religionshistoria (enligt kungl. brev den 21 februari 1930) och den andra i idé- och lärdoms historia (enligt kungl. brev den 30 december 1932).

Enligt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen skola de för universitetet avsedda anslagsmedlen uppföras å riksstaten under ett anslag till avlöningar av förslagsanslags natur, ett anslag till materiel m. m. samt ett anslag till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, de två

sistnämnda av reservationsanslags natur. Vidare skola till stipendier åt studerande samt till vissa ersättningar m. m. utgå medel ur särskilda bestämda anslag. Från det förstnämnda anslaget till avlöningar skola bestridas även kostnaderna för ålderstillägg åt professorer och övriga ordinarie lärare, vilka kostnader för närvarande utgå ur huvudtiteln allmänna anslag till ålderstillägg. Däremot skola kostnaderna för dyrtidstillägg även i fortsättningen avföras å ett å huvudtiteln uppfört gemensamhetsanslag. Universitetets egna inkomster slutligen böra till belopp, som i vederbörlig ordning bestämts eller må kunna bli fastställda, i sin helhet lämpligen avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel.

Med skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* gjort framställning om anvisande av medel till universitetets verksamhet under budgetåret 1935/1936.

Kanslern har därvid såsom principuttalande anfört:

Det större akademiska konsistoriet i Uppsala hade i sina anslagsäskanden för budgetåret 1935/1936 gjort framställning *dels* om återförande till förutvarande storlek av åtskilliga anslagsposter, vilka för de två sista budgetåren undergått sänkning, som avsetts att vara av tillfällig natur, eller om förnyat beviljande av anslag, vilka ej utgått under de sista åren, *dels ock* om höjning av vissa anslag i syfte att genom anställande av nya lärarkrafter, förstärkning av den vid institutionerna knutna tekniska personalen eller på annat sätt tillgodose undervisningens och forskningens krav. Sammanlagda anslagsökningen ifråga om de årligen återkommande anslagen skulle efter konsistoriets förslag — med beaktande av att en anslagspost undergått minskning — uppgå till 84,154 kronor. Dessutom hade konsistoriet hemställt om några nya anslag, vilka hade naturen av engångsanslag.

Under de två sista budgetåren hade kanslern på grund av den hårt ansträngda statsfinansiella situationen ansett sig böra iakttaga stor återhållsamhet vid äskandet av anslag till de akademiska läroanstalterna. De av kanslern begärda anslagen hade i åtskilliga fall blivit föremål för ytterligare beskärning. Vad Uppsala universitet beträffade, minskades för budgetåret 1933/1934 sammanlagda beloppet av de årligen återkommande anslagen med 77,540 kronor i förhållande till motsvarande slutsumma för budgetåret 1932/1933 eller från 2,111,284 kronor till 2,033,744 kronor. För budgetåret 1934/1935 hade å sagda anslag vidtagits höjningar med sammanlagt 68,215 kronor, varför totala anslagssumman nu vore nära 10,000 kronor mindre än slutsumman för budgetåret 1932/1933.

Vid bedömandet av de av konsistoriet framlagda anslagsäskandena utginge kanslern ifrån, att den statsfinansiella ställningen under instundande budgetår fortfarande komme att vara mycket ansträngd. Ehuru väl återhållsamhet vid anslagsäskandenas framläggande således vore påkallad, kunde kanslern dock icke undgå att i viss utsträckning hemställa om ökade anslag till det akademiska arbetet.

På grund härav borde man för närvarande icke i första hand använda de begränsade medel, som kunde vara att påräkna utöver förut utgående anslag, till utökning av universitetsorganisationen genom inrättande av nya professorsbefattningar, hur önskvärda åtskilliga sådana än kunde vara, sär-

skilt inom det naturvetenskapliga ämnesområdet. Man finge i stället söka åstadkomma en viss arbetsfördelning de olika lärosätena emellan. Man borde därvid koncentrera sig på att söka göra de förefintliga lärarkrafterna så effektiva som möjligt både i fråga om vetenskaplig forskning och undervisning. Vad institutionsföreståndarna beträffade, kunde detta bäst ske genom att befria dem från en del relativt enkla men tidsödande förvaltningsbestyr, tillhandahålla dem teknisk hjälp vid deras vetenskapliga undersökningar och erforderligt biträde av vaktmästare för institutionens skötande, samt bevilja dem någorlunda tillräckliga medel till instrument och materiel. I fråga om vissa ämnen torde, särskilt med hänsyn till önskvärdheten att till studiernas underlättande och studietidens förkortande anordna grundläggande, jämförelsevis elementära kurser, erfordras anställande av biträdande lärarkrafter av amanuens- eller assistenttyp.

Kanslern har härefter övergått till behandling av de särskilda anslags-
 äskandena, därvid kanslern till närmare bedömande upptagit endast sådana konsistoriets yrkanden, som kanslern ansett sig kunna understödja. Beträffande övriga framställningar har kanslern hänvisat till konsistoriets skrivelser med därtill hörande bilagor.

Vid beräkandet av anslagsmedlen för universitetet har kanslern följt de i det föregående angivna grunder för den förändrade statsuppställningen.

Jag upptager nu först avlöningsanslaget till behandling. Enligt kanslerns förslag borde den nya avlöningsstat, som i anledning av riksstatsomläggningen skulle fastställas för universitetet, uppdelas på två huvudavdelningar, den ena innefattande avlöningar till I. Professorer och lärare m. fl. samt den andra avlöningar till II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Under huvudavdelningen

I. Professorer och lärare m. fl.

— vilken i nu gällande utgiftsstat för universitetet i huvudsak motsvaras av avdelningarna A. Avlöningsstat för professorer m. fl., C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser samt D. Avlöningsstat för exercitiemästare — skulle enligt kanslerns förslag uppföras särskilda anslagsposter till 1. avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. avlöningar till befattningshavare å in-
 dragningsstat, 3. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., 4. särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare samt 5. arvoden och dylika särskilda ersättningar. Dessa anslagsposter borde i sin tur ytterligare uppdelas på sätt framgår av det följande.

Under anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* har kanslern sålunda under en delpost a. *lön- och tjänstgöringspenningar* beräknat grundavlöningar såväl till de i nuvarande utgiftsstaten under nyssnämnda avdelning A. uppförda professorer samt laborators- med flera dylika befattningar, som till director musices och en gymnastiklärare, vilka redovisas

under avdelning D. Summan av ifrågavarande löneförmåner för dessa befattningshavare uppgår till 840,000 kronor, med vilket belopp kanslern föreslår att delposten måtte upptagas i staten.

Till beredande av *ålderstillägg* åt ovannämnda befattningshavare har kanslern vidare under en delpost *b.* förslagsvis beräknat ett belopp av 48,444 kronor, motsvarande den för innevarande år för ifrågavarande ändamål förutsedda belastningen å huvudtiteln's allmänna anslag till ålderstillägg.

Arvodet till professorn i psykiatri, vilken tillika är överläkare vid Ulleråkers sjukhus, har kanslern vidare uppfört med 3,000 kronor såsom en särskild delpost *c. arvode till professorn i psykiatri* under förevarande anslagspost.

Slutligen har kanslern till en delpost *d.* hänfört *ersättningar till vikarie-
rande akademiska lärare* med förslagsvis 10,000 kronor. Detta belopp motsvarar den för samma ändamål i gällande avlöningsstat för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. uppförda anslagsposten till dylika ersättningar.

Kanslerns förslag innebär, att posten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat skulle uppföras i riksstaten för budgetåret 1935/1936 med $(840,000 + 48,444 + 3,000 + 10,000 =) 901,444$ kronor eller med samma belopp, som beräknats för motsvarande ändamål för budgetåret 1934/1935.

Under en anslagspost *2. avlöningar till befattningshavare å indragningsstat* har kanslern vidare upptagit avlöningsförmåner — innefattande lön, ålderstillägg och tjänstgöringspenningar — till innehavarna av ovannämnda personliga professurer. Medelsbehovet under denna anslagspost har beräknats till 43,500 kronor, vilket innebär en av de nya grunderna för riksstatsuppställningen betingad anslagsökning med 2,000 kronor.

I en anslagspost *3. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* skulle i den nya staten för universitetet ingå vissa underavdelningar.

I sistnämnda avseende har kanslern till en början under en delpost *a.* till avlöningar till biträdande lärare m. fl. beräknat anslagsmedel till de i nu gällande stat under ovannämnda avdelning A. upptagna utgiftsändamålen, i den mån desamma icke utgjorde avlöningsförmåner vid de under 1. här ovan omförmälda ordinarie lärarbefattningarna (professors- samt laborator- med flera dylika befattningar). Sålunda har kanslern härunder uppfört anslag till uppehållande av kostnadsfri undervisning och examination i kyrkosång samt till uppehållande av den praktiska kursen inom juridiska fakulteten, vidare arvodet till lärare vid kursen i allmän kemi och biträdande lärare i kirurgi samt till fyra universitetslektorer, allt tillhopa utgörande 36,400 kronor. Enligt kanslerns förslag borde emellertid härunder även uppföras medel till följande kostnader, som hittills bestritts ur andra anslag, nämligen

ur anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.

till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen	kronor	8,000
» ledare av den juridiska fakultetens propedeutiska kurs i civilrätt m. m.	»	1,500
» biträdande lärare i medicin	»	4,500
» » » i fysikalisk diagnostik	»	3,000
» ledare av två kurser i allmän sjukvårdsteknik	»	750
» förstärkning av arvode till biträdande lärare i kirurgi . .	»	2,400
» arvode åt biträdande lärare i ryska	»	2,000
Summa kronor		22,150

samt ur anslaget till kurser i skyddskoppypmpning till arvoden à 100 kronor till biträdande läkare vid två kurser i skyddskoppypmpning kronor 200.

Slutligen har kanslern — med anledning av en av konsistoriet gjord framställning — i detta sammanhang föreslagit inrättande av en biträdande lärarbefattning i matematik med ett arvode av kronor 4,000, som i avlöningsstaten borde uppföras under förevarande rubrik.

Slutsumman av ifrågavarande delpost till avlöningar till biträdande lärare m. fl. skulle sålunda vid bifall till kanslerns förslag bli (36,400 + 22,150 + 200 + 4,000 =) 62,750 kronor.

I staten under ifrågavarande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har kanslern vidare under delposten *b.* docentstipendier uppfört medel till de 41 dylika stipendier, som i gällande stat för universitetet återfinnas under rubriken *B. Stipendier.* Anslagsbeloppet uppgår till 246,000 kronor. Återstående under sistnämnda rubrik nu upptagna stipendier, vilka avse studerande och ej lärare, skulle jämlikt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen hänföras till ett särskilt anslag till stipendier åt studerande, till vilket jag återkommer i det följande.

Under en delpost *c.* till avlöningar till assistenter och amanuenser slutligen har kanslern hänfört medel till

dels avlöningar åt samtliga i gällande stat under *C.* upptagna assistenter och amanuenser med oförändrat belopp, 99,250 kronor,

dels arvoden åt en amanuens vid vardera av histologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna, ett biträde vid övningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi samt en assistent vid fysiska institutionen, vilka arvoden, tillhoppa utgörande 7,200 kronor, hittills utgått ur ovannämnda anslag till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.,

dels arvode till den hittills från allmänna indragningsstaten avlönade assistenten å den fysikalisk-kemiska institutionen, 3,600 kronor,

dels och ytterligare arvoden till två av konsistoriet begärda och av kanslern förordade nya amanuenser, den ene å fysiologiska och den andre å medicinsk-kemiska institutionen, vardera med ett arvode av 750 kronor eller sålunda tillhoppa med 1,500 kronor.

Till stöd för ovannämnda äskande, i vad det avser en amanuens vid fy-

siologiska institutionen har *medicinska fakulteten* — med instämmande av *det större konsistoriet* — anfört bland annat följande:

I den undervisning i fysiologi för medicine kandidatexamen, som hade formen av en obligatorisk laborationskurs, inginge såsom ett viktigt led, att deltagarna själva utförde uppgifter — »laborationer» — genom vilka de inhämtade kännedom om de fysiologiska arbetsmetoderna. Åtskilliga undersökningsmetoder måste varje blivande läkare med nödvändighet behärska; andra vore av högt värde för dem, som framdeles komme att tjänstgöra på sjukhus. Dessa metoder, vilkas teknik man i allmänhet ej utan individuell handledning kunde tillägna sig, inlärdes vid denna laborationskurs.

Från den tid, då den fysiologiska institutionen erhållit en amanuens hade på det mest oförtydbara sätt utvecklingen gått i den riktningen, att praktisk teknisk inövning av viktiga undersökningsmetoder för läkaren i allt större utsträckning och utan tvivel till gagn för den kliniska undervisningen kommit att ingå i fysiologilaborationerna. Samtidigt hade antalet laboranter högst väsentligt ökats. Varken kursledarens eller amanuensens tid medgäve därför att ge individuell handledning på långt när i den utsträckning, som för laborationernas ändamålsenliga fortgång vore erforderligt.

Slutsumman av förevarande delpost till avlöningar för assistenter och amanuenser skulle sålunda vid bifall till kanslerns förslag bli (99,250 + 7,200 + 3,600 + 1,500 =) *111,550 kronor*.

Under en delpost *d.* avlöningar till icke-ordinarie exercitiemästare har kanslern slutligen upptagit det under *D.* i nuvarande avlöningsstat uppförda arvodet till en biträdande gymnastiklärare, *900 kronor*.

Slutsumman av de under anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare m. m. upptagna delposterna skulle sålunda enligt det ovanstående uppgå till (62,750 + 246,000 + 111,550 + 900 =) *421,200 kronor*, innefattande en anslagsökning i förhållande till innevarande budgetår av tillhoppa (4,000 + 1,500 =) *5,500 kronor*.

Beträffande härefter anslagsposten *4. särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* har kanslern till densamma hänfört de hyresbidrag å vartdera 750 kronor, som utgå till förste underläkaren å medicinska kliniken samt till underkirurgen å den kirurgiska kliniken, därest dessa befattningshavare vore gifta. I nu gällande stat äro ifrågakvarande anslagsmedel, *1,500 kronor*, uppförda under rubriken *C*.

Beträffande slutligen den sista anslagspost, som skulle uppföras under huvudavdelningen *A.* i den nya avlöningsstaten, nämligen anslagsposten till *5. arvoden och dylika särskilda ersättningar*, har kanslern till denna post fört dels de i gällande stat för universitetet under *E.* Diverse arvoden m. m. upptagna arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens förenade seminariebibliotek med 2,550 kronor samt vid seminarierna för statskunskap, klassisk fornkunskap och antikens historia samt statistik med 585 kronor, dels ock det arvode till bibliotekarien vid pedagogiska seminariet å 75 kronor,

som enligt den inledande redogörelsen för universitetets anslag hittills bestritts ur anslaget till materiel för vissa institutioner m. m. Ovannämnda arvoden uppgå tillhopa till $(2,550 + 585 + 75 =) 3,210$ kronor.

Slutsumman av de under avlöningsstatens huvudavdelning I. Professorer och lärare m. fl. av kanslern uppförda anslagsposterna utgör enligt ovanstående $(901,444 + 43,500 + 421,200 + 1,500 + 3,210 =) 1,370,854$ kronor. I förhållande till för motsvarande ändamål beräknade anslagsmedel för budgetåret 1934/1935 innebär kanslerns förslag en ökning av $(2,000 + 4,000 + 750 + 750 =) 7,500$ kronor, varav 2,000 kronor belöpa å de förändrade grunderna för riksstatens uppställning.

I fråga om de i nuvarande staten för universitetet, i vad den rör avlöningar, vid särskilda punkter knutna *anmärkningar* har kanslern föreslagit desammas bibehållande med vissa jämkningar av i huvudsak redaktionell natur.

Under huvudavdelningen

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

i avlöningsstaten för universitetet skulle enligt det föreliggande förslaget i stort sett upptagas avlöningsförmånerna till de befattningshavare, som avses i de nu gällande avlöningsstaterna för nämnda tjänstemän och betjänte.

I fråga om beräkningen av de särskilda anslagsposter, som borde uppföras under denna rubrik, framgår av kanslerns skrivelse jämte därvid fogade bilagor i huvudsak följande.

Anslagsposten till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* har kanslern beräknat till *345,400 kronor* mot för innevarande budgetår 315,040 kronor. Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning har kanslern därvid utgått från högsta för varje befattningshavare ifrågakommande löneklass, vilket medfört ett ökat medelsbehov av 18,060 kronor. Härjämte har kanslern — i överensstämmelse med av det akademiska konsistoriet gjorda äskanden — hemställt om inrättande av följande nya ordinarie tjänster, nämligen ett tekniskt biträde i lönegrad B 7 vid vardera av de anatomiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna (kostnad 6,120 kronor), ett tekniskt biträde i lönegrad B 4 vid den zoologiska institutionen (kostnad 2,628 kronor) samt en vaktmästare i lönegrad B 7 vid den växtbiologiska institutionen (kostnad 3,234 kronor) ävensom om uppflyttning av vaktmästaren vid den geografiska institutionen från lönegrad B 5 till lönegrad B 7 (kostnad 318 kronor). Den sammanlagda kostnadsökningen vid bifall till kanslerns ifrågavarande förslag skulle belöpa å 30,360 kronor, varav 18,060 kronor skulle falla på de förändrade grunderna för lönernas beräkning.

Under en anslagspost till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* har kanslern till en början hänfört de för enahanda ändamål beräknade anslagsmedlen i nu gällande avlöningsstater för ifrågavarande tjänste-

män och betjante. Summan av nämnda anslag uppgår till 54,060 kronor enligt följande fördelning:

biblioteket	kronor	44,400
kansliet	»	8,000
vaktmästare vid musikaliska kapellet	»	700
tillsyningsman för Linnéanska stiftelsen å Hammarby	»	960
Summa kronor		54,060

Under samma anslagspost har kanslern vidare uppfört anslag till följande utgifter, som hittills bestritts ur anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., nämligen

arvode åt biträde vid statistiska seminariet	kronor	1,200
mekaniska arbeten vid fysiska institutionen	»	9,000
lönertillägg åt vaktmästaren vid musikaliska kapellet	»	600
Summa kronor		10,800,

därvid sistnämnda lönertillägg förutsatts skola sammanslås med det till denne vaktmästare enligt ovan utgående arvodet. Kanslern upplyser härom, att nämnda tillägg icke vore att betrakta såsom någon personlig löneförhöjning.

Härutöver har kanslern under ifrågavarande anslagspost föreslagit vissa anslagsökningar. Sålunda har kanslern hemställt

dels om ökning av de för biblioteket avsedda anslagsmedlen med	kronor	2,772,
varav 864 kronor till beredande av löneförhöjningar (ålders- tillägg) åt fyra extra skrivbiträden samt 1,908 kronor till anställande av ytterligare ett extra kontorsbiträde,		
dels ock om anslag till arbetshjälp vid akademiska kontoret	kronor	1,000
ytterligare räknebiträde vid statistiska seminariet	»	1,200
tillfällig arbetshjälp vid histologiska institutionen	»	1,500
Summa kronor		6,472.

Beträffande de ifrågasatta löneförhöjningarna till omförmälda fyra extra biträden har *överbibliotekarien* anført, att riksdagen förutsatt, att de skulle erhålla avlöning, motsvarande fjärde lönegraden för icke-ordinarie tjänstemän. Det vore då billigt och rättvist, att de — liksom motsvarande befattningshavare vid övriga statliga bibliotek — finge åtnjuta förmånen av uppflyttning i löneklass. Den härför erforderliga anslagsökningen uppginge till 864 kronor.

Vid bifall till kanslerns förslag skulle ifrågavarande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare uppföras med (54,060 + 10,800 + 6,472 =) 71,332 kronor, innefattande i förhållande till innevarande budgetår en anslagsökning av 6,472 kronor.

Slutligen har kanslern till anslagsposten till *arvoden och dylika särskilda ersättningar* hänfört följande poster, nämligen

dels de under D. i utgiftsstaten uppförda posterna till rektors honorarium	kronor	2,400
samt till arvoden å 800 kronor till drätselnämndens tre valda ledamöter	»	2,400
dels ock det i nu gällande avlöningsstater för här närmast ifrågavarande tjänstemän och betjante under rubriken drättselverket uppförda arvudet till siffergranskare vid räntekammaren	»	500
		Summa kronor 5,300.

Härjämte har kanslern hemställt

dels om återuppförande av anslag till ersättning åt akademivaktmästaren för tillsyn över universitetets byggnader .	kronor	480
och dels om medel till arvode åt läkare för övervakande av studenternas hälsovård	»	1,500
		Summa kronor 1,980.

Till grund för kanslerns framställning om medel till anställande av en särskild läkare för studentkåren ligger en framställning från *Uppsala studentkårs direktion*, däri bland annat framhålles, hurusom den studerande ungdomen vore starkt utsatt för tuberkulos och i övrigt levde under så speciella förhållanden, att det syntes väl motiverat, att en särskild läkare funnes, som kunde ägna studenternas problem sin uppmärksamhet. I känslan härav hade studentkåren från och med år 1934 anställt en dylik läkare, vilken det ålåg dels att å vissa bestämda tider hålla mottagning för studenterna och dels att göra vissa undersökningar, särskilt rörande tuberkulos. Till följd av den ökade besöksfrekvensen behövde emellertid den tid, läkaren ägnade åt ifrågavarande uppgift utökas, för vilket dock studentkåren saknade nödiga medel. Det ville synas som om en studentkårens läkare borde vara skyldig att hålla tre mottagningar i veckan om minst en timme gången samt att mot ersättning enligt låg taxa, exempelvis provinssiällakartaxa, besöka sjuka studenter i deras bostäder.

Det större akademiska konsistoriet har i sina framställningar om anslag vitsordat behovet av anslag till omförmälde läkare.

Kanslern slutligen har till stöd för detta anslagsäskande anført, att det ändamål, som skulle tillgodoses med anslaget, enligt kanslerns mening, vore synnerligen behjärtansvärt och att stora värden helt visst kunde räddas genom ett rationellt övervakande av den akademiska ungdomens hälsovård. Vad som nu ifrågasattes vore ett försök på en linje, som att döma efter hittills vunnen erfarenhet borde kunna leda till goda resultat.

Vid bifall till kanslerns förslag skulle anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar beräknas till (5,300 + 1,980 =) 7,280 kronor, innefattande en anslagsökning av 1,980 kronor.

Summan av de särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten för ifrågavarande tjänstemän skulle enligt kanslerns förslag uppgå till (345,400 + 71,332 + 7,280 =) 424,012 kronor, innefattande i förhållande till innevarande budgetår en ökning av anslagsmedlen med 38,812 kronor, varav

å den tekniska uppräknigen av lönerna till ordinarie befattningshavare belöpa 18,060 kronor.

Vid bifall till kanslerns förslag i dess helhet skulle utgifterna till avlöningar vid universitetet beräknas till summan av avlöningarna till professorer och lärare m. fl.	kronor 1,370,854
vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. »	424,012
Summa kronor	1,794,866.

Av kanslerns utredning liksom av redogörelsen i det föregående framgår att till motsvarande ändamål för innevarande budgetår beräknats medel å tillhoppa 1,748,554 kronor.

De av kanslern förordade anslagsökningarna uppgå sålunda sammanlagt till (1,794,866 — 1,748,554 =) 46,312 kronor.

Dessa anslagsökningar fördela sig sålunda:

1. Teknisk uppräkning i löneklass samt uppförande av anslag till ålderstillägg åt två professorer	kronor 20,060
2. Biträdande lärarbefattning i matematik »	4,000
3. Amanuens vid fysiologiska institutionen »	750
4. Amanuens vid medicinskt-kemiska institutionen »	750
5. Tekniskt biträde vid anatomiska institutionen »	3,060
6. Tekniskt biträde vid hygienisk-bakteriologiska institutionen »	3,060
7. Tekniskt biträde vid den zoologiska institutionen »	2,628
8. Vaktmästare vid den växtbiologiska institutionen »	3,234
9. Uppflyttning i lönegrad av vaktmästaren vid den geografiska institutionen »	318
10. Ålderstillägg åt fyra extra skrivbiträden vid biblioteket »	864
11. Kontorsbiträde vid biblioteket »	1,908
12. Arbetshjälp vid akademiska kontoret »	1,000
13. Ytterligare räknbiträde vid statistiska seminariet »	1,200
14. Tillfällig arbetshjälp vid histologiska institutionen »	1,500
15. Ersättning för tillsyn över universitetets byggnader »	480
16. Läkare för övervakande av studentkårens hälsovård »	1,500
Summa kronor	46,312.

Såsom jag tidigare erinrat skola universitetets egna inkomster avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel. Enligt den av Kungl. Maj:t fastställda inkomststaten skall nettobehållningen av egendoms- och skogsförvaltningen samt övriga inkomster upptagas till sammanlagt 240,341 kronor samt fördelas med nedanstående belopp å följande poster, nämligen

1. Egendomsförvaltningen	kronor 65,460
2. Skogsförvaltningen »	152,560
3. Inkomst av försålda hus å landet, arrende av humlegårdar, övriga avgifter av stadsjord i Uppsala, hyres-	

medel, inkomst av auktionsverket, dekanatsmedel samt	
inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal	kronor 5,369
4. Ränta å vissa donationsfonder	» 10,152
5. Boställsrum för fyra professorer, beräknat värde av 1,500	
kronor samt för director musices, beräknat värde av	»
800 kronor	6,800
Summa kronor 240,341	

Kanslern har till en början icke funnit anledning till ändring i ovan nämnda poster. Såsom nya poster har kanslern emellertid uppfört dels inkomst från ålderstilläggsfonden med 14,785 kronor och dels hyresersättning från vaktmästare m. fl. med 7,440 kronor. Inalles skulle sålunda de särskilda uppbördsmedlen uppgå till 262,566 kronor.

Beträffande nyssnämnda två nya anslagsposter torde följande vara att anföra.

Till *ålderstilläggsfonden* skola redovisas dels enligt anmärkning till avlöningsstater för professorer och lärare m. fl. värdena av vissa indragna naturaförmåner, nämligen ersättning för humlegårdsslott och ved in natura, dels ock de under III. Anslag till diverse ändamål i utgiftsstaten uppförda anslagsposterna till humlegårdersättning å 235 kronor samt ersättning till ålderstilläggsfonden för indragen ved in natura å 4,350 kronor. Tillhoppa utgöra ifrågavarande ersättningar 14,785 kronor, vilket belopp enligt meddelade föreskrifter i första hand användes till bestridande av utgifterna för ålderstillägg åt befattningshavare vid universitetet. Härigenom bliver belastningen å huvudtitelns allmänna ålderstilläggsanslag i motsvarande grad lägre. Då emellertid i den blivande avlöningsstaten för universitetet anslag till ålderstillägg till professorer och lärare m. fl. beräknas till belopp, motsvarande samtliga ålderstillägg, böra ifrågavarande ersättningar hädanefter i stället avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel, då i annat fall de för universitetet avsedda anslagsmedlen skulle ökas med motsvarande belopp.

Omförmälda *hyror för vaktmästarbostäder* å 7,440 kronor hava hittills redovisats såsom uppbördsmedel å förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. och böra hädanefter i stället avföras å universitetets avlöningsanslag.

I skrivelse den 28 november 1934 har kanslern vidare föreslagit, att den *biträdande läraren i fysikalisk diagnostik* måtte uppföras på ordinarie stat. Såsom framgår här ovan åtnjuter nämnde lärare för närvarande ett arvode av 3,000 kronor från anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. I kanslerns ovan refererade förslag till avlöningsstat har detta arvode hänförs under anslagsposten 3. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Innan jag ingår på skälen till kanslerns förslag, vill jag erinra, att 1934 års riksdag beviljat statsbidrag med 4,000 kronor för vårdplats för uppförande av ett centralsanatorium för Uppsala län om 112 vårdplatser (se här om punkt 54 av 1934 års femte huvudtitel). Uppsala läns landsting har vidare vid urtima möte den 11 juni 1934 anslagit 955,900 kronor för ändamålet samt beslutat uppföra sanatoriet å en av universitetet upplåten tomt inom akademiska sjukhusets område. Enligt vad jag inhämtat torde man hava anledning förvänta, att sanatoriet skall kunna tagas i bruk under våren 1936.

Medicinska fakulteten har i ärendet anført bland annat följande:

Efter uppförandet av ifrågavarande byggnad komme densamma jämlikt träffat avtal att överlämnas till universitetet för att ingå såsom en del av dess inrättningar och utnyttjas för den kliniska undervisningen i stället för den nuvarande bröstkliniken, som vore avsedd att användas för annat ändamål. Berörda överlåtelse medförde enligt gällande föreskrifter, att vederbörande lärare vid medicinska fakulteten skulle vara överläkare vid sanatoriet. Emellertid hade den lärarbefattning inom fakulteten, med vilken överläkarskapet vid bröstkliniken vore förenad, icke en organisation, som kunde anses lämplig för en överläkare vid sanatoriet då förordnande å densamma icke kunde givas för mer än ett år i sänder. Fakulteten ansåge därför nödvändigt, vilket landstinget ock påyrkat, att förslag till densammas omorganisation förelades 1935 års riksdag, så att överläkartjänsten vid sanatoriets öppnande kunde vara besatt med ordinarie innehavare. Undervisningen i fysikalisk diagnostik och den därmed förbundna undervisningen i tuberkuloslära jämte överläkarbefattningen vid en så viktig anstalt som sanatoriet kunde då överlåtas åt en ordinarie lärare med fast tjänsteställning och tillsatt efter de för ordinarie lärare vid universiteten fastställda grunderna.

Det större akademiska konsistoriet har härefter hemställt, att arvodet å 3,000 kronor till ifrågavarande biträdande lärare i fysikalisk diagnostik måtte uppföras å ordinarie stat såsom avlöning åt en lärare i fysikalisk diagnostik tillika överläkare vid akademiska sjukhusets centralsanatorium samt att berörda avlöningsbelopp skulle uppdelas i lön, 2,000 kronor, och tjänstgöringspennningar, 1,000 kronor, med bestämmelse tillika, att lönen kunde efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor; och skulle avlöningsbeloppet vara avsett att utgå under förutsättning att Uppsala läns landsting bidroge till avlöning åt bemälda lärare och överläkare med 8,000 kronor, vilket belopp likaledes borde uppdelas i lön och tjänstgöringspennningar efter samma grund som statsanslaget. Slutligen har konsistoriet anhållit, att ifrågavarande lärare och överläkare måtte tillförsäkras statspension, beräknad efter de grunder, som gällde för ordinarie universitetslärare med 11,000 kronors avlöning.

Kanslern slutligen har hemställt om utverkande av proposition till riksdagen om uppförande av ifrågavarande befattning å ordinarie stat med av konsistoriet angivna löneförmåner, ävensom att i sammanhang härmed måtte efter de grunder, som kunde befinnas skäligen bestämmas, huru avlöningen skulle uppdelas i lön och tjänstgöringspennningar, samt beloppet av den befattningshavaren tillkommande pensionen.

I detta sammanhang vill jag upptaga ytterligare en fråga till behandling, nämligen spörsmålet om anställande vid universiteten av lektorer i svenska språket.

Frågan har sin närmaste upprinnelse i en av lektorn *H. Alving m. fl. personer* till Kungl. Maj:t ingiven petition, vari särskilt framhållits, att i olika avseenden brister vidlåde även litterärt intresserade och bokligt bildade personers muntliga och skriftliga behandling av modersmålet. För att råda bot för denna svaghet i den språkliga kulturen hava petitionärerna främst riktat uppmärksamheten mot skolan. De hava därvid understrukt vikten av att alla lärare, icke blott de i modersmålet, erhöile nödig utbildning för fullgörande av skolans uppgift att vårda språket. Om sålunda uppövädet av lärjungarnas uttrycksförmåga finge betraktas som en huvuduppgift för lärarna, hava petitionärerna uttalat, syntes det uppenbart, att alla de, som förberedde sig för lärarverksamhet inom det högre skolväsendet och inom seminarierna finge en mot uppgiftens betydelse svarande utbildning, vare sig denna förlades till provåret eller till studietiden före provårets genomgående eller fördelades på båda dessa utbildningsskeden. Den kurs i talteknik, muntlig framställningskonst, som för närvarande inginge i provåret, syntes petitionärerna icke till fyllest och den skriftliga framställningskonsten vore där helt åsidosatt. Under erinran att frågan om provårets organisation låge under utredning, hemställde petitionärerna slutligen, att Kungl. Maj:t ville före det slutliga avgörandet beträffande provåret föranstalta om en utredning rörande de anordningar, som inom eller, om detta visade sig ogörligt, utom provårsutbildningens ram skulle kunna vidtagas i syfte att främja en mera allsidig och planmässig vård om modersmålet inom högre skolor och seminarier.

I utlåtande den 15 december 1932 har *svenska akademien* uttalat sin avslutning till petitionens syfte samt i korthet berört de orsaker, som enligt akademiens mening väsentligen hava föranlett bristerna i omvårdnaden av modersmålet. Akademien har särskilt uppmärksammat tanken att bereda plats vid universiteten åt en ny disciplin till förbättring av undervisningen i skriftlig och muntlig framställningskonst och har sålunda, av flera skäl, icke kunnat förorda, att denna utbildning förlades till provåret. Såsom ett medel i det förevarande syftet har akademien anbefallt en till universiteten förlagd kurs i modersmålets muntliga och skriftliga behandling, obligatorisk för alla, som ämnade avlägga ämbetsexamen till läroverken. Akademien ifrågasatte därjämte, att ämnet skulle krävas för alla examina vid den filosofiska fakulteten och sålunda komma att prägla det kulturarbete, som utövades av pressmän, radiomän, föreläsare och populärvetenskapliga skriftstälare, hela den krets, som i så hög grad påverkade språkets vård.

Sedermåra har *föreningen nordiska filologer* i skrivelse till ecklesiastikministern framfört vissa önskemål, vilkas förverkligande skulle avse att bringa modersmålslärares universitetsutbildning i närmare överensstämmelse med skolans krav och därjämte tillgodose den allmänna omvårdnaden av modersmålet. Bland önskemålen uttalas, att blivande modersmålslärare måtte erhålla undervisning vid universiteten och högskolorna i praktisk språkvård ävensom att

medel måtte beviljas till lektorat i svenska språket vid universiteten eller, annu hellre, till anordnande av olika kurser i respektive ämnen.

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande *samtliga professorer i nordiska språk och svenska språket* vid rikets universitet och högskolor beretts tillfälle till gemensamma överläggningar i ämnet, hava de den 9 september 1933 avgivit betänkande i ämnet. De anföra därvid inledningsvis följande:

Riktigheten av den uppfattning, som hävdade, att något behövde göras för att »främja en mera allsidig och planmässig vård om modersmålet inom högre skolor och seminarier», syntes icke kunna bestridas. Problemet vore hur man skulle kunna råda bot på nuvarande mindre tillfredsställande förhållanden. För universitetsundervisningens del gällde frågan vad som kunde göras utan för stora kostnader och utan att de studerande för mycket betungades med ytterligare arbete, som skulle förlänga den redan förut drygt tillmätta studietiden för blivande lärare. Frågan inneslöte i sig väsentligen två särskilda spörsmål, nämligen 1) om utbildningen av blivande modersmåls lärare samt 2) om den till provåret förlagda undervisningen i modersmålet.

I fråga om *utbildningen av blivande modersmåls lärare* hava professorerna vidare anfört i huvudsak följande:

Vad först själva planläggningen av den blivande modersmåls lärarens språkliga studier vid universitet och högskolor beträffade, ville de erinra om, att då den filosofiska ämbetsexamen infördes, vilken enkom hade till ändamål att utbilda lärare för våra läroverk och seminarier, i och för denna examen en särskild studiekurs uppgjordes i ämnet nordiska språk, skild från den på friare sätt ordnade kursen för filosofie kandidatexamen och just avsedd att skänka den underbyggnad som för undervisningen i modersmålet vore behövlig. Denna studiekurs, i detaljer något skiftande men i huvudsak lika vid olika lärosäten, hade sedermera under loppet av de år, som gått, underkastats en del förändringar efter sig företeende behov och möjligheter. Inom ramen av hittills föreliggande möjligheter hade sålunda universitetsundervisningen i görligaste måtto anpassats efter skolans behov.

Det vore därför nödvändigt, att den studerande erhöles dels allmänna grundläggande insikter i språkets väsen och liv dels sådana speciella kunskaper om de nordiska språken under olika skeden, som vore ägnade att giva honom en rationell och levande insikt i den nutida svenskans natur, arter och möjligheter som uttrycks- och meddelelsemedel. Det borde också i detta sammanhang framhållas, att då ämnet nordiska språk i det stora flertalet fall vore det, varmed de språkstuderande började sina studier, det vore påkallat att kursen upptog fordringar, som vore grundläggande för alla språkstudier och som följaktligen skulle komma de studerande till godo för andra ämnen, som inginge i deras examen. Nu gällande kursfordringar vore i princip riktigt lagda. Detta hade också bekräftats av de resultat, som lärare, vilka verkligen erhållit denna utbildning, visat sig i regeln ernå.

Om sålunda de nu gällande kursplanerna i nordiska språk för filosofisk ämbetsexamen i allt väsentligt vore riktigt uppgjorda, så hade det dock med nuvarande resurser icke varit möjligt att vid universitetet i önskvärd utsträckning tillgodose en viss sida i modersmåls lärarnas utbildning, nämligen den praktiska tillämpningen på svenska språkets bruk i tal och skrift

av de inhämtade kunskaperna. Sålunda vore vid sidan av den i studie-kursen ingående mera teoretiskt lagda undervisningen i språkets ljudför-hållanden en kurs i talteknik och ortoepi av behovet påkallad. Det vore vidare av stor betydelse för den blivande modersmålsläraren att redan under studierna vid universitetet få del av de erfarenheter en högt kvalificerad modersmålslärare haft tillfälle att göra under sin verksamhet vid läroverk eller seminarium. I form av teoretisk undervisning och praktiska övningar kunde med dessa erfarenheter på ett levande och fruktbärande sätt belysas vissa viktiga sidor av den i examen ingående kursen. Den undervisning, som en sådan i den praktiska lärargärningen vid läroverk och seminarier beprövad kraft skulle giva de studerande, skulle i mycket motsvara den som sedan decennier tillbaka för de främmande levande språkens vidkommande bestritts av infödda lektorer.

Med hänsyn till vad sålunda anförts ville nu professorerna föreslå, att anslag beviljades för särskild kurs i fonetik med ortoepi och talteknik. En dylik kurs vore i själva verket behövlig även för studiet av andra språkämnen,

sa^mt att nödiga medel beviljades till anställande av lektorer i svenska, vilka skulle bestrida undervisningen i den stilistiskt orienterade delen av examensfordringarna i nordiska språk. Den viktiga personfrågan borde lösas på så sätt, att kvalificerade läroverks- eller seminarielärare på viss tid förordnades till universitetslektorer i svenska språket. Därest även de enskilda högskolorna inrättade modersmålslektorat, förutsattes att rätt till tjänstledighet från deras befattning utan förlust av pensionsrätt eller lönetur tillerkändes dem lika med dem vid universiteten anställda.

För att i möjligaste mån motväga den ökning av studiearbetet och förlängning av studietiden, som här föreslagna anordningar kunde tänkas medföra, hade kursfordringarna i ämnet nordiska språk modifierats. Då emellertid den drygare delen av utbildningstiden för modersmålslärare icke torde falla inom ämnet nordiska språk utan inom ämnet litteraturhistoria med poetik, kunde sättas i fråga, huruvida icke jämväl inom detta ämne reduktion av gällande kurser kunde åstadkommas.

Enligt förslaget skulle lektorns undervisning omfatta omkring 170 undervisningstimmar per läsår, fördelade på höst- och vårterminen, samt bestå dels av en kurs i nysvensk stilistik, dels av övningar i muntlig och skriftlig framställningskonst.

För kursen beräknades 40 timmar; återstoden, 130 timmar, avsåges för övningar.

Kursen skulle givas en gång årligen under höstterminen, exempelvis med 3 timmar i veckan. Den skulle pågå från början av september till mitten av november.

För övningarna borde deltagarna vid höstterminens början indelas i två lika stora grupper, som vardera erhöles 65 timmars undervisning. Den första gruppens övningar skulle hållas under höstterminen och avslutas i början av februari månad. Den andra gruppens övningar skulle pågå från början av februari till vårterminens slut. Varje examinand komme alltså att med 105 timmar deltaga i lektorns undervisning.

Beträffande *den till provåret förlagda undervisningen i modersmålet* hava professorerna vidare anförut i huvudsak följande:

I provårsutbildningen inginge för närvarande en kurs i talteknik och muntlig framställningskonst. En viss undervisning i den praktiska använd-

ningen av svenska språket komme sålunda redan nu alla blivande lärare till del. För att emellertid den nya läroverksstadgans bestämmelse, att omvårdnaden om modersmålet skulle sätta sin prägel på undervisningen i dess helhet måtte bli något mera än en föreskrift, vore det oundgängligt, att den blivande läraren erhöle den utbildning, som behövdes för att sätta honom i stånd att fylla denna sin språkliga uppgift. Som sådan utbildning kunde den nyss nämnda kursen i provåret i talteknik och muntlig framställningskonst på intet sätt anses. Det vore för att styrka detta påståendes riktighet tillräckligt att hänvisa till att varje undervisning om skriftlig framställning saknades. Och det vore icke endast i detta stycket kursen i fråga hade brister.

Det mest praktiska sättet att tillgodose den utbildning, som här uppenbarligen vore av nöden torde vara att den blivande läraren under provåret deltog i den av svenska lektorn givna undervisning, som vid samtliga universitet och högskolor kunde förutses bli anordnad för ämnet nordiska språk i ämbetsexamen, därest ovan omförmälda förslag bleve genomfört. Med hänsyn till de ökade krav på alla lärares språkliga bildning, som den nya läroverksstadgan ställde, vore det utan tvivel önskvärt, att provårskandidaterna finge tillgodogöra sig en väsentlig del av den planerade undervisningen. Som ett minimikrav måste man uppställa deltagande i en del av lektorns kurs.

Professorerna föresloge på grund härav, att den nu till provåret förlagda kursen i muntlig framställningskonst utbyttes mot att provårskandidaten deltog i viss närmare angiven del av svenske lektorns kurs ävensom i lämplig del av de praktiska övningarna, samt att kursen i talteknik anordnades inom provåret framdeles som hittills för dem som ej redan genomgått sådan.

I utlåtande den 15 december 1933 har *kanslern för rikets universitet* — efter hörande av vederbörande universitetsmyndigheter — förordat det av omförmälda professorer framlagda förslaget ävensom, i likhet med universitetsmyndigheterna ansett, att till universitetslektor borde utgå *dels* ersättning för mistade avlöningsförmåner vid befattningen som skollärare, *dels ock* därutöver ett arvode av 1,000 kronor för år räknat, dock att sammanlagda avlöningsförmånerna icke finge understiga 6,600 kronor jämte dyrtidstillägg enligt för reglerade verk gällande grunder. Beträffande universitetsmyndigheternas yttranden, vilka samtliga gå ut på ett tillstyrkande av förslaget, hänvisar jag till handlingarna i ärendet.

I utlåtande den 24 maj 1934 har *skolöverstyrelsen* anfört bland annat följande:

Överstyrelsen kunde för sin del ansluta sig till uppfattningen, att åtgärder vore önskvärda och behövliga för åstadkommande av en bättre omvårdnad om modersmålet i tal och skrift, enär anspråken på modersmålets rätta behandling med tiden blivit allt större. Det moderna samhällslivet hade medfört, att det offentliga meningsutbytet i tal och skrift fått en avsevärt vidgad omfattning, och den enskilde samhällsmedlemmen hade, i betydligt större utsträckning än tidigare, föranletts att inför en större allmänhet begagna sig av det talade eller tryckta ordet. Det vore i detta hänseende

betecknande, att samma klagomål, som framställts i vårt land, kommit till synes även annorstädes.

Då det gällde ungdomens utbildning i förevarande avseende, vore det icke fråga endast om den egentliga modersmålsundervisningen utan, såsom också i de föreliggande handlingarna framhållits, om den i skolan meddelade undervisningen överhuvudtaget. Därest icke den egentliga modersmålsundervisningen erhöile erforderligt stöd, i fråga om lärjungarnas behandling av modersmålet, från undervisningsarbetet i övrigt inom skolan, komme detta att avsevärt motverka resultatet av de åtgärder, som kunde komma att vidtagas med avseende å undervisningen i modersmålet. Överstyrelsen kunde därför icke dela den uppfattning, som i vissa av de gjorda uttalandena kommit till synes, att blivande lärare exempelvis i matematisk-naturvetenskapliga ämnen icke skulle behöva underkasta sig någon utbildning i modersmålets muntliga och skriftliga behandling endast av den anledningen, att de icke förutsattes komma att meddela undervisning i modersmålet. Emellertid ville överstyrelsen icke bestrida, att saken ställde sig på olika sätt för lärare i modersmålet och lärare i andra ämnen såväl i fråga om omfattningen och arten av den erforderliga vägledningen som i fråga om den sammas inpassande i studiegången.

Den direkta utbildning i modersmålets behandling, som komme samtliga blivande lärare vid högre läroanstalter till del, utgjordes för närvarande av den till provåret förlagda kursen i muntlig framställning med talteknik. Bortsett från att någon utbildning i modersmålets skriftliga behandling icke förekomme, måste den meddelade kursen anses för sitt ändamål otillräcklig. Anordningarna för kursen vore något växlande vid olika provårsläroverk.

Vid behandlingen av det föreliggande spörsmålet rörande en förbättrad utbildning i modersmålets omvårdnad funne överstyrelsen lämpligt, att i första hand fastställdes, vad som härutinnan borde gälla för blivande lärare överhuvudtaget vid högre läroanstalter, och därefter frågan upptoges rörande de åtgärder, som borde ifrågakomma för en förbättrad utbildning av lärare i modersmålet.

Med avseende på den förstnämnda frågan ville överstyrelsen erinra därom, att den ifrågasatta utbildningen hade sin betydelse icke blott för den handledning, som läraren kunde komma att meddela sina lärjungar, utan även för hans egen förmåga att vid undervisningen begagna modersmålet, hans röstbehandling, röstvård, framställningssätt o. s. v.

Mot det av professorerna i nordiska språk och svenska språket framlagda förslaget, att samtliga läraraspiranter skulle i viss utsträckning deltaga i den föreslagne svenske lektorns kurs i nysvensk stilistik, hade överstyrelsen intet att erinra. Kursen i talteknik skulle enligt professorernas förslag alltjämt anordnas inom provåret för dem, som ej redan genomgått dylik kurs. Även till detta förslag ville överstyrelsen ansluta sig. För andra lärare än modersmålslärarna — framförallt för dem i de naturvetenskapliga ämnena — föreläge icke ett naturligt sammanhang mellan fackstudierna och den nu föreslagna utbildningen i svenska språket, och denna torde fördenskull knappast äga förutsättningar att tillvinna sig vederbörligt intresse, ifall den förlades till examensstudierna.

Icke heller mot förslaget i vad det avsåge att för blivande lärare i modersmålet skulle vid universitetet anordnas dels en särskild kurs i fonetik med ortoepi och talteknik, dels ock, av särskilt anställd lektor, undervisning i den stilistiskt orienterade delen av examensfordringarna i nordiska språk,

en undervisning, som i stor utsträckning skulle bestå av praktiska övningar, hade överstyrelsen i stort sett något att erinra. Överstyrelsen ville framhålla, att det väsentliga i den ovannämnda särskilda kursen borde vara talteknik, varför den också lämpligen borde benämnas kurs i talteknik och icke kurs i fonetik.

Överstyrelsen anslöte sig till vad kanslersämbetet på grundval av respektive akademiska konsistoriers yttranden föreslagit rörande avlöningsförmåner och anställningsvillkor för universitetslektor i svenska språket. Upplysningsvis finge överstyrelsen meddela, att det högsta belopp, som en lektor vid statsläroverk kunde komma att avstå, i det fall han åtnjöte tjänstledighet med skyldighet att av sin avlöning avstå, vad som erfordrades för tjänstens uppehållande, torde uppgå till 4,900 kronor förutom därå belöpande dyrtidstillägg.

Överstyrelsen ville slutligen påpeka, att en effektiv förbättring för modersmålsundervisningen i läroverk skulle kunna åvägabringas därigenom, att en större kompensation, genom minskning i antalet vederbörande lärare åliggande undervisningstimmar, kunde medgivas lärare i modersmålet för granskning av skriftliga arbeten, än vad för närvarande är möjligt.

Såsom sammanfattning har överstyrelsen slutligen anfört, att vid rikets universitet och högskolor borde anordnas dels kurs i talteknik, dels kurs i nysvensk stilistik, vilka båda kurser skulle vara obligatoriska för dem, som önskade avlägga ämbetsexamen i nordiska språk. Därjämte skulle provårskandidater i andra ämnen än modersmålet i viss utsträckning deltaga i kursen i nysvensk stilistik, och vid provåret borde anordnas en kurs i talteknik för sådana lärarkandidater, som ej förut genomgått dylik kurs. Studiekurserna för ämbetsexamen, såväl i nordiska språk som i litteraturhistoria, borde underkastas en revision i syfte att på bästa möjliga sätt tillgodose den vid högre läroanstalter meddelade undervisningen i modersmålet.

I utlåtande den 3 september 1934 har slutligen *statskontoret* förklarat sig intet hava att erinra mot den föreslagna anställningsformen — förordnande på tre år. Däremot har ämbetsverket uttalat tvekan beträffande det ifrågasatta arvudet å 1,000 kronor. Ersättningen till dessa lektorer borde dock minst motsvara det till de nuvarande universitetslektorerna utgående arvudet eller 6,600 kronor jämte dyrtidstillägg enligt de för reglerade verk gällande grunder.

Rörande storleken av det för ändamålet erforderliga anslaget torde försiktigheten bjuda, att lektorsavlöning i högsta lönegraden å dyraste ort toges till utgångspunkt. Anslaget borde under denna förutsättning för två universitetslektorer beräknas till 20,266 kronor, däri inberäknat utgående dyrtidstillägg, eller, med arvode å 1,000 kronor, till 22,266 kronor.

Ur budgetsynpunkt vore det ock ett önskemål, att statsverkets samtliga kostnader för universiteten komme till synes i de till dessa beviljade anslagen. Enligt statskontorets mening borde därför vederbörande lärare vid tjänstledighet för nu ifrågavarande ändamål förpliktas avstå samtliga avlöningsförmåner å den egna tjänsten och hela kostnaden för universitetslektorernas avlöning upptagas bland nyssnämnda anslag.

Departement-
schefen.

Jag vill i det följande först upptaga de av kanslern föreslagna anslagsökningarna till granskning för att därefter närmare redogöra för de ändringar i det föreliggande statförslaget, som kunna föranledas härav ävensom av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande vidtagande av vissa jämkningar i de av myndigheterna tillämpade principerna för avlöningsanslagens beräkning.

I vad därvid först avser den ifrågasatta anslagsökningen å 18,060 kronor, som belöper på teknisk uppräknings i löneklass av vissa tjänstemän och betjante, har jag ingen erinran att göra, liksom icke heller beträffande förslaget om uppförande av ålderstillägg åt innehavarna av två personliga professurer med tillhopa 2,000 kronor. Båda dessa förslag stå i överensstämmelse med de förändrade principer, som skola tillämpas vid riksstatens uppställning.

I övrigt tvinga mig emellertid de rådande statsfinansiella förhållandena att iakttaga stor återhållsamhet vid förordande av öknings av nu utgående anslag. Jag anser mig därför kunna förorda allenast ett par av de gjorda äskandena. Sålunda synas mig de skäl, den medicinska fakulteten framhållit för beredande av avlöning åt ytterligare en amanuens vid fysiologiska institutionen, vara så vägande att de böra beaktas. Jag vill alltså förorda en anslagsökning av 750 kronor för detta ändamål.

Till arvode åt en särskild läkare för övervakande av studenternas hälsovård har kanslern vidare tillstyrkt ett anslagsbelopp av 1,500 kronor. Med hänsyn till den stora betydelsen därav, att all uppmärksamhet ägnas frågan om hälsoförhållandena bland den studerande ungdomen vid universiteten finner jag mig böra förorda kanslerns nu ifrågavarande förslag. Jag vill på grund härav föreslå att medel ställas till förfogande även till ifrågavarande arvode å 1,500 kronor. Vid bifall härtill torde det få ankomma på kanslern att i sinom tid meddela de närmare föreskrifter, som finnas erforderliga beträffande läkarens tjänstgöring m. m.

I övrigt vill jag i detta sammanhang beträffande den av överbibliotekarien föreslagna arvodesförhöjningen åt fyra kvinnliga biträden framhålla, att en närmare utredning rörande dessa biträdens definitiva löneplacering synes mig erforderlig, innan åtgärder vidtagas i den av överbibliotekarien påkallade riktningen.

Vidare har kanslern hemställt, att arvodet till biträdande läraren i fysikalisk diagnostik, 3,000 kronor, måtte uppföras å ordinarie stat. Såsom framgår av handlingarna kommer nämnda lärarbefattning att bliva förenad med överläkarbefattningen å det sanatorium, som Uppsala läns landsting har under uppförande å akademiska sjukhusets område. Så länge lärarbefattningen är extra ordinarie kan icke heller överläkarbefattningen tillsättas annat än på kortare tid i sänder. Jag anser i likhet med myndigheterna ett sådant förhållande otillfredsställande och vill förty förorda den gjorda

framställningen, dock med den ändringen beträffande ålderstilläggens storlek, att dessa såsom vid motsvarande befattning vid universitetet i Lund bestämmas till 300 kronor vardera. Frågan om pension till ifrågavarande lärare och överläkare torde erfordra ett vidare övervägande.

Beträffande härefter frågan om en förbättrad undervisning i svenska språket, för vilken jag i det föregående lämnat en summarisk redogörelse, vill jag till en början framhålla, att vad som förekommit i ärendet synes mig bekräfta de erfarenheter, som ofta göras i det praktiska livet, nämligen att betydande brister vidlåda även bokligt bildade människors behandling av modersmålet.

Om medlet till förbättrande av nämnda förhållande synes, av handlingarna att döma, i huvudsak enighet råda. Såväl modersmållärarna som övriga lärare vid de högre skolorna och seminarierna böra erhålla en förbättrad undervisning i muntlig och skriftlig framställningskonst.

Enligt det av professorerna i nordiska språk och svenska språket framlagda, av myndigheterna i huvudsak enhälligt förordade förslaget skulle för ändamålet vid universiteten för de blivande lärarna anordnas dels en särskild kurs i talteknik och dels en av särskild på viss tid förordnad lektor ledd kurs i nysvensk stilistik. Dessa kurser skulle vara obligatoriska för dem, som ämnade avlägga ämbetsexamen i nordiska språk, under det att lärarkandidater i övriga ämnen endast i viss utsträckning skulle deltaga i sistnämnda kurs. Vid provåret skulle allt fortfarande anordnas en kurs i talteknik för sådana kandidater, som ej förut genomgått dylik kurs.

Jag vill ansluta mig till huvudtankarna i detta förslag och alltså nu förorda, att erforderliga medel ställas till förfogande för anställande av en lektor i svenska språket vid vardera universitetet i Uppsala och Lund. Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t i sinom tid böra meddela de närmare föreskrifter för den föreslagna undervisningen, som kunna finnas påkallade. Förslagets genomförande torde ock, såsom i avgivna yttranden framhållits, påkalla någon reduktion i nuvarande kursfordringar i nordiska språk samt i litteraturhistoria med poetik, för att icke studiearbetet skall genom de nya kurserna förlängas. Jag önskar i detta sammanhang framhålla, att det synes böra tagas under övervägande, huruvida den nu för filosofisk ämbetsexamen obligatoriska kursen i psykologi samt pedagogikens teori och historia är i sin nuvarande form tillräckligt ändamålsenlig för att böra oförändrad bibehållas.

Vad angår anslag för ifrågavarande ändamål anser jag i likhet med universitetsmyndigheterna, att universitetslektor bör åtnjuta — förutom ersättning för avstådda löneförmåner å den egna tjänsten i det högre skolväsendet — ett arvode av 1,000 kronor. Då förordnandet är avsett att meddelas för en begränsad tid, torde det icke skäligen kunna påräknas, ett verkligt dugande krafter vilja ställa sig till förfogande, därest icke några särskilda förmåner av ekonomisk natur äro förenade med ett sådant förord-

nande. På grund härav synes med tillämpning av statskontorets uppgifter anslaget till två universitetslektorer bära beräknas till 22,266 kronor eller avrundat till 22,400 kronor, motsvarande 11,200 kronor vid varje befattning. Av detta belopp skulle universitetslektor äga uppbära dels arvode med 1,000 kronor dels ock ersättning för vad han visar sig hava avstått vid den egna tjänsten, dock att arvodet och ersättningen för mistade avlöningsförmåner tillhopa ej må understiga vad annan universitetslektor under motsvarande tid äger uppbära av statsmedel.

Till frågan om anslag till universitetslektor i Lund återkommer jag under punkten om avlöningar vid Lunds universitet.

Jag övergår så slutligen till en redogörelse för det statförslag, jag har avsett att framlägga här nedan, och tillåter mig därvid för överskådlighetens skull att dröja något vid varje särskild anslagspost.

Under huvudavdelningen I. Professorer och lärare m. fl. har kanslern till en början beräknat anslagsposten *1. avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat* till 901,444 kronor. I dessa beräkningar föranleder vad kanslern föreslagit i skrivelsen den 28 november 1934 om uppförande å ordinarie stat av arvodet, 3,000 kronor, till biträdande läraren i fysikalisk diagnostik, vilket äskande jag här ovan förordat, en ökning av den i anslagsposten ingående delposten a. lön och tjänstgöringspenningar med 3,000 kronor till 843,000 kronor. Då härjämte delposten b. ålderstillägg synes bära avrundas till 48,400 kronor, torde anslagsposten bära uppföras med *904,400 kronor.*

Anslagsposten *2. avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å indragningsstat* vidare bör i enlighet med kanslerns förslag uppföras med *43,500 kronor.*

Beträffande anslagsposten *3. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* — under vilken kanslern under särskilda delposter beräknat anslagsmedel till *a. löneförmåner åt biträdande lärare m. fl., b. docentstipendier, c. löneförmåner åt assistenter och amanuenser samt d. löneförmåner åt icke-ordinarie exercitiemästare* — föranleder finansministerns ovanberörda principuttalande till en början, att anslagspostens benämning bör ändras till *3. arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.* Till denna anslagspost bära emellertid hänföras jämväl de arvoden till bibliotekarier, som kanslern i sitt statförslag uppfört under anslagsposten *5. arvoden och dylika särskilda ersättningar.*

Under delposten *a. avlöningar (arvoden) till biträdande lärare m. fl.* har kanslern sammanfört anslagsäskanden å tillhopa 62,750 kronor, varav 4,000 kronor till arvode åt en biträdande lärare i matematik. Jag har här ovan icke ansett mig kunna tillstyrka inrättandet av sistnämnda befattning. Där emot har jag förordat uppförande av arvodet å 3,000 kronor till den biträdande läraren i fysikalisk diagnostik å ordinarie stat. Vid bifall till mitt

förslag rörande anställande av en universitetslektor i svenska språket skulle vid sådant förhållande ifrågavarande delpost till arvoden åt biträdande lärare m. fl. böra uppföras i avlöningsstaten med (62,750 — 4,000 — 3,000 + 11,200 =) 66,950 kronor.

Av sistnämnda belopp, 66,950 kronor, skulle enligt utredningen här ovan belöpa å

a) den teologiska fakulteten:

till uppehållande av kostnadsfri undervisning och examination i kyrkosång	kronor	2,400	
» uppehållande av den praktiskt-teologiska undervisningen	»	8,000	10,400

b) den juridiska fakulteten:

till uppehållande av fakultetens praktiska kurs	»	1,500	
» ledare av fakultetens propedeutiska kurs i civilrätt m. m.	»	1,500	3,000

c) den medicinska fakulteten:

till lärare vid kursen i allmän kemi	»	3,700	
» biträdande lärare i medicin	»	4,500	
» ledare av två kurser i allmän sjukvårdsteknik	»	750	
» biträdande lärare i kirurgi	»	4,800	
» biträdande läkare vid två kurser i skyddsskoppympling	»	200	13,950

d) den filosofiska fakultetens humanistiska sektion:

till universitetslektor i svenska språket, högst	»	11,200	
» » i tyska språket	»	6,600	
» » i franska språket	»	6,600	
» » i engelska språket	»	6,600	
» » i danska språket	»	6,600	
» biträdande lärare i ryska	»	2,000	39,600

Summa kronor 66,950

Delposten *b.* docentstipendier torde böra uppföras med oförändrat belopp, 246,000 kronor.

Delposten *c.* avlöningar (arvoden) till assistenter och amanuenser har av kanslern beräknats till sammanlagt 111,550 kronor. Då jag emellertid icke ansett mig kunna förorda anslag till avlöning med 750 kronor åt en amanuens vid den medicinskt-kemiska institutionen, skulle, vid bifall till förslaget i övrigt, denna delpost uppföras i staten med 110,800 kronor.

Av kanslerns utredning och vad ovan anförts framgår, att sistnämnda belopp, 110,800 kronor, fördelar sig på de olika fakulteterna i enlighet med följande uppställning:

den medicinska fakulteten	kronor 60,700
» filosofiska fakultetens humanistiska sektion	» 4,050
» filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sek- tion	» 46,050
	<u>Summa kronor 110,800</u>

Kanslerns förslag i fråga om uppförande av en särskild delpost till arvoden till icke-ordinarie exercitiemästare å 900 kronor föranleder icke någon erinran från min sida. Med hänsyn till vad ovan anförts synes emellertid före denna post böra under en ny särskild delpost uppföras de arvoden till bibliotekarier, som kanslern i sitt förslag hänfört under anslagsposten 5. arvoden och dylika särskilda ersättningar.

Dessa arvoden äro:

arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens förenade seminariebibliotek (omfattande seminarierna för klassiska, nordiska och romanska språk, tyska språket, engelska språket, historia, filosofi, estetik och litteraturhistoria med poetik, semitiska och slaviska språk samt sanskrit och jämförande indo-europeisk språkforskning)	kronor 2,550
arvoden till bibliotekarier vid seminarierna för statskunskap, klassisk fornkunskap och antikens historia samt statistik	» 585
arvode till bibliotekarien vid pedagogiska seminariet	» 75
	<u>Summa kronor 3,210</u>

Vid bifall till det ovan föreslagna skulle sålunda anslagsposten 3. *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, uppföras i universitetets avlöningsstat med $(66,950 + 246,000 + 110,800 + 3,210 + 900 =) 427,860$ kronor.

Anslagsposten 4. *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare (tjänstemän)* bör slutligen i enlighet med kanslerns förslag uppföras med 1,500 kronor.

Vid bifall till vad ovan anförts skulle alltså summan av anslagsposterna under huvudavdelningen I. Professorer och lärare m. fl. utgöra $(904,400 + 43,500 + 427,860 + 1,500 =) 1,377,260$ kronor.

Härefter övergår jag till de anslagsposter som böra uppföras under avlöningstatens huvudavdelning II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. Beträffande därvid först anslagsposten till *avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat* skulle densamma, då jag icke ansett mig kunna förorda inrättande av någon ny ordinarie tjänst, vid i övrigt oförändrade förhållanden hava beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår, 315,040 kronor, ökat med den tekniska uppräknigen, 18,060 kronor, eller sålunda till 333,100 kronor. Från detta

belopp bör emellertid i enlighet med vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor avdrag göras med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 10,100 kronor. Anslagsposten bör sålunda uppföras med *323,000 kronor*.

Ifrågavarande ordinarie befattningshavare skola vidare upptagas på en personalförteckning, som bör underställas riksdagens prövning. Som framgår av det föregående ifrågasätter jag ingen ändring beträffande den nuvarande personalen.

Enligt finansministerns nyssberörda uttalande bör även under denna avdelning av avlöningsstaten uppföras en anslagspost *2. arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*.

Till denna anslagspost torde böra hänföras

dels följande av kanslern under anslagsposten till icke-ordinarie be-

fattningshavare uppförda poster, nämligen

arvode till vaktmästare vid musikaliska kapellet . . . kronor 700

lönertillägg åt nämnde vaktmästare . . . » 600

arvode till tillsyningsman för Linnéanska stiftelsen

å Hammarby . . . » 960

arvode åt biträde vid statistiska seminariet . . . » 1,200 3,460

dels ock de av kanslern under anslagsposten till arvoden och dylika

särskilda ersättningar beräknade anslagsmedlen till

rektors honorarium . . . kronor 2,400

arvoden å 800 kronor till drätselnämndens tre valda

ledamöter . . . » 2,400

arvode till siffergranskare å räntekammaren . . . » 500

arvode till en läkare för övervakande av studenternas

hälsovård . . . » 1,500 6,800

Summa kronor 10,260,

med vilket belopp, vid bifall till mitt förslag i denna del, ifrågavarande anslagspost alltså bör uppföras i avlöningsstaten.

Såsom en tredje och sista post under avlöningsstatens huvudavdelning II. bör slutligen uppföras en anslagspost *3. avlöningar till övrig icke-ordinarie personal*. Till denna post synes böra hänföras återstående av kanslern under anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare uppförda poster, nämligen: avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare

vid biblioteket . . . kronor 44,400

» kansliet . . . » 8,000

samt mekaniska arbeten vid fysiska institutionen . . . » 9,000

Summa kronor 61,400

Då jag icke ansett mig kunna förorda de av kanslern i förevarande sammanhang begärda anslagsökningarna, skulle alltså vid bifall till mitt förslag anslagsposten 3. avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppföras med 61,400 kronor, vilket belopp för avjämnande av anslagets slutsumma bör ökas med 46 kronor till 61,446 kronor.

Summan av ovannämnda anslagsposter under huvudavdelning II. utgör (323,000 + 10,260 + 61,446 =) 394,706 kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit skulle sålunda anslaget till avlöningar beräknas enligt följande uppställning:

1. Avlöningar till professorer och lärare m. fl.	kronor 1,377,260
2. Avlöningar till vissa tjänstemän vid universitetets sam- lingar och inrättningar m. m.	» 394,706
	Summa kronor 1,771,966
Avgår: särskilda uppbördsmedel	kronor 262,566
	Summa kronor statsanslag 1,509,400

Mina förslag innebära en i förhållande till detta budgetår beräknad ökning av medelsbehovet för avlöningar vid universitetet av netto 23,410 kronor, innefattande anslagsökningar å tillhoppa 33,510 kronor samt en anslagsminskning, motsvarande avdragen för pensionsavgifter, å 10,100 kronor. Av ökningarna belöpa 20,060 å teknisk uppräknings i löneklass av ordinarie befattningshavare. Då emellertid såsom framgår av det föregående till följd av riksstatsomläggningen universitetets egna inkomster komma att stå till disposition för ifrågavarande ändamål med 22,255 kronor högre belopp än för närvarande, kommer ökningen av de till avlöningar vid universitetet avsedda statsmedlen att stanna vid ett belopp av (23,410 — 22,225 =) 1.185 kronor.

Jag har slutligen under hand inhämtat, att den nu arbetande universitetsberedningen möjligen kommer att föreslå vissa omregleringar av lärostolarnas ämnesområden ävensom i samband därmed ändrad benämning på vissa professurer och andra akademiska lärarbefattningar liksom möjligen ock på vissa institutioner. Det synes mig ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t må äga att göra de jämkningar ifråga om professurernas och andra lärarbefattningars ämnesområden och därav föranledda ändringar i dessas benämning, som kunna finnas påkallade.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för vissa tjänstemän vid Uppsala universitets samlingar och inrättningar m. m.:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å ordinarie stat:

Biblioteket:

1 överbibliotekarie	B 30
4 förste bibliotekarier	B 26
9 andre bibliotekarier	B 21
1 maskinist	B 8
4 vaktmästare	B 7
1 kanslibitråde	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

Vetenskapliga institutioner och inrättningar,
tillhörande medicinska och filosofiska
fakulteterna:

2 konservatorer	B 21
1 trädgårdsmästare	B 18
1 preparator vid histologiska institutionen	B 10
1 instrumentmakare vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 10
1 maskinist vid institutionen för allmän och analytisk kemi	B 8
1 maskinist vid fysiska institutionen	B 8
1 maskinist vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 8
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid patologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska och histologiska institutionerna	B 7
1 vaktmästare vid patologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid institutionen för allmän och analytisk kemi	B 7
1 vaktmästare vid fysikalisk-kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid mineralogisk-geologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid fysiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid astronomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid meteorologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid botaniska museet	B 7

Befattning.	Lönegrad.
2 vaktmästare vid zoologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid paleontologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid museet för nordiska fornsaker	B 7
1 vaktmästare vid gymnastikinrättningen	B 7
2 underträdgårdsmästare	B 7
2 trädgårdsmedhjälpare	B 5
1 vaktmästare vid geografiska institutionen	B 5

Kansliet:

1 sekreterare	B 28
1 akademinotarie och ombudsman	B 26
1 akademivaktmästare	B 7
1 fakultetsvaktmästare	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 portvakt	B 5

Drätselverket:

1 räntmästare	B 30
1 kamrerare	B 24
1 andre kamrerare	B 21
1 maskinist	B 8
1 ränteri- och kontorsvaktmästare	B 7
1 kanslibiträde	B 7

dels fastställa följande avlöningsstat för Uppsala universitet att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.*Utgifter:***I. Professorer och lärare m. fl.****I. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat.**

a. Lön och tjänstgöringspenningar kronor 843,000

Avlöningsstater.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
A. Avlöningsstat för professorer m. fl.			
<i>Teologiska fakulteten.</i>			
1 professor i praktisk teologi	3,400	4,000	7,400
<i>Anm.: Innehavaren av denna professur uppbar avlöning lika med övriga professorer. Så länge han i egenkap av domprost såsom prebende innehar Uppsala stads pastorat, uppbar han av domprostlönen dels 4,600 kronor, dels ock 500 kronor, sistnämnda belopp utgörande ersättning för utgifter i ambetet.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
4 professorer	32,000	16,000	48,000
1 professor, Kalsenianus	8,000	4,000	12,000
<i>Anm.: 1. I lönen för professor Kalsenianus ingår 291 kronor 67 öre ranta å Kalsenianska fonden.</i>			
<i>2. Av ovannämnda 7 till den teologiska fakulteten hörande professorsbefattningar omfatta 2 vardera exegetik samt 2 vardera dogmatik och moralteologi. Envar av de övriga 3 professurerna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) teologiska prentioner och teologisk encyklopedi; 2) kyrkohistoria; 3) praktisk teologi.</i>			
<i>3. Ang. en personlig professur i missionshistoria och ostasiatisk religionshistoria, se nedan under 2. Avlöningar till tjänsteman å indragningsstat.</i>			
<i>Juridiska fakulteten.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
7 professorer	56,000	28,000	84,000
<i>Anm.: Envar av den juridiska fakultetens 8 lärstolar omfattar ett av följande ämnesområden: 1) rättshistoria; 2) nationalekonomi och finansrätt; 3) statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt; 4) civilrätt, med undervisnings- och examinationsskyldighet i obligationsrätt, samt romersk rätt; 5) civilrätt, med undervisnings- och examinationsskyldighet i familjerätt och sakrätt, samt internationell privaträtt; 6) speciell privaträtt; 7) straffrätt och juridisk encyklopedi; 8) processrätt.</i>			
<i>Medicinska fakulteten.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
12 professorer	96,000	48,000	144,000
<i>Anm.: 1. Av ovannämnda 13 professurer inom medicinska fakulteten omfatta 2 vardera anatomi samt envar av de övriga 11 ett av följande ämnesområden: 1) patologisk anatomi; 2) fysiologi; 3) medicinsk och fysiologisk kemi; 4) allmän och experimentell farmakodynamik samt farmakognosi; 5) hygien och bakteriologi; 6) praktisk medicin; 7) pediatrik och praktisk medicin; 8) kirurgi; 9) obstetrik och gynekologi; 10) oftalmiatrik; 11) öron-, näs- och halssjukdomar.</i>			
<i>2. Ang. professuren i psykiatri, se här nedan under c.</i>			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
3. Ang. den personliga professuren i medicinsk radiologi, se nedan under 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat.			
4. Ang. professuren i rasbiologi, se under rasbiologiska institutet.			
5. En av professorerna i anatomi uppbär utöver avlöningen 125 kronor ränta å Rönnowska fonden.			
6. Från lönen för professorn i medicinsk och fysiologisk kemi skola frändragas 1,500 kronor, utgörande beräknat värde för bostad.			
1 prosector	6,000	3,000	9,000
1 laborator i patologisk anatomi	6,000	3,000	9,000
1 laborator i experimentell fysiologi och medicinsk fysik	6,000	3,000	9,000
1 laborator i medicinsk och fysiologisk kemi	6,000	3,000	9,000
1 lärare i medicinsk radiologi	6,000	3,000	9,000
<i>Anm.:</i> Ang. dispositionen av den till läraren i medicinsk radiologi anslagna avlöningen, se nedan under 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat.			
1 lärare i fysikalisk diagnostik, tillika överläkare vid akademiska sjukhusets i Uppsala centralsanatorium . .	2,000	1,000	3,000
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Uppsala läns landsting med minst 8,000 kronor bidrager till avlöningen av ifrågakvarande lärare och överläkare.			
<i>Filosofiska fakulteten.</i>			
Humanistiska sektionen.			
1 professor	8,000	4,000	12,000
19 professorer	152,000	76,000	228,000
1 professor i våltalighet och statskunskap, Skytteanus	1,000	4,000	5,000
1 professor i filosofi	—	—	—
<i>Anm.:</i> 1. Professor Skytteanus uppbär dessutom från avkastningen av riksrådet Skyttes donation lön, beräknad till 7,000 kronor, däri inbegripen fri bostad i Skytteanus huset, sistnämnda förmån uppskattad till 1,000 kronor.			
2. Av övriga ovannämnda 21 professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion omfatta 2 vardera filosofi och 2 vardera historia samt en var av övriga 17 ett av följande ämnesområden: 1) pedagogik; 2) litteraturhistoria med poetik; 3) konsthistoria med konstteori; 4) klassisk fornkunskap och antikens historia; 5) nordisk och jämförande fornkunskap; 6) statistik; 7) semitiska språk; 8) sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning; 9) grekiska språket och litteraturen; 10) latinska språket och litteraturen; 11) nordiska språk; 12) svenska språket; 13) tyska språket; 14) engelska språket; 15) romanska språk; 16) slaviska språk; 17) finsk-ugriska språk, särskilt lapska och finska.			
3. Ang. den personliga professuren i nordisk ortnamnsforskning, se nedan under 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat.			
4. Utom ovannämnda professorsbefattningar finnes inom sektionen »Emilia och Gustaf Carlbergs professur i idé och lärdomshistoria», vars innehavare avlönas från en för ändamålet donerad fond.			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
Matematisk-naturvetenskapliga sektionen.			
1 professor	8,000	4,000	12,000
15 professorer	120,000	60,000	180,000
<i>Anm.:</i> 1. Av förut omförmälda 16 professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion omfatta 2 vardera matematik och 2 vardera kemi samt envar av övriga 12 ett av följande ämnesområden: 1) astronomi; 2) meteorologi; 3) fysik; 4) mekanik och matematisk fysik; 5) geologi med petrografi och mineralogi; 6) paleontologi och historisk geologi; 7) botanik; 8) botanik och praktisk ekonomi; 9) växtbiologi; 10) zoologi; 11) jämförande anatomi; 12) geografi. 2. Från lönen för <i>dels</i> professorn i astronomi, <i>dels</i> den av professorerna i kemi, vilken av kanslern förordnas till föreståndare för kemiska institutionen, <i>dels</i> ock den av professorerna i botanik samt i botanik och praktisk ekonomi, vilken av kanslern förordnas till föreståndare för den botaniska institutionen, skola fråndragas 1,500 kronor, utgörande beräknat värde för bostad. 3. Professorn i fysik äger jämlikt donation, utöver vanlig professorsavlöning, åtnjuta fri bostad i särskild för den fysiska institutionens föreståndare uppförd boställsbyggnad. 4. I lönen för professorn i växtbiologi ingå 7,500 kronor från Kempeska donationsfonden. 5. Angående de personliga professurerna i fysikalisk kemi och i astronomi samt »B. John F. och Svea Anderssons professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar», se nedan under 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat.			
1 laborator i experimentell fysik	6,000	3,000	9,000
1 observator i astronomi	6,000	3,000	9,000
<i>Anm.:</i> Ang. dispositionen av den till observatorn i astronomi anslagna avlöningen, se nedan under 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat.			
<i>Anmärkning till avlöningsstat för professorer m. fl.</i>			
1. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor.			
2. För laborator, prosektor, lärare i medicinsk radiologi och observator kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.			
3. För lärare i fysikalisk diagnostik kan lönen efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.			
4. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor.			
5. För laborator, prosektor, lärare i medicinsk radiologi och observator utgör pensionsunderlaget 5,000 kronor.			
6. Vid utnämning av professor i geografi eller omedelbart därefter bestämmer Kungl. Maj:t, på framställning av kanslern, vilkendera av filosofiska fakultetens båda sektioner bemälda professor skall tillhöra.			
7. Kungl. Maj:t äger att vidtaga de jämkningar i fråga om professorsbefattningarnas ämnesområden samt de ändringar i benämningen av lärostolarna, som med hänsyn till förändrade förhållanden kunna finnas påkallade.			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
B. Avlöningsstat för exercitiemästare.			
1 director musices	3,300	1,700	5,000
<i>Anm.</i> : 1. Åtnjuter director musices boställsrum, skall lönen minskas med 800 kronor årligen.			
2. Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.			
1 gymnastiklärare	2,400	1,200	3,600
<i>Anm.</i> : Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.			
Summa kronor	—	—	843,000

b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 48,400

c. Arvode till professor i psykiatri » 3,000

Anm.: Professor i psykiatri är tillika överläkare vid Ulleråkers sjukhus.

d. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, *förslagsvis* » 10,000 904,400

2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:

Svedberg, T., professor i fysikalisk kemi, personligen:

Lön, förutom 3,500 kronor från C. F. Liljewalchs fond för personliga professurer vid Uppsala universitet kronor 4,500

Ålderstillägg » 1,000

Tjänstgöringspenningar » 4,000 9,500

von Zeipel, E. H., professor i astronomi, personligen:

Lön förutom begynnelselönen vid den i avlöningsstaten uppförda observatorsbefattningen i astronomi kronor 2,000

Ålderstillägg » 1,000

Tjänstgöringspenningar, förutom tjänstgöringspenningarna vid observatorsbefattningen » 1,000 4,000

Sahlgren, G. F. J., professor i nordisk ortnamnsforskning, personligen:

Lön kronor 8,000

Ålderstillägg » 1,000

Tjänstgöringspenningar » 4,000 13,000

Laurell, H. F., professor i medicinsk radiologi, personligen:

Lön, förutom begynnelselönen vid den i staten uppförda lärartjänsten i medicinsk radiologi kronor 2,000

Ålderstillägg » 1,000

Tjänstgöringspenningar, förutom tjänstgöringspenningarna vid lärartjänsten i medicinsk radiologi kronor 1,000 4,000

Innehavaren av B. John F. och Svea Anderssons professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar:

Lön kronor 8,000
 Ålderstillägg » 1,000
 Tjänstgöringspenningar » 4,000 13,000

Anm.: 1. Innehavare av personlig professur och av ovannämnda professur i elektricitetslära äger att efter 5 års tjänstgöring uppbära ålderstillägg å lönen med 1,000 kronor.

2. Innehavare av i 1. omfördad professur är i pensionshänseende likställd med annan professor vid universitetet och följaktligen underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.

43,500

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a. Arvoden till biträdande lärare m. fl. vid teologiska fakulteten kronor 10,400
 juridiska fakulteten » 3,000
 medicinska fakulteten » 13,950
 filosofiska fakultetens humanistiska sektion » 39,600 66,950

Anm.: Ur sistnämnda belopp å 39,600 kronor utgå dels 4 arvoden å 6,600 kronor till universitetslektorer i tyska, franska, engelska och danska språken, *dels* ock ett till högst 11,200 kronor beräknat belopp, avseende ersättning åt en universitetslektor i svenska språket i enlighet med de närmare grunder, Kungl. Maj:t bestämmer.

b. Docentstipendier kronor 246,000

Anm.: Av ovanstående belopp utgå 41 stipendier å 6,000 kronor, varav 4 i teologiska fakulteten, 3 i juridiska fakulteten, 5 i medicinska fakulteten, 17 i filosofiska fakultetens humanistiska sektion och 12 i samma fakultets matematisk-naturvetenskapliga sektion.

c. Arvoden till assistenter och amanuenser:

1) medicinska fakulteten kronor 60,700

Anm.: 1. Arvode utgår till:
 förste underläkare, respektive underkirurg, tillika förste underläkare, med 3,500 kronor jämte hyresbidrag med 750 kronor till gift befattningshavare, amanuens, tillika underläkare, med 1,800 kronor samt amanuens vid klinik eller röntgenavdelning vid akademiska sjukhuset med 1,500 kronor, beträffande ett vart arvode eller bidrag dock under vilkor, att lika stort belopp utgår från akademiska sjukhusets stat.

2. Arvode utgår till:
 amanuens vid psykiatriska kliniken med 3,000 kronor samt

amanuens vid medicinsk poliklinik, vilken ej tillika är klinikamanuens, med 2,400 kronor.

3. Arvode utgår till:

assistent vid teoretisk institution med 3,600 kronor samt

amanuens vid sådan institution med 1,800 kronor, dock att arvodet till en amanuens vid patologiska institutionen utgör 3,000 kronor samt till en amanuens vid vardera histologiska och fysiologiska institutionen 750 kronor.

4. I arvodet för

amanuens Strandbergianus vid medicinska kliniken ingår 58 kronor 33 öre ränta å Strandbergiska fonden, för amanuens Nilsson-Aschanus vid kirurgiska kliniken 150 kronor ränta å Nilsson-Aschanska amanuensfonden samt

för amanuensen vid farmakologiska institutionen 350 kronor ränta från Wahlenbergs amanuensfond.

2) filosofiska fakultetens humanistiska

sektion kronor 4,050

Anm.: Arvode utgår till:

amanuens vid museet för nordiska fornsaker med 1,800 kronor samt

amanuens vid myntkabinettet, konstmuseet och Victoriamuseet för egyptiska fornsaker, envar med 750 kronor.

3) filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion kronor 46,050

110,800

Anm.: 1. Arvode till assistent utgår med 3,600 kronor, dock att arvodet till assistenten vid fysiska institutionen utgör 2,400 kronor.

2. Arvode till biträde vid övningarna vid institutionen för allmän och analytisk kemi utgår med 2,250 kronor.

3. Arvode till amanuens utgår med 1,800 kronor.

4. I arvoden

för amanuensen vid astronomiska institutionen ingår 44 kronor ränta å Melanderhjelmiska, Malletska, Prosperinska och Bredmanska amanuensfonden samt

för amanuensen vid botaniska institutionen 120 kronor ränta å Wahlenbergska fonden.

d. Arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens seminariebibliotek kronor 3,210

e. Arvode till icke-ordinarie exercitiemästare . . . » 900 427,860

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän kronor 1,500

Anm.: Från förestående anslagspost skola till förste underläkaren å medicinska kliniken och förste underläkaren å kirurgiska kliniken eventuellt utgående hyresbidrag bestridas.

Summa kronor 1,377,260

Anmärkningar till avdelning I. av avlöningsstaten.

1. Värdena av indragna naturaförmåner, nämligen ersättning för humlegårdslott och ved in natura, den sistnamnda beraknad till ett pris av 15 kronor för varje famn, skola särskilt bokföras å och redovisas till ålderstillaggsfonden. Vad sålunda under ett år influtit till fonden skall under det nästföljande användas till bestridande i första hand av utgifterna för ålderstillägg åt befattningshavare vid universitetet.

2. Besparingar å följande anslagsposter, nämligen: anslagsposten 1. a. till lön och tjänstgöringspenningar till tjänsteman å ordinarie stat, anslagsposten 1. c. till arvode till innehavaren

av professuren i psykiatri, anslagsposten 3. till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, anslagsposten 4. till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke ordinarie tjänstemän, skola, med undantag dels av besparingar å anslagsmedel, som beräknats till arvode och ersättning till universitetslektor i svenska språket, dels ock av besparingar å docentstipendier, varom bestämmelser i annan ordning meddelats, ingå till reservfonden, vilken står under kanslerns disposition för universitetets vetenskapliga och ekonomiska behov, i den ordning universitetsstatuterna stadga.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> .	kronor 323,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 10,260
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 61,446
	Summa kronor 394,706

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor 1,377,260
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	» 394,706
	Summa kronor 1,771,966

Särskilda uppbördsmedel:

1. Beräknad inkomst från fonden för egendoms- och skogsförvaltning kronor 218,020

Anm.: Inkomsterna av, respektive utgifterna för förvaltningen av universitetets lantegendomar och skogar skola redovisas å en särskild fond, från vilken fond den behållna årliga inkomsten skall tillgodoföras universitetets avlöningsanslag. Härvid skall iakttas

att, i den mån den behållna inkomsten överstiger i staten för avlöningsanslaget beräknat belopp, överskottet skall ingå till reservfonden,

samt att, om den behållna inkomsten något år icke uppgår till i samma stat beräknat belopp, bristen skall täckas från reservfonden.

2. Inkomst av försålda hus å landet, arrende av humlegårdar, övriga avgifter av stadsjord i Uppsala, hyresmedel, inkomst av auktionsverket, dekanatsmedel samt inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal	kronor 5,369
3. Ränta å vissa donationsfonder	» 10,152
4. Inkomst från ålderstilläggsfonden	» 14,785
5. Boställsrum för fyra professorer, beräknat värde för en var av 1,500 kronor, samt för director musices, beräknat värde av 800 kronor	» 6,800
6. Bostadsersättning från vaktmästare m. fl.	» 7,440
	» 262,566
	Nettoutgift kronor 1,509,400;

dels ock till Uppsala universitet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av . . kronor 1,509,400.

[69.] 4. **Uppsala universitet: Materiel m. m., reservationsanslag.** Av nästföregående punkt framgår beträffande anslag till materiel m. m.

<i>dels</i> att i utgiftsstaten för universitetet under II och IV äro uppförda ej mindre anslag till materiel m. m. till ett belopp av kronor 338,225 varav för biblioteket: bokinköp och bokbindning (efter avdrag av 15,000 kronor till expenser)	kronor 35,000
samt för akademiska sjukhuset	» 13,008
Summa kronor 48,008	

än även medel till Kungl. Maj:ts disposition	» 4,880
<i>dels</i> att för budgetåret 1934/1935 för ändamålet anvisats följande tre extra anslag, nämligen	
till materiel m. m. för vissa institutioner m. m.	» 65,500
ur vilket anslag arvode utgår till bibliotekarien vid pedagogiska seminariet och övningsskolan med	kronor 75
till ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner	» 135,000
till förstärkning av den i staten för universitetet upptagna anslagsposten till reparationer	» 10,000
<i>dels ock</i> att ur det för innevarande budgetår anvisade extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppymning utgår till materiel vid två sådana kurser i Uppsala	» 50
Härjämte är under elfte huvudtiteln anslag till allmänna indragningsstaten till materiel m. m. för tjänster å indragningsstat vid universitetet beräknat ett sammanlagt belopp av	» 71,800
Summa kronor 625,455	

Efter avdrag av ovannämnda anslagsposter till bokinköp och bokbindning samt till akademiska sjukhuset, 48,008 kronor — vilka poster för framtiden skola föras under andra anslag — ävensom av arvodet till omförmälde bibliotekarie, 75 kronor, återstå för de utgiftsändamål, som enligt de förändrade principerna för riksstatens uppställning skola bestridas ur anslaget till materiel m. m. (625,455 — 48,008 — 75 =) 577,372 kronor.

Genom beslut den 20 april 1934 har Kungl. Maj:t *dels* fördelat ovannämnda anslag å 65,500 kronor till materiel m. m., *dels ock* av ifrågavarande anslag å 135,000 kronor till ytterligare medel till materiel m. m. ställt ett belopp av 134,500 kronor till förfogande för kanslern för rikets universitet att användas för de med anslaget avsedda ändamål och av kanslern efter viss närmare angiven grund fördelas mellan de särskilda institutionerna. Den 9 oktober 1934 har kanslern verkställt berörda fördelning. Av nedanstående uppställning framgår vad de särskilda institutionerna och inrättningarna vid universitetet sålunda erhållit ur ovannämnda anslagsmedel, som hädanefter skola sammanföras under förevarande anslag till materiel m. m.:

Utgiftsändamål	Enligt ut- giftsstaten och ur övriga ej vidstående anslag	Ur anslaget till materiel m. m.	Ur anslaget till ytter- ligare ma- teriel m. m. enligt kanslerns fördeining	Summa
Biblioteket:				
expenser	30,800			
akademiska läsesällskapet	525			
inskrivningspenningar av studenter och auktionsprovision	667			
	31,992	—	—	31,992
Medicinska kliniken	1,350	—	515	1,865
Kirurgiska kliniken	500	—	395	895
Obstetrisk-gynekologiska kliniken	500	—	395	895
Oftalmiatrikska kliniken	500	—	1,190	1,690
Kliniken för öron-, näs- och halsjukdomar . .	—	2,000	—	2,000
Pediatrikska kliniken	500	—	395	895
Kliniken för bröstsjuka	600	—	315	915
Medicinska poliklinikerna	1,700	1,500	—	3,200
Två kurser i skyddskoppypmpning (från annat anslag)	50	—	—	50
Anatomiska institutionen	5,550	—	5,120	10,670
Histologiska institutionen	5,550	—	5,120	10,670
Patologiska institutionen	6,650	3,000	1,865	11,515
Fysiologiska institutionen	6,550	2,000	2,265	10,815
Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi	5,270	1,000	2,960	9,230
Farmakologiska institutionen	1,330	—	4,660	5,990
Hygieniska institutionen	—	8,500	—	8,500
Psykiatrikska kliniken	—	500	395	895
Akademiska sjukhusets röntgenavdelning . . .	—	—	795	795
Institutionen för allmän och analytisk kemi . .	14,400	—	9,690	24,090
Fysikalisk-kemiska institutionen (från elfte hu- vudtiteln)	35,000	—	—	35,000
Geologisk-mineralogiska institutionen	4,050	—	7,105	11,155
Paleontologiska institutionen	1,750	8,000	14,490	24,240
Fysiska institutionen	9,600	—	21,595	31,195
Personal- och driftkostnader vid institutet för högspänningsforskning (från elfte huvudtiteln)	36,800	—	—	36,800
Astronomiska institutionen och observatoriet .	2,920	—	5,620	8,540
Meteorologiska institutionen	3,760	—	5,235	8,995
Utgifter för de vid observatoriet anordnade seis- mologiska undersökningarna	—	500	—	500
Botaniska institutionen:				
Botaniska museet	2,650	—	2,065	4,715
Botaniska trädgården	12,460	—	15,945	28,405
Botaniska laboratoriet	1,100	—	3,670	4,770
Växtbiologiska institutionen	1,450	—	2,740	4,190
Zoologiska institutionen	11,300	—	10,800	22,100
Klubbans biologiska station	—	5,000	—	5,000
Geografiska institutionen	1,910	—	4,695	6,605

Utgiftsändamål	Enligt utgiftsstaten och ur övriga ej vidstående anslag	Ur anslaget till materiel m. m.	Ur anslaget till ytterligare materiel m. m. enligt kanslerns fördelning	Summa
Upprätthållande av verksamheten å psykologiska laboratoriet	—	1,600	—	1,600
Upprätthållande av verksamheten å pedagogiska seminariet och övningsskolan	—	11,225	—	11,225
Museet för nordiska fornsaker	3,300	—	2,680	5,980
Vissa museer och institutioner inom humanistiska sektionen	2,000	—	—	2,000
<i>Anm.: Ovanstående belopp å 2,000 kronor skall av kanslern för rikets universitet fördelas mellan myntkabinettet, konstmuseet, Victoria-museet för egyptiska fornsaker samt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia.</i>				
De i Gustavianum inrymda institutionerna:				
Till uppvärmning, belysning, städning m. m.	6,000	—	—	6,000
Musikaliska kapellet	1,050	—	—	1,050
Seminarierna inom teologiska fakulteten	1,200	—	1,270	2,470
Praktisk-teologiska övningsinstitutet	—	300	120	420
Seminarierna inom juridiska fakulteten	800	200	395	1,395
Seminarierna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion:				
Till inköp av böcker och annan undervisningsmateriel ävensom för tillfälliga utgifter	5,500	5,570	—	11,070
<i>Anm.: Ovanstående anslag å 5,570 kronor skall på det sätt fördelas emellan de i det ordinarie anslaget delaktiga seminarierna, att vart och ett av dem ur det extra anslaget erhåller ett tillskott, motsvarande vad som till dem utgår ur det ordinarie anslaget, varjämte seminariet i statskunskap skall bekomma ett särskilt tillskott av 70 kronor.</i>				
Matematiska seminariet	1,640	—	—	1,640
Humanistiska sektionens förenade seminariebibliotek	5,635	—	—	5,635
Statistiska seminariet	—	1,530	—	1,530
Reparationer (53,700 + 10,000)	63,700	—	—	63,700
Krono- och kommunalutskylder samt brandavgifter för universitets fastigheter i Uppsala .	6,500	—	—	6,500
Extra utgifter, däri inberäknad tryckningskostnad	67,000	—	—	67,000
Utgivande av universitets årsskrift	—	13,000	—	13,000
Summa kronor	372,067	65,425	134,500	571,992
Till Kungl. Maj:ts disposition	4,880	—	500 ¹⁾	5,380
Summa summarum kronor	376,947	65,425	135,000	577,372

¹⁾ Detta belopp, som avser underhåll av Linnés Hammarby, är ännu icke ställt till universitetets disposition.

I sin förenämnda skrivelse rörande anslagsäskanden för budgetåret 1935/1936 har *kanslern* — med anledning av framställningar från det större akademiska konsistoriet — hemställt om förändringar i vissa av de i ovanintagna uppställning uppförda anslagsposterna ävensom om anslag till några nya ändamål.

I förstnämnda avseende har *kanslern* till en början föreslagit, att anslagsposten till Klubbans biologiska station måtte höjas från nuvarande 5,000 kronor till 6,000 kronor. (Ökning 1,000 kronor).

Anslagsposten till upprätthållande av verksamheten å pedagogiska seminariet och övningsskolan har *kanslern* däremot ansett kunna på grund av övningsskolans pågående avveckling (Se härom punkterna 80 och 162 i 1933 års åttonde huvudtitel) minskas från 11,225 kronor till 8,225 kronor. (Minskning 3,000 kronor).

Beträffande universitetets årsskrift har *kanslern* föreslagit, att anslaget ökas från nuvarande 13,000 kronor till 15,000 kronor. (Ökning 2,000 kronor). Till stöd härför har anförts, att anslaget, som till och med budgetåret 1932/1933 utgjort 15,000 kronor, därefter sänkts med hänsyn till förefintliga besparingar, vilka emellertid den 1 juli 1935 vore helt förbrukade.

Kanslern har vidare anmält, att universitetet numera från byggnadsstyrelsen övertagit underhållet och vården av Linnéanska stiftelsens samlingar å Linnés Hammarby. Då den beräknade årliga kostnaden härför kunde uppskattas till 500 kronor, har *kanslern* föreslagit uppförande i materielstaten av en anslagspost för ändamålet å nämnda belopp.

Slutligen har *kanslern* hemställt om ett anslag å 4,500 kronor till exkursioner i vissa naturvetenskapliga ämnen.

Vid bifall till ovanstående förslag skulle ifrågavarande anslag till materiel m. m. för budgetåret 1935/1936 uppföras med $(577,372 + 1,000 - 3,000 + 2,000 + 500 + 4,500 =) 582,372$ kronor.

Jag anser mig under nu rådande förhållanden kunna förorda bifall allenast till förslaget om ökning av anslaget till universitetets årsskrift samt om uppförande i staten för materielanslaget av en anslagspost till underhåll och vård av Linnéanska stiftelsens samlingar å Linnés Hammarby. Såväl ifråga om årsskriften som beträffande anslag till Linnéstiftelsen åberopar jag därvid vad som i handlingarna anförts till stöd för dessa förslag.

Anslaget till materiel m. m. skulle vid bifall till vad jag sålunda förordat i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med $(577,372 - 3,000 + 2,000 + 500 =) 576,872$ kronor eller avrundat *576,900 kronor*, innebärande i förhållande till de för budgetåret 1934/1935 för motsvarande ändamål avsedda anslagsmedlen en anslagsminskning med 472 kronor. Det må här anmärkas, att från materielanslaget bör liksom hittills bestridas även vissa kostnader för arbetshjälp vid institutionerna.

Ovannämnda belopp, 576,900 kronor, bör äskas av riksdagen såsom re-

Departementschefen.

servationsanslag. Stat för anslagets användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t, därvid Kungl. Maj:t torde äga att vidtaga erforderliga jämkningar i de anslagsbelopp, som enligt framställningen härövan beräknats för de olika utgiftsändamålen. Föreskrift torde böra meddelas, att de olika anslagsposterna var för sig skola hava karaktären av särskilda reservationsanslag, å vilka i förekommande fall institutionernas inkomster av kurs- och laborationsavgifter m. m. skola tagas till uppbörd.

I anslutning till vad jag i motsvarande hänseende under föregående punkt anfört, torde Kungl. Maj:t äga befogenhet att vidtaga de ändringar i benämningen av institutionerna, som med hänsyn till ändrade förhållanden finnas påkallade.

På grund av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 576,900.

[70.] 5. **Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, reservationsanslag.** Såsom framgår under nästföregående punkt är i utgiftsstaten för universitet under II. Anslag till materiel m. m.: Biblioteket uppförd en anslagspost till bokinköp och bokbindning m. m. å 50,000 kronor, varav 15,000 kronor belöpa å expenser. Återstoden, 35,000 kronor, jämte det i riksstaten uppförda extra reservationsanslaget å 113,500 kronor till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket eller sålunda tillhopa 148,500 kronor stå för innevarande budgetår till förfogande för sådana utgifter, som jämlikt de förändrade principerna för riksstatens uppställning skola bestridas ur förevarande anslag.

Kanslern har i sin omförmälda skrivelse den 25 september 1934 hemställt om anvisande för nästkommande budgetår av anslag till ifrågavarande ändamål med oförändrat belopp, 148,500 kronor.

Departementschefen. I anslutning till kanslerns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 148,500.

[71.] 6. **Uppsala universitet: Stipendier åt studerande.** I utgiftsstaten för universitetet äro under I. B. Stipendier: Riksstatens stipendier uppförda följande anslagsposter, nämligen:

14 stipendier i teologiska fakulteten, vardera å kronor 150 . . . kronor	2,100
8 stipendier i medicinska fakulteten, vardera å kronor 150 . . . »	1,200
Kungliga stipendier att fördelas av det större akademiska konsistoriet mellan de särskilda fakulteterna och musikaliska kapellet »	2,900
	Summa kronor 6,200

Jämlikt principerna för den förändrade riksstatsuppställningen skola hädanefter för ifrågavarande ändamål avsedda anslagsmedel uppföras under ett särskilt anslag.

Kanslern har i sin ovannämnda skrivelse den 25 september 1934 hemställt, att anslagsmedel till stipendier åt studerande måtte uppföras i riksstaten för budgetåret 1935/1936 med oförändrat belopp, 6,200 kronor.

Jag har ingen erinran mot kanslerns förslag utan förordar ett fortsatt anslag å 6,200 kronor till beredande av ifrågavarande stipendier. Bestäm- Departement-
schefen. melser rörande anslagets användning torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Stipendier åt studerande* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av . . . kronor 6,200

[72.] 7. **Uppsala universitet: Vissa ersättningar m. m.** I utgiftsstaten för universitetet äro under III. Anslag till diverse ändamål uppförda vissa ersättningar, som jämlikt de förändrade principerna för riksstatens uppställning hädanefter böra inordnas under ett särskilt anslag.

Ifrågavarande poster äro:

Gratial, varur utgå till professorernas, överbibliotekariens och räntmästarens änkor högst 240 kronor för var och en samt till övriga tjänstemäns änkor högst 180 kronor för var och en och återstoden tillfaller universitetets pensionsinrättning	kronor 7,140
Gratial för lägre betjäningens änkor och barn eller betjänte själva, då de blivit oförmögna till tjänstgöring »	600
Understöd åt avlidne akademiekursorn L. F. Lundbergs dotter Anna Charlotta Lundberg, så länge hon lever ogift »	150
Humlegårdersättning att redovisas till universitetets ålders-tilläggsfond »	235

Ersättning till ålderstilläggsfonden för indragen ved in natura kronor	4,350
Ersättning till riksrådet Skyttes donation för indragen spann-	
målsindelning	» 1,785
Summa kronor	14,260

I enlighet med av kanslern avgivet förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t — som i sinom tid torde få meddela föreskrifter beträffande anslagens disposition — måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Vissa ersättningar m. m. för budgetåret 1935/1936* anvisa ett anslag av kronor 14,260.

[73.] 8. **Uppsala universitet: Komplettering av universitetsbibliotekets referensbibliotek, reservationsanslag.** Till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala har riksdagen under budgetåret 1933/1935 beviljat anslag. I skrivelse den 28 augusti 1934 beräknade byggnadsstyrelsen, att byggnadsföretaget borde kunna avslutas under budgetåret 1934/1935.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* — med föranledande av en utav det större akademiska konsistoriet i Uppsala gjord framställning — anfört följande.

För att den blivande utvidgningen av bibliotekets läsesalar skulle medföra hela den beräknade nyttan, borde de i läsesalarna uppställda samlingarna av uppslags- och handböcker kompletteras. Då litteratur av denna art vore förhållandevis dyr, beräknades kompletteringen draga en kostnad av 12,000 kronor. Den kunde därför näppeligen verkställas med anlitande av bibliotekets ordinarie bokinköpsmedel, vilka vore erkänt otillräckliga redan för de ordinarie behoven. Kanslern hemställde, att halva det erforderliga beloppet beviljades för kommande budgetår och att härför upptoges ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Departementschefen.

I likartade fall förut har riksdagen beviljat engångsanslag till på grund av fullbordade ombyggnadsarbeten erforderliga ökningar av referensbibliotek. Jag anser mig böra ansluta mig till kanslerns föreliggande förslag och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Komplettering av universitetsbibliotekets referensbibliotek* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 6,000.

[74.] 9. **Uppsala universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket, reservationsanslag.** 1933 års riksdag beviljade till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala ett belopp av

450,000 kronor samt till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund ett belopp av 400,000 kronor samt anvisade därav för budgetåret 1933/1934 reservationsanslag å 150,000 kronor respektive 200,000 kronor. 1934 års riksdag anvisade återstoden av sagda belopp.

Ifrågavarande byggnadsföretag hava beräknats kunna vara avslutade med utgången av innevarande budgetår. De nya lokalerna kunna sålunda väntas komma att tagas i anspråk under nästkommande budgetår.

Från vederbörande akademiska myndigheter hava framställningar gjorts om anvisande för budgetåret 1935/1936 av medel till inredning och utrustning av de nya lokalerna.

Utredningen i den föreliggande frågan är ännu ej avslutad. Medel för ändamålet torde emellertid böra beräknas för nästkommande budgetår. Jag beräknar för nästkommande budgetår för Uppsala universitet ett belopp av 20,000 kronor samt för Lunds universitet ett belopp av 10,000 kronor och hemställer alltså nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vardas riksdagen förelagd, till *Uppsala universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 20,000.

[75.] 10. **Lunds universitet: Avlöningar, förslagsanslag.** För verksamheten vid Lunds universitet äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 uppförda följande särskilda anslag:

Universitetsstaten, ordinarie anslag	kronor 1,231,900
Avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., ordinarie förslagsanslag	» 267,600
Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., extra anslag	» 59,385
Materiel för vissa institutioner m. m., extra reservationsanslag	» 43,225
Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, extra reservationsanslag	» 97,000
Ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner, extra reservationsanslag	» 122,000
Förstärkning av den i staten för universitetet upptagna anslagsposten till underhåll och reparationer av universitetets byggnader, extra anslag	» 15,000
Summa kronor 1,836,110	

Härjämte är för budgetåret 1934/1935 i riksstaten uppfört ett extra reservationsanslag till väggskåp och fristående montrar i historiska museet å kronor 3,000.

Utöver ovannämnda för universitetet särskilt anvisade anslag stå till universitetets förfogande för innevarande budgetår — förutom huvudtiteln

allmänna anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst ävensom å universitetet belöpande andel i vissa anslag för gemensamma universitetsändamål — jämväl anslagsmedel ur anslag under åttonde och elfte huvudtitlarna till följande belopp, nämligen:

ur det extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppympling till arvoden å 100 kronor åt biträdande läkare samt till kostnader för materiel m. m. 25 kronor vid vardera av två dylika kurser	kronor	250
ur åttonde huvudtiteln allmänna anslag till ålderstillägg till beredande av dylika tillägg ett beräknat belopp av	»	42,756
ur det under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten löneförmåner till innehavare av personliga professurer m. m.	»	42,250
Summa kronor		85,256

Universitetet disponerar för sin verksamhet avkastningen av sina egendomar samt räntor å fonder m. m. Enligt av Kungl. Maj:t den 6 juni 1925 fastställd inkomststat för universitetet uppgå ifrågavarande inkomster till kronor 87,121.

Beträffande ovannämnda anslagsmedel och inkomster torde i förevarande sammanhang följande vara av intresse:

1. Kungl. Maj:t har den 6 juni 1925 fastställt utgiftsstat för universitetet, vilken, efter däri sedermera vidtagna ändringar, senast den 12 maj 1933, belöper å en slutsumma av 1,319,021 kronor. Utgifterna enligt sistnämnda stat gäldas dels med ovannämnda till universitetsstaten anvisade anslag å 1,231,900 kronor och dels med inkomsterna enligt inkomststaten, 87,121 kronor.

Utgiftsstaten lyder, sådan den nu gäller, som följer:

Utgiftsstat.

I. *Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl.*

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
A. Avlöningsstat för professorer m. fl.				
<i>Teologiska fakulteten.</i>				
1 professor i praktisk teologi	2,000	4,000	—	6,000
<i>Anm.:</i> Innehavaren av denna professur upp- bär avlöning lika med ordinarie professor. Så länge han i egenskap av domprost såsom pre- bende innehar Lunds stads- och landsförsam- lingars pastorat, uppbar han av domprostlönen dels 6,000 kronor, dels ock 500 kronor, sist- nämnda belopp utgörande ersättning för utgif- ter i ämbetet.				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
5 professorer	40,000	20,000	—	60,000
<i>Anm.:</i> Av den teologiska fakultetens 7 pro- fessorsbefattningar omfatta 2 vardera exegetisk teologi och de övriga 5 vardera ett av följande ämnedområden: 1) systematisk teologi med un- dervisnings- och examinationsskyldighet i dog- matik, 2) kyrkohistoria och symbolik, 3) prak- tisk teologi med kyrkorätt, 4) systematisk teologi med undervisnings- och examinations- skyldighet i teologisk etik samt 5) teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer.				
Till uppehållande av kostnadsfri undervisning och examination i liturgisk sång	—	—	2,000	2,000
<i>Juridiska fakulteten.</i>				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
6 professorer	48,000	24,000	—	72,000
<i>Anm.:</i> Den juridiska fakultetens 7 lärostolar omfatta vardera ett av följande ämnedområden: 1) civilrätt, 2) straffrätt och juridisk encyklo- pedi, 3) processrätt, 4) statsrätt, förvaltnings- rätt, kyrkorätt och folkrätt, 5) nationalekonomi och finansrätt, 6) speciell privaträtt samt 7) ro- mersk rätt och rättshistoria.				
Till uppehållande av den praktiska kursen in- om fakulteten	—	—	—	—
<i>Medicinska fakulteten.</i>				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
12 professorer	96,000	48,000	—	144,000
<i>Anm.:</i> Av den medicinska fakultetens 13 pro- fessurer omfatta 2 vardera anatomi, varande innehavaren av den ena av dem tillika prosek- tor, de övriga 11 omfatta vardera ett av föl- jande ämnedområden: 1) praktisk medicin, 2) ki- rurgi, 3) medicinsk och fysiologisk kemi, 4) fysio-				

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
logi, 5) pediatrik och praktisk medicin, 6) obstetrik och gynekologi, 7) oftalmiatrik, 8) farmakologi, 9) patologisk anatomi och rättsmedicin, 10) allmän patologi, bakteriologi och allmän hälsovård samt 11) psykiatri.				
1 lärare i medicinsk radiologi	6,000	3,000	—	9,000
Lärare vid kursen i allmän kemi	—	—	3,700	3,700
Biträdande lärare i obstetrik och gynekologi . .	—	—	1,800	1,800
1 lärare i öron-, näs- och halssjukdomar	1,800	900	—	2,700
tillika föreståndare för den till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund förlagda kliniken och polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar.				
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst lika stort belopp bidrager till avlöningen av ifrågakvarande lärare och föreståndare.				
1 lärare i ortopedi	3,200	1,600	—	4,800
tillika föreståndare för den ortopediska kliniken och polikliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.				
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst 3,000 kronor bidrager till avlöningen av ifrågakvarande lärare och föreståndare.				
1 lärare i fysikalisk diagnostik	2,000	1,000	—	3,000
tillika överläkare vid tuberkulosavdelningen vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.				
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst 3,000 kronor bidrager till avlöningen av ifrågakvarande lärare och överläkare.				
Biträdande lärare vid patologisk-anatomiska institutionen	—	—	4,500	4,500
<i>Filosofiska fakulteten.</i>				
<i>Humanistiska sektionen.</i>				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
20 professorer	160,000	80,000	—	240,000
1 professor	—	—	—	—
<i>Anm.:</i> 1. Professuren i sanskrit med jämförande indo-europeisk språkforskning är tills vidare vakanssatt.				
2. Av de 22 professurerna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion omfatta 2 vardera historia och 2 vardera nordiska språk. De övriga 18 omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) teoretisk filosofi, 2) praktisk filosofi, 3) litteraturhistoria med poetik, 4) konsthistoria med konstteori, 5) klassisk fornkunskap och antikens historia, 6) sanskrit med				

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
jämförande indo-europeisk språkforskning, 7) österländska språk, 8) grekiska språket och litteraturen, 9) romersk vältalighet och poesi, 10) tyska språket, 11) engelska språket, 12) romanska språk, 13) slaviska språk, 14) statskunskap, 15) statistik, 16) geografi, 17) psykologi och pedagogik samt 18) förhistorisk och medeltidsarkeologi, tillika föreståndare för historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet.				
1 universitetslektor i tyska språket	—	—	6,600	6,600
1 » » franska språket	—	—	6,600	6,600
1 » » engelska språket	—	—	6,600	6,600
Matematisk-naturvetenskapliga sektionen.				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
11 professorer	88,000	44,000	—	132,000
<i>Anm.: Av de 12 professorsbefattningarna inom matematisk naturvetenskapliga sektionen omfatta 2 vardera kemi, 2 vardera matematik, 2 vardera botanik och 2 vardera zoologi. De återstående 4 professorsbefattningarna omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) astronomi, 2) geologi och mineralogi, 3) fysik och 4) mekanik och matematisk fysik.</i>				
1 observator i astronomi	6,000	3,000	—	9,000
1 föreståndare för den zoologiska institutionens entomologiska avdelning	6,000	3,000	—	9,000
Anmärkning till avlöningsstat för professorer m.fl.				
1. För ordinarie professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor.				
2. För lärare i medicinsk radiologi, ortopedi, observator och föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.				
3. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor. För lärare i medicinsk radiologi, observator och föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning utgör pensionsunderlaget 6,000 kronor.				
4. Vid utnämning av professor i geografi eller omedelbart därefter bestämmer Kungl. Maj:t, på framställning av kanslern för rikets universitet, vilkendera av filosofiska fakultetens båda sektioner bemålde professor skall tillhöra.				
5. För lärare i öron-, näs- och halssjukdomar samt fysikalisk diagnostik kan lönen efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.				

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
B. Stipendier.				
37 docentstipendier, vardera å kronor 6,000, varav 3 i teologiska fakulteten, 3 i juridiska fakulteten, 5 i medicinska fakulteten, 16 i filosofiska fakultetens humanistiska sektion och 10 i samma fakultets matematisk-naturvetenskapliga sektion	—	—	—	222,000
Teologiska och medicinska stipendier	—	—	—	1,200
Stipendier åt medellösa teologie studerande . .	—	—	—	1,500
31 mindre stipendier, vardera å 37 kronor 50 öre	—	—	—	1,162: 50
Musikstipendier	—	—	—	700
Premier, 4 stycken å 45 kronor vardera och 4 stycken å 30 kronor vardera	—	—	—	300
C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser.				
<i>Medicinska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
1 "	—	—	3,000	3,000
<i>Psykiatriska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Kirurgiska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
1 "	—	—	3,000	3,000
<i>Obstetrisk-gynekologiska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Oftalmiatriska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
1 "	—	—	3,000	3,000
<i>Kliniken för öron-, näs- och halssjukdomar.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Ortopediska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Pediatriska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Tuberkulosavdelningen vid klinikerna.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Röntgenlaboratoriet och den radiologiska sjukavdelningen vid klinikerna.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
<i>Anatomisk-histologiska institutionen.</i>				
1 amanuens på anatomiska avdelningen	—	—	3,000	3,000
1 » på histologiska avdelningen	—	—	1,800	1,800
<i>Patologisk-anatomiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens vid patologiska avdelningen	—	—	3,000	3,000
1 » bakteriologiska avdelningen	—	—	3,000	3,000
<i>Fysiologiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Medicinskt-kemiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Kemiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
3 amanuenser	—	—	5,400	5,400
<i>Geologisk-mineralogiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 » 	—	—	1,800	1,800
<i>Fysiska institutionen.</i>				
1 assistent	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 » 	—	—	1,800	1,800
<i>Astronomiska observatoriet.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 » 	—	—	1,800	1,800
<i>Botaniska institutionen.</i>				
1 assistent vid växtfysiologiska laboratoriet	—	—	3,600	3,600
1 amanuens vid växtfysiologiska avdelningen	—	—	1,800	1,800
1 » i systematisk botanik	—	—	1,800	1,800
<i>Zoologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 » 	—	—	1,800	1,800
<i>Geografiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Historiska museet samt mynt- och medalj-kabinettet.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 » 	—	—	1,200	1,200
<i>Universitetets konstsamlingar.</i>				
1 amanuens	—	—	1,200	1,200

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
D. Avlöningsstat för exercitiemästare.				
1 kapellmästare	3,300	1,700	—	5,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.				
1 lärare i gymnastik och fäktkonst	2,000	1,000	—	3,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.				
1 ledare av gymnastikövningar för kvinnliga studerande	—	—	600	600
E. Diverse arvoden.				
Rektors honorarium	—	—	2,400	2,400
Arvoden à 600 kronor till drätselnamndens tre valda ledamöter	—	—	1,800	1,800
Ledare för kurser i ritning och uppmätning för vetenskapliga ändamål jämte i andra därmed sammanhängande ämnen	—	—	—	—
Arvoden åt bibliotekarier vid seminarierna för klassiska, nordiska, romanska, germanska och semitiska språk, historia, statskunskap, filosofi samt estetik och litteraturhistoria	—	—	2,400	2,400
Summa kronor	—	—	—	1,124,362: 50

Anmärkning till avlöningsstater för professorer och lärare m. fl.

Årliga arrendebeloppen för de universitetet tillhöriga ängsotterna i Kannikmarken jämte de nedan under III. Anslag till diverse ändamål upptagna vederlag för fyra ängsotter å sammanlagt 800 kronor för år skola särskilt bokföras och redovisas till ålders-tilläggsfonden, vars behållning från ett föregående år under det följande året användes såsom bidrag till bestridande av utgifterna för ålderstillägg åt befattningshavare vid universitetet.

II. Anslag till materiel m. m.

	Summa
Biblioteket	51,625
Teologiska seminariet	700
Juridiska seminariet	700
Seminarierna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion:	
Till inköp av böcker och annan undervisningsmateriel samt till- fälliga utgifter	5,775
Matematiska seminariet	1,500
Anatomisk-histologiska institutionen	6,050
Fysiologiska institutionen	4,500
Medicinskt-kemiska institutionen	3,450
Farmakologiska institutionen	1,000
Patologisk-anatomiska institutionen	6,000
Rättsmedicinska institutionen	500

Medicinska klinikerna vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	3,000
Kliniska laboratoriet vid sjukvårdsinrättningarna	1,000
Astronomiska observatoriet	5,000
Botaniska institutionen:	
För systematiska avdelningen	7,000
För fysiologiska avdelningen	3,500
Fysiska institutionen	5,000
Geologisk-mineralogiska institutionen	2,600
Kemiska institutionen	4,000
Zoologiska institutionen	7,700
Geografiska institutionen	1,450
Historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet	2,500
Konstsamlingarna	500
Ritsalen	100
Musikkapellet	1,000
Inrättningen för gymnastik och fäktkonst	500
Till underhåll och reparationer av universitetets byggnader	29,000
Till extra utgifter	30,800
Summa kronor	186,450

III. *Anslag till diverse ändamål.*

Årlig avgäld till biskopen i Lunds stift för vissa områden, som från biskopsbostället Helgonagård upplåtits till universitetet för tillgodoseende av dess behov av jord för nya institutioner m. m., enligt kungl. brev den 19 januari 1901 och den 21 februari 1913	1,800: —
Vederlag för fyra ängslotter, vardera å 200 kronor, att redovisas till universitetets ålderstilläggsfond	800: —
	2,600: —
IV. <i>Till Kungl. Maj:ts disposition</i>	5,608: 50
Summa kronor	1,319,021: —

Anmärkningar till staten.

1. Därest å anslagen till materiel för de särskilda institutionerna, till underhåll och reparationer vid universitetets byggnader eller till extra utgifter under något år uppstå besparingar, må dessa bibehållas för samma ändamål under kommande år. Skulle det under en följd av år visa sig, att materielanslaget för en institution kan något minskas, medan samma anslag för en annan institution behöver ökas, äger kanslern hos Kungl. Maj:t göra framställning om jämkning i anslagen.

2. Nu ifrågavarande anslag böra särskilt bokföras.

3. Såväl besparingar å I. Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl. med undantag i vissa fall av besparingar å docentstipendier, varom bestämmelser i annan ordning meddelas, som ock tillfälliga och i inkomststaten icke beräknade inkomster ingå till reservfonden, vilken står under kanslerns disposition för universitetets vetenskapliga och ekonomiska behov i den ordning, universitetsstatuterna stadga. Tills vidare och till dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, skall till pensionsinrättningen för Lunds universitets ämbets- och tjänstemäns änkor och barn ingå en tredjedel av alla på nämnda stater möjligen uppkommande, till reservfonden för varje år ingående besparingar.

4. Besparingar å utgiftsstaten i andra fall än ovan omförmäls skola ingå till akademikassan.

5. Om inkomsterna något år icke fullt motsvara utgifterna, må bristen, efter hemställan hos kanslern och enligt hans föreskrift i ämnet, täckas av reservfonden.

2. Genom beslut den 6 juni 1925 har Kungl. Maj:t vidare fastställt avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., avseende dispositionen av ovannämnda ordinarie förslagsanslag å 267,600 kronor, vilka avlöningsstater, efter sedermera däri vidtagna ändringar, senast den 20 april 1934, äro av följande lydelse:

**Avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i
Lund samlingar och inrättningar m. m.**

Biblioteket.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	89,250
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	30,500

Botaniska och zoologiska institutionerna.

Avlöningar till konservatorer och trädgårdsmästare, <i>förslagsanslag</i> . .	18,200
---	--------

Kansliet.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	12,700
Arvoden åt tjänstemän vid universitetets och fakulteternas kanslier	8,900
Portvakt vid universitetshuset, arvode	1,800

Räntekammaren.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	23,730
Byggnadskonduktör, arvode	720

*Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande
medicinska och filosofiska fakulteterna.*

Avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	71,300
Instrumentmakare, jämte fritt verkstadsrum, arvode	500

Vikariatsersättning.

Ersättningar till vikarierande akademiska lärare m. fl., <i>förslagsanslag</i>	10,000
Summa kronor	267,600

Antalet ordinarie befattningshavare vid universitetet, som jämlikt vederbörliga beslut åtnjuta avlöning från de i ovannämnda avlöningsstater uppförda anslagsposterna till ordinarie tjänstemän, är bestämt på följande sätt:

Befattning.	Biblioteket:	Lönegrad.
1 överbibliotekarie		B 30
3 förste bibliotekarier		B 26
5 andre bibliotekarier		B 21
3 vaktmästare		B 7
1 kanslibiträde		B 7
1 eldare		B 5
2 kontorsbiträden		B 4

Befattning.

Lönegrad.

Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande
medicinska och filosofiska fakulteterna:

2 konservatorer	B 21
1 trädgårdsmästare	B 16
1 preparator vid anatomiska institutionen	B 10
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid medicinsk-kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid astronomiska observatoriet	B 7
1 vaktmästare vid fysiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid geologisk-mineralogiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid geografiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid kemiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid zoologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet	B 7
1 underträdgårdsmästare	B 7
1 vaktmästare vid gamla bibliotekshuset	B 7
2 trädgårdsmedhjälpare	B 5
3 räknebiträden vid astronomiska observatoriet	B 4

Kansliet:

1 sekreterare, tillika ombudsman	B 28
1 vaktmästare (kursor)	B 7

Räntekammaren:

1 räntmästare	B 29
1 kamrerare	B 24
1 universitetsvaktmästare	B 7
1 eldare	B 5

3. I avseende å dispositionen av ovannämnda extra anslag till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 april 1934 föreskrivit, att till nedannämnda ändamål skola för budgetåret 1934/1935 utgå följande belopp, vart för sig betraktat såsom ett särskilt anslag, nämligen:

Uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen	8,000
Arvode till en ledare av civilrättsliga delen av juridiska fakultetens propedeutiska kurs	960
Arvode till en klinisk laborator och biträdande lärare i medicin	7,200
» » » ledare av tre kurser i allmän sjukvårdsteknik	1,125
» » » biträdande lärare i kirurgi	3,600

Arvode åt den, som förordnas att vid universitetet uppehålla den polikliniska undervisningen i kirurgi tre dagar i veckan	1,800
Arvode till ett biträde vid kursen i allmän kemi för medicine studerande	600
För ledande av den för medicine licentiatexamen föreskrivna assistenttjänstgöringen i lungtuberkulosens diagnostik och terapi	800
Bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse för svensk folkminnesforskning	10,700
Arvode till biträdande lärare i ryska	2,000
Arvode åt en amanuens vid psykologiska institutionen	1,800
Arvode åt räknebiträde vid statistiska seminariet	1,200
Arvode till biträdande lärare i geologi och mineralogi	8,200
Arvode åt en amanuens vid institutionen för ärftlighetsforskning . .	1,800
» » » praktisk försöksassistent vid institutionen för ärftlighetsforskning	2,400
Personligt lönetillägg åt försöksassistenten vid institutionen för ärftlighetsforskning C. G. von Sydow	800
Arvode åt en mekaniker vid fysiska institutionen	4,000
Räknebiträden vid astronomiska observatoriet	2,400
Summa kronor 59,385	

Beträffande anslagsposten till Hyltén-Cavallius-stiftelsen återkommer jag under punkt 101 i det följande.

4. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 utgår vidare ur det för budgetåret 1934/1935 anvisade extra reservationsanslaget till materiel för vissa institutioner m. m. ett belopp av 1,200 kronor till bestridande av renskrivningskostnader vid universitetets kansli och räntekammare. Fördelningen i övrigt av förevarande anslag framgår av vad under nästföljande punkt anföres.

5. Ur ovannämnda anslagspost å 42,250 kronor under anslaget till allmänna indragningsstaten äro slutligen nedannämnda belopp avsedda att utgå till avlöningar åt befattningshavare å indragningsstat vid universitetet, nämligen till:

Nilsson-Ehle, N. H., professor i ärftlighetslära, enligt kungl. brev den 6 juni 1925, personligen:

Lön jämte ålderstillägg	kronor 9,000	
Tjänstgöringspenningar	» 4,000	13,000

Naumann, E. Ch. L., professor i limnologi, enligt kungl. brev den 31 maj 1929, personligen:

Lön	kronor 8,000	
Tjänstgöringspenningar	» 4,000	12,000

Anm.: Efter 5 års tjänstgöring utgår ett ålderstillägg å lönen med 1,000 kronor.

Raquette, G. H., docent vid universitetet i Lund, enligt kungl. brev den 3 juni 1932	kronor 6,000
--	--------------

Summa kronor 31,000

Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen skola de för Lunds universitet avsedda löpande anslagsmedlen fördelas på följande särskilda anslag, nämligen ett anslag till avlöningar av förslagsanslags natur, ett anslag till materiel m. m. och ett till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, de båda sistnämnda av reservationsanslags natur. Vidare skola till stipendier åt studerande samt till vissa ersättningar m. m. utgå medel ur särskilda bestämda anslag. Från förstnämnda anslaget till avlöningar skola bestridas även kostnaderna för ålderstillägg åt professorer och lärare m. fl., vilka kostnader för närvarande utgå ur huvudtiteln allmänna anslag till ålderstillägg. Däremot skola kostnaderna för dyrtidstillägg alltjämt avföras å ett under huvudtiteln uppfört särskilt anslag för detta ändamål. Slutligen skall nettot av universitetets egna inkomster, vilka för närvarande äro upptagna i en särskild inkomststat, hädanefter avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel.

Med skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* gjort framställning om anvisande av anslag för Lunds universitet för budgetåret 1935/1936. Härvid har kanslern till en början inledningsvis anfört följande:

Under de två sista budgetåren hade kanslern på grund av den hårt ansträngda statsfinansiella situationen ansett sig böra iakttaga stor återhållsamhet vid äskandet av anslag till de akademiska läroanstalterna. De av kanslern begärda anslagen hade i åtskilliga fall blivit föremål för ytterligare beskärning. Vad Lunds universitet beträffade hade för budgetåret 1933/1934 sammanlagda beloppet av de årligen återkommande anslagen minskats med 46,650 kronor i förhållande till motsvarande slutsumma för budgetåret 1932/1933 eller från 1,853,760 kronor till 1,807,110 kronor. För budgetåret 1934/1935 hade å sagda anslag vidtagits höjningar med sammanlagt 29,000 kronor, varför totala anslagssumman nu vore 17,650 kronor mindre än slutsumman för budgetåret 1932/1933.

I övrigt har kanslern i sitt uttalande framhållit enahanda allmänna synpunkter beträffande universitetets äskanden som i skrivelsen rörande Uppsala universitet.

Vid beräklandet av de erforderliga anslagsmedlen för universitetet för nästkommande budgetår har kanslern följt de i det föregående angivna grunderna för den förändrade statsuppställningen. Till närmare granskning har därvid i allmänhet upptagits allenast de yrkanden av konsistoriet, som kanslern ansett sig böra understödja. Beträffande övriga framställningar har kanslern hänvisat till handlingarna i ärendet.

Liksom beträffande universitetet i Uppsala har kanslern uppdelat den avlöningsstat för universitetet, som på grund av den förändrade riksstatsuppställningen skall fastställas, i två huvudavdelningar, nämligen avlöningar till I. Professorer och lärare m. fl. samt avlöningar till II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. Jag vill vid min redogörelse följa kanslerns uppdelning.

I. Avlöningar till professorer och lärare m. fl.

Under denna rubrik skulle enligt kanslerns förslag uppföras särskilda anslagsposter till 1. avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. avlöningar till befattningshavare å indragningsstat, 3. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., 4. särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare samt 5. arvoden och dylika särskilda ersättningar. Flertalet av nämnda anslagsposter borde såsom framgår av det följande i sin tur uppdelas å särskilda delposter.

Under anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* — vilken är avsedd att i huvudsak innefatta de i gällande stat för universitetet under avdelningarna A. Avlöningsstat för professorer och lärare m. fl. samt D. Avlöningsstat för exercitiemästare uppförda anslagsbeloppen — har kanslern till en början uppfört en delpost *a. lön och tjänstgöringspenningar*. Under denna delpost har kanslern beräknat medel till avlöningar åt samtliga i nuvarande staten uppförda professorer och ordinarie lärare med tillhoppa 751,500 kronor samt åt de under D. i samma stat uppförda ordinarie befattningshavarna, nämligen kapellmästaren och läraren i gymnastik och fäktkonst, med 8,000 kronor, allt tillhoppa utgörande 759,500 kronor. Härjämte har emellertid kanslern hemställt om uppförande under denna delpost av avlöning till ytterligare en professor inom den juridiska fakulteten med 12,000 kronor, varigenom det ämnesområde, inom vilket fakultetens två professorer i privaträtt undervisa, skulle uppdelas mellan tre professorer. Vid bifall till detta förslag skulle delposten till lön och tjänstgöringspenningar beräknas till 771,500 kronor.

Till stöd för sistnämnda äskande har av den *juridiska fakulteten* förebragts en omfattande utredning, som väsentligen åberopar en av numera avlidne professorn i civilrätt vid universitetet Björling år 1933 upprättad promemoria.

Kanslern har i förevarande fråga anfört följande:

Att den juridiska fakulteten i Lund behövde förstärkning, torde ej kunna bestridas. Allmän enighet torde även råda därom, att den nye professorn borde övertaga en del av privaträtten. Däremot kunde meningarna vara delade rörande spörsmålet, huru privaträtten lämpligen borde uppdelas mellan de särskilda lärostolarna och huruvida någon eller några av dessas innehavare därjämte borde svara för annat mindre ämne. Denna fråga syntes tarva ytterligare utredning genom universitetsberedningen. Kanslern ville därför i ärendets nuvarande läge inskränka sig till att hemställa, att medel äskades av riksdagen till inrättande av en ny professur inom den juridiska fakulteten, vars innehavare skulle svara för en del av privaträtten och eventuellt även för annat juridiskt ämnesområde.

I anledning av vad kanslern anfört har yttrande inhämtats av *universitetsberedningen*, som i utlåtande den 15 november 1934 anfört i huvudsak följande:

I likhet med kanslern anser beredningen, att behovet av en ny professur inom den juridiska fakulteten i Lund är trängande, samt att innehavaren av denna nya professorsbefattning bör övertaga en del av det privaträttsliga ämnesområdet. Den härav föranledda omregleringen av de nuvarande

professurerna i civilrätt och speciell privaträtt underlättas därav, att först-nämnda professorsbefattning för närvarande är ledig samt att i kungörelse om tjänstens ledigförklarande intagits förbehåll om skyldighet för blivande innehavare att underkasta sig de förändringar med avseende å professurens ämnesområde, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskriva. Då det emellertid icke synes böra ifrågasättas, att innehavaren av professorsbefattningen i speciell privaträtt, professorn Ernberg, skulle övertaga någon rättsdisciplin, som faller utanför området för hans nuvarande professur, torde en definitiv uppdelning av det privaträttsliga ämnesområdet icke kunna äga rum, förrän Ernberg i november 1937, efter uppnådd pensionsålder, avgått från tjänsten. Den nya professorsbefattningen synes därför lämpligen böra inrättas först från och med den 1 juli 1938.

Den ifrågasatta uppdelningen av privaträtten på tre professurer ansluter sig till de allmänna grunderna för den organisationsplan för lärostolarna inom de juridiska fakulteterna, med vars uppgörande universitetsberedningen för närvarande är sysselsatt.

Under avvaktan på en definitiv lösning av här ifrågavarande organisationsfråga synas provisoriska åtgärder böra vidtagas i syfte att snarast möjligt förstärka fakultetens arbetskrafter. Lämpligaste formen härför torde vara att inrätta en biträdande lärarbefattning i civilrätt, vars innehavare skulle förordnas av kanslern för ett år i sänder och erhålla ett arvode av 8,200 kronor för år räknat. Det torde få ankomma på kanslern att bestämma, huru det civilrättsliga ämnesområdet skall uppdelas mellan professorn i ämnet och den biträdande läraren. Sannolikt kommer det att visa sig mest praktiskt att låta denna provisoriska uppdelning ske i anslutning till de båda civilrättsliga examensämnena: familjerätt — sakrätt och obligationsrätt. Skulle det härvid anses önskvärt, att den lärare, som skall svara för familjerätten och sakrätten, även svarar för ämnet internationell privaträtt, lär det ankomma på kanslern att hos Kungl. Maj:t göra framställning om beslut i sådant hänseende.

Under anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat har kanslern vidare uppfört en delpost *b.* ålderstillägg, å vilken sistnämnda post belastningen beräknats till 42,800 kronor. För vinnande av avrundning av anslagens slutsumma under förevarande huvudavdelning av avlöningsstaten har kanslern emellertid upptagit ifrågavarande delpost med förslagsvis 42,756 kronor. Såsom framgår av det föregående hava utgifterna för ålderstillägg hittills bestritts från huvudtiteln's allmänna anslag till dylika tillägg.

Som en sista delpost under anslagsposten till ifrågavarande avlöningar har kanslern slutligen uppfört en delpost *c.* vikariatsersättningar med förslagsvis 10,000 kronor, motsvarande den anslagspost till ersättningar till vikarierande akademiska lärare m. fl., som återfinnes i de nu gällande avlöningsstaterna för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m.

Kanslerns förslag innebär sålunda, att anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat skulle beräknas till ett belopp av $(771,500 + 42,756 + 10,000 =) 824,256$ kronor, d. v. s. i förhållande till de för motsvarande ändamål för innevarande budgetår beräknade anslagsmedlen med 12,000 kronor högre belopp.

Under anslagsposten 2. *avlöningar till befattningshavare å indragningsstat* har kanslern fört avlöningsförmåner till ovannämnda personliga professorer med 26,000 kronor, därvid jämlikt grunderna för den nya riksstatsuppställningen ålderstillägg med 1,000 kronor beräknats för båda. Härigenom skulle en anslagsökning av 1,000 kronor uppkomma.

Jag övergår härefter till anslagsposten 3. *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* Denna anslagspost skulle enligt kanslerns förslag i huvudsak omfatta dels de anslagsbelopp, som i nu gällande stat för universitetet äro uppförda under rubrikerna A.—D., i den mån anslagsbeloppen icke avse ordinarie befattningshavare och förty hänförts under anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat och dels flertalet av de enligt ovannämnda kungl. brev den 20 april 1934 från anslaget till avlöningsförmåner till vissa ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. utgående särskilda anslagsposterna. Såsom särskilda delposter hava uppförts *a.* avlöningar till biträdande lärare m. fl., *b.* docentstipendier, *c.* avlöningar till assistenter och amanuenser, *d.* avlöningar till icke-ordinarie exercitiemästare samt *e.* avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare å indragningsstat.

Under delposten *a.* avlöningar till biträdande lärare m. fl. har sålunda kanslern till en början beräknat anslagsmedel

<i>dels</i> till uppehållande av kostnadsfri undervisning och examination i liturgisk sång	kronor	2,000
» arvode åt lärare vid kursen i allmän kemi	»	3,700
» » » biträdande lärare i obstetrik och gynekologi	»	1,800
» » » biträdande lärare vid patologisk-anatomiska institutionen	»	4,500
» arvoden åt universitetslektorer i tyska, franska och engelska språken å 6,600 kronor	»	19,800
Summa kronor		31,800

vilka anslagsmedel för närvarande äro uppförda under avdelning I. Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl. i den nu gällande staten för universitetet;

dels till följande utgifter, som under innevarande budgetår bestridas ur det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., nämligen

till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen	kronor	8,000
» arvode till en ledare av den civilrättsliga delen av juridiska fakultetens propedeutiska kurs	»	960
» » » en klinisk laborator och biträdande lärare i medicin	»	7,200

till arvode till en ledare av tre kurser i allmän sjukvårds- teknik	kronor	1,125
» » » » biträdande lärare i kirurgi	»	3,600
» » åt den, som förordnas att vid universitetet uppe- hålla den polikliniska undervisningen i kirurgi tre dagar i veckan	»	1,800
för ledande av den för medicine licentiatexamen föreskrivna assistenttjänstgöringen i lungtuberkulosens diagnostik och terapi	»	800
till arvode till biträdande lärare i ryska	»	2,000
» » » » » i geologi och mineralogi	»	8,200
Summa kronor		33,685;

dels ock till arvoden à 100 kronor till biträdande läkare vid två kurser i skyddskoppypmpning vid universitetet. kronor 200, vilka utgifter nu bestridas ur det extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppypmpning.

Härjämte har kanslern *dels* föreslagit att den i avlöningsstaten under avdelning I. för närvarande utan angivet belopp upptagna anslagsposten till uppehållande av den praktiska kursen inom juridiska fakulteten måtte uppföras med 1,500 kronor, *dels ock* hemställt om anslag till följande två nya ändamål, nämligen till viss undervisning i medicinsk radiologi 1,000 kronor och till arvode till biträdande lärare i matematik 4,000 kronor. Sammanlagt belöpa sig de av kanslern föreslagna anslagsökningarna å (1,500 + 1,000 + 4,000 =) 6,500 kronor.

Till stöd för yrkandet om återupptagande av anslag till uppehållande av praktiska kursen har *juridiska fakulteten* — med instämmande av det *större akademiska konsistoriet* — hänvisat till att i gällande examensstadga funnes föreskrivet, att fakulteten skulle anordna en dylik kurs, avsedd att göra de studerande förtrogna med olika slag av juridiska handlingar och att i övrigt tillhandahålla dem för studierna erforderligt åskådningsmateriel samt uttalat, att behov av dylik kurs vid universitetet visat sig föreligga.

Vid bifall till vad kanslern sålunda föreslagit skulle delposten till avlöningar till biträdande lärare m. fl. beräknas till (31,800 + 33,685 + 200 + 6,500 =) 72,185 kronor.

Under delposten *b.* stipendier har kanslern vidare hänfört de 37 docentstipendier, som i gällande stat för universitetet äro uppförda under rubriken B. Stipendier. Beloppet av dessa docentstipendier utgör 222,000 kronor, varmed delposten föreslås uppförd. Övriga under samma rubrik i den gällande staten upptagna stipendier, vilka avse studerande och ej lärare, skola uppföras under ett särskilt anslag, till vilket jag återkommer här nedan.

träde, helst med docentkompetens, vore erforderliga å institutionen, som samtidigt kunde hava ända upp till ett 30-tal arbetande, varav ett flertal specialister. Sedan den *filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion* beslutat tillstyrka framställningen, har det *större akademiska konsistoriet* hemställt om anslag å 1,800 kronor till en amanuens vid institutionen, som skulle hava skyldighet att efter institutionschefens anvisning biträda i arbetet å institutionen med därtill hörande fältlaboratorium i Aneboda.

Kanslern har betecknat behovet av ifrågavarande amanuens såsom tränande.

Vid bifall till kanslerns förslag i fråga om anslag under delposten *c.* avlöningar till assistenter och amanuenser skulle denna delpost beräknas till (99,000 + 6,600 + 12,300 =) 117,900 kronor.

Under delposten *d.* avlöningar till icke-ordinarie exercitiemästare har kanslern hänfört det i nu gällande stat för universitetet under D. Avlöningsstat för exercitiemästare upptagna arvodel till ledare av gymnastikövningar för kvinnliga studerande med 600 kronor. Under delposten *e.* avlöningar till befattningshavare å indragningsstat har slutligen uppförts arvode åt den för närvarande från elfte huvudtiteln avlönade docenten G. H. Raquette med 6,000 kronor.

Kanslerns förslag i fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare innebär, att denna anslagspost, vid bifall till samtliga kanslerns förslag, skulle uppföras med (72,185 + 222,000 + 117,900 + 600 + 6,000 =) 418,685 kronor.

I förhållande till för motsvarande ändamål för innevarande budgetår beräknade anslagsmedel innefattar detta en anslagsökning av (6,500 + 12,300 =) 18,800 kronor.

Under förevarande huvudavdelning av avlöningsstaten skulle enligt det ovanstående upptagas jämväl en anslagspost 4. *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare.* Under denna anslagspost har kanslern hänfört det ur det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. nu utgående anslagsbeloppet till personligt lönetillägg åt försöksassistenten vid institutionen för ärftlighetsforskning C. G. von Sydow med 800 kronor.

Slutligen har under anslagsposten 5. *arvoden och dylika särskilda ersättningar* förts de arvoden å sammanlagt 2,400 kronor, som utgå till bibliotekarier vid seminarierna för klassiska, nordiska, romanska, germanska och semitiska språk, historia, statskunskap, filosofi samt estetik och litteraturhistoria. Dessa arvoden återfinnas i nu gällande stat för universitetet under rubriken E. Diverse arvoden. Övriga arvoden under sistnämnda rubrik hava hänförts till nästföljande huvudavdelning.

Slutsumman av huvudavdelningen I. Professorer och lärare m. m. skulle, vid bifall till kanslerns förslag i dess helhet, uppgå till (824,256 + 26,000 +

418,685 + 800 + 2,400 =) 1,272,141 kronor, innefattande en anslagsökning i förhållande till innevarande budgetår av 31,800 kronor.

Slutligen har kanslern till sitt förslag beträffande ovannämnda huvudavdelning knutit *anmärkningar* av i huvudsak enahanda innehåll, som återfinnas i nu gällande stat för universitetet.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Denna huvudavdelning av avlöningsstaten skulle enligt det föreliggande förslaget i huvudsak omfatta de anslagsposter, som för närvarande äro uppförda i ovannämnda avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Såsom särskilda anslagsposter skulle vidare under denna rubrik uppföras 1. avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. samt 3. arvoden och dylika särskilda ersättningar.

Anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* har kanslern för nästkommande budgetår beräknat till 232,352 kronor. För innevarande budgetår stå för motsvarande ändamål till förfogande följande anslagsposter i nyssnämnda avlöningsstater, nämligen: avlöningar till ordinarie tjänstemän vid biblioteket 89,250 kronor, till konservatorer och trädgårdsmästare 18,200 kronor, till ordinarie tjänstemän vid kansliet 12,700 kronor, vid räntekammaren 23,730 kronor samt till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare 71,300 kronor eller sålunda tillhopa 215,180 kronor. Anslagsökningen utgör sålunda (232,352 — 215,180 =) 17,172 kronor och föranledes *dels* av att jämlikt principerna för den nya riksstatsuppställningen avlöningsmedlen omräknats efter högsta för varje befattning förekommande löneklass, vilket medför en höjning av anslaget med 12,120 kronor, *dels ock* därav att kanslern med anledning av framställning från universitetsmyndigheterna föreslagit inrättandet av två nya ordinarie befattningar såsom tekniska biträden, därav ett vid den kemiska institutionen och ett vid den zoologiska institutionen. Då dessa befattningar förutsatts bliva placerade i lönegrad B 4, skulle den härav föranledda anslagsökningen uppgå till sammanlagt 5,052 kronor.

Till anslagsposten 2. *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* har kanslern i sitt förslag till en början hänfört

dels följande anslagsposter ur de under föregående anslagspost 1. omförmälda avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante, nämligen

avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid biblioteket kronor 30,500
arvoden åt tjänstemän vid universitetets och fakulteternas

kanslier » 8,900

portvakt vid universitetshuset	kronor 1,800
instrumentmakare, jämte fritt verkstadsrum	» 500
Summa kronor 41,700	

dels ur det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. följande genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 för budgetåret 1934/1935 anvisade anslagsmedel, nämligen

räknebiträde vid statistiska seminariet	kronor 1,200
aryode åt en mekaniker vid fysiska institutionen	» 4,000
räknebiträden vid astronomiska observatoriet	» 2,400
Summa kronor 7,600	

dels ock ur det extra reservationsanslaget till materiel för vissa institutioner m. m. till bestridande av renskrivningskostnader vid universitetets kansli och räntekammare kronor 1,200.

Härjämte har kanslern med anledning av framställning från universitetsmyndigheterna hemställt om höjning av de för icke-ordinarie befattningshavare vid biblioteket avsedda anslagsmedlen med kronor 3,500.

Vid bifall till vad kanslern föreslagit skulle anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. uppföras med (41,700 + 7,600 + 1,200 + 3,500 =) 54,000 kronor, innefattande i förhållande till de för motsvarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslagsmedlen en ökning med 3,500 kronor.

Under anslagsposten till 3. *arvoden och dylika särskilda ersättningar* har kanslern slutligen uppfört *dels* de i nu gällande stat för universitetet under rubriken E. Diverse arvoden upptagna anslagsbeloppen till rektors honorarium, 2,400 kronor, samt arvoden à 600 kronor till drätselnämndens tre valda ledamöter, 1,800 kronor, *dels ock* det i ovannämnda avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante uppförda arvodet till en byggnadskonduktör, 720 kronor. Sammanlagt utgöra ovannämnda arvoden 4,920 kronor, med vilket belopp anslagsposten enligt kanslerns förslag bör uppföras.

Summan av de särskilda anslagsposterna under huvudavdelningen II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. skulle enligt kanslerns förslag uppgå till (232,352 + 54,000 + 4,920 =) 291,272 kronor. Anslagsökningen i förhållande till innevarande budgetår skulle uppgå till 20,672 kronor, varav 12,120 kronor skulle belöpa å teknisk uppräknings i löneklass jämlikt de förändrade grunderna för riksstatens uppställning.

Vid bifall till kanslerns förslag i dess helhet skulle utgifterna till avlöningar vid universitetet beräknas till summan av avlöningarna till

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor 1,272,141
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och in-	
rättningar m. m.	» 291,272
Summa kronor 1,563,413.	

Av kanslerns utredning liksom av redogörelsen i det föregående framgår, att till motsvarande ändamål för innevarande budgetår beräknats medel å tillhopa 1,510,941 kronor.

De av kanslern föreslagna anslagsökningarna uppgå sålunda sammanlagt till (1,563,413 — 1,510,941 =) 52,472 kronor.

Dessa anslagsökningar fördela sig sålunda:

1. Teknisk uppräknig i lönekläss samt uppförande av anslag till ålderstillägg åt en professor	kronor 13,120
2. Professur i privaträtt	» 12,000
3. Praktisk kurs inom juridiska fakulteten	» 1,500
4. Viss undervisning i medicinsk radiologi	» 1,000
5. Biträdande lärare i matematik	» 4,000
6. Assistent vid anatomisk-histologiska institutionens anatomiska avdelning	» 3,600
7. Assistent vid medicinskt-kemiska institutionen	» 3,600
8. Amanuens vid farmakologiska institutionen	» 1,800
9. Biträde vid kurserna i fysikaliska demonstrationsövningar m. m.	» 1,500
10. Amanuens vid limnologiska institutionen	» 1,800
11. Tekniska biträden vid kemiska och zoologiska institutionerna	» 5,052
12. Icke-ordinarie befattningshavare vid biblioteket	» 3,500
Summa kronor 52,472	

Såsom jag tidigare erinrat skola universitetets inkomster avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel. Enligt den av Kungl. Maj:t fastställda inkomststaten skola inkomsterna från universitetets egendomar, räntor m. m. upptagas till 87,121 kronor, fördelade å nedanstående poster:

Arrendespannmål från universitetets hemman och lägenheter, 4,515 hl., hälften råg och hälften korn, beräknat efter avdrag för utskylder m. m. i runt tal till	kronor 41,000: —
Ränta efter 4 procent å akademikassans räntebärande kapital, som den 1 juli 1923 utgjorde 1,091,085 kronor 74 öre, däri inberäknat Norbergiska fonden 28,745 kronor 84 öre, i runt tal	» 43,500: —
Ränta efter 4 procent å bibliotekskassans räntebärande kapital	kronor 40,000: —
efter avdrag av Ahlmanska fonden, vars avkastning skall användas till inköp av teologisk litteratur	» 11,253: 57
Rest kronor 28,746: 43	
i runt tal beräknad till	» 1,150: —
Tomtöremedel	» 25: 97
Studentinskrivningspenningar och tillfälliga inkomster, förslagsvis och för slutsummans jämnande, beräknade till	» 1,445: 03
Summa kronor 87,121: —	

Kanslern har till en början icke funnit anledning till erinran mot någon av ovannämnda poster, ehuru kanslern uttalat, att desamma jämförelsevis snart borde bliva föremål för nya beräkningar. Emellertid har såsom nya poster uppförts dels inkomst från ålderstilläggsfonden med 4,300 kronor och dels boställsersättning från vaktmästare m. fl. med 5,990 kronor. Sammanlagt skulle sålunda de särskilda uppbördsmedlen ökas med 10,290 kronor till 97,411 kronor.

Beträffande anledningen till att nämnda två nya inkomstposter uppförts hänvisar jag till vad jag vid behandlingen av anslaget till avlöningar vid universitetet i Uppsala anfört om motsvarande två poster.

Enligt kanslerns förslag skulle sålunda avlöningsanslaget uppföras med (1,563,413 — 97,411 =) 1,466,002 kronor.

I det följande vill jag först upptaga de av kanslern föreslagna anslagsökningarna till granskning för att därefter närmare ingå i en redogörelse för de ändringar i det föreliggande statförslaget, som kunna föranledas härav ävensom av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande vidtagande av vissa jämkningar i de av myndigheterna tillämpade principerna för avlöningsanslagens beräkande.

Departementschefen.

I vad därvid först avser teknisk uppräknings i löneklass av vissa tjänstemän vid universitetet biträder jag vad kanslern i sådant avseende föreslagit. Detta förslag, som medför en anslagsökning å 12,120 kronor, står i överensstämmelse med de förändrade principer, som skola tillämpas vid riksstatens uppställning.

Beträffande övriga anslagsäskanden tvinga mig de rådande förhållandena att iakttaga stor återhållsamhet vid förordande av öknings i nu utgående anslag. Jag anser mig alltså kunna tillstyrka blott ett par av kanslerns förslag härom. Sålunda torde återuppförandet av anslaget till praktisk kurs inom juridiska fakulteten vara ofrånkomligt. Denna kurs är obligatorisk för de studerande, som ämna avlägga juris kandidatexamen, och indragningen av anslaget under detta och föregående budgetår har allenast kunnat ske genom vidtagande av provisorier, som icke längre kunna fortsätta. Det erforderliga anslagsbeloppet uppgår till 1,500 kronor. Under erinran att riksdagen redan föregående år funnit behovet av en amanuens å den farmakologiska institutionen ådagalagt för undervisningens rationella bedrivande, vill jag vidare förorda anslag till en sådan amanuens med ett arvode av 1,800 kronor.

Jag erinrar slutligen om professor Naumanns nyligen timade frånfälle. Naumann innehade vid universitetet en personlig professur i limnologi och förestod dels en institution i ämnet i Lund och dels även ett fältlaboratorium i Aneboda. Enligt vad jag inhämtat pågingo å den limnologiska institutionen vid Naumanns frånfälle flera betydelsefulla undersökningar, vilka

givetvis böra i största möjliga utsträckning fullföljas. För övrigt torde det numera vara allmänt erkänt, att den limnologiska forskningen är av sådan betydelse även i åtskilliga praktiska hänseenden (fiskodling, vattenrening m. m.), att det näppeligen kan anses försvarligt att icke söka uppehålla den för ifrågavarande vetenskaps bedrivande av Naumann uppbyggda värdefulla organisationen. Kanslern har också med utlåtande den 3 december 1934 till Kungl. Maj:t överlämnat en framställning från universitetsmyndigheterna i Lund om anslag å 8,200 kronor till arvode åt en föreståndare för ifrågavarande institution. Spörsmålet torde emellertid tarva en närmare omprövning. I avvaktan på resultatet härav vill jag förorda bifall till förslaget om anställande av en amanuens vid institutionen, som under den tillförordnade föreståndarens för institutionen ledning kan utöva tillsyn över anläggningarna, så att personer, som för närvarande äro sysselsatta med studier eller forskning vid institutionen, kunna fortsätta desamma. Anslagsökningen vid bifall härtill skulle belöpa å 1,800 kronor. I detta sammanhang fäster jag emellertid uppmärksamheten på att den till Naumann utgående avlöningen, 12,000 kronor, inbesparas, varjämte den av kanslern föreslagna anslagsökningen å 1,000 kronor till ålderstillägg åt Naumann icke erfordras.

Under hänvisning till vad jag därom anført under anslaget till avlöningar vid universitetet i Uppsala, vill jag vidare förorda, att under förevarande anslag beräknas ett belopp av 11,200 kronor till arvode och ersättning för mistade avlöningsförmåner åt en universitetslektor i svenska språket vid Lunds universitet.

Vad härefter beträffar den föreslagna professuren i privaträtt, erinrar jag om att Lunds juridiska fakultet har en professor mindre än Uppsalafakulteten. En förstärkning av de juridiska lärarkrafterna i Lund torde, såsom universitetsberedningen framhållit, vara synnerligen av behovet påkallad. Beredningen har emellertid ansett en definitiv lösning av frågan lämpligen böra anstå några år i avvaktan på en ändrad uppdelning av privaträttsprofessurernas ämnesområden och föreslagit såsom provisorium inrättandet av en biträdande lärarbefattning i civilrätt. Jag finner mig dock av statsfinansiella skäl förhindrad att nu tillstyrka anslag till en dylik lärarbefattning.

Härefter övergår jag till att lämna en redogörelse för det statförslag, jag har avsikten att framlägga här nedan, och vill därvid för överskådlighe- tens skull dröja något vid varje särskild anslagspost.

Under huvudavdelningen I. Professorer och lärare m. fl. har kanslern beräknat anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat* till 824,256 kronor. I dessa beräkningar föranleder vad jag ovan anført beträffande den föreslagna professuren i privaträtt, att den i anslagsposten ingående delposten a. lön och tjänstgöringspenningar bör upptagas 12,000 kronor lägre än enligt kanslerns förslag eller med 759,500 kronor. Då härjämte delposten b. ålderstillägg synes böra avrundas uppåt

med 44 kronor till 42,800 kronor, torde anslagsposten bära uppföras i staten med 812,300 kronor.

Anslagsposten 2. *avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å indragningsstat* bör vidare i förhållande till kanslerns förslag minskas med 13,000 kronor, motsvarande lönen samt föreslaget ålderstillägg till avlidne professor Naumann, och sålunda i staten uppföras med 13,000 kronor.

Beträffande härefter anslagsposten 3. *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* — under vilken anslagspost kanslern under särskilda delposter beräknat medel till *a. löneförmåner åt biträdande lärare m. fl., b. docentstipendier, samt löneförmåner åt c. assistenter och amanuenser, d. icke-ordinarie exercitiemästare och e. befattningshavare (tjänstemän) å indragningsstat* — föranleder finansministerns ovanberörda principuttalande förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor till en början, att anslagspostens benämning bör ändras till 3. *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*. Till sistnämnda anslagspost bära emellertid hänföras jämväl de bibliotekariearvoden, som i kanslerns statförslag hänförs till anslagsposten 5. *arvoden och dylika särskilda ersättningar*.

Under delposten *a. avlöningar (arvoden) till biträdande lärare m. fl.* har kanslern till en början hänfört de för innevarande budgetår beviljade anslagsmedlen till detta ändamål å tillhopa (31,800 + 33,685 + 200 =) 65,685 kronor, varjämte kanslern tillstyrkt anslagsökningar å sammanlagt 6,500 kronor. Då jag emellertid ifråga om de föreslagna ökningarna ansett mig kunna tillstyrka allenast återuppförande av anslag till uppehållande av den praktiska kursen inom juridiska fakulteten å 1,500 kronor, skulle vid sådant förhållande samt vid bifall till mitt förslag om anställande av en universitetslektor i svenska språket ifrågavarande delpost till arvoden åt biträdande lärare m. fl. bära uppföras i avlöningsstaten med (65,685 + 1,500 + 11,200 =) 78,385 kronor.

Enligt utredningen härovan skulle av sistnämnda belopp, 78,385 kronor, belöpa å

a) den teologiska fakulteten:

till uppehållande av kostnadsfri undervisning och examination i kyrkosång	kronor	2,000	
» uppehållande av den praktiskt-teologiska undervisningen	»	<u>8,000</u>	10,000

b) den juridiska fakulteten:

till uppehållande av fakultetens praktiska kurs . . .	»	1,500	
» ledare av civilrättsliga delen av fakultetens propedeutiska kurs	»	<u>960</u>	2,460

c) den medicinska fakulteten:

till biträdande lärare vid patologisk-anatomiska institutionen	»	4,500	
» lärare vid kursen i allmän kemi	»	<u>3,700</u>	

till klinisk laborator och biträdande lärare i medicin	kronor	7,200	
» ledare av tre kurser i allmän sjukvårdsteknik	»	1,125	
» ledare av den för medicine licentiatexamen föskrivna assistenttjänstgöringen i lungtuberkulosis diagnostik och terapi	»	800	
» biträdande lärare i kirurgi	»	3,600	
» uppehållande av den polikliniska undervisningen i kirurgi tre dagar i veckan	»	1,800	
» biträdande lärare i obstetrik och gynekologi . .	»	1,800	
» biträdande läkare vid två kurser i skyddsköppympning	»	200	24,725
d) den filosofiska fakultetens humanistiska sektion:			
till universitetslektor i svenska språket, högst . . .	»	11,200	
» » » tyska språket	»	6,600	
» » » franska språket	»	6,600	
» » » engelska språket	»	6,600	
» biträdande lärare i ryska	»	2,000	33,000
e) den filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion:			
till biträdande lärare i geologi och mineralogi . . .	»	8,200	
			Summa kronor 78,385

I enlighet med kanslerns förslag torde vidare delposten *b.* docentstipendier böra uppföras med 222,000 kronor.

Under delposten *c.* avlöningar (arvoden) till assistenter och amanuenser har kanslern hänfört dels redan för innevarande budgetår beviljade anslagsmedel å tillhoppa (99,000 + 6,600 =) 105,600 kronor dels ock begärda anslagsökningar å sammanlagt 12,300 kronor. Beträffande de sistnämnda har jag här ovan tillstyrkt arvode åt en amanuens vid vardera av farmakologiska och limnologiska institutionerna med tillhoppa 3,600 kronor. Vid bifall härtill skulle sålunda delposten uppföras i avlöningsstaten med 109,200 kronor.

Sistnämnda belopp, 109,200 kronor, fördelar sig på de olika fakulteterna i enlighet med följande uppställning:

den medicinska fakulteten	kronor	63,000
» filosofiska fakultetens humanistiska sektion	»	7,800
» » » matematisk-naturvetenskapliga sektion	»	38,400
	Summa kronor	109,200

Kanslerns förslag i fråga om uppförande av särskilda delposter till avlöningar (arvoden) till icke-ordinarie exercitiemästare å 600 kronor och till avlöningar (arvoden) till befattningshavare (tjänstemän) å indragningsstat å

6,000 kronor föranleder icke någon erinran från min sida. Med hänsyn till vad som anförts ovan synes emellertid före dessa poster böra under en ny delpost hänföras de arvoden till bibliotekarierna vid seminarierna för klassiska, nordiska, romanska, germanska och semitiska språk, historia, statskunskap, filosofi samt estetik och litteraturhistoria å sammanlagt 2,400 kronor, som kanslern i sitt statförslag uppfört under anslagsposten 5. arvo- den och dylika särskilda ersättningar.

Vid bifall till det ovan föreslagna skulle sålunda anslagsposten 3. *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, uppföras i universitetets avlöningsstat med $(78,385 + 222,000 + 109,200 + 2,400 + 600 + 6,000 =)$ 418,585 kronor.

I enlighet med kanslerns förslag bör anslagsposten 4. *särskilda löneför- måner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare (tjänstemän)* uppföras med 800 kronor.

Summan av anslagsposterna under huvudavdelningen I. Professorer och lärare m. fl. utgör slutligen i enlighet med det ovanstående $(812,300 + 13,000 + 418,585 + 800 =)$ 1,244,685 kronor.

Beträffande härefter de anslagsposter, som skola uppföras i avlöningssta- ten under huvudavdelningen II. Vissa tjänstemän vid universitetets sam- lingar och inrättningar m. m. har kanslern till en början beräknat anslags- posten till *avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat* till 232,352 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en höjning av de för detta ändamål disponibla anslagsmedlen med 17,172 kronor. Av sistnämnda belopp belöper 12,120 kronor å teknisk uppräknings och åter- stoden, 5,052 kronor, å löner till nya befattningshavare. Då jag emellertid icke ansett mig kunna förorda bifall till inrättande av berörda nya befatt- ningar, skulle sålunda, vid i övrigt oförändrade förhållanden, anslagsposten böra uppföras med $(232,352 - 5,052 =)$ 227,300 kronor. Från detta belopp bör dock i enlighet med vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor avdrag göras med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordi- narie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 6,000 kronor, vadan anslagsposten synes böra uppföras i staten med 221,300 kronor.

I detta sammanhang erinrar jag, att ifrågavarande ordinarie befattnings- havare skola uppföras å en personalförteckning, som bör underställas riks- dagens godkännande. Såsom framgår härövan föreslår jag ingen ändring beträffande den nuvarande ordinarie personalen.

Enligt finansministerns nyssberörda uttalande bör vidare under denna huvudavdelning av avlöningsstaten uppföras en anslagspost 2. *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*.

Till denna anslagspost torde böra hänföras

dels följande av kanslern under anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare uppförda poster, nämligen

arvode till portvakt vid universitetshuset	kronor	1,800	
» » instrumentmakare, jämte fritt verkstadsrum »		500	
» » ett räknebiträde vid statistiska seminariet »		1,200	
» » en mekaniker vid fysiska institutionen . »		4,000	7,500

dels ock de av kanslern under anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar beräknade anslagsmedlen till

rektors honorarium	»	2,400	
arvoden à 600 kronor till drätselnämndens tre valda ledamöter	»	1,800	
arvode till byggnadskonduktör	»	720	4,920

Summa kronor 12,420,

med vilket belopp alltså, vid bifall till mitt förslag i denna del, ifrågavarande anslagspost skulle uppföras i avlöningsstaten.

Såsom en tredje och sista post under avlöningsstatens huvudavdelning II. bör slutligen uppföras en anslagspost 3. *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.* Till denna anslagspost torde böra hänföras återstående av kanslern under anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare uppförda poster, för vilka anslag utgår under innevarande budgetår, nämligen:

avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid biblioteket	kronor	30,500	
arvoden åt tjänstemän vid universitetets och fakulteternas kanslier	»	8,900	
räknebiträden vid astronomiska observatoriet	»	2,400	
samt posten till bestridande av renskrivningskostnader vid universitetets kansli och räntekammare	»	1,200	

Summa kronor 43,000

Då jag icke ansett mig kunna förorda den av kanslern i förevarande sammanhang begärda höjningen av de för icke-ordinarie befattningshavare vid universitetsbiblioteket avsedda anslagsmedlen, skulle alltså, vid bifall till mina förslag i denna del, anslagsposten 3. *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* uppföras med sagda belopp, 43,000 kronor, dock för avjämnande av anslagets slutsumma ökat med 6 kronor till *43,006 kronor.*

Summan av ovannämnda anslagsposter under huvudavdelning II. utgör (221,300 + 12,420 + 43,006 =) *276,726 kronor.*

Anslaget till avlöningar skulle sålunda beräknas enligt följande uppställning:

1. Avlöningar till professorer och lärare m. fl.	kronor 1,244,685
2. Avlöningar till vissa tjänstemän vid universitetets sam- lingar och inrättningar m. m.	» 276,726
	<u>Summa kronor 1,521,411</u>

Avgår: särskilda uppbördsmedel	kronor 97,411
	<u>Summa kronor statsanslag 1,424,000</u>

Mina förslag innebära en i förhållande till detta budgetår beräknad ökning av medelsbehovet för avlöningar vid universitetet å netto 10,420 kronor, innefattande höjda eller nya anslag å tillhoppa 28,420 kronor samt anslagsminskningar å 18,000 kronor, varav 12,000 kronor belöpa å inbesparad lön vid en personlig professur och återstoden motsvarar verkställda avdrag för pensionsavgifter å 6,000 kronor. Då emellertid såsom framgår av det föregående till följd av riksstatsomläggningen universitetets egna inkomster komma att stå till disposition för ifrågavarande ändamål med 10,290 kronor högre belopp än för närvarande, kommer ökningen av de till avlöningar vid universitetet avsedda statsmedlen att stanna vid ett belopp av (10,420 — 10,290 =) 130 kronor.

Jag erinrar slutligen om vad jag vid behandlingen av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala anförde, att det syntes ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t finge göra jämkningar ifråga om professurernas och andra lärarbefattningars ämnesområden och därav föranledda ändringar i dessas benämning. Motsvarande rätt torde Kungl. Maj:t givetvis böra äga även beträffande befattningarna vid Lunds universitet.

För sistnämnda universitets del föreligger nu en framställning om vidtagande av en dylik ändring, i det att universitetsmyndigheterna med instämmande av kanslern föreslagit, att professuren i pediatrik och praktisk medicin vid universitetet, när den ledigförklaras med anledning av nuvarande innehavarens avgång den 1 juli 1935, måtte få benämnas professur i pediatrik. Framställningen, som synes mig hava goda skäl för sig, är föranledd därav att genom nya befattningars inrättande ifrågavarande professor sedan länge tjänstgjort uteslutande såsom professor i pediatrik. I det statförslag, jag här nedan framlägger, har jag beaktat vad sålunda föreslagits.

Slutligen vill jag omnämna, att förslag framkommit om avlösning av de tomtöremedel å tillhoppa 25 kronor 97 öre, som återfinnas i universitetets nu gällande inkomststat. Nämnda tomtöremedel belöpa å sammanlagt 28 fastigheter i Lund, Landskrona och Malmö. Goda skäl synas tala för att avlösning sker av dessa obetydliga belopp. Avlösningssumman skulle uppgå till 25 gånger avgälden. Avkastningen å avlösningssumman torde böra beräknas bland ovannämnda universitetets inkomster till enahanda belopp som tomtöremedlen i nuvarande inkomststat.

I anslutning till vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för vissa tjänstemän vid Lunds universitets samlingar och inrättningar m.m.:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å ordinarie stat:

Biblioteket:

1 överbibliotekarie	B 30
3 förste bibliotekarier	B 26
5 andre bibliotekarier	B 21
3 vaktmästare	B 7
1 kanslibitråde	B 7
1 eldare	B 5
2 kontorsbiträden	B 4

Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna:

2 konservatorer	B 21
1 trädgårdsmästare	B 16
1 preparator vid anatomiska institutionen	B 10
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid patologisk-anatomiska institu- tionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid medicinsk-kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid astronomiska observatoriet	B 7
1 vaktmästare vid fysiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid geologisk-mineralogiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid geografiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid kemiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid zoologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet	B 7
1 underträdgårdsmästare	B 7

Befattning.	Lönegrad.
1 vaktmästare vid gamla bibliotekshuset	B 7
2 trädgårdsmedhjälpare	B 5
3 räknebiträden vid astronomiska observatoriet	B 4

Kansliet:

1 sekreterare, tillika ombudsman	B 28
1 vaktmästare (kursor)	B 7

Räntekammaren:

1 räntmästare	B 29
1 kamrerare	B 24
1 universitetsvaktmästare	B 7
1 eldare	B 5

dels fastställa följande avlöningsstat för Lunds universitet att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

Utgifter.

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a. Lön och tjänstgöringspenningar kronor 759,500

Avlöningsstater.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
A. Avlöningsstat för professorer m. fl.			
<i>Teologiska fakulteten.</i>			
1 professor i praktisk teologi	2,000	4,000	6,000
<i>Anm.:</i> Innehavaren av denna professur uppbär avlöning lika med övriga professorer. Så länge han i egenskap av domprost såsom prebende innehar Lunds stads- och landsförsamlingars pastorat, uppbär han av domprostlönen dels 6,000 kronor, dels ock 500 kronor, sistnämnda belopp utgörande ersättning för utgifter i ämbetet.			
1 professor	8,000	4,000	12,000
5 professorer	40,000	20,000	60,000
<i>Anm.:</i> Av den teologiska fakultetens 7 professorsbefattningar omfatta 2 vardera exegetisk teologi. En var av de övriga 5 professurerna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) teologisk encyklopedi och teologiska prenotioner, 2) kyrkohistoria och symbolik, 3) systematisk teologi med undervisnings- och examinationsskyldighet i dogmatik, 4) systematisk teologi med undervisnings- och examinations-skyldighet i teologisk etik, 5) praktisk teologi med kyrkorätt.			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
<i>Juridiska fakulteten.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
6 professorer	48,000	24,000	72,000
<i>Anm.:</i> Envar av ovannämnda 7 lärostolar inom den juridiska fakulteten omfattar ett av följande ämnesområden: 1) romersk rätt och rättshistoria, 2) nationalekonomi och finansrätt, 3) statsrätt, förvaltningsrätt, kyrkorätt och folkrätt, 4) civilrätt, 5) speciell privaträtt, 6) straffrätt och juridisk encyklopedi, 7) processrätt.			
<i>Medicinska fakulteten.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
12 professorer	96,000	48,000	144,000
<i>Anm.:</i> Av den medicinska fakultetens 13 professurer omfatta 2 vardera anatomi, varande innehavaren av den ena av dem tillika prosektor. Envar av de övriga 11 professorsbefattningarna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) allmän patologi, bakteriologi och allmän hälsovård, 2) patologisk anatomi och rättsmedicin, 3) fysiologi, 4) medicinsk och fysiologisk kemi, 5) farmakologi, 6) praktisk medicin, 7) pediatrik, 8) kirurgi, 9) obstetrik och gynekologi, 10) oftalmiatrik, 11) psykiatri.			
1 lärare i medicinsk radiologi	6,000	3,000	9,000
1 lärare i fysikalisk diagnostik, tillika överläkare vid tuberkulosavdelningen vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	2,000	1,000	3,000
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst 3,000 kronor bidrager till avlöningen av ifrågavarande lärare och överläkare.			
1 lärare i öron-, näs- och halssjukdomar, tillika föreståndare för den till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund förlagda kliniken och polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar	1,800	900	2,700
<i>Anm.:</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst lika stort belopp bidrager till avlöningen av ifrågavarande lärare och föreståndare.			
1 lärare i ortopedi tillika föreståndare för den ortopediska kliniken och polikliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	3,200	1,600	4,800
<i>Anm.</i> Avlöningen utgår under förutsättning, att Malmöhus läns landsting med minst 3,000 kronor bidrager till avlöningen av ifrågavarande lärare och föreståndare.			
<i>Filosofiska fakulteten.</i>			
<i>Humanistiska sektionen.</i>			
1 professor	8,000	4,000	12,000
20 professorer	160,000	80,000	240,000
1 professor i sanskrit med jämförande indo-europeisk språkforskning	—	—	—
<i>Anm.:</i> 1. Av de 22 professurerna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion omfatta 2 vardera historia			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	
och 2 vardera nordiska språk. Envar av de övriga 18 omfattar ett av följande ämnesområden: 1) teoretisk filosofi, 2) praktisk filosofi, 3) psykologi och pedagogik, 4) österländska språk, 5) sanskrit med jämförande indo-europeisk språkforskning, 6) grekiska språket och litteraturen, 7) romersk vältalighet och poesi, 8) tyska språket, 9) engelska språket, 10) romanska språk, 11) slaviska språk, 12) statskunskap, 13) statistik, 14) geografi, 15) litteraturhistoria med poetik, 16) konsthistoria med konstteori, 17) förhistorisk och medeltidsarkeologi, professorn tillika föreståndare för historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet, 18) klassisk fornkunskap och antikens historia.			
2. Professuren i sanskrit med jämförande indo-europeisk språkforskning uppehålls tillsvidare ej.			
Matematisk-naturvetenskapliga sektionen.			
1 professor	8,000	4,000	12,000
11 professorer	88,000	44,000	132,000
<i>Anm.: 1. Av ovannämnda 12 professorsbefattningar inom matematisk-naturvetenskapliga sektionen omfatta 2 vardera matematik, 2 vardera kemi, 2 vardera botanik och 2 vardera zoologi. Envar av de återstående 4 professorerna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) astronomi, 2) fysik, 3) mekanik och matematisk fysik, 4) geologi och mineralogi.</i>			
2. Ang. personlig professur i arftlighetslära, se här nedan under 2. Avlöningar till tjänsteman å indragningsstat.			
1 observator i astronomi	6,000	3,000	9,000
1 föreståndare för den zoologiska institutionens entomologiska avdelning	6,000	3,000	9,000
<i>Anmärkning till avlöningsstat för professorer m. fl. •</i>			
1. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor.			
2. För lärare i medicinsk radiologi och i ortopedi samt för observator och föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.			
3. För lärare i öron-, nas- och halssjukdomar samt i fysikalisk diagnostik kan lönen efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.			
4. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor. För lärare i medicinsk radiologi, observator och föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning utgör pensionsunderlaget 6,000 kronor.			
5. Vid utnämning av professor i geografi eller omedelbart därefter bestämmer Kungl. Maj:t, på framställning av kanslern för rikets universitet, vilkendera av filosofiska fakultetens båda sektioner bemålde professor skall tillhöra.			
6. Kungl. Maj:t äger att vidtaga de jämkningar i fråga om professorsbefattningarnas ämnesområden samt de ändringar i benämningen av lärostolarna, som med hänsyn till förändrade förhållanden kunna finnas påkallade.			

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
B. Avlöningsstat för exercitiemästare.			
1 kapellmästare	3,300	1,700	5,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.			
1 lärare i gymnastik och fäktkonst	2,000	1,000	3,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.			
Summa kronor	—	—	759,500

- b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 42,800
- c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, *förslagsvis* » 10,000 812,300
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:
 Nilsson-Ehle, N. H., professor i ärftlighetslära, personligen:
 Lön kronor 8,000
 Ålderstillägg » 1,000
 Tjänstgöringspenningar » 4,000 13,000
Anm.: 1. Innehavare av personlig professur äger att efter 5 års tjänstgöring uppbära ålderstillägg å lönen med 1,000 kronor.
 2. Innehavare av personlig professur är i pensions-hanseende likställd med annan professor vid universitetet och foljaktligen underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
- a. Arvoden till biträdande lärare m. fl. vid
 teologiska fakulteten kronor 10,000
 juridiska fakulteten » 2,460
 medicinska fakulteten » 24,725
 filosofiska fakultetens humanistiska sektion » 33,000
Anm.: Ur sistnämnda belopp å 33,000 kronor utgå dels 3 arvoden å 6,600 kronor till universitetslektorer i tyska, franska och engelska språken, dels ock ett till högst 11,200 kronor beräknat belopp, avseende ersättning åt en universitetslektor i svenska språket i enlighet med de närmare grunder, Kungl. Maj:t bestämmer.
 filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion kronor 8,200 78,385
- b. Docentstipendier kronor 222,000
Anm.: Av ovanstående belopp utgå 37 docentstipendier å 6,000 kronor, varav 3 i teologiska fakulteten, 3 i juridiska fakulteten, 5 i medicinska fakulteten, 16 i filosofiska fakultetens humanistiska sektion och 10 i samma fakultets matematisk-naturvetenskapliga sektion.

c. Arvoden till assistenter och amanuenser vid:
 medicinska fakulteten kronor 63,000

Anm.: 1. Arvode utgår till:
 assistent med 3,600 kronor samt amanuens med 3,000 kronor,

dock att arvudet till en var av amanuenserna å anatomisk-histologiska institutionens histologiska avdelning, å fysiologiska institutionen, å medicinskt-kemiska institutionen och å farmakologiska institutionen utgör 1,800 kronor.

2. Arvode till biträde vid kursen i allmän kemi utgår med 600 kronor.

filosofiska fakultetens humanistiska

sektion kronor 7,800

Anm.: Arvode till amanuens vid en var av psykologiska och geografiska institutionerna och till en amanuens vid historiska museet utgår med 1,800 kronor samt till amanuens vid universitetets konstsamlingar och till en amanuens vid historiska museet med 1,200 kronor till vardera.

filosofiska fakultetens matematisk-natur-

vetenskapliga sektion kronor 38,400

Anm.: Arvode till assistent utgår med 3,600 kronor, till amanuens med 1,800 kronor samt till en praktisk försöksassistent vid institutionen för arftlighetsforskning med 2,400 kronor. 109,200

d. Arvoden till bibliotekarier vid humanistiska

sektionens seminariebibliotek kronor 2,400

e. Arvode till icke-ordinarie exercitiemästare » 600

f. Arvoden till tjänstemän å indragningsstat:

Raquette, G. H., docent, personligen » 6,000 418,585

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 800

Summa kronor 1,244,685

Anmärkningar till avdelning I. av avlöningsstaten.

1. Årliga arrendebeloppen för de universitetet tillhöriga ängslotterna i Kannikmarken jämte de under anslaget till vissa ersättningar m. m. upptagna vederlag för fyra ängslotter å sammanlagt 800 kronor för år skola särskilt bokföras och redovisas till ålderstilläggsfonden, vars behållning från ett föregående år under det följande året användes såsom bidrag till bestridande av utgifterna för ålderstillägg åt befattningshavare vid universitetet.

2. Besparingar å följande anslagsposter, nämligen: anslagsposten 1. a. till lön och tjänstgöringspenningar till tjänstemän å ordinarie stat, anslagsposten 3. till arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, och anslagsposten 4. till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän skola, med undantag dels av besparingar å anslagsmedel, som beräknats till ersättning åt universitetslektor i svenska språket, dels av besparingar å docentstipendier, varom bestämmelser i annan ordning meddelats, dels ock av besparingar å anslagsposten till personligt arvode åt docenten G. H. Raquette, ingå till reservfonden, vilken står under kanslerns disposition för universitetets vetenskapliga och ekonomiska behov i den ordning, universitetsstatuterna stadga. Tills vidare och till dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, skall till pensionsinrättningen för Lunds universitets ämbets- och tjänstemäns änkor och barn ingå en tredjedel av de till reservfonden för varje år sålunda ingående besparingarna.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> .	kronor	221,300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	12,420
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	43,006
	Summa kronor	276,726

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor	1,244,685
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	»	276,726
	Summa kronor	1,521,411

Särskilda uppbördsmedel:

1. Arrendespannmål från universitetets hemman och lägenheter, 4,515 hl., hälften råg och hälften korn, beräknat efter avdrag för utskylder m. m. i runt tal till kronor 41,000: —
2. Ränta efter 4 procent å akademikassans räntebärande kapital, som den 1 juli 1923 utgjorde 1,091,085 kronor 74 öre, däri inberäknat Norbergsska fonden 28,745 kronor 84 öre i runt tal » 43,500: —
3. Ränta efter 4 procent å bibliotekskassans räntebärande kapital 40,000 kronor, efter avdrag av Ahlmanska fonden, vars avkastning skall användas till inköp av teologisk litteratur, 11,253 kronor 57 öre eller således å 28,746 kronor 43 öre, i runt tal beräknad till . . . » 1,150: —

Anm.: De under 1—3 angivna inkomsterna och de med desamma förknippade utgifterna skola redovisas å akademikassan, från vilken den behållna årliga inkomsten skall tillgodoföras universitetets avlöningsanslag. Härvid skall iakttagas,

att, i den mån den behållna inkomsten överstiger i staten för avlöningsanslaget beräknat belopp, överskottet skall ingå till reservfonden,

samt att, om den behållna inkomsten något år icke uppgår till i samma stat beräknat belopp, bristen skall täckas från reservfonden.

4. Tomtöremedel » 25: 97
5. Studentinskrivningspenningar och tillfälliga inkomster » 1,445: 03
6. Inkomst från ålderstilläggsfonden » 4,300: —
7. Hyresersättning från vaktmästare m. fl. » 5,990: — 97,411

Nettoutgift kronor 1,424,000;

dels och till Lunds universitet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av . . kronor 1,424,000.

[76.] 11. Lunds universitet: Materiel m. m., reservationsanslag. Av		
nästföregående punkt framgår beträffande anslag till materiel m. m.		
<i>dels</i> att i utgiftsstaten för universitetet under II. och IV. äro uppförda		
ej mindre anslagsposter till materiel m. m. till ett belopp av kronor 186,450: —		
varav för biblioteket (efter avdrag av 11,625 kronor till		
expenser)	kronor 40,000,	
än även medel till Kungl. Maj:ts disposition	»	5,608: 50
<i>dels</i> att för budgetåret 1934/1935 för ändamålet anvi-		
sats följande tre extra anslag, nämligen		
till materiel för vissa institutioner m. m.	»	43,225: —
ur vilket anslag utgår till bestridande av renskrivnings-		
kostnader för universitetets kansli och räntekam-		
mare		
	kronor 1,200,	
till ytterligare medel till materiel m. m. för vissa insti-		
tutioner	»	122,000: —
till förstärkning av den i staten för universitetet upptagna		
anslagsposten till underhåll och reparationer av uni-		
versitetets byggnader		
	»	15,000: —
<i>dels ock</i> att ur det för innevarande budgetår anvisade		
extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppypm-		
ning utgår till materiel vid två sådana kurser i Lund . .		
	»	50: —
Härjämte är under elfte huvudtiteln anslag till all-		
männa indragningsstaten till materiel m. m. för tjänster		
å indragningsstat vid universitetet beräknat ett belopp av		
	»	11,250: —
Summa kronor		383,583: 50

Efter avdrag av ovannämnda anslagsposter till biblioteket, 40,000 kronor, samt till bestridande av renskrivningskostnader vid universitetets kansli och räntekammare, 1,200 kronor — vilka anslagsposter hädanefters skola föras under andra anslag, den sistnämnda redan upptagen under avlöningsanslaget — återstå för de utgiftsändamål, som enligt de förändrade principerna för riksstatens uppställning skola bestridas ur anslaget till materiel m. m. (383,583: 50 — 40,000 — 1,200 =) 342,383 kronor 50 öre.

Genom beslut den 20 april 1934 har Kungl. Maj:t *dels* fördelat ovan-
nämnda anslag å 43,225 kronor till materiel m. m., *dels ock* föreskrivit, att
omförmälda anslag å 122,000 kronor skulle, efter förslag av vederbörande
vid universitetet, av kanslern närmare fördelas å de olika ändamål, för
vilka detsamma vore avsett. Den 2 oktober 1934 har kanslern verkställt
berörda fördelning. Av nedanstående uppställning framgår vad de särskilda
institutionerna, klinikerna och inrättningarna sålunda erhållit ur de anslags-
medel, som hädanefters skola sammanföras under förevarande anslag till
materiel m. m.:

U t g i f t s ä n d a m å l	Enligt utgifts- staten och ur övrige ej vid- stående an- slag	Ur anslaget till mate- riel m. m.	Ur anslaget till ytter- ligare ma- teriel m. m. enligt kanslerns fordelning	Summa
Biblioteket: expenser	11,625	7,000	—	18,625
Teologiska seminariet	700	—	420	1,120
De kateketiska övningarna	—	200	—	200
Juridiska seminariet	700	—	420	1,120
Seminarierna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion:				
Till inköp av böcker och annan undervis- ningsmateriel samt tillfälliga utgifter . .	5,775	—	5,010	10,785
Statistiska seminariet	—	1,500	—	1,500
Matematiska seminariet	1,500	—	—	1,500
Anatomisk-histologiska institutionen	6,050	—	10,690	16,740
Embryologiska institutionen	—	—	6,310	6,310
Fysiologiska institutionen	4,500	—	4,800	9,300
Medicinskt-kemiska institutionen	3,450	—	5,850	9,300
Kursen i allmän kemi för medicine studerande	—	500	—	500
Farmakologiska institutionen	1,000	—	5,970	6,970
Patologisk-anatomiska institutionen	6,000	2,000	6,600	14,600
Rattsmedicinska institutionen	500	—	—	500
Medicinska klinikerna vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	3,000	—	—	3,000
Kliniska laboratoriet vid sjukvårdsinrättning- arna	1,000	—	—	1,000
Pediatrika klinikens laboratorium	—	500	—	500
Psykiatriska kliniken	—	—	460	460
Kurser i skyddskoppypmpning	50	—	—	50
Astronomiska observatoriet	5,000	—	11,270	16,270
Botaniska institutionen:				
För systematiska avdelningen	7,000	—	11,600	18,600
För fysiologiska avdelningen	3,500	—	2,080	5,580
Fysiska institutionen	5,000	—	9,880	14,880
Geologisk mineralogiska institutionen	2,600	1,000	5,700	9,300
Uppvärmning m. m. av de geologisk-mine- ralogiska och geografiska institutionernas byggnad	—	6,000	—	6,000
Kemiska institutionen	4,000	4,000	10,600	18,600
Zoologiska institutionen	7,700	—	6,710	14,410
Kurser i havsbiologi m. m.	—	1,675	—	1,675
Institutionen för ärftlighetsforskning	4,000	—	—	4,000
Limnologiska institutionen (laboratoriet i Lund och faltlaboratoriet i Aneboda) . . .	7,250	—	1,580	8,830
Uppelåttande av verksamheten vid det psyko- logiska laboratoriet	—	750	—	750
Geografiska institutionen	1,450	—	4,130	5,580
Historiska museet samt mynt- och medalj- kabinetet	2,500	2,500	8,950	13,950
Konstsamlingarna	500	—	50	550
Ritsalen	100	—	—	100
Musikkapellet	1,000	—	1,790	2,790
Inrättningen för gymnastik och fäktkonst . .	500	500	1,130	2,130
Hyra för idrottsplats samt till inköp och underhåll av idrottsmateriel m. m.	—	900	—	900
Underhåll och reparationer av universitetets byggnader	44,000	—	—	44,000
Utgivande av universitetets årsskrift	—	13,000	—	13,000
Extra utgifter	30,800	—	—	30,800
Summa kronor	172,750	42,025	122,000	336,775
Till Kungl. Maj:ts disposition	5,608	50	—	5,608
Summa summarum kronor	178,358	50	42,025	342,383

I sin förenämnda skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* — med anledning av framställningar från det större akademiska konsistoriet — hemställt om ökning av de för materiel m. m. avsedda anslagsmedlen med 4,000 kronor till i avrundat tal 346,400 kronor, varigenom en höjning av bland annat historiska museets materielanslag skulle kunna åstadkommas.

Sedan innehavaren av den personliga professuren i limnologi, Naumann den 22 september 1934 avlidit, har det *större akademiska konsistoriet* i skrivelse till *kanslern* den 13 oktober 1934 hemställt om förslag, att det för budgetåret 1935/1936 äskade materielanslaget för limnologiska institutionen (laboratoriet i Lund och det därmed förbundna fältlaboratoriet i Aneboda) måtte beviljas utan hinder av Naumanns död. Konsistoriet har därvid meddelat, att med hänsyn till limnologiens stora betydelse utredning igångsatts angående de åtgärder, som borde vidtagas för tillvaratagande av den värdefulla organisation, som uppbyggts för den limnologiska forskningen vid universitetet. Då en definitiv lösning av frågan emellertid icke syntes kunna uppnås redan under det närmaste året borde materielanslaget utgå såsom hittills. Avsikten vore, att verksamheten vid institutionen skulle uppehållas enligt samma plan som tidigare. Professorn T. Gislén hade förordnats att tills vidare vara föreståndare för institutionen.

Kanslern har i skrivelse den 29 oktober 1934 — under erinran att *kanslern* i sina äskanden om anslag till materiel för nästkommande budgetår uppfört en anslagspost å 7,250 kronor till ifrågavarande institution — hemställt, att Kungl. Maj:t ville utverka riksdagens medgivande, att det under elfte huvudtiteln för innevarande budgetår anvisade anslaget å samma belopp till uppehållande av verksamheten vid limnologiska laboratoriet i Lund m. m. i sin helhet finge utgå utan hinder av Naumanns död.

Under nu rådande förhållanden anser jag mig icke kunna förorda bifall till den begärda ökningen av materielanslaget.

Departementschefen.

Beträffande framställningarna rörande fortsatt anslag till den limnologiska institutionen, erinrar jag, att jag under föregående punkt tillstyrkt anslag till en amanuens vid institutionen, som under den tillförordnade föreståndarens uppsikt skulle hava att, bland annat, utöva tillsyn över institutionens tillhörigheter och därvid särskilt fältlaboratoriet i Aneboda. Jag framhåller att denna anordning måste anses vara av provisorisk karaktär och räckta till dess utredning slutförts angående sättet för tillvaratagande av den nuvarande värdefulla organisationen. Om fortsatt anslag till materiel för institutionen beviljas i enlighet med det föreliggande förslaget, torde det vara naturligt, att de för innevarande budgetår anvisade medlen till materiel få utgå till fullo utan hinder av Naumanns död.

Vid bifall till vad jag härövan förordat, skulle sålunda ifrågavarande anslag till materiel m. m. utgå med 342,400 kronor, vilket, fränsett avrundning, motsvarar de för innevarande budgetår för motsvarande ändamål be-

räknade anslagsmedlen. I avseende å anslagets disposition hänvisar jag till vad jag i motsvarande hänseende anført rörande liknande anslag till universitetet i Uppsala.

I anslutning till vad jag i motsvarande hänseende anført under föregående punkt torde Kungl. Maj:t äga befogenhet att vidtaga de ändringar i benämningen av institutionerna, som med hänsyn till ändrade förhållanden finnas påkallade.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . kronor 342,400.

[77.] 12. **Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, reservationsanslag.** Under nästföregående punkt framgår, att i utgiftsstaten för universitetet är under II. Anslag till materiel m. m. uppförd en anslagspost till biblioteket å 51,625 kronor, varav 11,625 kronor belöpa å expenser. Återstoden, 40,000 kronor, jämte det i riksstaten uppförda extra reservationsanslaget till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket å 97,000 kronor eller sålunda tillhopa 137,000 kronor stå för innevarande budgetår till förfogande för utgifter för bokinköp och bokbindning.

Kanslern har i sin omförmälda skrivelse den 25 september 1934 hemställt om anvisande för nästkommande budgetår av anslag till ifrågavarande ändamål med oförändrat belopp, 137,000 kronor.

Departementschefen. I anslutning till kanslerns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 137,000.

[78.] 13. **Lunds universitet: Stipendier åt studerande.** I utgiftsstaten för universitetet äro under I. B. Stipendier uppförda följande stipendier, avsedda för studerande, nämligen:

Teologiska och medicinska stipendier	kronor 1,200: —
Stipendier åt medellösa teologie studerande	» 1,500: —
31 mindre stipendier, vardera å 37 kronor 50 öre	» 1,162: 50
Musikstipendier	» 700: —
Premier, 4 stycken å 45 kronor vardera och 4 stycken å 30 kronor vardera	» 300: —
Summa kronor 4,862: 50	

Jämlikt principerna för den nya riksstatsuppställningen skola hädanefter för ifrågavarande ändamål avsedda anslagsmedel uppföras under ett särskilt anslag.

Kanslern har i sin ovannämnda skrivelse den 25 september 1934 hemställt om beviljande för nästkommande budgetår av medel till ifrågavarande ändamål med oförändrat belopp, avrundat till 4,863 kronor.

Det av kanslern föreslagna anslagsbeloppet för nästkommande budgetår torde vara erforderligt för ändamålet. Bestämmelser rörande anslagets användning torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t, varvid bör övervägas en fördelning av stipendieposten å 1,162 kronor 50 öre i ett färre antal stipendier å större belopp än för närvarande. Departementschefen.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Stipendier åt studerande* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag

av kronor 4,863.

[79.] 14. **Lunds universitet: Vissa ersättningar m. m.** I utgiftsstaten för universitetet äro under III. Anslag till diverse ändamål uppförda vissa anslagsposter, som jämlikt de förändrade principerna för riksstatens uppställning hädanefter skola inordnas under ett särskilt anslag.

Ifrågavarande anslagsposter äro:

Arlig avgäld till biskopen i Lunds stift för vissa områden, som från biskopsbostället Helgonagård upplåtits till universitetet för tillgodoseende av dess behov av jord för nya institutioner m. m. enligt kungl. brev den 19 januari 1901 och den 21 februari 1913	kronor 1,800
Vederlag för fyra ängslotter, vardera å 200 kronor, att redovisas till universitetets ålderstilläggsfond	» 800
	Summa kronor 2,600

Kanslern har föreslagit en höjning av ifrågavarande anslagsmedel med 1,800 kronor till 4,400 kronor under erinran att beträffande största delen av den från Helgonagård upplåtna arealen vore föreskrivet, att den i spannmål fastställda avgälden skulle bestämmas för en tioårsperiod i sänder och spannmålen lösas i penningar efter årliga markegången. Denna rörliga avgäld hade nyligen undergått en högst väsentlig förhöjning.

En höjning av ifrågavarande anslag synes vara ofrånkomlig. Enligt senare från universitetet inkomna uppgifter torde denna höjning kunna begränsas till 1,200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departementschefen.

att till *Lunds universitet: Vissa ersättningar m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av .. kronor 3,800.

[80.] 15. **Lunds universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag förut under punkten 74 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till *Lunds universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 10,000.

[81.] 16. **Lunds universitet: Anskaffning av möbler och inventarier m. m. för vissa institutioner, reservationsanslag.** Sedan det större akademiska konsistoriet vid universitetet i Lund hos kanslern hemställt om utverkande av proposition till 1934 års riksdag om anslag av 24,900 kronor till nyanskaffning av väggsåp och fristående montrar i historiska museet och kanslern i skrivelse den 10 oktober 1933 tillstyrkt, att ett anslag av 6,000 kronor ställdes till förfogande för budgetåret 1934/1935 för påbörjande av museets omordnande, föreslog Kungl. Maj:t 1934 års riksdag att för ändamålet anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor för budgetåret 1934/1935. Vid min anmälan av denna fråga (se 1934 års åttonde huvudtitel, punkt 71) erinrade jag bland annat, att byggnadsstyrelsen i avgivet utlåtande pekat på möjligheten att nedbringa kostnaderna. Innan åtgärder vidtoges för anskaffande av ifrågavarande museiinredningar, syntes det därför vara lämpligt att införskaffa konkurrensanbud från olika firmor. I avvaktan på en närmare utredning rörande den slutliga kostnadssumman borde medel ställas till förfogande för påbörjande av museisamlingarnas slutliga ordnande.

Riksdagen anvisade i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för ändamålet för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

I skrivelse den 25 september 1934 har nu *kanslern* anmält, att konsistoriet låtit verkställa förnyad, kompletterande utredning rörande kostnaderna för ifrågavarande arbeten och därvid kommit till det resultatet, att ytterligare 21,000 kronor vore erforderliga och har kanslern hemställt, att för nästkommande budgetår ett reservationsanslag av 6,000 kronor måtte ställas till förfogande för ändamålet.

Av handlingarna i ärendet framgår, att ovannämnda kostnad av 21,000 kronor beräknats med ledning av från två firmor i Lund ingivna anbud.

I sin förutnämnda skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* vidare anfört bland annat följande:

Den farmakologiska institutionen förfogade sedan ett tiotal år tillbaka över nya rymliga lokaler. Lokalernas inredning och utrustning vore däremot till en början så ofullständig, att en tidsenlig, på experiment grundad farmakologisk undervisning icke kunde bedrivas därstädes. Nuvarande institutionsföreståndaren, som år 1930 tillträdde sin professorsbefattning, nödgades därför under åren 1931 och 1932 på kredit inköpa oundgäng-

ligen erforderliga möbler och apparater m. m. Då institutionens materielanslag till en början vore otillräckligt redan för bestridande av de löpande utgifterna och fortfarande vore nog så knappt för detta ändamål, hade några avbetalningar å institutionens skuld icke kunnat göras. Denna uppgiinge för närvarande till 7,580 kronor. Rörande de närmare detaljerna i saken hänvisade kanslern till handlingarna i ärendet.

Konsistoriet hemställde om ett anslag å nämnda belopp till skuldens reglerande. Vidare begärde konsistoriet ett anslag å 820 kronor till inköp av ett mikroskop för institutionens räkning.

Kanslern tillstyrkte konsistoriets framställning och hemställde att för reglerande av farmakologiska institutionens ovan omnämnda skuld för möbler m. m. måtte upptagas ett anslag å 8,400 kronor.

Av institutionsföreståndarens vid handlingarna fogade framställning i ärendet till det större akademiska konsistoriet framgår,

att, då den nuvarande institutionsföreståndaren tillträdde prefektskapet, tretton av institutionens fjorton rum och salar voro inredda och utrustade antingen mycket ofullständigt eller icke alls. Institutionen ägde vid detta tillfälle sammanlagt tio stolar och en väggfast kemikaliehylla. Den nytillträdande prefekten saknade skrivbord, skåp, bokhyllor etc., skrivmaskin, räknemaskin, hyllskåp m. m., flertalet för experiment nödvändiga apparater och diverse allmän laboratorieutrustning. Sedan en hemställan år 1931 från institutionsföreståndaren om ett engångsanslag för ändamålet icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, nödgades han redan från och med våren 1931 gå i författning om anskaffande av den mest outhärliga delen av materielen. I viss utsträckning hade apparater m. m. lånats från andra institutioner, exempelvis mikroskop, gasanalysapparater och en kymograf.

I likhet med kanslern tillstyrker jag, att fortsatt anslag anvisas för nyanskaffning av väggskåp och montrar i historiska museet. Den rådande statsfinansiella situationen tvingar mig emellertid att begränsa mitt anslags-
 äskande i detta avseende till 3,000 kronor, alltså samma belopp, som för ändamålet utgår under innevarande budgetår.

Departement-
 chefschefen.

Vad sedan angår det föreliggande förslaget om anvisande av medel till täckande av skuld för möbler och apparater för farmakologiska institutionen samt till inköp av ett mikroskop med tillhörande utrustning för samma institution, har den föreliggande utredningen övertygat mig om nödvändigheten av att anslag anvisas för ifrågavarande ändamål. Jag har ingen erinran att göra mot det äskade beloppet av 8,400 kronor.

Medel till ovannämnda ändamål torde böra utgå ur förevarande anslag, som alltså skulle disponeras på följande sätt:

1. Nyanskaffning av väggskåp och fristående montrar i historiska museet	kronor	3,000
2. Inköp av ett mikroskop med tillhörande utrustning för farmakologiska institutionen	»	820
3. Täckande av skuld för möbler och apparater för samma institution	»	7,580
Summa kronor		11,400

Bestämmelser rörande anslagets disposition synas böra meddelas av Kungl. Maj:t. Därvid torde böra föreskrivas, att var och en av de båda förstnämnda anslagsposterna skola betraktas såsom särskilda reservationsanslag.

Under åberopande av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Anskaffning av möbler och inventarier m. m. för vissa institutioner* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 11,400.

[82.] 17. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten äro under innevarande budgetår för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda följande anslag:

Avlöningar för professorer och lärare m. fl., ordinarie anslag	kronor 476,700
Avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid institutet och dess institutioner, ordinarie förslagsanslag	» 91,100
Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., extra anslag	» 66,358
Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker, ordinarie reservationsanslag	» 76,120
Undervisning i medicinsk rörelsebehandling, ordinarie anslag	» 8,150
Materiel m. m. för vissa institutioner, extra reservationsanslag	» 47,450
Summa kronor 765,878	

Vidare är under innevarande budgetår för institutet uppfört ett extra reservationsanslag å 10,000 kronor för nyanskaffning av inventarier och instrument för rättsmedicinska institutionen.

Utöver nu nämnda för institutet särskilt anvisade anslag stå till institutets förfogande under innevarande budgetår — förutom huvudtiteln's allmänna anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst samt på institutet belöpande andel i anslag för gemensamma universitetsändamål — jämväl anslagsmedel till följande belopp, nämligen

ur det nu under rubriken gemensamma universitetsändamål uppförda extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppympning, till arvoden med 100 kronor åt biträdande läkare samt till kostnader för materiel m. m. 25 kronor vid en var av fyra dylika kurser vid institutet	kronor 500
ur åttonde huvudtiteln's allmänna förslagsanslag till ålders-tillägg	» 17,500
ur åttonde huvudtiteln's allmänna förslagsanslag till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	» 4,392

Summa kronor 22,392

Kungl. Maj:t har genom beslut den 6 juni 1925 och den 12 maj 1927 fastställt följande stat för karolinska institutet, avseende dispositionen av förstnämnda ordinarie anslag å 476,700 kronor till avlöningar för professorer och lärare m. fl.:

Stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
A) Avlöningsstat för professorer m. fl.				
1 professor	8,000	4,000	—	12,000
20 professorer	160,000	80,000	—	240,000
1 professor i nervsjukdomar, innehavare av Per Henrik Malmstens professur, uppbär utom avlöning av statsmedel såsom lön 4,900 kronor från Malmstenska donationsfonden . . .	3,100	4,000	—	7,100
1 professor i psykiatri	—	—	3,000	3,000
1 professor i ortopedi, innehavare av Oscar Ekmans professur, uppbär utom avlöning av statsmedel från Ekmanska donationsfonden 10,000 kronor, varav 8,000 kronor skola anses utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar	—	2,000	—	2,000
<i>Anm.:</i> Av de 21 professorsbefattningar, för vilka ämnen ej ovan angivits, omfatta 2 vardera obstetrik, 2 vardera kirurgi, 2 vardera pediatrik och 2 vardera medicin. De återstående 13 professorsbefattningarna omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) fysiologi, 2) hälsovårdslära, 3) anatomi, 4) kemi, 5) rätts- och statsmedicin, 6) dermatologi och syfilidologi, 7) oftalmiatrik, 8) farmakodynamik och farmakognosi, 9) histologi samt 10) öron, näs- och halssjukdomar, 11) patologisk anatomi, 12) allmän patologi och patologisk anatomi, 13) medicinsk radiologi.				
1 laborator i fysiologi	6,000	3,000	—	9,000
1 » i bakteriologi vid patologisk-anatomiska institutionen	6,000	3,000	—	9,000
1 » i kemi och farmaci	6,000	3,000	—	9,000
1 prosektor vid anatomiska institutionen . . .	6,000	3,000	—	9,000
1 » vid patologisk anatomiska institutionen	6,000	3,000	—	9,000
1 klinisk laborator med tjänstgöringsskyldighet vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	—	—	6,000	6,000
1 laborator vid patologisk-anatomiska institutionen	—	—	6,000	6,000
Lärare i rättspsykiatri	—	—	3,600	3,600
Bitradande lärare vid kursen i allmän kemi . .	—	—	3,700	3,700
» » och läkare vid röntgeninstitutet å Serafimerlasarettet . . .	—	—	4,500	4,500
» » i oftalmiatrik	—	—	4,500	4,500
» » i obstetrik och gynekologi . . .	—	—	4,600	4,600
» » i öron-, näs- och halssjukdomar	—	—	4,500	4,500
<i>Anmärkning till avlöningsstat för professorer m. fl.</i>				
1. För ordinarie professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor.				
2. För ordinarie laborator och prosektor kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.				
3. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor. För ordinarie laborator och prosektor utgör pensionsunderlaget 6,000 kronor.				

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Arvode	Summa
B. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser.				
<i>Medicinska kliniken.</i>				
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	3,600	3,600
1 , ...	—	—	3,000	3,000
1 , ...	—	—	3,000	3,000
<i>Kirurgiska kliniken.</i>				
1 amanuens, tillika underkirurg	—	—	3,600	3,600
1 , ...	—	—	3,000	3,000
1 , ...	—	—	3,000	3,000
<i>Obstetriska kliniken å allmänna barnbördshuset.</i>				
1 underläkare	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Gynekologiska kliniken å Serafimerlasarettet.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Gynekologiska kliniken å Sabbatsbergs sjukhus.</i>				
1 underläkare	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Oftalmiatrika kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Kliniken för öron-, näs- och halsjukdomar å Sabbatsbergs sjukhus.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
2 amanuenser	—	—	6,000	6,000
<i>Pediatriska kliniken å allmänna barnhuset.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Pediatriska kliniken å Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Röntgeninstitutet å Serafimerlasarettet.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400
<i>Nervkliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Psykiatriska kliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Syfilidologiska kliniken å sjukhuset S:t Göran.</i>				
1 underläkare	—	—	3,600	3,600
1 amanuens	—	—	3,000	3,000
<i>Medicinska polikliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400
<i>Kirurgiska polikliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400
<i>Oftalmiatrika polikliniken.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Arvode	Summa
<i>Polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar.</i>				
1 amanuens	—	—	2,400	2,400
<i>Anatomiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Histologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Patologisk-anatomiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 "	—	—	1,800	1,800
1 " med skyldighet att verkställa och demonstrera liköppningar å pedia- triska kliniken	—	—	1,800	1,800
<i>Fysiologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Kemiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
1 "	—	—	1,800	1,800
<i>Farmakologiska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Rättsmedicinska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
<i>Hygieniska institutionen.</i>				
1 amanuens	—	—	1,800	1,800
C. Stipendier och arvoden.				
5 docentstipendier, vardera å 6,000 kronor . .	—	—	30,000	30,000
Rektors honorarium	—	—	1,800	1,800
Arvoden å 200 kronor till dekanus och två pro- fessorer såsom ledamöter av förvaltnings- nämnden	—	—	600	600
Summa kronor	—	—	—	476,700

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 6 juni 1925 och den 16 maj 1929 fastställt följande avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid karolinska institutet och dess institutioner, avseende dispositionen av det förutnämnda ordinarie förslagsanslaget å 91,100 kronor till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid institutet och dess institutioner:

**Avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid karolinska mediko-
kirurgiska institutet och dess institutioner.**

Kansliet.

Sekreterare, arvode	3,500
Arvode till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	13,800

Kamrerarexpeditionen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag 11,200

Vetenskapliga institutioner.

Bibliotekarie, arvode 3,000

Avlöningar till dels ordinarie kvinnliga biträden, dels ock ordinarie
vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, förslags-
anslag 54,600

Vikariatsersättningar.

Ersättningar till akademiska lärare m. fl., förslagsanslag 5,000

Summa kronor 91,100

Antalet ordinarie befattningshavare vid institutet, som jämlikt vederbörliga beslut, åtnjuta avlöning från de i nyssnämnda avlöningsstater uppförda anslagsposterna till ordinarie tjänstemän, är bestämt på följande sätt:

Befattning.	Kansliet:	Lönegrad.
1 kansliskrivare		B 11
1 maskinist och eldare		B 8
1 kollegievaktmästare		B 7
1 kanslibitråde		B 7

Kamrerarexpeditionen:

1 kamrerare	B 24
1 kontorsbiträde	B 4

Vetenskapliga institutioner och inrättningar:

1 preparator vid anatomiska institutionen	B 10
1 kanslibitråde vid biblioteket	B 7
1 tekniskt biträde vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid obstetriska kliniken å allmänna barnbördshuset	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid histologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid bakteriologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	B 7
2 tekniska biträden vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	B 4

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 april 1934 föreskrivit, att från det förutnämnda extra anslaget å 66,358 kronor till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. skola till nedan nämnda ändamål utgå följande belopp, vart och ett betraktat såsom ett särskilt anslag, nämligen:

Arvode till arbetsbiträde vid biblioteket	2,208
Arvoden till lärare vid propedeutiska kurser i de viktigaste kliniska undersökningsmetoderna	9,600
<i>Anm.:</i> Av detta anslag utgå arvoden å 4,800 kronor till en var av två lärare.	
Arvode till biträdande lärare i histologi	4,200
Arvode till lärare vid de propedeutiska kurserna i allmän kirurgi och i allmän sjukvårdsteknik	2,700
<i>Anm.:</i> Å detta anslag utgår icke dyrtidstillägg.	
Arvoden till amanuenser vid den medicinska undervisningen å S:t Eriks sjuk- och vårdhem i Stockholm	3,600
<i>Anm.:</i> Av detta anslag utgå arvoden å 1,800 kronor till en var av två amanuenser.	
Arvode till biträdande lärare i medicin	8,000
Arvode till biträdande lärare i kirurgi	8,000
Arvode till underläkaren vid den pediatrika kliniken å Norrtulls sjukhus i Stockholm för handledning av de studerande	900
Arvode till biträdande lärare i ortopedi	3,600
<i>Anm.:</i> Av detta anslag skola 2,400 kronor utgå såsom arvode till en andre läkare vid vanföranstalten i Stockholm och 1,200 kronor till bestridande därstädes av annan undervisning i ortopedi, som enligt vederbörligen fastställd undervisningsplan befinnes önskvärd och kan anordnas.	
Klinisk och poliklinisk undervisning i ortopedi vid vanföranstalten i Stockholm (arvoden åt amanuens, tekniskt biträde m. m.)	5,650
<i>Anm.:</i> Av detta anslag skola utgå dels 2,400 kronor såsom arvode till en amanuens, dels 1,400 kronor såsom arvode till ett tekniskt biträde och dels 1,800 kronor till materiel.	
Arvode till en lärare vid en extra kurs i neurologi	1,000
Arvode till en amanuens vid pediatrika polikliniken å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	1,200
<i>Anm.:</i> Såsom villkor för detta anslags utgående skall gälla, att Stockholms stad för enhanda ändamål för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935 tillskjuter motsvarande belopp.	
En pediatrik klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	2,500
Vetenskapliga arbeten vid ett patologiskt-anatomiskt laboratorium vid Sabbatsbergs sjukhus	3,600
Beredande av arvoden å 3,000 kronor till en var av två biträdande lärare, en i syfilidologi och en i syfilidologi och dermatologi	6,000
<i>Anm.:</i> Å detta anslag utgår icke dyrtidstillägg.	
Bestridande av vaktmästargöromål vid anatomiska institutionen	1,200
» » » » kemiska institutionen	1,200
» » » » rättsmedicinska institutionen	1,200

Summa kronor 66,358

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 utgår ur förutnämnda ordinarie reservationsanslag å 76,120 kronor till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker bland annat ett belopp av högst 1,200 kronor till katalogisering och därmed jämförligt arbete vid biblioteket. Fördelningen

i övrigt av förevarande anslag framgår av vad under nästföljande punkt anföres.

Enligt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen skola de för karolinska institutet avsedda löpande anslagsmedlen fördelas på tre anslag, nämligen ett anslag till avlöningar av förslagsanslags natur, ett anslag till materiel m. m. samt ett anslag till bokinköp och bokbindning för biblioteket, de båda sistnämnda anslagen av reservationsanslags natur. Från förstnämnda anslag till avlöningar skola bestridas även kostnaderna för ålders-tillägg och provisoriskt dyrtortstillägg, varemot kostnaderna för dyrtidstillägg även i fortsättningen skola avföras å ett å huvudtiteln uppfört allmänt anslag.

Med skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* gjort framställning om anvisande av anslagsmedel för karolinska institutet för nästkommande budgetår. Härvid anför kanslern till en början i huvudsak följande allmänna synpunkter.

Kanslern framhåller, att karolinska institutets lärarkollegium i sina anslags-äskanden för budgetåret 1935/1936 gjort framställning om *dels* återförande till förutvarande storlek av åtskilliga anslagsposter, vilka för de två sista budgetåren undergått sänkning, som avsetts vara av tillfällig natur, *dels ock* höjning av vissa anslag i syfte att genom anställande av nya lärarkrafter, förstärkning av den vid institutionerna knutna tekniska personalen eller på annat sätt tillgodose undervisningens och forskningens krav. Sammanlagda anslagsökningen i fråga om de årligen återkommande anslagen skulle efter lärarkollegiets förslag uppgå till 54,212 kronor. Dessutom hade lärarkollegiet hemställt om ett anslag, vilket hade karaktären av engångsanslag.

Under de två sista budgetåren hade kanslern på grund av den hårt ansträngda statsfinansiella situationen ansett sig böra iakttaga stor återhållsamhet vid äskandet av anslag till de akademiska läroanstalterna. De av honom begärda anslagen hade i åtskilliga fall blivit föremål för ytterligare beskärning. Vad karolinska institutet beträffade, minskades för budgetåret 1933/1934 sammanlagda beloppet av de årligen återkommande anslagen med 24,695 kronor i förhållande till motsvarande slutsumma för budgetåret 1932/1933. För budgetåret 1934/1935 hade å sagda anslag vidtagits höjningar med sammanlagt 7,140 kronor, varför totala anslagssumman nu vore 17,555 kronor mindre än slutsumman för budgetåret 1932/1933.

Kanslern utginge ifrån, att visserligen den allmänna ekonomiska situationen undergått en märkbar förbättring, men att den statsfinansiella ställningen under instundande budgetår dock säkerligen fortfarande komme att vara mycket ansträngd. Ehuru väl återhållsamhet vid anslagsäskandenas framläggande således vore påkallad, kunde kanslern dock icke undgå att i viss utsträckning hemställa om ökade anslag till det akademiska arbetet.

Såsom kanslern såge saken, borde man för närvarande icke i första hand använda de begränsade medel, som kunde vara att påräkna utöver nu utgående anslag, till inrättande av nya lärarbefattningar, utan man borde i stället koncentrera sig på att göra de förefintliga lärarkrafterna så effektiva som möjligt både i fråga om vetenskaplig forskning och undervisning.

Bästa sättet härför syntes vara att söka befria vederbörande professor från en del relativt enkla men tidsödande förvaltningsbestyr, tillhandahålla honom teknisk hjälp vid hans vetenskapliga undersökningar och erforderligt vaktmästarbiträde samt bevilja honom någorlunda tillräckliga medel till instrument och materiel.

Vid beräklandet av anslagsmedlen för karolinska institutet för nästkommande budgetår har kanslern följt i det föregående angivna grunder för den förändrade statsuppställningen. Härvid har kanslern till närmare skärskådande i allmänhet endast upptagit de yrkanden av lärarkollegiet vid institutet om nya eller förhöjda anslag, vilka kanslern ansett sig kunna understödja. I fråga om beräkningen av förevarande anslag till avlöningar framgår av framställningen och därvid fogade bilagor följande.

Enligt kanslerns mening borde den nya avlöningsstat, som skulle fastställas för institutet, fördelas på två huvudavdelningar, nämligen avlöningar till I. Professorer och lärare m. fl. samt II. Vissa tjänstemän och betjänte vid institutet och dess institutioner. Vid redogörelsen för kanslerns förslag följer jag denna indelning.

I. Avlöningar till professorer och lärare m. fl.

Under denna rubrik skulle enligt kanslerns förslag poster uppföras för 1. avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. avlöningar till befattningshavare å indragningsstat, samt 3. avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m.

Anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* skulle fördelas på följande delposter, nämligen *a.* lön och tjänstgöringspenningar, *b.* ålders-tillägg, *c.* arvode till professorn i psykiatri samt *d.* vikariatsersättningar.

Under delposten *a.* lön och tjänstgöringspenningar beräknar kanslern summan av de i den nuvarande avlöningsstaten för professorer m. fl. upptagna beloppen för lön och tjänstgöringspenningar, sålunda 306,100 kronor.

Under delposten *b.* ålderstillägg beräknar kanslern ett belopp av 17,500 kronor, motsvarande den nuvarande, i det föregående angivna belastningen för här ifrågavarande ändamål å huvudtitelns gemensamhetsanslag till ålders-tillägg.

Under delposten *c.* arvode till professorn i psykiatri har kanslern uppfört det nu enligt avlöningsstaten för professorer m. fl. till denne befattningshavare utgående arvodet å 3,000 kronor.

Under delposten *d.* vikariatsersättningar har kanslern slutligen uppfört det belopp å 5,000 kronor till förevarande ändamål, som enligt det föregående nu utgår ur det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid institutet och dess institutioner.

Kanslerns förslag innebär sålunda, att posten avlöningar till befattnings-

havare å ordinarie stat bör uppföras med ett belopp av (306,100 + 17,500 + 3,000 + 5,000 =) 331,600 kronor, d. v. s. med samma belopp som nu utgår till förevarande ändamål.

Under anslagsposten 2. *avlöningar till befattningshavare å indragningsstat* har kanslern uppfört ett belopp av 13,000 kronor till en personlig professur i neurokirurgi åt docenten och biträdande överkirurgen vid serafimerlasarettet A. H. Olivecrona.

Till stöd för förslaget har *kanslern* anført, bland annat, att det av utredningen i ärendet syntes framgå, att Olivecrona fyllde de höga krav, som borde ställas på en vetenskapsman, vilken ifrågasattes till erhållande av en personlig professur. Kanslern ville understryka önskvärdheten av att till fromma för läkarutbildningen kunna utnyttja det kliniska material och den stora erfarenhet, varöver Olivecrona förfogade, samt erinrar, att statens sjukvårdskommitté ifrågasatt, att specialvården i neurokirurgi skulle centraliseras till Stockholm.

Anslagsposten 3. *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* har kanslern beräknat på följande sätt.

De delposter, som skulle täckas av nyssnämnda rubrik, borde enligt kanslerns förslag specificeras på *a.* avlöningar till biträdande lärare m. fl., *b.* docentstipendier och *c.* avlöningar till assistenter och amanuenser.

Under delposten *a.* avlöningar till biträdande lärare m. fl. beräknar kanslern *dels* följande arvoden, som nu bestridas från det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., nämligen

arvode till biträdande lärare i histologi	kronor	4,200
arvoden till lärare vid propedeutiska kurser i de viktigaste kliniska undersökningsmetoderna	»	9,600
arvode till lärare vid de propedeutiska kurserna i allmän kirurgi och i allmän sjukvårdsteknik	»	2,700
arvode till biträdande lärare i medicin	»	8,000
arvode till biträdande lärare i kirurgi	»	8,000
arvode till ledare av assistenttjänstgöringen i pediatrik å Norrtulls sjukhus i Stockholm	»	900
arvode till en lärare vid en extra kurs i neurologi	»	1,000
arvode till en biträdande lärare i syfilidologi	»	3,000
arvode till en biträdande lärare i syfilidologi och dermatologi	»	3,000
arvode till biträdande lärare i ortopedi	»	3,600

Summa kronor 44,000

dels följande arvoden, som nu bestridas från det ordinarie anslaget till avlöningar till professorer och lärare m. fl., nämligen

arvode till laborator vid patologisk-anatomiska institutionen	kronor	6,000
arvode till biträdande lärare vid kursen i allmän kemi	»	3,700
arvode till klinisk laborator med tjänstgöringsskyldighet vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	»	6,000

arvode till biträdande lärare i obstetrik och gynekologi	kronor	4,600
arvode till biträdande lärare i oftalmiatrik	»	4,500
arvode till biträdande lärare i öron-, näs- och halssjukdomar	»	4,500
arvode till lärare i rättspsykiatri	»	3,600
arvode till biträdande lärare och läkare vid röntgeninstitutet å serafimerlasarettet	»	4,500
Summa kronor		37,400

dels följande arvode, som nu bestrides från det ordinarie anslaget till undervisning i medicinsk rörelsebehandling, nämligen arvode till biträdande lärare i medicinsk rörelsebehandling med 3,000 kronor;

dels ock följande arvoden, som nu bestridas från det extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppypmpning, nämligen arvoden till biträdande läkare vid ifrågavarande kurser vid karolinska institutet med tillhoppa 400 kronor.

Slutsumman av förevarande delposten *a.* skulle sålunda bli (44,000 + 37,400 + 3,000 + 400 =) 84,800 kronor.

Under *b.* docentstipendier har kanslern uppfört det belopp av 30,000 kronor, som nu utgår för ifrågavarande ändamål ur det ordinarie anslaget till avlöningar för professorer och lärare m. fl.

Under *c.* avlöningar till assistenter och amanuenser har kanslern fört de befattningar, som nu finnas upptagna i staten för karolinska institutet under B. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser och vars löneför-måner enligt ifrågavarande stat nu sluta på en summa av 97,800 kronor. Dessutom har kanslern här upptagit följande arvoden, som nu utgå från det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., nämligen

arvoden till amanuenser vid den medicinska undervisningen å S:t Eriks sjukhus i Stockholm	kronor	3,600
arvode till en amanuens vid pediatrika polikliniken å kron- prinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	»	1,200
arvode till en amanuens vid ortopediska kliniken och polikli- niken vid vanföranstalten i Stockholm	»	2,400
Summa kronor		7,200

Slutsumman av förevarande delposten *c.* skulle sålunda bli (97,800 + 7,200 =) 105,000 kronor.

Summan av delposterna *a.—c.* utgör enligt kanslerns förslag (84,800 + 30,000 + 105,000 =) 219,800 kronor, med vilket belopp sålunda föreva-rande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle uppföras.

Av vad nu anförts framgår, att slutsumman av avdelningen I. Professo-rer och lärare m. fl. av avlöningsstaten för karolinska institutet vid ett bi-fall till kanslerns förslag skulle uppgå till ett belopp av (331,600 + 13,000 + 219,800 =) 564,400 kronor.

II. Avlöningar till vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner.

Under förevarande rubrik skulle enligt kanslerns förslag uppföras följande fyra delposter, nämligen 1. avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., 3. särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare samt 4. arvoden och dylika särskilda ersättningar.

Anslagsposten 1. *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* beräknar kanslern till ett belopp av 93,500 kronor. Mot denna summa svara nu följande poster i de för karolinska institutet gällande avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte, nämligen arvode till ordinarie tjänstemän vid kansliet med 13,800 kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän vid kamrerarexpeditionen med 11,200 kronor samt avlöningar till dels ordinarie kvinnliga biträden, dels ock ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare med 54,600 kronor, alltså sammanlagt $(13,800 + 11,200 + 54,600 =)$ 79,600 kronor. Ökningen uppginge sålunda till $(93,500 - 79,600 =)$ 13,900 kronor och hade uppkommit på följande sätt.

Genom att enligt grunderna för den förändrade statsuppställningen omräkna avlöningsmedlen efter högsta förekommande löneklass hade anslaget ökat med 4,500 kronor.

Kanslern har hemställt, att två nya ordinarie befattningar såsom tekniska biträden måtte inrättas, båda i lönegraden B 7 samt avsedda, den ena för farmakologiska institutionen och den andra för neurologiska kliniken. Den härav föranledda anslagsökningen uppginge till 6,600 kronor.

Kanslern föreslår vidare, att ett tekniskt biträde vid ortopediska kliniken, som för närvarande, såsom av det föregående framgår, avlönas med 1,450 kronor från det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., måtte placeras på ordinarie stat i lönegraden B 4. Den härav föranledda kostnadsökningen beräknar kanslern till 1,350 kronor. Då hela lönen för ifrågavarande nya ordinarie befattningshavare skulle bestridas från förevarande delpost och ej, såsom nu, helt från nyssnämnda extra anslag, skulle posten sålunda ökas med $(1,450 + 1,350 =)$ 2,800 kronor.

Summan av nu angivna ökningar utgör $(4,500 + 6,600 + 2,800 =)$ 13,900 kronor, vilket belopp motsvarar det ovan angivna.

Anslagsposten 2. *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* beräknar kanslern skola omfatta

dels följande belopp, som nu utgå från det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m., nämligen

arvode till arbetsbiträde vid biblioteket	kronor	2,208
bestridande av vaktmästargöromål vid anatomiska institutionen »		1,200
» » » » kemiska » »		1,200
» » » » rättsmedicinska institu- tionen	»	1,200
Summa kronor		5,808

dels det ur det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker enligt det föregående utgående beloppet av 1,200 kronor till katalogisering och därmed jämförligt arbete vid biblioteket;

dels ock anslag till ett nytt ändamål, nämligen till bestridande av vaktmästargöromål vid biblioteket med 1,200 kronor.

Anslagsposten skulle sålunda beräknas till ett belopp av $(5,808 + 1,200 + 1,200 =) 8,208$ kronor.

Anslagsposten 3. *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* beräknar kanslern till ett belopp av 4,392 kronor, avseende provisoriskt dyrortstillägg och motsvarande belastningen.

Anslagsposten 4. *arvoden och dylika särskilda ersättningar* skulle enligt kanslerns förslag omfatta

dels följande två poster, som nu utgå ur det ordinarie anslaget till avlöningar för professorer och lärare m. fl., nämligen

a. rektors honorarium	kronor	1,800
b. arvoden å 200 kronor till dekanus och två professorer så- som ledamöter av förvaltningsnämnden	»	600
Summa kronor		2,400;

dels ock följande två poster, som nu utgå ur det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid institutet och dess institutioner, nämligen

c. arvode åt sekreteraren	kronor	3,500
d. » » bibliotekarien	»	3,000
Summa kronor		6,500

Förevarande anslagspost 4. skulle sålunda enligt förslaget uppföras med $(2,400 + 6,500 =) 8,900$ kronor.

Summan av anslagsposterna 1.—4. utgjorde enligt kanslerns förslag $(93,500 + 8,208 + 4,392 + 8,900 =) 115,000$ kronor, vilket belopp sålunda skulle utgöra slutsumman av avdelningen II. Vissa tjänstemän och betjante vid institutet och dess institutioner.

Vid ett bifall till kanslerns förslag i dess helhet skulle förevarande anslag till avlöningar uppföras med summan av avlöningarna för *dels* professorer och lärare m. fl. med 564,400 kronor, *dels ock* vissa tjänstemän och betjante vid institutet och dess institutioner med 115,000 kronor, alltså med sammanlagt 679,400 kronor.

För motsvarande ändamål utgå enligt kanslerns utredning under innevarande budgetår anslag med sammanlagt 652,750 kronor, nämligen

dels	det ordinarie anslaget till avlöningar för professorer och lärare m. fl.	kronor 476,700
dels	det ordinarie förslagsanslaget till vissa tjänstemän och betjänte vid institutet och dess institutioner	» 91,100
dels	ur det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.	» 58,458
dels	ur det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker	» 1,200
dels	ur det ordinarie anslaget till undervisning i medicinsk rörelsebehandling	» 3,000
dels	ur det extra reservationsanslaget till kurser i skyddskoppypning	» 400
dels	ur huvudtitelns allmänna förslagsanslag till ålderstilllägg	» 17,500
dels	ock ur huvudtitelns allmänna förslagsanslag till provisoriskt dyrortstilllägg	» 4,392
		Summa kronor 652,750

Den av kanslern förordade anslagsökningen utgör sålunda (679,400 — 652,750 =) 26,650 kronor.

Anslagsökningen fördelar sig sålunda:

1.	Teknisk uppräknig i löneklass av ordinarie befattningshavare	kronor 4,500
2.	Personlig professur i neurokirurgi åt docenten Olivecrona	» 13,000
3.	Tekniskt biträde vid farmakologiska institutionen	» 3,300
4.	Tekniskt biträde vid neurologiska kliniken	» 3,300
5.	Tekniskt biträde vid ortopediska kliniken	» 1,350
6.	Vaktmästargöromål vid biblioteket	» 1,200
		Summa kronor 26,650

Departementschefen.

Till en början vill jag framhålla, att jag icke har något att erinra emot de allmänna principerna i kanslerns ovan refererade förslag till teknisk uppräknig av förevarande avlöningsstater för karolinska institutet i annat avseende än beträffande sådana jämkningar av beräkningar av avlöningsanslagen och sådana formella justeringar i fråga om staternas uppställning, som föranledas av vad chefen för finansdepartementet i sådana hänseenden förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Vad angår de av kanslern framlagda förslagen till sakliga förändringar i den nuvarande medelsanvisningen till karolinska institutet vill jag anföra följande.

Förslaget att inrätta en personlig professur i neurokirurgi åt docenten vid karolinska institutet A. H. Olivecrona har åtföljts av en utförlig och vägande motivering. Denna utredning ådagalägger, att Olivecrona är en av de

främste bland företrädarna för den forskningsgren, han representerar. Den ger också vid handen, att Olivecrona redan hunnit utföra ett märkligt arbete i sjukvårdens tjänst under sin verksamhet vid serafimerlasarettet. Det är förty med beklagande som jag med hänsyn till de ekonomiska förhållandena icke finner mig kunna för närvarande förorda bifall till kanslerns framställning.

Kanslern har ifrågasatt inrättandet av tre ordinarie befattningar såsom tekniska biträden (anslagsökning 7,950 kronor) vid karolinska institutet och dessutom hemställt om anvisande av ett belopp av 1,200 kronor för bestridande av vaktmästargöromål vid institutets bibliotek. Under rådande förhållanden finner jag mig icke kunna biträda dessa förslag.

Den såsom huvudavdelning I. betecknade avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl. skulle sålunda vid bifall till mina förslag omfatta dels en post 1. Avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat å *331,600 kronor*, dels ock en post 2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å *219,800 kronor*; den sistnämnda motsvarande den av kanslern under benämningen 3. Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare uppförda anslagsposten. De under sistnämnda post upptagna delposterna till avlöningar (arvoden) till biträdande lärare m. m. och till avlöningar (arvoden) till assistenter och amanuenser torde böra fördelas mellan olika befattningar och institutioner i anslutning till nu gällande grunder.

Beträffande härefter huvudavdelningen II. Avlöningar till vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. föranleder vad jag här ovan föreslagit liksom ock finansministerns ovanberörda principuttalanden vid hans anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor följande ändringar i kanslerns statförslag.

Anslagsposten 1. Avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat skulle i enlighet med vad jag ovan anfört och vid i övrigt oförändrade förhållanden beräknas till samma belopp, som för ändamålet utgår under innevarande budgetår, 79,600 kronor, ökat med den tekniska uppräknings, 4,500 kronor, och alltså uppföras i staten med 84,100 kronor. Förutom att postens benämning bör ändras till *1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat*, bör densamma emellertid jämligt finansministerns ovan berörda uttalande även minskas med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 1,500 kronor till *82,600 kronor*.

I detta sammanhang erinrar jag, att ovannämnda ordinarie befattningshavare skola uppföras å en personalförteckning, som bör underställas riksdagens godkännande. Såsom framgår av det föregående ifrågasätter jag ingen ändring beträffande den nuvarande personalen.

Jämligt finansministerns nyssberörda uttalande bör vidare en uppdelning ske av den ovan omförmälda posten 2. Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare å två nya anslagsposter, benämnda 2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och 3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Till anslagsposten 2. *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, bör därvid till en början hänföras den av kanslern under förstnämnda anslagspost 2. Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare uppförda posten till arvode till arbetsbiträde vid biblioteket å 2,208 kronor. Vidare böra emellertid härunder anslagsmedel beräknas till de arvoden, som i kanslerns statförlag upptagits under anslagsposten 4. Arvoden och dylika särskilda ersättningar, nämligen rektors honorarium 1,800 kronor samt arvoden å 200 kronor till dekanus, och två professorer såsom ledamöter av förvaltningsnämnden, tillhopa 600 kronor, till sekreteraren å 3,500 kronor och till bibliotekarien å 3,000 kronor. Slutligen bör denna anslagspost ökas med det nuvarande arvodet å 1,450 kronor till ett tekniskt biträde för den kliniska och polikliniska undervisningen i ortopedi vid vanföranstalten, vilket arvode skulle hava bortfallit vid bifall till kanslerns av mig avstyrkta förslag om denna befattningshavares uppförande å ordinarie stat. Anslagsposten bör sålunda uppföras i avlöningsstaten med sammanlagt *12,558 kronor*.

Vidare bör till anslagsposten 3. *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* hänföras följande av kanslern under anslagsposten 2. Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare uppförda till nedannämnda ändamål avsedda belopp, nämligen

till bestridande av vaktmästargöromål vid anatomiska, kemiska

och rättsmedicinska institutionerna, tillhopa kronor 3,600
samt till katalogisering och därmed jämförligt arbete vid bi-

blioteket » 1,200

Summa kronor 4,800,

med vilket belopp sålunda denna anslagspost skulle uppföras i avlöningsstaten för institutet.

Slutligen bör under en anslagspost 4. *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän* uppföras erforderliga medel till kostnaderna för provisoriskt dyrortstillägg i enlighet med kanslerns förslag, dock att beloppet för vinnande av avrundning bör bestämmas till *4,342 kronor*.

Summan av de under förevarande huvudavdelning av avlöningsstaten uppförda posterna utgör $(82,600 + 12,558 + 4,800 + 4,342 =) 104,300$ kronor.

Då slutsumman av huvudavdelning I. av avlöningsstaten enligt vad jag ovan förordat utgör $(331,600 + 219,800 =) 551,400$ kronor, skulle sålunda förevarande anslag till avlöningar uppföras med $(551,400 + 104,300 =) 655,700$ kronor. Under innevarande år utgår som nämnts anslag för här avsedda ändamål med 652,750 kronor. Anslagsökningen, 2,950 kronor, föranledes av teknisk uppräknings i löneklass, 4,500 kronor varifrån dock avgå avdragen för pensionsavgifter med 1,500 kronor, varjämte i avrundningssyfte anslaget minskats med ytterligare 50 kronor.

Jag erinrar slutligen om vad jag vid behandlingen av motsvarande anslag till universiteten anfört, att det syntes lämpligt, att Kungl. Maj:t finge göra de jämkningar i fråga om professurernas och andra lärarbefattningars

ämnesområden och därav föranledda ändringar i dessas benämning, som kunde finnas påkallade av ändrade förhållanden. Motsvarande rätt torde Kungl. Maj:t givetvis böra äga även beträffande karolinska institutet.

Åberopande vad jag nu anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m.:

Personalförteckning.

Befattning. *Tjänstemän å ordinarie stat:* Lönegrad.

Vetenskapliga institutioner och inrättningar:

1 preparator vid anatomiska institutionen	B 10
1 kanslibiträde vid biblioteket	B 7
1 tekniskt biträde vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid histologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid fysiologiska institutionen	B 7
1 tekniskt biträde vid obstetriska kliniken å allmänna barnbördshuset	B 7
1 vaktmästare vid fysiologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid histologiska institutionen	B 7
2 vaktmästare vid patologisk-anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid anatomiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid kemiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid bakteriologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid farmakologiska institutionen	B 7
1 vaktmästare vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	B 7
2 tekniska biträden vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	B 4

Kansliet:

1 kansliskrivare	B 11
1 maskinist och eldare	B 8
1 kollegievaktmästare	B 7
1 kanslibiträde	B 7

Kamrerarexpeditionen:

1 kamrerare	B 24
1 kontorsbiträde	B 4

dels fastställa följande avlöningsstat för karolinska institutet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat:

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a. Lön och tjänstgöringspenningar kronor 306,100

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 professor	8,000	4,000	12,000
20 professorer	160,000	80,000	240,000
1 professor i nervsjukdomar	3,100	4,000	7,100
1 professor i ortopedi	—	2,000	2,000
<i>Anm.:</i> 1. Professorn i nervsjukdomar, innehavare av Per Henrik Malmstens professur, uppbär dessutom såsom lön 4,900 kronor från Malmstenska donationsfonden. 2. Professorn i ortopedi, innehavare av Oscar Ekmans professur, uppbär dessutom från Ekmanska donationsfonden 10,000 kronor, varav 8,000 kronor skola anses utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar. 3. Av de 21 professorsbefattningar, för vilka ämnen ej ovan angivits, omfatta 2 vardera medicin, 2 vardera pediatrik, 2 vardera kirurgi och 2 vardera obstetrik och gynekologi. En var av de återstående 13 professorsbefattningarna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) anatomi, 2) histologi, 3) allmän patologi och patologisk anatomi, 4) patologisk anatomi, 5) fysiologi, 6) kemi, 7) farmakodynamik och farmakognosi, 8) oftalmiatrik, 9) öron-, näs- och halssjukdomar, 10) dermatologi och syfilidologi, 11) rätts- och statsmedicin, 12) hälsovårdslära, 13) medicinsk radiologi. 4. Ang. professuren i psykiatri, se nedan under c.			
1 prosector vid anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 prosector vid patologisk-anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 laborator i bakteriologi vid patologisk-anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 laborator i fysiologi	6,000	3,000	9,000
1 laborator i kemi och farmaci	6,000	3,000	9,000
<i>Anmärkning till staten.</i> 1. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor. 2. För laborator och prosector kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. 3. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor. För laborator och prosector utgör pensionsunderlaget 6,000 kronor. 4. Kungl. Maj:t äger vidtaga de jämkningar i fråga om professorsbefattningarnas ämnesområden samt de ändringar i benämningen å lärostolarna, som med hänsyn till förändrade förhållanden kunna finnas påkallade.			
Summa kronor	—	—	306,100

b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 17,500

c. Arvode till en professor i psykiatri » 3,000

Anm.: Professorn i psykiatri är tillika överläkare vid psykiatriska sjukhuset i Stockholm.

d. Ersättningart till vikarierande akademiska lärare,

förslagsvis kronor 5,000 331,600

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a. Arvoden till biträdande lärare m. fl. kronor 84,800

b. Docentstipendier » 30,000

Anm.: Denna anslagspost skall fördelas å 5 docentstipendier, ett vart å 6,000 kronor.

c. Arvoden till assistenter och amanuenser kronor 105,000

Anm.: 1. Arvode utgår till:

amanuens vid teoretisk institution samt

amanuens vid den medicinska undervisningen vid S:t Eriks sjukhus med 1,800 kronor.

2. Arvode utgår till:

amanuens, som tillika är underläkare eller underkirurg, och underläkare vid klinik med 3,600 kronor.

3. Arvode till amanuens vid klinik utgår med 3,000 kronor; skolande dock arvode till amanuens vid den ortopediska kliniken och polikliniken å vanföranstalten i Stockholm utgöra 2,400 kronor.

4. Arvode till amanuens vid poliklinik och vid röntgeninstitut utgår med 2,400 kronor;

dock att arvode av statsmedel till amanuens vid pediatrika polikliniken å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn utgör 1,200 kronor, skolande såsom villkor för utgåendet av detta arvode gälla, att Stockholms stad för enahanda ändamål tillskjuter motsvarande belopp.

219,800

Summa kronor 551,400

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . kronor 82,600

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t » 12,558

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. » 4,800

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* » 4,342

Summa kronor 104,300

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl. kronor 551,400

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. » 104,300

Summa förslagsanslag kronor 655,700;

dels ock för Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett

förslagsanslag av kronor 655,700.

[83.] 18. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m., reservationsanslag.** Av nästföregående punkt framgår att under innevarande budgetår till karolinska institutet utgå två särskilda anslag till materiel, nämligen *dels* ett ordinarie reservationsanslag å 76,120 kronor till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker, *dels ock* ett extra reservationsanslag å 47,450 kronor till materiel m. m. för vissa institutioner.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 skall förstnämnda anslag å 76,120 kronor fördelas på följande sätt, varvid nedanstående poster skola var för sig betraktas såsom reservationsanslag:

Institutets materiel i allmänhet	kronor	22,000
Materiel m. m. för anatomiska institutionen	»	6,300
» » » histologiska institutionen	»	2,700
» » » kemiska institutionen	»	5,500
» » » fysiologiska institutionen	»	3,150
» » » patologisk-anatomiska institutionen	»	5,500
» » » hygieniska institutionen	»	5,400
» » » farmakologiska institutionen	»	2,700
» » » rättsmedicinska institutionen	»	2,160
» » » medicinska kliniken	»	2,500
» » » gynekologiska kliniken å serafimerlasarettet	»	450
» » » kirurgiska kliniken	»	1,800
» » » klinik och poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar	»	1,800
» » » nervkliniken	»	450
» » » oftalmiatriska kliniken	»	450
Underhåll och förökande av biblioteket	»	10,000
(Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 maj 1927 må av förestående anslag till underhåll och förökande av biblioteket användas högst 1,200 kronor årligen till katalogisering och därmed jämförligt arbete vid biblioteket.)		
Underhåll och förökande av anatomiska museet	»	300
» » av djur- och operationsavdelningen	»	1,500
Teckningar för vetenskapligt ändamål	»	560
Materiel m. m. för obstetriska kliniken vid allmänna barnbördshuset	»	900
Summa kronor		76,120

Jag vill här erinra, att flertalet av ovannämnda anslagsposter sänktes av 1933 års riksdag, i allmänhet med 20 procent. Endast följande anslagsposter bibehöllos oförändrade, nämligen till institutets materiel i allmänhet å 22,000 kronor, till materiel för kemiska och patologisk-anatomiska institutionerna å 5,500 kronor vardera, till materiel för medicinska kliniken å 2,500 kronor, till underhåll och förökande av biblioteket å 10,000 kronor och till underhåll av djur- och operationsavdelningen å 1,500 kronor.

1934 års riksdag ökade de poster, vilka sänktes år 1933 — dock med undantag för anslagsposterna till underhåll och förökande av anatomiska

museet samt teckningar i vetenskapligt ändamål — med i runt tal 10 procent till de belopp, som äro intagna i sammanställningen här ovan. Den sammanlagda ökningen uppgick till 3,140 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 skola av ovannämnda anslag å 47,450 kronor till nedannämnda ändamål utgå följande belopp, vart för sig betraktat såsom reservationsanslag, nämligen:

Materiel m. m. för röntgeninstitutet	kronor	2,700
» » » djur- och operationsavdelningen	»	750
» » » medicinska kliniken	»	4,700
» » » gynekologiska kliniken å Sabbatsbergs sjukhus	»	450
» » » pediatrika kliniken vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn . . .	»	450
» » » patologisk-anatomiska institutionen	»	2,150
» » » kemiska institutionen	»	1,700
» » » dermato-syfilidologiska kliniken	»	450
» » » undervisningen i allmän patologi	»	900
» » » psykiatriska kliniken	»	450
Ökade medel till materiel i allmänhet	»	17,750
Bokinköp och bokbindning för biblioteket	»	15,000
Summa kronor		47,450

Jag vill erinra, att 1933 års riksdag *dels* sänkte de ovan intagna poster, vilka icke utgjorde förstärkningsanslag till motsvarande poster i det ordinarie materielanslaget, med 20 procent, *dels* sänkte de poster, som utgjorde förstärkning av motsvarande ordinarie anslagsposter, med 20 procent av de belopp, vartill respektive ordinarie och extra anslag tillhopa utgingo, *dels* indrog en post till färgfotografering å syfilidologiska kliniken vid sjukhuset S:t Göran, *dels* ock lämnade orubbad en post å 15,000 kronor till bokinköp och bokbindning för biblioteket.

1934 års riksdag beslöt uppföra ifrågavarande poster med de ovan intagna beloppen, vilket innebar, att anslagsposten till ökade medel till materiel i allmänhet bibehölls oförändrad samt att de övriga posterna ökades med tillhopa 3,300 kronor, motsvarande en ökning av ifrågavarande poster med hälften av det belopp, som inbesparats genom 1933 års riksdags beslut.

Härförutom utgå, såsom av det efterföljande framgår, anslagsbelopp till materiel m. m. ur vissa av de övriga för karolinska institutet uppförda anslagen. 1933 års riksdag sänkte även dessa anslagsbelopp med tillhopa 1,400 kronor. 1934 års riksdag beslutade öka anslagsbeloppen med hälften av det belopp, som inbesparats av 1933 års riksdag, alltså med 700 kronor.

Av vad nu anförts framgår, att de av 1934 års riksdag vidtagna höjningarna i materielanslagen till karolinska institutet uppgingo till sammanlagt $(3,140 + 3,300 + 700 =)$ 7,140 kronor.

Vid sin beräkning av förevarande anslag till materiel m. m. har *kanslern*, såsom av kanslerns förutnämnda skrivelse den 25 september 1934 och därvid fogade bilagor framgår, till en början föreslagit, att under anslaget skulle sammanföras följande under innevarande budgetår från olika anslag utgående belopp, nämligen

ur anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.:			
vetenskapliga arbeten vid ett patologiskt-anatomiskt laboratorium vid Sabbatsbergs sjukhus			
	kronor	3,600	
materiel till en pediatrik klinisk vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	»	2,500	
materiel vid klinisk och poliklinisk undervisning i ortopedi vid vanföranstalten i Stockholm	»	1,800	kronor
			7,900
hela anslaget å 76,120 kronor till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker, dock med undantag för dels 1,200 kronor till katalogisering och därmed jämförligt arbete vid biblioteket, vilket belopp förts under anslaget till avlöningar, dels ock 6,800 kronor, som beräknats belöpa på bokinköp och bokbindning för biblioteket och av kanslern förts under det för detta ändamål upptagna anslaget			
	»	68,120	
ur anslaget till undervisning i medicinsk rörelsebehandling	»	5,150	
hela anslaget å 47,450 kronor till materiel m. m. för vissa institutioner, dock med undantag för beloppet å 15,000 kronor till bokinköp och bokbindning för biblioteket, vilket förts under särskilt anslag			
	»	32,450	
ur anslaget till kurser i skyddskoppypmpning	»	100	
	Summa kronor		113,720

Kanslern anför följande rörande beräkningen för nästkommande budgetår av förevarande anslagsbelopp.

För budgetåret 1933/1934 sänktes de förut utgående, till inköp av materiel avsedda anslagsbeloppen med 20 procent. På därom av kanslern gjord framställning höjdes för budgetåret 1934/1935 flertalet av de sänkta posterna med 10 procent av de ursprungliga beloppen. Lärarkollegiet hemställde nu, att sistberörda poster skulle för nästkommande budgetår höjas med ytterligare 10 procent — i fråga om 2 kliniker (kirurgiska kliniken och nervkliniken) begärdes dock en betydligt längre gående höjning — och således återföras till de före anslagsminskningen utgående beloppen. Sammanlagda anslagsökningen, beräknad efter en höjning med 10 procent även i fråga om kirurgiska kliniken och nervkliniken, skulle uppgå till 7,140 kronor.

Den sänkning av materiellanslagen, som med lärarkollegiets medgivande ägde rum år 1933, vore från början planerad som en tillfällig nödfallsåtgärd. Om ej den å institutioner och kliniker bedrivna undervisningen och forskningen skulle lida avsevärt förfång, måste anslagen snarast återföras till de gamla beloppen. Kanslern tillstyrkte följaktligen den härför erforderliga anslagsökningen.

Lärarkollegiet begärde vidare, att den pediatriiska kliniken å Norrtulls sjukhus, vilken för närvarande icke åtnjöte något materielanslag, måtte erhålla ett dylikt anslag å 400 kronor. Denna begäran ville kanslern understödja.

För avjämnande av anslagets slutsumma borde en under detta anslag hörande post å 560 kronor till teckningar för vetenskapligt ändamål höjas med 40 kronor till 600 kronor.

De av kanslern ifrågasatta anslagsökningarna vore följande:

1. Återförande av vissa materielanslag till institutioner och kliniker till de för budgetåret 1932/1933 utgående belopp; ökning	kronor 7,140
2. Materiel till pediatriiska kliniken å Norrtulls sjukhus	» 400
3. Anslagsposten till teckningar för vetenskapligt ändamål ökas, för avjämnande av anslagets slutsumma. med	» 40
	Summa kronor 7,580

Då de till anslaget hörande, för närvarande utgående anslagsposterna sammanlagt uppginge till 113,720 kronor och den förordade anslagsökningen till 7,580 kronor, skulle anslagets slutsumma utgöra 121,300 kronor.

Kanslern hemställer förty, att reservationsanslaget till materiel m. m. upptages till 121,300 kronor.

Kanslern har vidare anfört, att det icke funnes anledning att i fortsättningen uppehålla skillnaden mellan fasta anslag och tilläggsanslag till vederbörande institutioner. Även tilläggsanslagen hade nämligen varit fasta i den meningen, att de vore erforderliga för vederbörande institutions så att säga normala drift och hade därför utgått med oförändrade belopp år efter år. Kanslern hade därför i det statförslag, som bifogades framställningen, sammanslagit ifrågavarande anslag under en enda stat för anslag till materiel m. m.

Den starka beskärning av de till karolinska institutet utgående anslagsmedlen till materiel m. m., som vidtogs år 1933, var av tillfällig karaktär. Det ligger i sakens natur, att det icke är möjligt att utan förfång för institutionernas vetenskapliga arbete vidmakthålla en dylik beskärning av materielanslagen under en längre följd av år. Vid 1934 års riksdag ökades därför beskurna anslagsposter med i regel 10 procent. I likhet med kanslern förordar jag nu, att ifrågavarande anslagsposter ökas med ytterligare 10 procent och sålunda i regel återföras till de före anslagsminskningen utgående beloppen. Jag har icke heller i övrigt något att erinra emot kanslerns förslag.

Departementschefen.

I överensstämmelse härmed torde för nästkommande budgetår medel böra ur förevarande anslag beräknas utgå till efterföljande ändamål med nedan angivna belopp (inom parentes har angivits ökningen i förhållande till under innevarande budgetår utgående belopp):

Institutets materiel i allmänhet (nu ordinarie stat 22,000 kronor + extra stat 17,750 kronor) .	kronor 39,750	
Expenser för biblioteket	» 2,000	
Materiel m. m. för anatomiska institutionen . .	» 7,000	(+ 700)
Underhåll och förökande av anatomiska museet . .	» 300	
Materiel m. m. för histologiska institutionen . .	» 3,000	(+ 300)
Materiel m. m. för undervisningen i allmän patologi	» 1,000	(+ 100)
Materiel m. m. för patologisk-anatomiska institutionen (nu ordinarie stat 5,500 kronor + extra stat 2,150 kronor)	» 8,500	(+ 850)
Materiel m. m. för vetenskapliga arbeten vid ett patologiskt-anatomiskt laboratorium å Sabbatsbergs sjukhus	» 4,000	(+ 400)
Materiel m. m. för fysiologiska institutionen . .	» 3,500	(+ 350)
Materiel m. m. för kemiska institutionen (nu ordinarie stat 5,500 kronor + extra stat 1,700 kronor)	» 8,000	(+ 800)
Materiel m. m. för farmakologiska institutionen . .	» 3,000	(+ 300)
Materiel m. m. för rättsmedicinska institutionen . .	» 2,400	(+ 240)
Materiel m. m. för hygieniska institutionen . . .	» 6,000	(+ 600)
Teckningar i vetenskapligt ändamål	» 600	(+ 40)
Underhåll av djur- och operationsavdelningen . .	» 2,500	(+ 250)
Materiel m. m. för medicinska kliniken (nu ordinarie stat 2,500 kronor + extra stat 4,700 kronor)	» 8,000	(+ 800)
Materiel m. m. för pediatrika kliniken å Norrtulls sjukhus (nytt)	» 400	(+ 400)
Uppehållande av verksamheten vid pediatrika kliniken å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	» 3,000	(+ 50)
Materiel m. m. för kirurgiska kliniken	» 2,000	(+ 200)
Materiel m. m. för gynekologiska kliniken å Sabbatsbergs sjukhus	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för gynekologiska kliniken å allmänna barnbördshuset	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för obstetriska kliniken vid allmänna barnbördshuset	» 1,000	(+ 100)
Materiel m. m. för oftalmiatrika kliniken	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för kliniken och polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar	» 2,000	(+ 200)
Materiel m. m. för dermato-syfilidologiska kliniken	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för ortopediska kliniken och polikliniken vid vanföranstalten i Stockholm	» 2,000	(+ 200)
Materiel m. m. för nervkliniken	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för psykiatriska kliniken	» 500	(+ 50)
Materiel m. m. för röntgeninstitutet	» 3,000	(+ 300)
Materiel m. m. för undervisning i medicinsk rörelsebehandling	» 5,250	(+ 100)
Materiel för fyra kurser i skyddskoppypning . .	» 100	
Summa kronor	121,300	(+ 7,580)

Sistnämnda belopp, 121,300 kronor, bör äskas såsom reservationsanslag. Stat för anslagets användning torde böra i sinom tid fastställas av Kungl. Maj:t, med rätt för Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga jämkningar mellan de olika anslagsposterna. Därvid bör föreskrift lämnas att de ovan angivna särskilda posterna var för sig skola hava karaktären av särskilda reservationsanslag, å vilka i förekommande fall institutionernas inkomster av kurs- och laborationsavgifter m. m. skola tagas till uppbörd.

I anslutning till vad jag i motsvarande hänseende anført under föregående punkt torde Kungl. Maj:t äga befogenhet att vidtaga de ändringar i benämningen av institutionerna, som med hänsyn till ändrade förhållanden finnas påkallade.

Åberopande vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel*
m. m. för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 121,300.

[84.] 19. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket, reservationsanslag.** Av nästföregående punkt framgår, att ur de båda för karolinska institutet nu uppförda särskilda anslagen till materiel under innevarande budgetår utgår till bokinköp och bokbindning för biblioteket ur det ena 6,800 kronor och ur det andra 15,000 kronor, alltså tillhopa 21,800 kronor.

Kanslern har i sin förutnämnda skrivelse den 25 september 1934 hemställt om anvisande för nästkommande budgetår av oförändrade anslagsmedel för förevarande ändamål.

I enlighet med kanslerns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp*
och bokbindning för biblioteket för budgetåret 1935/1936 an-
visa ett *reservationsanslag* av kronor 21,800.

[85.] 20. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av inventarier och instrument för rättsmedicinska institutionen, reservationsanslag.** 1934 års riksdag anvisade ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor till nyanskaffning av inventarier och instrument för rättsmedicinska institutionen vid karolinska institutet. Beträffande utredningen i ärendet tillåter jag mig hänvisa till punkten 78 i 1934 års åttonde huvudtitel. Enligt nämnda utredning beräknades de totala kostnaderna för ifrågavarande nyanskaffning till 17,684 kronor.

Kanslern har i sin förutnämnda skrivelse den 25 september 1934 anført, att lärarkollegiet vid institutet begärt ett anslag av 7,684 kronor för nästkommande budgetår för fullföljande av de planerade inredningsarbetena och nyanskaffningarna. *Kanslern* hemställer för sin del om ett anslag för ändamålet av 7,000 kronor.

Departement-
mentschefen.

För avslutande av förevarande nyanskaffning av inventarier och instrument synes det vara erforderligt att för nästkommande budgetår anvisa medel. Jag biträder kanslerns förslag och hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av inventarier och instrument för rättsmedicinska institutionen* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 7,000.

[86.] 21. **Tandläkarinstitutet: Avlöningar, förslagsanslag.** För tandläkarinstitutet äro i riksstaten för budgetåret 1935/1936 under åttonde huvudtiteln anvisade följande anslag:

Avlöningar m. m., ordinarie förslagsanslag	kronor	90,100
Tillfällig förstärkning av institutets personal m. m., extra anslag	»	84,000
Institutets verksamhet, extra förslagsanslag	»	133,000
Summa kronor		307,100

Genom beslut den 28 maj 1926, den 9 maj 1930 och den 12 maj 1933 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för tandläkarinstitutet, avseende dispositionen av förstnämnda anslag å 90,100 kronor:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	41,750
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	900
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	»	47,450
Summa kronor		90,100

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 maj 1933 skola från förestående anslagspost till icke-ordinarie befattningshavare utgå följande arvoden med, för helt år räknat, nedanstående belopp:

För bestridande av inspektorsgöromålen	kronor	1,450
Arvode till tandläkarinstitutets sekreterare	»	1,200

Arvoden till laboratorer och assistenter:

vid protésavdelningen:

2 laboratorer, en var å 4,050 kronor	kronor	8,100
5 assistenter, en var å 1,620 kronor	»	8,100

vid tandkirurgiska avdelningen:

2 assisterande lärare, en var å 4,050 kronor	»	8,100
3 assistenter, en var å 1,215 kronor	»	3,645

vid tandfyllningsavdelningen:

2 laboratorer, en var à 4,050 kronor kronor 8,100

5 assistenter, en var à 1,215 kronor » 6,075

vid röntgenlaboratoriet:

1 assistent » 2,680 kronor 44,800

Summa kronor 47,450

Antalet befattningshavare å ordinarie stat vid tandläkarinstitutet har Kungl. Maj:t den 28 maj 1926 och den 9 maj 1930 bestämt på följande sätt:

Lönegrad.

3 lärare B 24

Anm.: Nämda 3 lärarbefattningar omfatta vardera ett av följande ämnen:

1) protéslära och tandreglering, 2) tandkirurgi och 3) tandfyllningskonst.

1 sjuksköterska B 7

1 laboratoriebiträde vid protéslaboratoriet B 7

1 kassörska B 7

1 kanslibiträde B 7

1 vaktmästare B 7

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1934 skall ovannämnda extra anslag å 84,000 kronor till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m. disponeras på följande sätt:

A. Till löne- och arvodestillägg åt lärare m. fl., upptagna i institutets ordinarie avlöningsstat:

1. till lönetillägg till de ordinarie lärarna efter 1,620 kronor för en var av tre sådana lärare kronor 4,860

2. till arvodestillägg till institutets sekreterare » 1,200

3. till arvodestillägg till tre assistenter vid tandkirurgiska avdelningen och fem assistenter vid tandfyllningsavdelningen eller till åtta assistenter efter 135 kronor för vardera » 1,080

Kanslersämbetet äger att föreskriva den ökning i tjänstgöringsskyldigheten, som skall åligga ifrågavarande personal under läsåret 1934/1935 för åtnjutande av nu angivna löne- och arvodestillägg.

B. Till arvoden åt lärare m. fl., icke upptagna i institutets ordinarie avlöningsstat:

1. till fyra laboratorer, varav en vid protésavdelningen, en vid rotfyllningsavdelningen, en i tandreglering och en vid röntgenlaboratoriet efter 4,050 kronor för vardera » 16,200

2. till sex extra lärare, varav två vid protésavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen, två vid tandfyllningsavdelningen och en vid rotfyllningsavdelningen, efter 2,700 kronor för vardera » 16,200

3. till fem assistenter, varav två vid tandkirurgiska avdelningen, en vid tandfyllningsavdelningen, en vid röntgenlaboratoriet och en vid rotfyllningsavdelningen, efter 1,350 kronor för vardera » 6,750

Kanslersämbetet äger att föreskriva den tjänstgörings-skyldighet, som skall åligga ifrågavarande personal under läsåret 1934/1935 för åtnjutande av nu angivna arvoden.

C. Till arvoden åt sköterskor, biträden m. m.:

1. till sju sköterskor, varav två vid protésavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen, en vid tandfyllningsavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen och vid tandfyllningsavdelningen samt två vid rotfyllningsavdelningen, efter 2,400 kronor för vardera	kronor	16,800
2. till en sköterska å röntgenlaboratoriet	»	3,000
3. » två kontrollantbiträden efter 2,400 kronor för vardera	»	4,800
4. » ett biträde å röntgenlaboratoriet	»	1,450
5. » en kassörska	»	2,955
6. » en vaktmästare, tillika portvakt	»	2,600
7. » en tamburvakt	»	2,400
8. » extra biträden m. m.	»	705

Kanslersämbetet äger att föreskriva den tjänstgörings-skyldighet, som skall åligga ifrågavarande personal under läsåret 1934/1935 för åtnjutande av nu angivna arvoden.

D. Till renskrivningskostnader	»	3,000
		Summa kronor 84,000

Genom samma beslut har Kungl. Maj:t medgivit, att, därest besparingar uppkomma å någon av de under A., B., C. 1—7 och D. upptagna anslags-posterna, sådana besparingar må tillgodoföras anslagsposten under C. 8 att, efter lärarrådets beprövande, användas för därmed avsett ändamål.

Vidare har föreskrivits, att å de avlöningsförmåner, som bestridas med medel från nyss omförmälda extra anslag, tillfällig löneförbättring icke skall utgå, ävensom att å dessa avlöningar dyrtidstillägg, i den mån sådant förekommer, skall utbetalas enligt de för nyreglerade verk gällande grunder.

Utöver nu nämnda för tandläkarinstitutet särskilt anvisade avlöningsanslag stå huvudtiteln's allmänna anslag till provisoriskt dyrtidstillägg och till dyrtidstillägg till institutets förfogande för bestridande av utgifter för dylika tillägg.

Enligt den nya riksstatsuppställningen böra de för tandläkarinstitutet avsedda anslagsmedlen upptagas å riksstaten under *dels* ett anslag till avlöningar, *dels ock* ett anslag till omkostnader, båda anslagen av förslagsanslags natur. Under anslaget till avlöningar böra beräknas även utgifter för provisoriskt dyrtidstillägg. Däremot skola utgifter för dyrtidstillägg även i fortsättningen avföras å ett särskilt under huvudtiteln uppfört allmänt anslag.

Med skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* gjort framställning om beviljande av anslagsmedel för tandläkarinstitutet

för budgetåret 1935/1936. Vid beräkning av medelsbehovet har kanslern härvid följt nyss angivna grunder för anslags- och statsuppställning. I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av nämnda skrivelse och därvid fogade bilagor följande.

I den nya avlöningsstat för tandläkarinstitutet, vartill kanslern framlägger förslag, böra enligt förslaget uppföras följande anslagsposter, nämligen 1. Avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, 2. Lönetillägg till de ordinarie lärarna, 3. Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, 4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare samt 5. Arvoden och dylika särskilda ersättningar.

Anslagsposten 1. *Avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* beräknar kanslern till ett belopp av 44,050 kronor. Då till avlöningar till ordinarie tjänstemän för närvarande är uppförd en post å 41,750 kronor och till vikariatsersättningar — vilka ersättningar enligt grunderna för riksstatsomläggningen skola bestridas från förevarande anslagspost till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat — ett belopp av 900 kronor, innebär alltså kanslerns förslag en ökning av anslaget med $(44,050 - 41,750 - 900 =) 1,400$ kronor. Denna ökning faller på omräkning enligt grunderna för den förändrade statsuppställningen av befattningshavarnas löner efter högsta förekommande löneklass.

Anslagsposten 2. *Lönetillägg till de ordinarie lärarna* beräknar kanslern till 4,860 kronor, motsvarande det nuvarande ur det extra anslaget till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m. för ändamålet utgående beloppet.

Anslagsposten 3. *Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* förutsätter kanslern skola fördelas under efterföljande särskilda rubriker, nämligen A. Arvoden åt lärare m. fl., B. Arvoden åt sköterskor, biträden m. m. samt C. Renskrivningskostnader.

Under A. *Arvoden åt lärare m. fl.* har kanslern uppfört dels de arvoden å tillhoppa 44,800 kronor, som enligt det föregående bestridas ur den i institutets nuvarande ordinarie avlöningsstat uppförda posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, i förekommande fall förhöjda med de arvodestillägg till åtta assistenter med sammanlagt 1,080 kronor, som bestridas ur det extra anslaget till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m., dels ock de arvoden åt lärare m. fl. å tillhoppa $(16,200 + 16,200 + 6,750 =) 39,150$ kronor, icke upptagna i institutets ordinarie avlöningsstat, som enligt det föregående nu utgå ur sistberörda extra anslag. Under förevarande rubrik skulle sålunda utgå arvoden med ett sammanlagt belopp av $(44,800 + 1,080 + 39,150 =) 85,030$ kronor.

Under B. *Arvoden åt sköterskor, biträden m. m.* har kanslern uppfört de arvoden åt sköterskor, biträden m. m., å tillhoppa $(16,800 + 3,000 + 4,800 +$

$1,450 + 2,955 + 2,600 + 2,400 + 705 = 34,710$ kronor, som enligt det föregående nu utgår ur det extra anslaget till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m.

Under *C. Renskrivningskostnader* har kanslern slutligen uppfört det belopp av 3,000 kronor, som nu utgår ur nyssnämnda extra anslag till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m.

Förevarande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle sålunda enligt kanslerns förslag uppföras med $(85,030 + 34,710 + 3,000 =) 122,740$ kronor.

Under anslagsposten 4. *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* har kanslern beräknat ett belopp av 1,300 kronor till provisoriskt dyrortstillägg. Beloppet motsvarar den nuvarande belastningen.

Under anslagsposten 5. *Arvoden och dylika särskilda ersättningar* har kanslern uppfört *dels* arvode för bestridande av inspektorsgöromålen med 1,450 kronor, d. v. s. det belopp, som enligt det föregående utgår ur den ordinarie anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare i institutets nuvarande stat, *dels ock* arvode åt sekreteraren med summan av de belopp, som för detta ändamål nu utgår ur det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m. och det extra anslaget till tillfällig förstärkning av institutets personal m. m., alltså $(1,200 + 1,200 =) 2,400$ kronor. Förevarande post skulle sålunda sluta på ett belopp av $(1,450 + 2,400 =) 3,850$ kronor.

Vid bifall till kanslerns förslag skulle alltså förevarande anslag till avlöningar uppföras med ett sammanlagt belopp av $(44,050 + 4,860 + 122,740 + 1,300 + 3,850 =) 176,800$ kronor.

Departement-
schefen.

Kanslerns förslag innebär — fränsett den av förändrade grunder för beräkandet av anslagsposten till avlöning åt befattningshavare å ordinarie stat framkallade ökningen av anslaget med 1,400 kronor — anvisande av oförändrade anslagsmedel till avlöningar vid tandläkarinstitutet.

Med hänsyn till vad statsrådet och chefen för finansdepartementet tidigare denna dag anfört vid sin anmälan av vissa för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde en del jämkningar böra vidtagas i kanslerns föreliggande förslag. Förutom en ändrad benämning av och ordningsföljd mellan de i avlöningsstaten ingående anslagsposterna innebära dessa jämkningar, att de för avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat beräknade anslagsmedlen skola minskas med de på ifrågavarande tjänstemän belöpande pensionsavdragen.

Kanslern har beräknat anslagsposten 1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat till 44,050 kronor. Detta belopp bör i anslutning till vad jag nyss anfört minskas med pensionsavdragen, d. v. s. enligt mina beräkningar

och för avrundning av anslagets slutsumma med 1,100 kronor till **42,950 kronor**.

Kanslern har vidare föreslagit, att i avlöningsstaten skulle uppföras en anslagspost å 122,740 kronor till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och en anslagspost å 3,850 kronor till arvoden och dylika särskilda ersättningar. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet i nyss åberopade sammanhang anført böra ifrågavarande medel fördelas på *dels* en anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *dels ock* en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Till sistnämnda anslagspost bör därvid hänföras allenast förutnämnda anslagsbelopp å 705 kronor till extra biträden m. m. och å 3,000 kronor till renskrivningskostnader. Denna anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal skulle sålunda upptagas med ett belopp av $(705 + 3,000 =) 3,705$ kronor.

Under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör beräknas återstoden av ifrågavarande anslagsmedel, sålunda $(122,740 + 3,850 - 3,705 =) 122,885$ kronor.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter rörande fördelningen av nyssnämnda båda anslagsposter. Till klargörande av den fördelning av den sistnämnda och större anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, som härvid ifrågakommer, återgiver jag efterföljande sammanställning:

A. Till arvoden åt inspektor och sekreterare:

1. För bestridande av inspektorsgöromålen	kronor	1,450	
2. Arvode åt institutets sekreterare	»	2,400	kronor 3,850

B. Till arvoden åt lärare m. fl.:

1. Till arvoden åt två assisterande lärare vid tandkirurgiska avdelningen, efter 4,050 kronor för vardera	kronor	8,100
2. Till arvoden åt åtta laboratorer, varav tre vid protésavdelningen, en i tandreglering, två vid tandfyllningsavdelningen, en vid rotfyllningsavdelningen och en vid röntgenlaboratoriet, efter 4,050 kronor för vardera	»	32,400
3. Till arvoden åt sex extra lärare, varav två vid protésavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen, två vid tandfyllningsavdelningen och en vid rotfyllningsavdelningen, efter 2,700 kronor för vardera	»	16,200
4. Till arvode åt en assistent vid röntgenlaboratoriet	»	2,680
5. Till arvoden åt fem assistenter vid protésavdelningen, efter 1,620 kronor för vardera	»	8,100

6. Till arvoden åt tretton assistenter, varav fem vid tandkirurgiska avdelningen, sex vid tandfyllningsavdelningen, en vid rotfyllningsavdelningen och en vid röntgenlaboratoriet, efter 1,350 kronor för vardera kronor 17,550 kronor 85,030

C. Till arvoden åt sköterskor, biträden m. m.:

1. Till arvode åt en sköterska å röntgenlaboratoriet	kronor 3,000	
2. Till arvoden åt sju sköterskor, varav två vid protésavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen, en vid tandfyllningsavdelningen, en vid tandkirurgiska avdelningen och vid tandfyllningsavdelningen samt två vid rotfyllningsavdelningen, efter 2,400 kronor för vardera	» 16,800	
3. Till arvoden åt två kontrollantbiträden, efter 2,400 kronor för vardera . .	» 4,800	
4. Till arvode åt ett biträde å röntgenlaboratoriet	» 1,450	
5. Till arvode åt en kassörska	» 2,955	
6. Till arvode åt en vaktmästare, tillika portvakt	» 2,600	
7. Till arvode åt en tamburvakt	» 2,400	» 34,005
		<u>Summa kronor 122,885</u>

I övrigt har jag intet att erinra mot kanslerns förslag.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör det av kanslern tillstyrkta beloppet av förevarande anslag till avlöningar minskas med ovan omförmälda pensionsavdrag å 1,100 kronor till 175,700 kronor. Detta innebär i jämförelse med motsvarande anslagsmedel under innevarande budgetår en anslagsökning av (1,400 — 1,100 =) 300 kronor, belöpande på förändrade tekniska grunder för anslagsberäkningen.

De vid institutet anställda ordinarie befattningshavarna böra uppföras på en personalförteckning, som bör underställas riksdagen för godkännande. Jag ifrågasätter ingen ändring i institutets nuvarande ordinarie personal.

Åberopande vad nu anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för tandläkarinstitutet:

Personalförteckning.	
Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat:</i>	
3 lärare	B 24

Anm. Nämnda tre lärarbefattningar omfatta vardera ett av följande ämnen: 1) protéslära och tandreglering, 2) tandkirurgi och 3) tandfyllningskonst.

1 sjuksköterska	B 7
1 laboratoriebiträde vid protéslaboratoriet	B 7
1 kassörska	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 vaktmästare	B 7;

dels godkänna följande avlöningsstat för tandläkarinstitutet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 42,950
2. Lönetillägg till ordinarie lärare, <i>högst</i>	» 4,860
<i>Anm.: Ur denna anslagspost skola bestridas kostnaderna för lönetillägg med 1,620 kronor för vardera av tre ordinarie lärare på grund av ökad undervisningsskyldighet.</i>	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 122,885
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>högst</i>	» 3,705
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 1,300
Summa förslagsanslag kronor 175,700;	

dels ock till Tandläkarinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av . . . kronor 175,700.

[87.] 22. **Tandläkarinstitutet: Omkostnader, förslagsanslag.** Av näst-föregående punkt framgår, att under innevarande budgetår för tandläkarinstitutet är uppfört ett extra förslagsanslag å 133,000 kronor till omkostnader.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1934 har för tandläkarinstitutet fastställts följande omkostnadsstat:

Omkostnadsstat.

1. Värme och lyshållning	kronor 30,000
2. Tvätt och linne, renhållning samt vatten- och telefon-avgifter	» 34,200
3. Biblioteket	» 1,000
4. Reparationer och oförutsedda utgifter	» 10,000
5. Underhåll av inventarier	» 7,000

6. Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, förslagsanslag	kronor	40,000
7. Undervisnings- och åskådningsmateriel	»	10,000
8. Tryckningskostnader	»	800
		Summa kronor 133,000

Anm.: Tandläkarinstitutets lärarråd äger att beträffande de i omkostnadsstaten under 1—5 samt 7 upptagna anslagsposterna å en post göra minskning samt å en annan ökning, endast nämnda anslagsposters sammanlagda summa icke överskrides.

Av kanslerns för rikets universitet förutberörda skrivelse den 25 september 1934 och därvid fogade bilagor framgår bland annat följande.

Den nya omkostnadsstaten för tandläkarinstitutet bör enligt kanslerns förslag upptaga följande poster, nämligen: 1. expenser, 2. publikationstryck och 3. övriga utgifter.

Under posten 1. *expenser* har kanslern beräknat för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 33,000 kronor samt för övriga expenser högst 48,200 kronor, alltså sammanlagt 81,200 kronor.

Posten 2. *publikationstryck* har kanslern uppfört med det enligt den nuvarande omkostnadsstaten utgående beloppet 800 kronor.

Posten 3. *övriga utgifter* skall enligt kanslerns förslag först och främst omfatta följande i den nuvarande omkostnadsstaten uppförda poster, nämligen för biblioteket högst 1,000 kronor, för förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet förslagsvis 40,000 kronor samt för undervisnings- och åskådningsmateriel högst 10,000 kronor.

Härutöver har emellertid kanslern föreslagit, att ur denna post bör bestridas även utgifter för ett nytt ändamål, nämligen för driften av det till institutet knutna vetenskapliga laboratoriet. För detta ändamål beräknas 5,000 kronor.

Vid bifall till kanslerns förslag skulle sålunda förevarande anslagspost till övriga utgifter beräknas till $(1,000 + 40,000 + 10,000 + 5,000 =) 56,000$ kronor och hela anslaget till omkostnader uppföras med ett belopp av $(81,200 + 800 + 56,000 =) 138,000$ kronor, vilket innebär en anslagsökning av 5,000 kronor, beroende på sistberörda förslag rörande bidrag till driften av det vetenskapliga laboratoriet.

Departementschefen.

Jag biträder kanslerns förslag utom i vad avser det föreslagna beloppet å 5,000 kronor till driften av det till tandläkarinstitutet knutna vetenskapliga laboratoriet. Med tillgodoseende av detta ändamål torde med hänsyn till rådande statsfinansiella förhållanden ännu böra något anstå.

Institutets omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	81,200
2. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	800

3. Övriga utgifter:

a. Biblioteket, <i>högst</i>	kronor	1,000	
b. Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	»	40,000	
c. Undervisnings- och åskådningsmateriel, <i>högst</i>	»	10,000	kronor 51,000
			Summa kronor 133,000

Sistnämnda belopp, 133,000 kronor, vilket till siffran är lika med vad för ändamålet utgår för innevarande budgetår, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslaget användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t. Därvid synes föreskrift böra lämnas, att anslagsposten till publikationstryck icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

Åberopande vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 133,000.

[88.] 23. **Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Bidrag till driftkostnader, förslagsanslag.** 24. **Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Materiel m. m., reservationsanslag.** Under innevarande budgetår är i riksstaten under åttonde huvudtiteln för akademiska sjukhuset i Uppsala uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 110,000 kronor. Tillika utgår till akademiska sjukhuset, såsom av punkten 68 här ovan framgår, ur den ordinarie utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, II. Anslag till materiel m. m. ett belopp av 13,008 kronor enligt följande disposition:

Materiel jämte avlöning åt vaktmästare	kronor	7,000
För sjukvård åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län	»	5,000
Ersättning för indragen ved in natura	»	1,008
		Summa kronor 13,008

Sammanlagt utgår sålunda till akademiska sjukhuset statsanslag med (110,000 + 13,008 =) 123,008 kronor, varvid bortses från de i universitetets avlöningsstat upptagna lönerna eller bidragen till löner åt läkarepersonalen.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1920 må, därest brist uppstår i kostnaderna för vård vid sjukhuset av sjuka från Uppsala län, av vilken brist länets landsting åtagit sig att ersätta halva beloppet, från ovannämnda anslag å 110,000 kronor utgå erforderliga medel till täckande av den andra hälften av bristen.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* — med förmålan att ifrågakvarande medel å 123,008 kronor enligt de förändrade grunderna för

riksstatsuppställningen skulle sammanföras till ett riksstatsanslag — anført, att det större akademiska konsistoriet i Uppsala hemställt, att för sjukvård åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län måtte beviljas ett förstärkningsanslag av 10,000 kronor. Sistnämnda belopp hade tidigare utgått men indragits från och med budgetåret 1933/1934. Kanslern hemställer, att ifrågavarande anslagspost måtte för ändamålet höjas med 10,000 kronor till 15,000 kronor. Tillika föreslår kanslern, att posten till materiel jämte avlöning åt vaktmästare för avjämning av anslagets slutsumma måtte ökas med 92 kronor till 7,092 kronor. Anslaget skulle sålunda upptagas med $(123,008 + 10,000 + 92 =)$ 133,100 kronor.

Sedan drätselnämnden vid universitetet i Uppsala, under erinran, att ovanberörda anslag å 13,008 kronor nu hade karaktär av reservationsanslag, framhållit, att så även för framtiden borde vara fallet, och i anslutning härtill anhållit om anslagets uppdelning i förslagsanslag och reservationsanslag, har kanslern i skrivelse den 26 november 1934 hemställt, att det av honom ifrågasatta anslaget å 133,100 kronor måtte uppdelas i två anslag, nämligen dels ett förslagsanslag å 110,000 kronor och ett reservationsanslag å 23,100 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna nu förorda den av kanslern begärda anslagsökningen med 10,000 kronor.

Ovannämnda anslag å 110,000 kronor överskreds enligt föreliggande budgetredovisningar under budgetåret 1932/1933 med omkring 49,000 kronor och under budgetåret 1933/1934 med icke mindre än omkring 88,000 kronor. Då ifrågavarande förslagsvis beräknade medel böra i görligaste mån bringas till överensstämmelse med medelsåtgången, förordar jag en ökning med 80,000 kronor till 190,000 kronor.

Beträffande uppdelning av ifrågavarande medel i två anslag ansluter jag mig till kanslern. Det mindre reservationsanslaget skulle sålunda disponeras på följande sätt:

1. För sjukvård åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län, <i>högst</i>	kronor	5,000
2. Materiel jämte avlöning åt vaktmästare, <i>högst</i>	»	7,092
3. Ersättning för indragen ved in natura, <i>högst</i>	»	1,008

Summa kronor 13,100

Under åberopande av vad jag nu anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Bidrag till driftkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 190,000.

att till *Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Materiel m. m.* för samma budgetår anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 13,100.

[89]. 25. **Universitetssjukhus: Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** Alltsedan år 1921 har riksdagen anvisat särskilt anslag såsom bidrag till täckande av de kostnader, Malmöhus läns landsting fått vidkännas för driften vid länets sjukvårdsinrättningar i Lund. 1925 års riksdag godtog vissa av Malmöhus läns landsting föreslagna och av föredragande departementschefen förordade bidragsgrunder. Dessa beräkningsgrunder avsågo *dels* att staten i viss utsträckning lämnade landstinget ersättning för de direkta kostnader, som utomlänspatienterna å allmän sal betingade därigenom att legosängsavgiften, 4 kronor 50 öre, var avsevärt lägre än underhållskostnaden, *dels ock* att överläkaren å barnbördsavdelningen erhöile rätt att befria från legosängsavgift för 20 procent av underhållsdagarna under ett kalenderår och att staten skulle övertaga kostnaderna härför.

Med tillämpning av dessa grunder har riksdagen för ändamålet beviljat anslag med växlande belopp. För innevarande budgetår utgår anslag med 56,000 kronor.

Sjukhusdirektionen har nu i skrivelse den 25 april 1934 hemställt om utverkande i enlighet med de av riksdagen godtagna beräkningsgrunderna av statsbidrag till täckande av lasarettets driftkostnader under år 1934 med 47,304 kronor 25 öre. Beträffande detaljberäkningarna hänvisar jag till handlingarna i ärendet.

Framställningen tillstyrkes av de *akademiska myndigheterna i Lund*. *Kanslern* har i skrivelse den 25 september 1934 hemställt, att anslaget måtte upptagas med i avjämnat tal 47,300 kronor

Jag tillstyrker det av kanslern äskade beloppet och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Universitetssjukhus: Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 47,300.

[90.] 26. **Universitetssjukhus: Understöd och ersättningar till serafimerlasarettet i Stockholm.** Under en följd av år hava till serafimerlasarettet utgått två anslag, nämligen *dels* ett ordinarie anslag till understöd och ersättningar, *dels ock* ett extra anslag till ökade medel för uppehållande av serafimerlasarettets verksamhet.

Det förra anslaget har sedan länge utgått med 120,750 kronor; beträffande detsamma hänvisar jag till den av statskontoret utgivna »Statsliggare för budgetåret 1934/1935», sid. 361.

Det senare anslaget har utgått med successivt stigande belopp. Det har i riksstaten för efterföljande budgetår uppförts med nedannämnda belopp:

1927/1928	kronor 266,250
1928/1929	» 236,000

1929/1930	kronor 360,000
1930/1931	» 510,000
1931/1932	» 510,000
1932/1933	» 490,000
1933/1934	» 470,000
1934/1935	» 475,000.

Innan jag går in på frågan om de av direktionen över serafimerlasarettet för nästkommande budgetår begärda anslagen, vill jag erinra om följande.

Kungl. Maj:t förelade 1934 års riksdag genom proposition nr 157 ett förslag till omorganisation av gymnastiska centralinstitutet. En av huvudpunkterna i nämnda förslag var, att serafimerlasarettets gymnastikavdelning skulle upplåtas för centralinstitutets undervisning för sjukgymnaster. Till grund för Kungl. Maj:ts förslag låg, såsom av ifrågavarande proposition närmare framgår, en av direktionen över gymnastiska centralinstitutet verkställd utredning. I fråga om samarbetet mellan gymnastiska centralinstitutet och serafimerlasarettet hade vid utredningen samråd ägt rum med ombud för direktionen över serafimerlasarettet.

Enligt den av direktionen över gymnastiska centralinstitutet verkställda utredningen skulle organisationen av den för centralinstitutets och karolinska institutets undervisning gemensamma gymnastikavdelningen vid lasarettet vara så anordnad, att avdelningen finge en föreståndare för förvaltningen, tvenne läkare, den ene för medicinsk sjukgymnastik, den andre för kirurgisk sjukgymnastik, bägge samtidigt biträdande lärare vid gymnastiska centralinstitutet, samt sex gymnaster (nu har lasarettet fyra gymnaster), vilka samtidigt skulle tjänstgöra som instruktionsgymnaster för centralinstitutets elever.

Enligt förslaget skulle den ekonomiska sidan av samarbetet mellan lasarettet och centralinstitutet ordnas på så sätt, att lasarettet tillhandahölle erforderliga lokaler och inventarier, stode för driftkostnaderna samt uppbure alla inkomster av gymnastikavdelningen. De två läkarna samt de sex instruktionsgymnasterna skulle avlönas av lasarettet men dessutom från centralinstitutet erhålla tillskott i form av arvode för undervisningsarbetet. Föreståndaren däremot skulle avlönas på centralinstitutets stat.

Det beräknades, att sjukgymnastikavdelningen vid lasarettet om fem år skulle kunna förläggas till karolinska sjukhuset å Norrbackaområdet. De för sjukgymnastutbildningen erforderliga ökade lokalerna inom serafimerlasarettet borde av denna anledning endast provisoriskt iordningställas. Enligt den av myndigheterna enhälligt biträdda uppfattningen borde detta lämpligen ske genom ombyggnad av den förutvarande direktörsbostaden, vilket arbete beräknades kosta omkring 50,000 kronor. Serafimerlasarettets direktion hade anfört, att till nämnda kostnad måste som engångsutgift läggas kostnaden för lokalens utrustning för sitt nya ändamål, 10,000 kro-

nor, samt, om lokalen efter någon tid ej vidare skulle begagnas för gymnastikundervisning, kostnaden för dess försättande i för annat nyttigt ändamål användbart skick.

Serafimerlasarettets direktion hade, såsom av propositionen framgår, beräknat, att omorganisationen för lasarettet komme att — förutom nyssnämnda engångskostnader — vålla en årlig merutgift av 38,600 kronor. Lasarettetsdirektionen förväntade ej någon ökning av de inflytande inkomsterna från gymnastikavdelningen men framhölle å andra sidan, att lasarettet genom omorganisationen skulle beredas vissa förmåner genom de ökade tillfällena till gymnastikbehandling. Enligt direktionens mening borde varken återstoden av den årliga merutgiften eller kostnaderna för ombyggnader och utrustning åvila lasarettet och ej heller bidrag därtill lämnas av Stockholms stad eller län.

För egen del hade jag, såsom av propositionen framgår, ingenting att erinra emot utredningens förslag till fördelning av kostnaderna mellan lasarettet och centralinstitutet. Dessa kostnader måste bestridas från gymnastiska centralinstitutets stat och alltså åvila statsverket, ifall icke, såsom föreslagits, lasarettet gäldade desamma. I princip måste jag därför — anförde jag — biträda lasarettetsdirektionens uppfattning, att de merutgifter, som förorsakades lasarettet genom sjukgymnastutbildningens förläggande dit, icke rimligen borde bestridas av lasarettets medel. Av denna anledning torde det bliva nödvändigt att höja det till lasarettet utgående statsbidraget med det belopp, som motsvarade nyssnämnda merutgifter med fråndragande av skälig ersättning för de förmåner, som lasarettet komme att åtnjuta genom sjukgymnastutbildningens förläggande till lasarettet. Då sjukgymnastutbildningen enligt den nya ordningen icke komme att påbörjas förrän höstterminen 1935, vore det emellertid icke nödvändigt att beräkna en ökning av det för budgetåret 1934/1935 av Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition för serafimerlasarettet föreslagna extra statsbidraget.

Antalet instruktionsgymnaster hade, anförde jag, bestämts till så många som sex av den anledningen, att lasarettet ansetts behöva detta antal gymnaster. Ett så stort antal instruktionsgymnaster vore sålunda icke erforderligt med hänsyn till undervisningens behov. Särskilda tilläggsarvoden skulle från centralinstitutets stat utgå till dessa instruktionsgymnaster utöver den avlöning, som tillkomme dem från lasarettet. Dessa förhållanden borde enligt min mening beaktas vid nyssnämnda framtida ökning av anslaget till serafimerlasarettet.

Spörsmålet angående kostnaderna för iordningställande av lokaler för sjukgymnastavdelningen vid serafimerlasarettet borde enligt min mening bli föremål för närmare övervägande, varvid även borde undersökas, huruvida det vore möjligt att genom någon annan anordning vinna någon billigare lösning.

Riksdagen anmälde i skrivelse nr 269, att riksdagen i huvudsak godkänt det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till omorganisation av gymnastiska centralinstitutet. Det framlagda förslaget till samarbete med serafimerlasarettet hade icke givit riksdagen anledning till erinran. I likhet med departementschefen biträdde riksdagen lasarettsdirektionens uppfattning, att de merutgifter, som förorsakades lasarettet genom sjukgymnastutbildningens förläggande dit, icke rimligen borde bestridas av lasarettets medel. Då emellertid anslag för detta ändamål icke erfordrades för budgetåret 1934/1935, hade riksdagen icke ansett erforderligt att nu närmare ingå på denna fråga. Däremot hade riksdagen ansett sig redan nu böra något beröra frågan om de provisoriska lokalerna för sjukgymnastikavdelningen vid serafimerlasarettet under den till fem år beräknade övergångstid, innan utflyttningen till Norrbackaområdet beräknades kunna ske. Riksdagen hade icke kunnat undgå att finna den preliminärt beräknade kostnaden för anskaffande av de provisoriska lokalerna hög — särskilt i betraktande av den begränsade tid, under vilken de skulle tagas i anspråk för nu avsett ändamål. Det borde enligt riksdagens förmenande icke vara omöjligt att finna en lösning av denna fråga, som möjliggjorde ett iordningställande av provisoriska lokaler för högst hälften av det preliminärt beräknade beloppet. Riksdagen utginge härvid från att lasarettsdirektionen, i vad på den ankomme, sökte att bidraga till ernåendet av en så billig lösning som möjligt av förevarande byggnadsfråga.

Sedan Kungl. Maj:t den 22 juni 1934 anbefallt *direktionen över serafimerlasarettet* att, med beaktande av vad riksdagen anfört i sin nyss berörda skrivelse nr 269, uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med av kostnadsberäkningar åtföljt förslag rörande de ändringsarbeten vid lasarettet, som betingades av sjukgymnastutbildningens förläggande till lasarettet, har direktionen med skrivelse den 13 augusti 1934 överlämnat ett av arkitekten E. Vestergren vid Birch-Lindgrens arkitektkontor på uppdrag av direktionen utarbetat nytt förslag till iordningställande av lokaler för nu ifrågavarande ändamål i det hus vid serafimerlasarettet, vari förutvarande direktörsbostaden vore inrymd. Förslaget innehåller en sammanställning av kostnaderna, beräknade till sammanlagt 25,000 kronor, jämte ritning och arbetsbeskrivning.

Beträffande dispositionen av utrymmena ansåge sig direktionen böra framhålla, att väckt förslag att reducera det för sjukgymnastiken avsedda utrymmet genom att utesluta i det ursprungliga förslaget upptagna föreläsningssal och dagrum för eleverna icke emot föreståndarens för lasarettets gymnastikavdelning professor Haglund bestämda uttalande om behövligheten av dessa utrymmen ansetts kunna genomföras. Därjämte ville direktionen påpeka, att i den sålunda beräknade kostnadssumman icke inginge utgifter för lokalernas utrustning för sitt nya ändamål.

Byggnadsstyrelsen har i yttrande den 30 augusti 1934 förklarat sig icke hava något att erinra emot direktionens föreliggande förslag.

I skrivelse den 26 september 1934 har *direktionen över serafimerlasarettet* gjort framställning angående anvisande för nästkommande budgetår av anslag till serafimerlasarettet.

Vid direktionens skrivelse äro fogade bland annat följande tablåer, till vilka jag hänvisar, nämligen

uppgift om ökade driftkostnader, föranledda av sjukgymnastutbildningens förläggande till lasarettet;

tablå över utgifter och inkomster samt tablå med specifikation av titeln »diverse utgifter»;

P. M. angående personalläkarens arbete;

tablå, utvisande den kostnadsökning, som uppkommer från och med budgetåret 1935/1936 för serafimerlasarettet vid genomförandet av vissa löne-regleringar för underordnade läkare m. fl. samt huru denna kostnadsökning skulle täckas;

tablå angående lönereglering för underordnade läkare vid serafimerlasarettet;

sammanställning av till läkare vid vissa sjukhus utgående avlöningsförmåner;

tablå, utvisande föreslagna arvoden till vikarier under semester för underordnade läkare vid serafimerlasarettet; samt

tablå, utvisande löneförmåner för vissa befattningshavare tillhörande biträdespersonalen vid serafimerlasarettet och jämförbara befattningshavare vid Stockholms stads sjukhus m. fl.

Direktionens skrivelse utmynnar i en hemställan, att Kungl. Maj:t ville föreslå 1935 års riksdag att anvisa följande extra anslag till serafimerlasarettet, nämligen

dels till beredande av ökade medel för upprätthållande under budgetåret 1935/1936 av lasarettets verksamhet 662,947 kronor;

dels för utförande av ändringsarbeten i lokaler, avsedda att användas vid utbildning av sjukgymnaster, 25,000 kronor;

dels till utrustning av ifrågavarande undervisningslokaler 10,000 kronor;

dels ock till täckande av vissa av lasarettet gjorda budgetförskott 151,763 kronor 47 öre.

Därjämte anholder direktionen om bemyndigande att enligt vissa i skrivelsen föreslagna grunder från och med den 1 juli 1935 utbetala

dels avlöning åt de underordnade läkarna vid lasarettet och höjd ersättning till vikarier under semester för dessa;

dels avlöning åt två biträdande läkare, tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen, samt ersättning till vikarier under semester för dessa;

dels arvode till personalläkaren;

dels höjd avlöning åt sysslomannen;

dels ock ersättning till vikarier under semester för överläkarna vid nervkliniken och röntgenavdelningen.

I skrivelsen anför direktionen följande:

Direktionen ville till en början mera allmänt motivera de betydligt ökade anslagsäskandena för lasarettet.

»Vad därvid först angår de av lasarettet gjorda *budgetförskotten*, sammanhånga dessa med att de av direktionen för verksamheten vid lasarettet begärda extra anslagsbeloppen under en följd av år starkt beskrivits av statsmakterna. På grund därav har lasarettet i första hand måst förskottera på staten ankommande del i de i lasarettets statskrivelse den 30 september 1929 till sammanlagt 350,000 kronor beräknade kostnaderna för nyanskaffningar av instrument och apparater samt inventarier av andra slag i anledning av lasarettets ombyggnad. Direktionen hade ursprungligen avsett, att dessa kostnader skulle fördelas på budgetåren 1930/1931 och 1931/1932. Vid avlåtet av 1930 års statsverksproposition föreslog emellertid chefen för ecklesiastikdepartementet, att man i stället skulle räkna med en anskaffningstid av ungefär fyra år. Departementschefen tillade, att han icke skulle velat tillstyrka denna förlängning av tiden, då han väl insågo de olägenheter, som därigenom tillskyndades lasarettet, såvida han icke på grund av statsfinansiella skäl funnit sig nödsakad därtill. I lasarettets statskrivelse den 26 september 1933 anmälde, att budgetförskottet för statens andel i berörda nyanskaffningar uppgick till 79,657 kronor 6 öre samt att lasarettets totala budgetförskott vid utgången av budgetåret 1932/1933 utgjorde 101,558 kronor 14 öre. Skillnaden, 21,901 kronor 8 öre, hänförde sig till löpande utgifter under budgetåret 1932/1933. Även under budgetåret 1933/1934 har, såsom nedan kommer att närmare utvecklas, det för lasarettets verksamheten anvisade extra statsanslaget varit otillräckligt, varför ovan nämnda budgetförskott ökats med 50,205 kronor 33 öre, avseende löpande utgifter under sistberörda budgetår. Det torde vara uppenbart, att de sålunda år från år hopade budgetförskotten för staten — Stockholms stad och Stockholms län hava betalat på dem ankommande andelar — måste regleras. Direktionen har därför ansett sig nu böra begära anslag för helt täckande av budgetförskotten med sammanlagt 151,763 kronor 47 öre.»

Vidare erinrar direktionen, att en annan anledning till ofrånkomlig ökning i lasarettets anslagsbehov för nästa budgetår vore statsmakternas beslut om *förläggande till lasarettet av sjukgymnastutbildning*. Detta nödvändiggjorde dels ändringsarbeten å lasarettet till en beräknad kostnad av 25,000 kronor i enlighet med direktionens skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t den 13 augusti 1934, vartill komme kostnader — beräknade till 10,000 kronor — för utrustning av undervisningslokalerna, *dels ock* ökade driftkostnader för lasarettet, föranledda av nämnda undervisning och upptagna till sammanlagt 34,300 kronor.

Vidare berodde lasarettets behov av ökat anslag för budgetåret 1935/1936 därpå att direktionen ansett sig böra förelägga Kungl. Maj:t förslag om ganska omfattande *löneregleringar, avseende de underordnade läkarna, viss sjukvårds- och ekonomipersonal ävensom sysslomannen*. I fråga om de *underordnade läkarna* innebure direktionens beslut i allt väsentligt ett förnyat framläggande av det löneregleringsförslag, som av direktionen i skrivelse den 29 oktober 1931 förelades Kungl. Maj:t. Förslaget har endast avpassats efter de förändringar, som sedan dess inträtt. Direktionen hade funnit det såväl med hänsyn till lasarettets rekrytering å läkarbefattningarna som av sociala och humanitära skäl nödvändigt att söka få till stånd den allmänna

lönereglering för läkarna, som av alla i frågan initierade ansåges mer än väl motiverad.

Beträffande lönereglering för *viss sjukvårds- och ekonomipersonal* avsåge direktionen därmed den biträdes- och ekonomipersonal, (således ej sköterskor) för vilken vid bland annat Stockholms stads och Stockholms läns sjukhus kollektivavtal gällde. Direktionen hade tidigare vid upprepade tillfällen för Kungl. Maj:t framhållit nödvändigheten av att nämnda personal vid lasarettet, för vilken direktionen själv ägde bestämma avlöningsförmåner, ur rekryteringssynpunkt erhöles ungefär samma förmåner som vid andra med lasarettet ur personalsynpunkt konkurrerande sjukvårdsanstalter. Vissa förbättringar i nämnda personals avlöningsförmåner vid lasarettet hade också genomförts. Fortfarande vore emellertid personalen icke oväsentligt lägre avlönad än motsvarande befattningshavare vid de kommunala sjukhusen. Direktionen hade under de senaste åren från Stockholms kommunalarbetares samorganisation mottagit upprepade skrivelser om löneförbättring åt biträdes- och ekonomipersonalen enligt vid stadens sjukhus tillämpade grunder. Av statsbudgetära skäl hade direktionen emellertid icke ansett sig kunna göra framställning om medel för ändamålet. I skrivelse den 9 juli 1934 hade nu samorganisationen ånyo påkallat direktionens uppmärksamhet på angivna fråga. Direktionen ansåge sig kunna instämma i de uttalanden samorganisationen gjort och hade därför utarbetat förslag till lönereglering för nämnda personal, vilket emellertid medför ökat behov av bidrag till lasarettets driftkostnader från såväl staten som Stockholms stad och län. — Beträffande de här berörda löneregleringarna för de underordnade läkarna samt biträdes- och ekonomipersonalen ville direktionen vidare understryka, att genomförandet skulle innebära ett enligt direktionens förmenande i båda fallen lika motiverat krav från respektive personalgrupper om att i avlöningshänseende komma på ungefär samma nivå, som enahanda yrkesgrupper vid övriga motsvarande företag på samma ort. — I fråga om detaljerna i löne-regleringsförslagen hade upprättats ett flertal särskilda tablåer.

Vad slutligen anginge *sysslomannen* vore dennes avlöningsförmåner senast fastställda av Kungl. Maj:t den 7 juli 1922. Lönen utgjorde 6,750 kronor, var till komme tre ålderstillägg vart och ett å 400 kronor efter respektive tre, sex och nio års väl vitsordad tjänstgöring. För åt sysslomannen upplåten fri bostad jämte värme och lyse skulle denne vidkännas avdrag å lönen med visst av Kungl. Maj:t bestämt belopp för år räknat. Dyrtidstillägg utginge till sysslomannen enligt för reglerad statstjänst gällande grunder. Den ofantliga utveckling av lasarettets administration och ekonomi, som ägt rum under det senaste årtiondet och alltjämt fortgår, hade särskilt starkt ökat sysslomannens arbetsbörda, samtidigt som dennes arbete blivit alltmer kvalificerat. Avlöningsförmåner vore emellertid betydligt lägre än för motsvarande befattningshavare vid andra stora sjukhus. Direktionen hade därför ansett skäligt, att sysslomannen vid lasarettet erhöles samma avlöningsförmåner, som syssloman av 1 klass vid sinnessjukhus, vilken vore placerad i lönegrad B 24 i den statliga löneplanen.

Direktionen har därefter övergått till att närmare behandla de olika inkomst- och utgiftsposter, som låge till grund för lasarettets statberäkningar för budgetåret 1935/1936. Härvid hänvisade direktionen i första hand till förutnämnda för ändamålet särskilt uppgjord tablå samt anför:

»Tablåen upptager verkliga och beräknade utgifter och inkomster för bud-

getåret 1933/1934 samt beräknade utgifter och inkomster för budgetåren 1934/1935 och 1935/1936. Utgifterna för budgetåret 1935/1936 äro för de flesta titlar beräknade ungefär motsvara de verkliga under 1933/1934. Undantag därifrån utgöra följande:

Kosthåll. De verkliga nettoutgifterna för budgetåret 1933/1934 uppgingo till omkring 297,000 kronor. Till följd av redan inträdd och ytterligare väntad prisstegring på livsmedel har denna titel höjts med ungefär 10 procent, varjämte räknats med en merkostnad av förslagsvis 5,000 kronor på grund av att efter genomförandet av lönereglering för de underordnade läkarna, dessa kunna väntas icke komma att intaga lasarettets kost i samma utsträckning som hittills utan i stället få motsvarande kontanter.

Avlöning. För budgetåret 1933/1934 beräknades utgifterna på denna titel till cirka 598,000 kronor. De verkliga utgifterna blevo cirka 616,000 kronor, stegringen förnämligast beroende på att utgifterna för extra personal blevo högre än beräknat. För budgetåret 1935/1936 beräknas utgifterna på denna titel till omkring 790,000 kronor eller 157,000 kronor utöver beräknade för 1934/1935. Av denna ökning belöper sig cirka 116,000 kronor på de omfattande löneregleringarna för underordnade läkare, sysslomannen och viss sjukvårds- och ekonomipersonal. Förläggandet till lasarettet av viss del av sjukgymnastutbildningen medför en ökning på avlöningstiteln av omkring 25,000 kronor. Återstående skillnaden mellan beräknade utgifter för 1935/1936 och 1934/1935 är förnämligast beroende på att utgifter för dyrtidstillägg måst beräknas högre. Dyrtidstillägget har beräknats till 10 procent i vissa fall 28 procent för de befattningshavare, som erhålla dyrtidstillägg enligt grunderna för statens befattningshavare, i reglerad respektive oreglerad tjänst samt till 17 procent för den sjukvårds- och ekonomipersonal, som erhåller dyrtidstillägg enligt grunder, som tillämpas av Stockholms stad för dess befattningshavare.

I detta sammanhang får direktionen jämväl underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om anställande vid sjukgymnastavdelningen av två biträdande läkare tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen med i särskild bilaga angivna löneförmåner ävensom vikariatsersättningar under semester för dem. Dessutom har direktionen i sina beräkningar jämväl upptagit arvoden till vikarier under semester för överläkarna vid nervkliniken och röntgenavdelningen med 200 kronor för vardera jämte dyrtidstillägg därå, varför direktionen även därutinnan anhåller om bemyndigande av Kungl. Maj:t att utbetala beloppen i fråga. Såsom motivering för sistnämnda vikariatsersättningar ber direktionen få framhålla, att motsvarande vikariatsersättningar enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande utbetalas vid semester för lasarettets övriga överläkare. Direktionen anser sig även nödsakad att förnya sin den 13 februari 1933 gjorda framställning om rätt att till personalläkaren vid lasarettet utbetala en årlig ersättning av 1,000 kronor.»

Huru kostnaderna för de ovan nämnda större löneregleringarna skulle vid det beräknade antalet underhållsdagar — 163,100 för lasarettet i dess helhet och 59,400 för patienter på Stockholms stads och 46,100 för patienter på Stockholms läns platser — fördela sig mellan staten, staden och länet framginge av särskilda tablåer, till vilka direktionen hänvisar. Direktionen yttrar härom:

»Enligt den ifrågavarande kostnadsfördelningen skulle utgifterna bliva för staten cirka 72,000 kronor

» staden	»	27,300	»
» länet	»	21,700	»

Förbandsartiklar, instrument och apparater för röntgenavdelningen och för lasarettet i övrigt ha upptagits till något lägre nettokostnad för 1935/1936 än den verkliga för 1933/1934 medan bruttokostnaden angives till ungefär densamma. Att större inkomst till avdrag på dessa titlar kan beräknas för 1935/1936 beror på följande: För budgetåret 1933/1934 användes enligt direktionsens beslut viss del cirka 15,000 kronor av de från polikliniken inflytande inkomsterna för behandling av sådana skador, å vilka lagen om försäkring för olycksfall i arbete äga tillämpning, till avskrivning av oindrivbara fordringar för tidigare år för sådan behandling. Några sådana avskrivningar torde icke framdeles behöva ifrågakomma, sedan riksförsäkringsanstalten eller annan vederhäftig försäkringsinrättning svarar för vårdavgiften redan från olycksfallsdagen.

Kläder. På denna titel upptages för 1935/1936 omkring 7,000 kronor mera än de verkliga utgifterna för 1933/1934, beroende på att under sistnämnda budgetår gjorda inskränkningar i anskaffningen ej kunna tänkas fortgå längre.

Uppvärmning och belysning. De verkliga utgifterna på denna titel voro låga 1933/1934, beroende dels på en gynnsam temperatur under eldningssäsongen dels på lågt bränslepris. Att utgifterna för 1935/1936 ändå ej beräknas högre beror på, att under sagda budgetår lasarettet torde ha färdigamorterat kostnaderna för övergång till växelström och på ett avsevärt lägre strömpris. En viss marginal finnes alltså dels på denna titel, dels på diverse utgifter under vilken rubrik kostnaden för elektrisk energi till hissar, motorer och röntgenapparater föras. Det belopp, som för år 1933 amorterades utgörande skillnaden i pris mellan allmänna likströmstaxan och lågspänningsväxelströmstaxan, var omkring 21,000 kronor. Icke amorterat belopp utgjorde per den 31 juli 1934 31,414 kronor 81 öre, vartill dock kommer ränta å vissa tidigare kostnadsräkningar. Totalkostnaden — ränta oberäknat — utgjorde den 31 juli 1934 60,959 kronor 50 öre, varav elektricitetsverket enligt avtal bidragit med 5,000 kronor.

Till annuitet på det för ombyggnaden upptagna lånet hos pensionsstyrelsen upptages oförändrat 198,770 kronor. Annuiteten på lånet hos Stockholms läns sparbank, på vilket lån den 1 juli 1934 återstod att amortera 360,000 kronor, upptages något lägre än för 1933/1934, beroende på att amorteringar minska det belopp, på vilket ränta för 1935/1936 skall erläggas. (På lånet hos pensionsstyrelsen är annuiteten lika för varje år till dess lånet inbetalts.)»

Beträffande *inkomsterna* anförde direktionen i huvudsak följande:

»*Underhållsdagarnas antal för sjuka* för 1935/1936 beräknas till 163,100 kronor, varav 59,400 kronor på Stockholms stads och 46,100 kronor på Stockholms läns platser. Motsvarande verkliga under budgetåret 1933/1934 voro 163,179 kronor, 59,422 kronor och 46,164 kronor.

Den dagkostnad efter vilken de avgifter för sjuka avtalsenligt beräknas, som betalas av Stockholms stad och län, utgjorde för budgetåret 1933/1934 8 kronor 76,44 öre och blir med de för 1935/1936 beräknade utgifterna 9 kronor 10,9 öre eller med tillägg av kostnaden för löneregleringen 74,19 öre 9 kronor 85,09 öre. I båda fallen tillkommer kostnaden för förräntning och amortering av det större ombyggnadslånet, motsvarande för budgetåret 1935/1936 en dagkostnad av 1 krona 16,59 öre. Staden och lånet betala dock icke hela dessa belopp, utan 62 respektive 63,5 procent av återstoden sedan de ordinarie legosängsavgifterna frändragits ävensom för Stockholms län

vissa andra avdrag gjorts. Därtill kommer emellertid för såväl staden som länet vanlig legosängsavgift för medellösa, för närvarande 2 kronor 50 öre per dag.

Att avgifterna enligt avtal med Stockholms stad och län för budgetåret 1935/1936 äro beräknade högre än de verkliga för budgetåret 1933/1934 beror uteslutande på de beräknade större utgifterna och därav följande ökad dagkostnad. En ökning eller minskning med 1,000 kronor av utgifterna motsvarar vid det beräknade antalet underhållsdagar och nu gällande legosängsavgifter ungefär 225 kronor för Stockholms stad och 180 kronor för länets avgifter samt 595 kronor för statsanslaget.

Poliklinikmedel till annuitet å lån. Utom de 129,000 kronor, som för rubricerade ändamål tagas i anspråk äro ovan under utgifter, titeln avlöning, tagna i anspråk genom avdrag å titeln omkring 24,000 kronor, därav 1,000 kronor för lönereglering på sådana läkartjänster, vilkas avlöning enligt Kungl. Maj:ts beslut skall utgå av poliklinikmedel. Under budgetåret 1933/1934 inflöto på polikliniken från andra patienter än sådana, som skadats genom olycksfall i arbete, inalles 202,847 kronor 59 öre, varav bestritts dels vissa med upptagandet av avgifterna förenade utgifter m. m. till belopp av 14,060 kronor 54 öre, dels annuitet på lån i Stockholms läns sparbank 139,900 kronor ävensom vissa med ombyggnaden förenade utgifter.

Förutom dessa poliklinikmedel inflyta ock avgifter för behandling på polikliniken av skadade, å vilka lagen om försäkring för *olycksfall i arbete* äger tillämpning. Dessa medel äro i sin helhet tagna i anspråk genom att olika utgiftstitlar minskats med motsvarande belopp. Sammanlagt inflöto under budgetåret 1933/1934 sådana avgifter till belopp av 45,883 kronor 50 öre, varav dock omkring 15,000 kronor användes till avskrivning såsom ovan anförts. För budgetåret 1935/1936 antages 46,000 kronor inflyta i dylika avgifter. Vidare äro *ersättningsmedel från röntgenavdelningen* för film m. m., *ersättning för försälda matportioner*, *ersättning för privata telefonsamtal* o. s. v. tagna i anspråk för minskning på motsvarande utgiftstitlar.

Budgetförskottet för löpande utgifter under budgetåret 1933/1934. Såsom redan vid mitten av räkenskapsåret kunde förutses, blev det beviljade extra statsanslaget av 470,000 kronor för räkenskapsåret 1933/1934 alldeles otillräckligt. I verkligheten hade behövts 520,205 kronor 33 öre. Alltså föreligger en brist av 50,205 kronor 33 öre eller ett anslagsbehov av 21,705 kronor 33 öre utöver av direktionen i statskrivelsen beräknade 498,500 kronor. Skillnaden utgör i förra fallet ungefär 10,6 procent av det beviljade anslaget, i senare fallet ungefär 4,4 procent av det beräknade beloppet. Bristen har av lasarettet måst förskottas.

Stockholms stad och län ha betalt sina avtalsenligt motsvarande andelar i överskridandena av statberäkningarna såväl för budgetåret 1933/1934 som för tidigare räkenskapsår.

Om man från verkliga och beräknade utgifter för budgetåret 1933/1934 drar annuitet å lån samt verkligt respektive beräknat budgetförskott återstå verkliga och beräknade utgifter för sagda räkenskapsår om respektive 1,460,196 kronor och 1,369,621 kronor. Skillnaden utgör 90,575 kronor, vilket belopp utgör ungefär 6,6 procent av 1,369,621 kronor. Härvid bör emellertid tagas i betraktande, att utgiftsberäkningarna hade pressats av direktionen innan anslagsbeskrifningen skedde.

Den mest i ögonen fallande utgiftsstegringen är på titeln läkemedel. Den utgör mer än $\frac{1}{4}$ av totalökningen. De förhoppningar, som ställts på

att utfärdade restriktioner i fråga om användning av namnskyddade preparat skulle nedbringa kostnaderna, ha icke infriats. Kostnaden har i stället blivit omkring 6,000 kronor högre än den verkliga för budgetåret 1932/1933. Sammanlagda stegringen för förbandsartiklar, instrument och apparater för röntgen och för lasarettet i övrigt är omkring 35,000 kronor, varav omkring 15,000 kronor beror på att genom här ovan nämnd avskrivning av poliklinikavgifter dessa ej kunnat såsom tänkt gottgöras ifrågavarande utgiftstitlar. Vad angår inventarier av andra slag, har denna titel överskridits med omkring 8,000 kronor, men de verkliga utgifterna blevo dock för budgetåret 1933/1934 omkring 2,000 kronor lägre än för budgetåret 1932/1933. Diverse utgifter ha överskridits med omkring 17,000 kronor. Även här har i stället för sänkning under de verkliga utgifterna för 1932/1933 kommit en höjning med omkring 2,500 kronor över dessa, såsom framgår av bilagd specifikation av denna utgiftstitel.

Totalökningen, 90,575 kronor, enligt ovan motväges till en del av ökning på omkring 34,000 kronor i den sammanlagda inkomsten av sjukvårdsavgifter, som för budgetåret 1933/1934 beräknats till 847,895 kronor och blev 881,847 kronor.»

Av förutnämnda vid direktionens framställning fogade tablå rörande ökade driftkostnader genom förläggande av sjukgymnastutbildningen till lasarettet framgår, att direktionen beräknat ifrågavarande ökade kostnader, i vilka Stockholms stad och län icke skulle delta, på följande sätt:

2 biträdande läkare, tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen, avlöning à 4,800 kronor för år (för budgetåret 1935/1936 10 månader = 8,000 kronor + dyrtidstillägg à 10 procent)	kronor	8,800: —
Vikarier à 320 kronor under semester för nämnda läkare	kronor	640
Dyrtidstillägg därå	»	64
		704: —
2 sjukgymnaster à 3,000 kronor + dyrtidstillägg à 300 kronor	kronor	6,600: —
2 städerskor à 1,320 kronor + dyrtidstillägg med 17 procent à 224 kronor 40 öre	»	3,088: 80
Ersättning för förlorade bostäder ¹⁾	»	5,500: —
Materielanslag	»	9,600: —
	Summa kronor	34,292: 80

Statskontoret har yttrat sig i ärendet den 31 oktober 1934. Av yttrandet inhämtas bland annat.

Rörande de av lasarettsdirektionen omförmälda *budgetförskotten* framhåller statskontoret till en början följande.

I samband med den skedda ombyggnaden av serafimerlasarettet beslötos nyanskaffning av instrument och apparater samt inventarier av andra slag till en beräknad kostnad av 350,000 kronor. I enlighet med uttalanden vid

¹⁾ Enligt lämnad upplysning avser denna post de avdrag för bostad, som de befattningshavare, som bott i de utrymmen, vilka toges i anspråk för sjukgymnastutbildningen, fått vidkännas på sina löner jämte beräknad ersättning för bostad åt första köksföreståndarinnan.

1930 års riksdag (se statsverkspropositionen nämnda år, åttonde huvudtiteln, sid. 320) skulle för dessa anskaffningar beräknas en tid av fyra år. I samband med de därpå följande årens beskärningar av ifrågavarande anslag framhöll riksdagen nödvändigheten av att utgifterna för nyanskaffning inskränktes. I stället för att, såsom riksdagens avsikt syntes hava varit, nedbringa de årliga nyanskaffningskostnaderna syntes emellertid direktionen hava på kort tid inköpt den erforderliga materielen och likviderat kostnaden härför, i den mån de beviljade anslagen härtill ej förslogo, med medel ur allmänna lasarettsfonden. Av den föreliggande framställningen framginge emellertid, att i det totala budgetförskott, för vilket täckning av statsmedel nu begärdes, inginge jämväl löpande utgifter med betydande belopp.

Så vitt statskontoret kunde finna, föreläge icke möjlighet att på grundval av de nu framlagda uppgifterna bilda sig någon säker uppfattning i frågan i vad mån staten hade anledning åtaga sig täckandet av ifrågavarande brist i lasarettets stat. Statskontoret funne för sin del önskvärt, att denna fråga bleve föremål för närmare utredning, och torde i samband därmed jämväl böra tagas under övervägande i vilken omfattning budgetförskotten borde täckas genom nedskrivning av allmänna lasarettsfonden. Vid nu angivna förhållande syntes frågan om anslag som bidrag till täckande av de uppkomna budgetförskotten böra vila i avvaktan på nyssberörda utredning, som måhända lämpligen borde utsträckas att omfatta lasarettets ekonomi i dess helhet.

Vad därefter beträffade de i samband med *sjukgymnastundervisningens förläggande till serafimerlasarettet* uppkomna ekonomiska frågorna lämnade ämbetsverket utan erinran framställningen om 25,000 kronor till inredande av lokaler för sjukgymnastutbildningen. I avseende å utrustningen till de provisoriska lokalerna ville statskontoret, med hänsyn till att densamma med all sannolikhet icke i större utsträckning torde kunna komma till användning efter förflyttningen till det nya sjukhuset, ifrågasätta, huruvida icke för detta ändamål ett belopp av 5,000 kronor borde vara tillfyllest.

Då kostnaderna för ändringsarbeten och anskaffandet av utrustning i samband med överflyttandet av gymnastiska centralinstitutets sjukgymnastutbildning till serafimerlasarettet innebure en engångsutgift och i sin helhet skulle bestridas med statsmedel, syntes för dessa ändamål i riksstaten lämpligen böra upptagas ett särskilt anslag, vars storlek med hänsyn till vad ovan anförts torde kunna bestämmas till 30,000 kronor.

Vidkommande därefter den ökning av lasarettets driftkostnader, som förväntas uppkomma med anledning av sjukgymnastutbildningens förläggande dit, anför statskontoret följande.

Enligt vad ämbetsverket inhämtat, förestodes lasarettets avdelning för sjukgymnastik för närvarande icke av någon av lasarettet avlönad läkare. Då sjukgymnastundervisningen under sommaren kunde beräknas ligga nere under en tid av ungefär tre månader, och det vore uppenbart, att de för sagda undervisning avsedda läkarna under denna tid allenast komme att tagas i anspråk för poliklinikarbete, förefölle det statskontoret, som om sistberörda arbete under sommarmånaderna borde kunna ledas av endast *en* läkare. Härigenom skulle vikarie för de med sjukgymnasternas utbildning sysselsatta läkarna bliva onödigt och en besparing göras med åtminstone 700 kronor.

I 1934 års riksdagsskrivelse nr 269 framhölles bland annat, att de merutgifter, som komme att förorsakas lasarettet genom sjukgymnastutbildnin-

gens förläggande dit, icke rimligen borde bestridas av lasarettets medel. Vid uppskattningen av dessa merutgifter borde emellertid bemärkas, att genom omläggningen och utvidgningen av polikliniken en stegring av poliklinikavgifterna torde kunna förutses liksom även vissa besparingar för lasarettet. Så syntes exempelvis den extra sjukgymnast med medicine kandidatexamen, som för närvarande tjänstgjorde å sjukgymnastavdelningen, icke längre behöva avlönas från lasarettets stat. Det torde under sådana förhållanden kunna ifrågasättas, om icke kostnaderna för avlöning till en biträdande läkare, tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen, samt för avlöning till en städerska borde överföras från den särskilda staten till lasarettets allmänna stat. Härigenom skulle kostnaden för sjukgymnastutbildningen kunna minskas med cirka 6,000 kronor. Vidare syntes en sänkning av materielanslaget böra ifrågakomma, lämpligen med 2,600 kronor. Under dessa förutsättningar skulle de årliga kostnaderna i samband med sjukgymnastundervisningens förläggande till lasarettet kunna begränsas till i runt tal 25,000 kronor. Nämnade kostnader borde antingen upptagas under särskilt anslag eller ock redovisas såsom särskild post under anslaget till ökade medel för lasarettets verksamhet.

Vad slutligen beträffade de för *lasarettetsdriften i övrigt erforderliga anslagen* syntes det vara otvivelaktigt, att underordnade läkare, syssloman och en del av biträdespersonalen vid lasarettet i ekonomiskt hänseende intoge en sämre ställning än motsvarande befattningshavare vid andra statliga och kommunala sjukhus i Stockholm. Frågan om lönereglering för ifrågavarande personal vid serafimerlasarettet hade emellertid nyligen varit föremål för riksdagens prövning utan att föranleda åtgärd. Med hänsyn härtill och då enligt statskontorets mening i nuvarande finansiella läge löneförbättringar icke borde genomföras i andra fall än då alldeles särskilda skäl talade för en dylik åtgärd, finge ämbetsverket i denna del avstyrka framställningen. Där emot hade statskontoret icke något att erinra beträffande de föreslagna vikariatsarvodena för överläkarna vid nervkliniken och röntgenavdelningen. Till förslaget om en särskild ersättning till personalläkaren vid lasarettet kunde statskontoret icke tillstyrka bifall av enahanda skäl, som anfördes av vederbörande departementschef i 1934 års statsverksproposition (statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, sid. 98).

Direktionens kostnadsberäkningar i övrigt undandrog sig i väsentlig mån statskontorets bedömande. Ämbetsverket föreställde sig, att serafimerlasarettet utan alltför stor olägenhet även för nästkommande budgetår borde kunna åtnöjas med anslag i enahanda omfattning som under innevarande budgetår med de smärre jämkningar i anslagssumman, som framginge av vad ämbetsverket ovan anförde.

Direktionen över gymnastiska centralinstitutet, som yttrat sig över framställningen i vad den avser sjukgymnastutbildningen vid serafimerlasarettet, anför i detta hänseende i yttrande den 28 december 1934 bland annat följande:

För sjukgymnastundervisningens förläggande till serafimerlasarettet hade lasarettsdirektionen upptagit 25,000 kronor avseende kostnader för vissa ändringsarbeten i lokaler, vilka skulle användas vid nämnda utbildning. I likhet med statskontoret och byggnadsstyrelsen funne sig direktionen icke hava något att erinra mot storleken av detta belopp.

För utrustningen av lokalerna hade lasarettsdirektionen äskat 10,000 kronor. I betraktande av att en betydande del av den nuvarande utrustningen i centralinstitutets polikliniker, vilka vore avsedda att nedläggas, lämpligen borde kunna komma till användning vid utrustningen av de nya, anslöte sig direktionen till statskontorets uppfattning, att för detta ändamål ett belopp av 5,000 kronor borde vara tillfyllest.

Direktionen instämde jämväl i statskontorets mening att kostnaderna för avlöning till en biträdande läkare, tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen, samt för avlöning till en städerska, borde överföras från den särskilda staten till lasarettets allmänna stat, varigenom kostnaden för sjukgymnastutbildningen skulle kunna minskas med cirka 6,000 kronor.

Vidkommande driftkostnaderna, som av lasarettsdirektionen upptagits till ett belopp av 34,292 kronor 80 öre, instämde direktionen i statskontorets förslag att vikariatsarvoden för sommarmånaderna icke vore erforderliga. Beträffande materielanslaget, som av lasarettsdirektionen upptagits till 9,600 kronor, föresloge statskontoret en minskning med 2,600 kronor. I av lasarettsdirektionen åberopad bilaga utsades, att beloppet 9,600 kronor uppförts emedan direktionen över gymnastiska centralinstitutet i sitt omorganisationsförslag räknat med en minskning av detta belopp i staten för gymnastiska centralinstitutet. Direktionen hade dock aldrig gjort något uttalande av denna innebörd. Under hänvisning till av institutets kamrerare gjord utredning finge direktionen anmäla, att de materielkostnader, som under budgetåren 1931/1934 skäligen kunde anses böra påföras nuvarande undervisningen i sjukgymnastik vid poliklinikerna å centralinstitutet, i medeltal uppgått till 3,350 kronor.

Departementschefen.

Det extra anslaget till ökade medel för uppehållande av serafimerlasarettets verksamhet har under de senaste åtta budgetåren ökats från 266,250 kronor till 475,000 kronor, sålunda med närmare 78 procent. Till jämförelse må anföras motsvarande siffror för vissa andra universitetssjukhus. Under nämnda tid har till akademiska sjukhuset i Uppsala varit å riksstaten uppfört ett anslag med tillhopa 110,000 kronor. Till bidrag till driftkostnaderna vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund har utgått ett extra anslag, som under ifrågavarande tid minskats från 84,337 kronor till 56,000 kronor.

Enligt tillgängliga uppgifter var kostnaden per underhållsdag under budgetåret 1932/1933 vid serafimerlasarettet 911 öre och vid akademiska sjukhuset i Uppsala 657 öre. Motsvarande siffra för Lunds lasarett var år 1933 578 öre. Av samma uppgifter framgår, att serafimerlasarettet under nämnda budgetår hade den näst högsta kostnaden per underhållsdag av rikets lasarett. Den högsta kostnaden per underhållsdag utgjorde 958 öre. Medelkostnaden per underhållsdag vid lasarett i Stockholm var under år 1933 746 öre.

Av den av direktionen över serafimerlasarettet förebragta utredningen framgår, att serafimerlasarettet med 510 sängar efter den av direktionen förordade löneregleringen för viss läkarpersonal skulle redovisa betydligt högre sammanlagda löneförmåner för underläkare och amanuenser än Lunds lasarett med 1,089 sängar, akademiska sjukhuset i Uppsala med 636 sängar och Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm med 728 sängar.

Det är alldeles uppenbart, att de av mig nu anförda uppgifterna icke i och för sig få vara utslagsgivande vid bedömandet av serafimerlasarettets ekonomi. Åtskilliga faktorer inverka, som onekligen äro ägnade att till nackdel för serafimerlasarettet förrycka jämförelsen med de övriga sjukvårdsinrättningarna. Jag vill nämna det jämförelsevis mindre antalet sängar, de förhållandevis högre driftkostnaderna för i Stockholm belägna sjukvårdsinrättningar, serafimerlasarettets lokala förhållanden och de dyra inrednings- och nyanskaffningskostnader, som tyngt lasarettets ekonomi under de senare åren.

Det oaktat har jag icke kunnat undgå att få det bestämda intrycket, att lasarettets ekonomiska förhållanden motivera en närmare utredning genom statsmakternas försorg. I den mån de ekonomiska frågorna sammanhånga med organisatoriska förhållanden, böra jämväl de sistnämnda bliva föremål för närmare omprövning. Min uppfattning om behovet av en utredning rörande serafimerlasarettets nu berörda angelägenheter har befasts genom direktionsens nu föreliggande framställning, vari — om här bortses från kostnaderna för föreslagna löneregleringar och ökade utgifter för sjukgymnastutbildningen — begäres en förhöjning av nu utgående statsanslag med *dels* 81,647 kronor för bestridande av löpande utgifter, *dels ock* 151,763 kronor 47 öre såsom engångsanslag för täckande av vissa av lasarettet gjorda budgetförskott.

Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att tillkalla särskilda sakkunniga för utredning av frågan om serafimerlasarettets ekonomi och därmed sammanhängande organisatoriska spörsmål. Jag förutsätter, att denna utredning kan bedrivas på sådant sätt, att därav eventuellt föranlett förslag skall kunna föreläggas 1936 års riksdag.

Intill dess denna utredning slutförts, anser jag mig icke kunna taga ställning till frågan huruvida eller i vad mån det bör ankomma på staten att täcka de av lasarettet gjorda *budgetförskotten*. Jag avstyrker sålunda, att medel för budgetåret 1935/1936 äskas för ifrågavarande ändamål.

Vad sedan angår frågan om anvisande av ökade medel till lasarettets löpande verksamhet, framgår av vad i det föregående anförts, att de begärda ökningarna hänföra sig till i stort sett följande utgiftsändamål:

1. Lönereglering för viss personal.
2. Kostnader för sjukgymnastutbildningens förläggande till serafimerlasarettet.
3. Ökade kostnader för verksamheten i övrigt.

Direktionens förslag angående *lönereglering för viss personal* avser *dels* de underordnade läkarna, *dels* sysslomannen, *dels ock* sådan biträdes- och ekonomipersonal, för vilken vid bland annat Stockholms stads och Stockholms läns sjukhus gäller kollektivavtal.

Enligt mitt förmenande äro onekligen starka skäl anförda för en lönereglering för de underordnade läkarna och för sysslomannen. Förslagen

härutinnan synas emellertid vara av den art, att de böra tagas under omprövning vid ovannämnda utredning angående serafimerlasarettets ekonomi och därmed sammanhängande organisatoriska spörsmål. Jag anser mig därför icke i detta sammanhang böra framlägga förslag om reglering av lönerna för ifrågavarande personal.

Däremot synas skäl föreligga för att redan nu beräkna medel till reglering av lönerna för den ovannämnda biträdes- och ekonomipersonalen. Ur handlingarna i ärendet hämtas följande jämförelse mellan lägsta och högsta nettolöner för den personal, varom här är fråga, vid serafimerlasarettet, Stockholms stads sjukhus, psykiatriska sjukhuset och Stockholms läns sjukhus. I jämförelsen har antalet befattningshavare angivits endast för den första och största gruppen. Befattningshavarna i de efterföljande personalgrupperna äro enligt uppgift några få.

	Nettolön pr månad vid			
	serafimerlasarettet	Stockholms stads sjukhus	psykiatriska sjukhuset	Stockholms läns sjukhus
1. Sköterskebiträden, städerskor, köks- och tvättbiträden (vid serafimerlasarettet 156 befattningshavare)	54: 70 72: 25	77: 50 104: 50	66: 70 87: 95	60: — 82: 50
2. Vissa köksbiträden ävensom strykerskor . .	60: 55 78: 10	83: 50 110: 50	81: 20 105: 20	67: 50 90: —
3. Vissa kokerskor	73: 45 99: 78	76: — 103: —	110: 70 169: 70	75: — 100: —
4. Sömmerskor	55: 90 73: 45	62: 50 89: 50	140: 70 184: 20	67: 50 90: —
5. Manliga biträden i sjukvård och ekonomi .	98: 50 133: 60	147: — 177: —	135: 70 209: 20	110: — 145: —
6. Eldare	110: 20 145: 30	169: — 199: —	180: 20 239: 20	110: — 145: —

Denna jämförelse visar, att ifrågavarande personal är lågt avlönad i jämförelse med motsvarande personal vid jämförbara sjukhus. Jag vill erinra, att 1930 års riksdag ökade anslaget till serafimerlasarettet med ett belopp av 25,500 kronor för att låta den personal vid serafimerlasarettet, som åtnjöt lägre avlöning än vid Stockholms stads sjukhus och allmänna barnbördshuset, i huvudsak erhålla motsvarande löneförmåner som dessa (1930 års åttonde huvudtitel punkt 118, riksdagens skrivelse nr 196). Sedan dess har, enligt inhämtade uppgifter, löneproportionen ånyo förskjutits. För att icke personalrekryteringen till serafimerlasarettet skall försvåras torde det vara erforderligt att bereda en bättre löneställning åt denna personal. Enligt föreliggande utredning uppgå de totala kostnaderna för den ifrågasatta löne regleringen till 61,200 kronor, varav på statens del skulle komma ett belopp

av 36,397 kronor. Förevarande anslag torde bära för ändamålet ökas med i avrundat tal 36,000 kronor.

Jag vill i detta sammanhang anföra, att jag i likhet med statskontoret biträder direktionens förslag, att vikariatsarvoden å 200 kronor jämte dyrtidstillägg därå må beräknas för överläkarna vid nervkliniken och röntgenavdelningen. Däremot anser jag mig icke nu kunna beräkna arvode för personalläkaren.

Den begärda anslagsökningen på grund av *sjukgymnastutbildningens förläggande till serafimerlasarettet* är av annan natur. Såsom av det föregående framgår, förutsattes vid behandlingen vid 1934 års riksdag av frågan om gymnastiska centralinstitutets omorganisation, att serafimerlasarettet skulle beredas kompensation för sina ökade utgifter från och med budgetåret 1935/1936 till följd av den vidtagna omorganisationen.

Serafimerlasarettets direktion har nu för sin del beräknat dessa ökade kostnader till 34,300 kronor. Av i det föregående lämnade uppgifter framgår, att i nämnda summa ingår bland annat avlöning åt två biträdande läkare, tillika lärare vid sjukgymnastutbildningen med sammanlagt 8,800 kronor, medel till semestervikarier för dem med sammanlagt omkring 700 kronor samt dessutom materielanslag med 9,600 kronor.

Statskontoret har för sin del beräknat den sammanlagda merutgiften till 25,000 kronor. Besparingen med $(34,300 - 25,000 =) 9,300$ kronor skulle vinnas därigenom att medel icke beräknades för vikarier åt de båda läkarna ($- 700$ kronor), att kostnaderna för avlöning till en av de biträdande läkarna samt till en städerska borde överföras från den särskilda staten för sjukgymnastutbildningen till lasarettets allmänna stat ($- 6,000$ kronor) samt att materielanslaget sänktes till 7,000 kronor ($- 2,600$ kronor).

För egen del vill jag erinra, att jag i Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition nr 157 till 1934 års riksdag visserligen i princip anslöt mig till lasarettetsdirektionens då uttalade uppfattning, att de merutgifter, som förorsakades lasarettet genom sjukgymnastutbildningens förläggande dit, icke rimligen borde bestridas av lasarettets medel. Men samtidigt hävdade jag, att vid beräkningen av det med anledning härav förhöjda statsbidraget till lasarettet avdrag borde göras med skälig ersättning för de förmåner, som lasarettet komme att åtnjuta genom sjukgymnastutbildningens förläggande till lasarettet. Jag biträder därför statskontorets uppfattning, att avlöningen till en av de båda förutnämnda läkarna och till en städerska bör bestridas från lasarettets allmänna stat. Jag har intet att erinra emot statskontorets förslag om slopande av den särskilda beräknade vikariatsersättningen till ifrågakvarande läkare och om sänkning av materielanslaget. För täckande av merutgifterna för sjukgymnastutbildningen bör sålunda i enlighet med statskontorets förslag beräknas ett belopp av tillhoppa 25,000 kronor. Sistnämnda medel böra hållas skilda från de medel, som i övrigt utgå till lasarettet. Lämpligen bör detta ske på så sätt, att de i den för lasarettet fastställda medelsdispositionen beräknas under särskild anslagspost. Jag vill i detta

sammanhang vidare erinra därom, att från direktionen över gymnastiska centralinstitutet föreslagits, att läraren i sjukgymnastik vid institutet skulle utan kostnad för statsverket jämväl tjänstgöra som överläkare vid serafimerlasarettets gymnastikavdelning. Till detta förslag torde Kungl. Maj:t framdeles komma att taga ställning.

Jag vill här framhålla, att jag under punkt 232 i det följande kommer att göra framställning om de övriga frågor, som sammanhånga med den på budgetåret 1935/1936 belöpande etappen av gymnastiska centralinstitutets omorganisation, bland annat om tilläggsarvoden åt ovannämnda läkare och sjukgymnaster.

Vad till sist angår de begärda avsevärt ökade anslagen till *kostnader för verksamheten i övrigt* vill jag uttala min anslutning till vad statskontoret härutinnan anför. I frågans nuvarande läge anser jag mig icke böra tillstyrka direktionens förslag i detta avseende. Anslaget torde emellertid böra ökas med *dels* ett belopp av omkring 500 kronor till vikariatsersättningar m. m. och dyrtidstillägg därå åt överläkarna vid nervkliniken och röntgenavdelningen, *dels ock* med den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för avlöning av en läkare och en städerska, vilka kostnader enligt mitt förslag här ovan icke skola bestridas av statsverket ensamt utan inräknas i lasarettets stat i övrigt, d. v. s. enligt mina beräkningar och för avrundning av slutsumman med 3,750 kronor.

I enlighet med principerna för den beslutade riksstatsomläggningen skola de båda nu till serafimerlasarettet utgående anslagen sammanföras till ett anslag, benämnt understöd och ersättningar till serafimerlasarettet i Stockholm. Vid oförändrade förhållanden skulle sistnämnda anslag hava uppförts med ett belopp av $(120,750 + 475,000 =) 595,750$ kronor. Vid bifall till vad jag ovan förordat, bör det upptagas med ett belopp av $(595,750 + 36,000 + 25,000 + 500 + 3,750 =) 661,000$ kronor, innebärande en anslagsökning om sammanlagt 65,250 kronor.

Förevarande anslag bör enligt min mening disponeras på följande sätt:

1. Vissa ersättningar	kronor 73,850
2. Understöd	» 562,150
3. Till bestridande av kostnaderna för utbildning av sjukgymnaster	» 25,000
	Summa kronor 661,000

Stat för anslagets användning och särskilda föreskrifter rörande dispositionen av ifrågavarande belopp å 25,000 kronor torde få fastställas av Kungl. Maj:t.

Såsom av det föregående framgår, har direktionen över serafimerlasarettet åskat två engångsanslag, sammanhängande med den beslutade omorganisationen av sjukgymnastutbildningen, nämligen *dels* ett anslag av 25,000 kronor till utförande av vissa ändringsarbeten i lokaler, avsedda att användas vid utbildning av sjukgymnaster, *dels ock* ett anslag av 10,000 kronor till ut-

rustning av ifrågavarande undervisningslokaler. Statskontoret och direktionen över gymnastiska centralinstitutet hava för sin del förordat det förstnämnda anslaget men tillstyrkt en reduktion av det sistnämnda beloppet till 5,000 kronor. För min del håller jag före, att det bör vara möjligt för serafimerlasarettets direktion att tillgodose båda de nyssnämnda ändamålen inom en anslagsram av 25,000 kronor. Under nästföljande punkt kommer jag därför att tillstyrka anvisandet av ett reservationsanslag av 25,000 kronor till ändring och utrustande av lokaler för sjukgymnastutbildningen vid serafimerlasarettet.

Under återopande av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Understöd och ersättningar till serafimerlasarettet i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 661,000.

[91.] 27. **Universitetssjukhus: Ändring och utrustande av lokaler för sjukgymnastutbildningen vid serafimerlasarettet i Stockholm, reservationsanslag.** Under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Ändring och utrustande av lokaler för sjukgymnastutbildningen vid serafimerlasarettet i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 25,000.

[92.] 28. **Universitetssjukhus: Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm.** Under innevarande budgetår är i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda följande anslag till allmänna barnbördshuset: Allmänna barnbördshuset i Stockholm, ordinarie anslag . . . kronor 24,853 Verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm, extra

anslag	»	124,000
------------------	---	---------

Summa kronor	148,853.
--------------	----------

För förstnämnda anslag å 24,853 kronor har Kungl. Maj:t fastställt följande stat:

1 förestånderska	kronor	300
till inköp och underhåll av instrument	»	75
till barnbördshusets övriga verksamhet jämlikt särskilda kungl. brev beviljade medel	»	24,478

Summa kronor	24,853.
--------------	---------

Beträffande grunderna för utgåendet av det ovannämnda anslaget å 124,000 kronor vill jag endast erinra om följande. Enligt ett med Stockholms stad och Stockholms län slutet avtal gälla från och med år 1923 följande principer för beräkning av allmänna barnbördshusets driftkostnader och dessas

fördelning på den vårdade eller hennes hemkommun samt på staten, staden och länet. Legosängsavgiften betalas av den vårdade själv eller i fall av medellöshet av hennes hemortskommun; dock skall staten vidkännas legosängsavgifterna för medellösa, som ej tillhöra Stockholms stad eller Stockholms län. Av restkostnaden, d. v. s. den verkliga kostnaden för underhållsdag minskad med legosängsavgiften, betalar för vårdade, tillhörande Stockholms stad eller Stockholms län, staden respektive länet hälften och staten andra hälften, men för vårdade, tillhörande andra län, staten hela restkostnaden. Förslag till denna överenskommelse hade förelagts 1922 års riksdag, som förklarade detsamma innebära en lycklig lösning av spörsmålet samt betonade önskvärdheten av att denna fråga snarast bragtes till avgörande.

Enligt grunderna för den beslutade riksstatsomläggningen skola ifrågasvarande båda anslag i riksstaten sammanföras till ett gemensamt anslag.

I skrivelse den 13 september 1934 har *direktionen över allmänna barnbördshuset* gjort framställning angående beviljande av anslag för nästkommande budgetår till uppehållande av driften vid allmänna barnbördshuset.

Av framställningen inhämtas bland annat följande:

I nedanstående tabell hade direktionen sammanfört de verkliga utgiftsposterna för budgetåret 1 juli 1933—30 juni 1934 och de beräknade för budgetåret 1935/1936.

	Utgifter 1933/1934	Beräknade utgifter 1935/1936
Fastighetens underhåll och omkostnader	21,952: 28	22,000: —
Inventariers anskaffning och underhåll	22,151: 36	23,000: —
Avlöningar	172,188: 13	189,000: —
Kosthåll	123,644: 90	133,000: —
Tvätt och renhållning	18,409: 08	18,000: —
Uppvärmning och belysning	37,831: 62	38,000: —
Läkemedel m. m.	62,088: 18	62,000: —
Instrumenter och undervisningsmateriel	6,567: 56	7,000: —
Skrivmateriel, tryckningskostnader och dylikt	6,741: 93	7,000: —
Diverse utgifter	11,901: 12	12,000: —
Summa kronor 483,477: 16		511,000: —

Härtill anförde direktionen följande:

Under de senaste åren hade direktionen, till åtlydnad av givna anvisningar, iakttagit den yttersta återhållsamhet vid äskande av anslag för barnbördshusets behov. Då det oaktat avprutning ägt rum å den begärda summan, med därav automatiskt följande nedsättning jämväl i den Stockholms stad och Stockholms läns landsting avtalsenligt åliggande bidragsskyldighet, hade direktionen beflitat sig om att såvitt någonsin möjligt hålla utgifterna inom den anvisade ramen. Redan vid fjolårets anslagsäskande framhöll dock direktionen, att detta antagligen skulle visa sig icke kunna fullt ut ske.

Direktionen nödgades att för det sist tilländalupna budgetåret till tack-

ning anmäla en uppkommen brist å 3,588 kronor 24 öre och tillika tillkännagiva, att bristbeloppet för löpande år torde komma att ej oväsentligt överstiga denna summa.

Redan under åtskilliga år hade barnbördshusets tjänst av allmänheten tagits så i anspråk, att särskilt förlossningsavdelningarna vore året runt belagda, praktiskt taget till sista plats, och ej sällan överbelagda. För en sådan frekvens, sedan den nu visat sig vara permanent, vore personalstyrkan icke beräknad. Detta förhållande kunde icke fortsätta utan att personalen överansträngdes och patienternas behöriga vård i följd därav äventyrades. En bidragande faktor till behovet av personalökning vore ock den operativa behandlingens ökade omfattning. Redan under innevande år hade direktionen funnit sig nödsakad besluta anställandet av fyra nya biträden till en kostnad för år räknat av cirka 7,600 kronor, varav komme i runt tal 4,900 kronor på avlöningar, inklusive hyresersättning, enär bostad inom barnbördshuset ej kunde beredas, samt 2,700 kronor på kosthållet. Men åtminstone från nästa budgetårs början måste därjämte anställas tre assistentsköterskor för en kostnad av omkring 10,500 kronor, varav å lönekontot 8,400 kronor samt å kosthållets konto 2,100 kronor.

Ökningen i övrigt på dessa båda konton berodde på följande förhållanden. Enligt meddelade författningsföreskrifter skulle margarin numera i största möjliga utsträckning utbytas mot smör. Kostnadsökningen per år uppginge till i runt tal 2,500 kronor.

Redan i skrivelse den 31 januari 1933 anmälde direktionen sin avsikt att, därest direktionens förslag angående legosängsavgifter å enskilda avdelningen vunne godkännande och den till grund för denna framställning liggande planen således kunde tillämpas, anställa barnmorskor å barnbördshusets allmänna förlossningsavdelning för en beräknad merkostnad av 7,000 kronor. Sedan förslaget genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 januari 1934 godkänts, hade sådan anställning ägt rum med början från den 1 mars 1934. Endast en tredjedel av nyssnämnda merkostnad inginge alltså i det avslutade räkenskapsårets utgifter. För stundande budgetår erfordrades alltså ytterligare två tredjedelar av 7,000 kronor för ändamålet eller i runt tal 4,700 kronor, varav omkring 4,000 kronor komme på lönekontot och 700 kronor på kosthållets konto.

För beredande åt personalen av kosthållsersättning för ledighetsdag med samma belopp som vid Stockholms stads sjukhus, eller med 1 krona 90 öre, beräknades ett belopp av 1,600 kronor.

På grund av förestående hade i förhållande till budgetåret 1933/1934 lönekontot ökats med $(4,900 + 8,400 + 4,000 =)$ 17,300 kronor och kosthållets konto med $(2,700 + 2,100 + 2,500 + 700 + 1,600 =)$ 9,600 kronor.

För undvikande av personalökning utöver den ovannämnda erfordrades anskaffning av en diskmaskin för omkring 1,000 kronor, vilket föranlett stegring å inventariers konto.

De beräknade totalkostnaderna för budgetåret 1935/1936 uppginge till 511,000 kronor. Härifrån avginge dels underhållskostnaden för enskilda avdelningen, beräknad till 11 kronor 75 öre $\times$ 7,200 underhållsdagar, alltså till 84,600 kronor, dels vinsten från polikliniken beräknad till 3,500 kronor. De återstående kostnaderna belöpte sig således till 422,900 kronor. Drogas härifrån legosängsavgifterna, beräknade efter 2 kronor 50 öre per dag och 49,790 underhållsdagar till 124,475 kronor, återstode såsom restkostnader 298,425 kronor, vilka skulle uppdelas enligt gällande avtal mellan staten,

Stockholms stad och Stockholms län. Staten hade åtagit sig att betala hälften av restkostnaderna eller alltså 149,212 kronor 50 öre. Den andra hälften skulle uppdelas mellan Stockholms stad, Stockholms län och staten i förhållande till det antal underhållsdagar, som belöpte på dessa poster.

Under budgetåret 1933/1934 komme av underhållsdagarna 54 procent på Stockholms stad, 34 procent på Stockholms län och 12 procent på övriga län, för vilka staten iklätt sig betalningsskyldighet.

Fördelades de beräknade utgifterna för budgetåren 1935/1936 efter samma procenttal, komme utgifterna att uppgå till:

För Stockholms stad	kronor 80,574: 75
» » län	» 50,732: 25
» övriga » (= staten)	» 17,905: 50

För budgetåret 1933/1934 hade staten betalat legosängsavgifterna för 6 underhållsdagar, vilka kostnader vederbörande fattigvårdssamhälle vägrat betala. Under förutsättning att samma förhållande komme att äga rum även under budgetåret 1935/1936, skulle staten erlägga för 6 underhållsdagar à 2 kronor 50 öre, 15 kronor.

De från statsverket erforderliga bidragen skulle alltså utgöras av:

Hälften av restkostnaderna	kronor 149,212: 50
Återstoden av samma kostnader för patienter från övriga län	» 17,905: 50
Legosängsavgifterna för medellösa från dessa län	» 15: —
Till täckande av brist under budgetåret 1933/1934	» 3,588: 24

Summa kronor 170,721: 24

Direktionen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t behagade av riksdagen begära 170,721 kronor till uppehållande av driften vid allmänna barnbörds-huset i Stockholm och dess kvinnoklinik under budgetåret 1935/1936.

Departementschefen. Den av direktionen begärda anslagsökningen uppgår till ett belopp av (170,721 — 148,853 =) 21,868 kronor. Ifrågavarande anslagsökning synes vara ofrånkomlig. Det äskade beloppet torde emellertid böra avrundas till 170,700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Bidrag till allmänna barnbörds-huset i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 170,700.

[93.] 29. **Universitetssjukhus: Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm.** Under innevarande budgetår äro i riksstaten under åttonde huvudtiteln och rubriken karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda följande två extra anslag:

Bidrag till en pediatrik klinik i Stockholm	kronor 60,000
Poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	» 5,700

Summa kronor 65,700

Båda anslagen hava med oförändrade belopp utgått från och med budgetåret 1932/1933, sedan avtal träffats emellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, och Stockholms stad, å andra sidan, om uppehållande av karolinska mediko-kirurgiska institutets till fastigheterna nr 1 och 2 i kvarteret Mimer i Stockholm förlagda pediatrika klinik.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* anfört, att enligt grunderna för den beslutade riksstatsomläggningen förevarande båda anslag skulle sammanföras till ett anslag under ovanstående rubrik. Kanslern har anmält, att karolinska institutets lärarkollegium gjort framställning om beviljande av, förutom nyssberörda båda anslag, även ett anslag å 8,000 kronor för beredande genom nedsättning av legosängsavgifterna av erforderligt kliniskt sjukmaterial vid den pediatrika kliniken. Kanslern ville med hänsyn till den för äskandet anförda motiveringen tillstyrka detsamma. Anslaget skulle alltså uppföras med (65,700 + 8,000 =) 73,700 kronor.

Rådande statsfinansiella förhållanden förhindra mig att biträda förevarande förslag om anslagsökning. Under nästkommande budgetår torde därför för ifrågavarande ändamål böra äskas ett anslag av 65,700 kronor att disponeras sålunda:

Departementschefen.

1. Bidrag till en pediatrik klinik i Stockholm	kronor 60,000
2. Bidrag till en pediatrik poliklinik i Stockholm	» 5,700
Summa kronor 65,700	

Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Universitetssjukhus: Bidrag till pediatrik klinik
och poliklinik i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisa
ett anslag av kronor 65,700.

[94.] 30. **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.** För vart och ett av åren 1912/1919 anvisade riksdagen för anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala av klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater ett extra anslag av 6,000 kronor. På grund av de studerandes ökade antal höjdes anslaget år 1919 till 9,400 kronor. I syfte att utsträcka undervisningen i epidemiologi jämväl till epidemisjukhuset i Lund har anslaget för ett vart av budgetåren 1929/1935 utgått med ett till 10,900 kronor höjt belopp.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern för rikets universitet* anhallit om utverkande av fortsatt anslag för ändamålet med oförändrat belopp.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 10,900 att användas enligt av vederbörande departementschefer till statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919 och den 4 januari 1929 angivna grunder samt av Kungl. Maj:t i övrigt meddelade bestämmelser.

[95.] 31. **Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar, reservationsanslag.** För innevarande budgetår äro i riksstaten uppförda två extra reservationsanslag såsom bidrag till kostnaderna för tryckning av doktorsavhandlingar, nämligen dels ett anslag å 25,000 kronor för doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet, dels ock ett anslag å 5,000 kronor för dylika avhandlingar vid högskolorna i Stockholm och Göteborg.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* med föranledande av särskilda framställningar bland annat från högskolornas styrelser, vilka anhållit, att sistnämnda anslag måtte bestämmas till 6,000 kronor, hemställt, att till bidrag till tryckning av akademiska avhandlingar måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag av 30,000 kronor att disponeras sålunda:

1. Bidrag till tryckning av akademiska avhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet, <i>reservationsanslag</i>	kronor 25,000
2. Bidrag till tryckning av akademiska avhandlingar vid Stockholms och Göteborgs högskolor, <i>reservationsanslag</i>	» 5,000
Summa kronor 30,000	

Departementschefen.

I likhet med kanslern tillstyrker jag, att oförändrade anslagsmedel anvisas för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår. I enlighet med grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen och kanslerns förslag böra de båda ovannämnda nu utgående anslagen sammanföras till ett anslag. Vid fördelningen av anslaget torde föreskrift böra lämnas, att de båda av kanslern förordade anslagsposterna skola var för sig betraktas såsom särskilda reservationsanslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 30,000 att utgå enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

[96.] 32. **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer, förslagsanslag.** I samband med reglering av docentinstitutionen vid universiteten samt karolinska institutet anvisade riksdagen på extra stat för år 1920 ett belopp av 2,500 kronor till ersättning för opposition å disputationsavhandling åt person, som icke tillhörde vederbörande universitets eller karolinska institutets lärarkår. För ändamålet har riksdagen därefter årligen anvisat anslag. För innevarande budgetår utgör anslaget 1,500 kronor.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* hemställt om utverkande av fortsatt anslag för ändamålet med oförändrat belopp.

Förutom nu nämnd ersättning åtnjuter vederbörande rätt till resekostnads- och traktamentsersättning, därest han icke är bosatt å ort, där disputationsakten äger rum. Sistnämnda ersättning uppgick under budgetåret 1932/1933 till 269 kronor 20 öre och under budgetåret 1933/1934 till 149 kronor 10 öre.

Jag anser sålunda, att de för ändamålet erforderliga medlen böra beräknas till 1,700 kronor, att disponeras sålunda:

1. Ersättning till vissa opponenter	kronor 1,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 200
	Summa kronor 1,700.

Anslaget, 1,700 kronor, bör följaktligen hava förslagsanslags natur och av Kungl. Maj:t fördelas i enlighet med vad nu sagts.

Jag tillstyrker, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,700.

Departementschefen.

[97.] 33. **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden, förslagsanslag.** Under innevarande budgetår utgår ett ordinarie förslagsanslag å 9,000 kronor till ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden.

Kanslern har i skrivelse den 25 september 1934 hemställt om utverkande av fortsatt anslag med oförändrat belopp.

Förutom ifrågavarande ersättningar, vilka avse vederlag för avstådda tjänstgöringspenningar under tjänstledighet för sakkunniguppdragens fullgörande, åtnjuta sakkunniga rätt till rese- och traktamentsersättning för resor i och för åhörande av lärarprov. Sistnämnda ersättningar, vilka variera betydligt och icke kunna närmare beräknas, torde för framtiden böra utgå från nu förevarande anslag. Någon höjning av anslaget av denna orsak synes för närvarande icke påkallad.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 9,000.

Departementschefen.

[98.] 34. **Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet, *reservationsanslag.*** Alltifrån budgetåret 1926/1927 har årligen anvisats ett extra anslag å 35,000 kronor till forskarstipendier för docenter vid universiteten och karolinska institutet. Från och med budgetåret 1928/1929 har anslaget utgått såsom reservationsanslag.

I skrivelse den 25 september 1934 har *kanslern* hemställt om beredande av fortsatt anslag för ändamålet med oförändrat belopp.

Departement-
mentschefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet* anvisa för budgetåret 1935/1936 ett *reservationsanslag* av kronor 35,000 att utgå i enlighet med de grunder, Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

[99.] 35. **Ortnamnsundersökningarna i riket.** Jämlikt av 1930 års riksdag i ämnet fattat beslut uppdrog Kungl. Maj:t åt en nämnd, benämnd ortnamnskommissionen, att från och med den 1 juli 1930 tills vidare så länge anslag för ändamålet av riksdagen anvisades, handhåva ledningen av undersökningarna av svenska ortnamn i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter. Tillika fastställde Kungl. Maj:t instruktion för ortnamnskommissionen. Jag tillåter mig att i avseende härå hänvisa till 1931 års åttonde huvudtitel, punkt 290.

Till ortnamnskommissionen har riksdagen för vartdera av budgetåren 1930/1935 för bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader anvisat ett extra anslag av 6,500 kronor.

Ortnamnskommissionen har nu i skrivelse den 28 augusti 1934 gjort framställning om enahanda anslag för budgetåret 1935/1936.

Departement-
mentschefen.

Anslag till *Ortnamnskommissionen* torde även under instundande budgetår böra utgå med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, eller 6,500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ortnamnsundersökningarna i riket* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 6,500 att utgå med den närmare fördelning och enligt de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

[100.] 36. **Landsmålsundersökningarna i riket.** Till bestridande av med landsmålsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1930/1931 beviljade riksdagen ett extra anslag av 67,040 kronor att utgå i

enlighet med den närmare fördelning och enligt de villkor Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva. För enahanda ändamål anvisades sedermera dels för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 67,040 kronor, dels ock för vartdera av budgetåren 1932/1935 ett extra anslag av 70,880 kronor.

Beträffande de vidlyftiga utredningar och förslag, som föregått riksdagens sålunda fattade beslut, torde jag här kunna inskränka mig till att hänvisa till dels Kungl. Maj:ts proposition nr 115 till 1929 års riksdag, dels punkt 271 av 1930 års åttonde huvudtitel, dels ock riksdagens skrivelse den 28 maj 1930, nr 296.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 skall ovanstående anslag å 70,880 kronor fördelas på följande sätt:

För landsmålsarkivet i Uppsala:

Till en föreståndare (lönegraden B 30)	9,540
» två medarbetare (lönegraden B 26)	15,312
» avlöningsförhöjningar	4,248
» expenser m. m. (till resor, till expeditionspersonal och extra arbetshjälp, till materialier och expenser)	22,000
	51,100

För landsmålsundersökningarna i Lund:

Till en föreståndare (lönegraden B 28)	8,340
» avlöningsförhöjningar	1,440
» expenser m. m. (till en amanuens, till expeditionspersonal och extra arbetshjälp, till resor, till vård av arkiv och bibliotek, till diverse materialier och expenser)	10,000
	19,780
Summa kronor	70,880

Enligt samma beslut skola i avseende å samtliga ovannämnda i lönegrad placerade befattningshavare gälla bestämmelserna i 33 § av kungörelsen den 26 juni 1925 med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Nu har *centralstyrelsen för landsmålsföreningarna i Lund* anhållit om beviljande för nästkommande budgetår av oförändrat belopp för bestridande av med landsmålsundersökningarna i Lund förenade kostnader.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Uppsala har anhållit om beviljande för samma budgetår av ett med 6,416 kronor förhöjt anslagsbelopp till landsmålsarkivet i Uppsala. Den begärda anslagsökningen hänför sig till ett av styrelsen framlagt förslag till ombildning av dels två från statsanslaget avlönade arkivtjänster, som nu hava karaktären av arvodestjänster, dels ock föreståndartjänsten för landsmålsarkivets folkminnesundersökningar, vars innehavare nu avlönas av lotterimedel, till extra ordinarie befattningar. Sagda förslag innebär, att en arkivarie, tillika expeditionsföreståndare, som nu uppbär arvode av statsmedel med 7,000 kronor, skulle placeras i lönegraden B 21, att ett kvinnligt arkivbiträde, som nu av statsmedel uppbär arvode med 3,300 kronor, skulle placeras i lönegraden B 7 samt att före-

ståndaren för landsmålsarkivets folkminnesundersökningar, som nu uppbär ett av lotterimedel utgående arvode av 9,000 kronor, skulle placeras i lönegraden B 26. .

Statskontoret har i utlåtande den 23 november 1934 framhållit,

att förstnämnda två befattningar finge anses vara av så stadigvarande natur, att hinder icke borde möta att ombilda dem till extra ordinarie tjänster. Under sådana förhållanden och då ett inordnande av befattningarna i den för extra ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen gällande löneplanen i de lönegrader, som föreslagits av landsmålsarkivet, kunde ske inom ramen av hittills för ändamålet disponerat anslagsbelopp, ville statskontoret icke motsätta sig en sådan anordning. Ämbetsverket ville ifrågasätta, om icke genom den besparing, som uppkomme genom befattningshavarnas avlönande enligt nyssnämnda grunder, borde föranleda någon nedläggning av förevarande anslag under nästkommande budgetår.

Statskontoret avstyrkte däremot bifall till framställningen, i vad den avsåge uppförande på extra stat av den ovannämnde medarbetare, som avlönades av lotterimedel.

Departement-
schefen.

Då föreliggande framställning om överförande av vissa arvodestjänster vid landsmålsarkivet i Uppsala till extra ordinarie tjänster har visst samband med beräkningen av förevarande anslag för nästkommande budgetår, har jag ansett mig böra här anmäla nämnda fråga. I likhet med statskontoret avstyrker jag förslaget, i vad det avser en av lotterimedel avlönad befattningshavare. Däremot synes med hänsyn till de av statskontoret anförda skälen framställningen i övrigt böra vinna beaktande. I anledning av vad jag nu anført och vid tillämpning av de s. k. extrastatsreglerna skulle på extra stat vid landsmålsundersökningarna under budgetåret 1935/1936 vara placerade 1 föreståndare för landsmålsarkivet i Uppsala i lönegraden B 30, 1 föreståndare för landsmålsundersökningarna i Lund i lönegraden B 28, 2 medarbetare vid landsmålsarkivet i Uppsala i lönegraden B 26 samt 1 arkivarie och expeditiönsföreståndare vid samma arkiv i lönegraden B 21. Ifrågasvarande tjänstemän böra uppföras på en personalförteckning, som bör underställas riksdagen för godkännande.

Det kan ifrågasättas, om icke utgifterna för landsmålsundersökningarna i riket böra i enlighet med de nya grunderna för riksstatsuppställningen uppdelas i ett anslag till avlöningar och ett anslag till omkostnader och särskilda avlönings- och omkostnadsstater upprättas. Emellertid vill jag erinra, att en avsevärd del av utgifterna för landsmålsundersökningarna bestrides av lotterimedel. Förevarande fråga torde böra göras till föremål för ytterligare övervägande. Under nästkommande budgetår torde fördenskull utgifterna för landsmålsundersökningarna, i den mån de icke täckas av lotterimedel, böra bestridas från motsvarande anslag, som nu är uppfört i riksstaten.

I fråga om beräkningen av detta anslag vill jag anföra följande.

Statskontoret har ifrågasatt, att anslaget skulle minskas med det belopp, som inbesparas därigenom att vissa arvodesbefattningar förvandlas till extra

ordinarie tjänster. I anledning härav vill jag erinra, att lönen till de ur anslaget avlönade tjänstemännen på extra stat enligt de grunder, som tillämpas vid nu förevarande riksstatsomläggning, torde böra beräknas efter högsta förekommande löneklass. Enligt det föregående utgår för avlönande av de fyra nuvarande extrastatstjänstemännen ett belopp å sammanlagt (9,540 + 15,312 + 4,248 + 8,340 + 1,440 =) 38,880 kronor. Beräknas lönen till dessa tjänstemän efter högsta förekommande löneklass, erhålles en avlöningssumma av 39,120 kronor. Anslagsökningen efter denna omräkning utgör alltså 240 kronor. Å andra sidan kan anslagsminskningen genom inrättandet av den ovannämnda nya tjänsten å extra stat, under förutsättning att lönen beräknas efter högsta förekommande löneklass, uppskattas till 232 kronor. Nyssnämnda ökning och minskning motväga i stort sett varandra. Då medel för avlöningsförhöjningar torde böra beredas åt förutnämnda nya extra ordinarie befattningshavare i lönegraden B 7, kan ej heller genom inrättande av denna tjänst någon nämnvärd anslagsminskning ernås. Där- emot synes anslaget — i anknytning till vad chefen för finansdepartementet tidigare denna dag anført vid sin anmälan av vissa för flera huvudtitlar gemensamma frågor — böra minskas med pensionsavdragen för ovan omförmälda i lönegrad placerade tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar och för avrundning av slutsumman med 1,580 kronor till 69,300 kronor.

Under återopande av vad jag nu anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för landsmålsundersökningarna i riket godkänna följande personalförteckning:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	<i>Tjänstemän å extra stat:</i>	
1 föreståndare vid landsmålsarkivet i Uppsala	B 30	
1 » vid landsmålsundersökningarna i Lund	B 28	
2 medarbetare vid landsmålsarkivet i Uppsala	B 26	
1 arkivarie och expeditiönsföreståndare vid landsmålsarkivet i Uppsala	B 21;	
<i>dels</i> ock till <i>Landsmålsundersökningarna i riket</i> för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 69,300;		

[101.] 37. **Bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse för svensk folkminnesforskning.** Såsom av punkt 75 här ovan framgår, utgår under innevarande budgetår ur det extra anslaget till avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Lund ett belopp å 10,700 kronor såsom bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse för svensk folkminnesforskning.

Kanslern har i skrivelse den 25 september 1934 anført, att medel till förevarande ändamål enligt de nya grunderna för riksstatsuppställningen

syntes lämpligen böra redovisas såsom särskilt anslag, samt hemställt, att ifråga-
varande anslag måtte upptagas med ett oförändrat belopp av 10,700 kronor.

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att till *bidrag till utgifter för Hyllén-Cavallius' stiftelse
för svensk folkminnesforskning* för budgetåret 1935/1936 an-
visa ett anslag av kronor 10,700.

[102.] 38. **Rasbiologiska institutet: Avlöningar, förslagsanslag.** I
riksstaten för budgetåret 1934/1935 äro för rasbiologiska institutet uppförda
följande anslag:

Avlöning åt chefen för institutet, ordinarie anslag	kronor 12,000
Institutets verksamhet, extra reservationsanslag	» 45,000
	Summa kronor 57,000

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 juni 1926 utgör avlöningen för chefen
för rasbiologiska institutet 12,000 kronor, därav 8,000 kronor lön och 4,000
kronor tjänstgöringspenningar, jämte rätt till ett ålderstillägg efter fem år
å 1,000 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 maj 1934 har fastställts följande stat
för rasbiologiska institutet, avseende tiden den 1 juli 1934—den 30 juni 1935
och dispositionen av ovannämnda anslag å 45,000 kronor:

	Motsvarande		Summa kronor
	Lön kronor	Tjänstgö- ringspen- ningar kronor	
<i>Arvoden:</i>			
Rasbiolog (medicinskt utbildad) och chefs ställ- företrädare	5,000	2,500	7,500
Statistiker och arkivarie	4,300	2,100	6,400
Genealog, bibliotekarie och byråföreståndare . . .	3,700	1,800	5,500
Assistent för antropologi	2,200	1,100	3,300
Kvinnlig reseassistent	2,000	1,000	3,000
Amanuens för statistik	1,500	700	2,200
Personligt lönetillägg till amanuensen för stati- stik, fröken Neander	200	100	300
Summa kronor	18,900	9,300	28,200
<i>Övriga omkostnader:</i>			
Extra och tillfälliga biträden samt reseersättningar	—	—	8,800
Böcker, tidskrifter, materialier och expenser, lokalhyra samt lyse, vedbrand, städning m. m.	—	—	8,000
Summa summarum kronor	—	—	45,000

Ann.: Styrelsen äger att beträffande de under »övriga omkostnader» upptagna utgifts-
titlar å ena posten göra minskning, å den andra ökning, endast statens slutsumma icke
överskrider.

Utöver nu nämnda för institutet särskilt anvisade anslag utgå medel till förutnämnda ålderstillägg åt institutets chef från åttonde huvudtitelnns gemensamma anslag till ålderstillägg samt medel till reseersättningar till styrelsens ledamöter från huvudtitelnns gemensamma anslag till rese- och traktamentsersättningar.

Innan jag går in på frågan om beräkningen av de för institutet avsedda anslagsmedlen under nästkommande budgetår, vill jag erinra om följande.

Sedan 1933 års riksdag i skrivelse nr 8 under punkt 104 uttalat bland annat, att riksdagen ansåge anledning förefinnas att verkställa utredning rörande de framtida riktlinjerna för rasbiologiska institutets verksamhet och att undersöka möjligheterna för en omläggning av dess arbetsformer, förelade Kungl. Maj:t genom proposition nr 155 1934 års riksdag ett förslag till omorganisation av institutet, vilket förslag i huvudsak byggde på en av universitetsberedningen utarbetad plan för omorganisationen. Beträffande detaljerna i förevarande förslag tillåter jag mig hänvisa till propositionen i fråga. Här vill jag allenast framhålla, att förslaget i huvudsak innebar, att institutets chef skulle vara professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala, men att institutet i ekonomiskt hänseende skulle vara helt fristående från universitetet samt stå under överinseende av en särskild styrelse. I propositionen förklarade jag, att jag i huvudsak anslöt mig till ett av universitetsberedningen uppgjort, i propositionen återgivet förslag till stat för institutet, vilken slutade på en summa av 60,000 kronor, med vissa däri av statskontoret förordade ändringar. Tillika yttrade jag, att anslaget till institutets verksamhet i vart fall under förhandenvarande förhållanden torde kunna efter omorganisationen begränsas till 60,000 kronor. Då emellertid enligt det av mig förordade förslaget omorganisationen av institutet skulle genomföras från och med den 1 juli 1935, behövde enligt min mening frågorna rörande anslag åt det omorganiserade institutet icke underställas 1934 års riksdag.

I skrivelse nr 143 förklarade riksdagen, att riksdagen i princip anslöte sig till det av universitetsberedningen framlagda, av mig tillstyrkta förslaget samt följaktligen medgäve, att institutet finge från och med den 1 juli 1935 omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig angivits.

Den av riksdagen sålunda beslutade omorganisationen av institutet har, i överensstämmelse med vad i ovannämnda proposition nr 155 anfördes, hittills fortskridit sålunda, att Kungl. Maj:t den 11 maj 1934 meddelat föreskrifter rörande det rasbiologiska institutets styrelse att gälla tills vidare från och med den 1 juli 1934. Vidare har Kungl. Maj:t den 31 maj 1934 meddelat bestämmelser angående tillsättandet av befattningen såsom chef för institutet. Slutligen har Kungl. Maj:t den 15 juni 1934 förordnat ledamöter i den nya styrelsen för institutet under tiden den 1 juli 1934 intill utgången av juni 1938 samt samtidigt anbefallt styrelsen att före den 1 januari 1935 till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till stadga för institutet.

I ovannämnda proposition nr 155 anförde jag bland annat, att det på institutets nya styrelse torde ankomma, att med ledning av universitetsberedningens förslag med däri av statskontoret förordade ändringar avgiva förslag till ny stat för institutet, varefter denna anslagsfråga borde föreläggas 1935 års riksdag.

Universitetsberedningens förslag till stat för institutet hade, såsom framgår av propositionen nr 155, följande utseende:

A. Grundavlöningar till nedan angivna icke-ordinarie befattningshavare:			
1 rasbiolog i 28:e lönegraden		kronor	8,580
1 statistiker i 24:e	»	»	6,768
1 genealog i 21:a	»	»	5,652
2 assistenter i 11:e	»	»	5,832
1 kanslibiträde i 7:e	»	»	2,340
1 vaktmästare i 7:e	»	»	2,340
1 skrivbiträde i 2:a	»	»	1,704
			33,216
B. Avlöningsförhöjningar m. m. åt de under A. angivna befattningshavarna, <i>förslagsanslag</i>			
			3,000
C. Personligt lönetillägg åt dr. phil. W. Krauss			
			400
D. Avlöningar till övriga icke-ordinarie befattningshavare			
			4,384
E. Omkostnader:			
Lyse och vedbrand		kronor	2,000
Materialier etc.		»	4,000
Böcker och tidskrifter		»	2,000
Instrument och annan utrustning		»	1,000
Tryckning		»	2,000
Resor		»	8,000
			19,000
Summa kronor			60,000

Anm.: Styrelsen äger beträffande de under D. och E. här ovan upptagna utgiftstitlarna å en post göra minskning och å en annan ökning, endast statens slutsumma i dess helhet icke överskrides.

Av universitetsberedningens utredning inhämtas, att beredningen föreslagit, att rasbiologen borde placeras i 28:e lönegraden på den grund, att han borde vara legitimerad läkare med psykiatrisk och ärftlighetsmedicinsk utbildning och vid förhinder för chefen borde kunna såsom dennes ställföreträdare leda institutets arbete.

Såsom av propositionen nr 155 framgår, avgav *statskontoret* yttrande i ärendet den 25 januari 1934. Jag sammanfattar nedan de erinringar emot universitetsberedningens förslag till ny stat, som ämbetsverket i sitt yttrande anförde.

I fråga om förslaget till avlöningsstat framgår av statskontorets yttrande följande.

Rasbiologen borde enligt statskontorets mening placeras, icke, såsom universitetsberedningen föreslagit, i 28:e utan i 27:e lönegraden, till vilken lönegrad i flera fall inom statsförvaltningen hänförts sådana mera kvalificerade tjänstemän, som avsåges att vara ställföreträdare och närmaste män till cheferna vid vissa institutioner och för avdelningar inom större ämbetsverk.

Vaktmästaren borde placeras i lönegraden B 5.

Kanslibiträdet och skrivbiträdet borde icke, såsom universitetsberedningen föreslagit, placeras i lönegraden B 7 respektive B 2 utan betraktas såsom extra befattningshavare och för dem beräknas begynnelsearvoden av 1,500 kronor för vardera.

Posten avlöningsförhöjningar beräknade statskontoret till 500 kronor lägre belopp än universitetsberedningen föreslagit.

Statskontoret avstyrkte förslaget att bereda särskilt lönetillägg till dr. phil. W. Krauss.

Vid ett bifall till statskontorets förslag kunde slutsumman för den icke-ordinarie personalens avlöning nedbringas till i avrundat tal 37,900 kronor.

Vidkommande beredningens förslag till omkostnadsstat tillstyrkte statskontoret en sänkning av de för materialier m. m. och resor avsedda posterna på sådant sätt, att omkostnadsstaten i sin helhet nedbringades till 16,100 kronor, vilket motsvarade en sänkning av 2,900 kronor i förhållande till beredningens förslag.

Det av statskontoret tillstyrkta statförslaget, som upptog för avlöningar 37,900 kronor och för omkostnader 16,100 kronor, slutade följaktligen på 54,000 kronor, vilken summa med 6,000 kronor understeg universitetsberedningens förslag.

Statskontoret erinrade till sist, att vid universitetsberedningens statförslag hade fogats en anmärkning, avseende att beträffande de för avlöningar till övriga icke-ordinarie befattningshavare och för omkostnader upptagna beloppen minskningar eller höjningar finge göras, under förutsättning allenast att statens slutsumma icke överskredes. Enligt statskontorets mening borde ett medgivande av detta innehåll icke lämnas, men hinder syntes icke möta mot att de för olika slag av omkostnader beräknade summorna finge ökas eller minskas under villkor endast att omkostnadsstatens slutsumma icke överskredes.

I övrigt hade statskontoret icke något att erinra mot universitetsberedningens förslag.

Den nya *styrelsen för institutet* har nu med skrivelse den 9 augusti 1934 gjort framställning angående anslag till institutet för budgetåret 1935/1936. Därvid har styrelsen, i enlighet med vad av mig i propositionen nr 155 förutsettes, utgått ifrån universitetsberedningens förut återgivna förslag med däri av statskontoret förordade ändringar.

Styrelsen framhåller, att det statförslag, styrelsen ginge att framlägga, i flera hänseenden måste bliva av provisorisk karaktär. Ett mer definitivt statförslag torde knappast kunna uppställas, förrän den nye chefen för institutet tillträtt sitt ämbete.

I fråga om anslag till avlöningar anföres i huvudsak följande.

Beträffande rasbiologens placering i lönegrad, anför styrelsen, torde det ligga nära till hands att — med hänsyn till att denne befattningshavare enligt universitetsberedningens förslag borde vara legitimerad läkare med såväl psykiatrisk som ärftlighetsmedicinsk utbildning — i lönehänseende jämföra honom med förste läkare vid statens sinnessjukhus. Med den beslutade omläggningen av institutets arbetsuppgifter till att huvudsakligen avse ärftlighetsmedicinska undersökningar på företrädesvis sinnessjukdomarnas och sinnesslöhetens områden, måste ifrågavarande befattning rekryteras

med person, som hade ungefärligen den psykiatriska kompetens, som fordrades för att bli va förste underläkare vid statens sinnessjukhus. För att detta skulle kunna lyckas, torde det vara nödvändigt, att tjänsten icke för- enades med avsevärt sämre löneförmåner än de, som erbjödes inom sinnes- sjukvården. Den av universitetsberedningen för en rasbiolog på icke-ordinarie stat föreslagna lönen skulle komma att ligga en löneklass under ordinarie förste läkares. Med hänsyn till dessa förhållanden funne styrelsen det kunna möta avgörande svårigheter att tillfredsställande rekrytera rasbiolog- tjänsten med lägre lönevillkor än de av beredningen föreslagna. Styrelsen beräknade därför, att ifrågavarande befattningshavare placerades i lönegraden B 28.

Beträffande lönen till ett kanslibitråde respektive ett räknebitråde föresloge styrelsen, att lönen till kanslibiträdet, i enlighet med universitetsberedning- ens förslag, bestämdes efter lönegraden B 7 samt att räknebiträdet i över- ensstämmelse med vad statskontoret anför, anställdes såsom extra befatt- ningshavare.

I enlighet med statskontorets förslag hänförde styrelsen vaktmästaren till lönegraden B 5.

Avlöningsförhöjningarna under budgetåret 1935/1936 beräknade styrelsen med ledning av den belastning, som skulle uppstå, därest de nuvarande befattningshavarna kvarbleve på sina tjänster, till omkring 4,000 kronor.

I enlighet med statskontorets förslag har styrelsen i sitt förslag till stat uteslutit det av universitetsberedningen ifrågasatta personliga lönetillägget åt dr. phil. W. Krauss.

Vid bifall till styrelsens förslag skulle för avlöningar — förutom lön till institutets chef — beräknas ett belopp av 41,050 kronor.

Vad sedan angår beräkningen av medel till omkostnader framgår av styrelsens skrivelse följande.

Universitetsberedningen hade förutsatt, att institutet i fortsättningen skulle kunna disponera hyresfria lokaler. Emellertid torde institutet under någon del av nästkommande budgetår nödgas kvarstanna i sina nuvarande lokaler. Med hänsyn härtill räknade styrelsen med en ökning av den av universi- tetsberedningen föreslagna omkostnadsstaten med 450 kronor för hyra under ifrågavarande del av nästa budgetår.

Huruvida det i universitetsberedningens statförslag för resor upptagna beloppet av 8,000 kronor bleve tillräckligt, berodde av den nye chefen och hans inriktning av institutets arbete. Sannolikt vore, att behovet snarare komme att över- än understiga nämnda belopp. För de ärftlighetsmedicin- ska undersökningar, som skulle bli va det omorganiserade institutets huvud- uppgift, fordrades insamling av ett omfattande genealogiskt material huvud- sakligen från lands- och mindre arkiv, varjämte man i ett stort antal fall finge räkna med kompletterande undersökningar ute i bygderna av såväl de sjuka som deras anhöriga. Flera tjänstemän, i första rummet chefen, ras- biologen och genealogen, finge på grund härav vistas på resor under stora delar av året. Något material av ifrågavarande beskaffenhet hade tidigare praktiskt taget icke blivit insamlat vid institutet, varför man måste utgå ifrån, att insamlingsarbetet under de närmaste åren behövde bedrivas i rätt stor omfattning. Styrelsen upptog emellertid förevarande anslagspost i sta- ten till det av universitetsberedningen beräknade beloppet.

I övrigt har styrelsen icke vidtagit någon förändring i universitetsbered- ningens beräkningar av anslaget utan hemställer förty, att för omkostnader

mätte beräknas 19,450 kronor. Ökningen med 450 kronor i förhållande till beredningens förslag belöper på den ovannämnda hyreskostnaden.

Styrelsen hemställer, att styrelsen måtte medgivas rätt att beträffande utgiftstitlarna till ersättningar åt extra och tillfälliga biträden samt till omkostnader å en post göra minskning och å en annan ökning, endast utgiftstitlarnas sammanlagda summa icke överskredes.

Styrelsen hemställer, att till avlöning åt chefen för statens institut för rasbiologi, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala, måtte anvisas ett anslag av oförändrat 12,000 kronor samt att till uppehållande av verksamheten vid institutet under budgetåret 1935/1936 måtte anvisas ett förslagsanslag av $(41,050 + 19,450 =)$ 60,500 kronor.

Kanslern för rikets universitet har i skrivelse den 25 september 1934 i anledning av styrelsens för rasbiologiska institutet ovannämnda framställning gjort hemställan om anvisande av medel för institutet under nästkommande budgetår.

Härvid har kanslern förutsatt, att de för institutet avsedda anslagsmedlen i överensstämmelse med principerna för den beslutade riksstatsomläggningen böra fördelas på två anslag, ett till avlöningar och ett till omkostnader. Det förra anslaget bör i riksstaten enligt kanslerns förslag uppföras såsom förslagsanslag och det senare — med avvikelse från det förfaringssätt, som vid tillämpning av grunderna för riksstatsomläggningen skulle komma i fråga — icke såsom förslagsanslag utan såsom reservationsanslag.

I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av kanslerns skrivelse och därvid fogade bilagor följande.

I den nya avlöningsstat, som borde fastställas för institutet, borde enligt kanslerns mening uppföras följande anslagsposter, nämligen 1. Avlöning till institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala, 2. Avlöningar till befattningshavare å extra stat samt 3. Avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare.

Anslagsposten 1. *Avlöning till institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala*, borde enligt kanslerns förslag upptagas med ett belopp av 13,000 kronor, varav lön 8,000 kronor, ålderstillägg 1,000 kronor och tjänstgöringspenningar 4,000 kronor.

Anslagsposten 2. *Avlöningar till befattningshavare å extra stat* har kanslern beräknat på följande sätt.

Under denna post borde beräknas medel för avlönande av de förutnämnda tre befattningshavarna på extra stat, 1 rasbiolog, 1 statistiker och 1 genealog. De skäl, som styrelsen för institutet anfört för sin åsikt, att rasbiologen icke kunde placeras i lägre lönegrad än B 28, syntes kanslern fullt övertygande. Mot förslagen att placera statistikern i B 24 och genealogen i B 21 hade någon erinran ej gjorts. På grund härav beräknade kanslern enligt de nya grunderna för anslagens beräkning med utgångspunkt från högsta förekommande löneklass i vederbörande lönegrad förevarande post på följande sätt:

1 rasbiolog i lönegrad B 28	kronor 10,020
1 statistiker i lönegrad B 24	» 8,100
1 genealog i lönegrad B 21	» 6,768

Summa kronor 24,888

Sistnämnda anslagspost, nedåt avrundad till 24,800 kronor, borde enligt kanslerns förslag beräknas förslagsvis i institutets nya stat.

Kanslern framhåller, att förevarande förslag skiljer sig från det av universitetsberedningen framlagda endast därutinnan, att med tillämpning av de nya principerna för anslagsberäkningen en uppräknig i löneklass med omkring 1,900 kronor ägt rum.

Ur anslagsposten 3. *Avlöningar till andra icke ordinarie befattningshavare* borde enligt kanslerns förslag utgå medel till *a.* grundavlöningar till *dels* extra ordinarie befattningshavare, *dels ock* extra befattningshavare m. m. samt *b.* avlöningsförhöjningar m. m.

Kanslern erinrar, att enligt styrelsens för institutet ovannämnda förslag skulle såsom extra ordinarie befattningshavare vid institutet anställas

2 assistenter i 11:e lönegraden,

1 kanslibiträde i 7:e lönegraden samt

1 vaktmästare i 5:e lönegraden.

Detta förslag ville kanslern understödja. Grundavlöningarna för nyssnämnda fyra befattningshavare utgjorde tillhopa 10,224 kronor.

Den för avlöningsförhöjningar m. m. avsedda posten borde enligt kanslerns förslag med tillämpning av de nya grunderna för beräkning i vissa fall av sådana avlöningsförhöjningar upptagas med belopp, motsvarande kostnaden för två löneklassuppflyttningar för envar av nyssnämnda befattningshavare, d. v. s. med i avrundat tal 1,200 kronor. Då universitetsberedningen till avlöningsförhöjningar åt de extra ordinarie befattningshavarna beräknat endast omkring 1,100 kronor, förelåge, anför kanslern, även här en »uppräknig i löneklass», som dock endast rörde sig om cirka 100 kronor.

Summan av de ifrågasatta avlöningsbeloppen för befattningshavare å extra stat och för extra ordinarie befattningshavare skulle uppgå till (24,800 + 10,224 + 1,200 =) 36,224 kronor. Av det belopp, som universitetsberedningen beräknat såsom erforderligt för den icke-ordinarie personalens avlöning eller 41,000 kronor, återstode, framhåller kanslern, således till arvoden åt extra befattningshavare 4,776 kronor. Emellertid ansåge kanslern, att den för avlönande av extra befattningshavare avsedda posten borde ökas till 6,776 kronor.

Förevarande anslagspost till avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare skulle sålunda vid bifall till kanslerns förslag uppföras med summan av de beräknade beloppen för *a.* grundavlöningar åt extra ordinarie befattningshavare 10,224 kronor och avlöningar till extra befattningshavare m. m. 6,776 kronor samt *b.* avlöningsförhöjningar 1,200 kronor, sålunda 18,200 kronor.

Förslagsanslaget till avlöningar vid rasbiologiska institutet skulle sålunda enligt kanslerns förslag upptagas med ett belopp av $(13,000 + 24,800 + 18,200 =) 56,000$ kronor.

I fråga om beräkningen av anslaget till omkostnader framgår av kanslerns ovanberörda skrivelse och därvid fogade bilagor följande.

Det av universitetsberedningen tillstyrkta anslagsbeloppet 19,000 kronor, tålde enligt kanslerns mening icke någon nedprutning.

I staten för anslaget bör enligt kanslerns förslag såsom särskilda poster upptagas kostnader för 1. reseersättningar med 8,000 kronor, 2. instrument och annan utrustning med 1,000 kronor, 3. publikationstryck med 2,000 kronor, 4. böcker och tidskrifter med 2,000 kronor samt 5. expenser med 6,000 kronor.

Vad beträffar anslagets beteckning, så syntes kanslern övertvägande skäl tala för att detta finge naturen av reservationsanslag, samt att medgivande lämnades att använda besparingar å en post till att förstärka en annan. Kanslern ville emellertid gå ännu ett steg längre och hemställde, att besparingar å vissa poster måtte få användas även till avlöande av tillfällig arbetshjälp vid institutet.

De undersökningar, som institutet komme att bedriva, anför kanslern, vore till stor del av sådan natur, att det torde befinnas mest ändamålsenligt att först under någon tid i största möjliga utsträckning använda institutets arbetskrafter och de till disposition stående medlen till insamlande runt om i landet av förefintligt material för att därefter under viss tid huvudsakligen koncentrera arbetet på materialets bearbetning och de vunna resultatens befordrande till trycket. Såsom en följd härav kunde behovet av medel för bestridande av kostnaderna för resor, för instrument och annan utrustning, för publikationstryck och för tillfällig arbetshjälp väntas komma att variera avsevärt under olika år. De flesta av de i staten upptagna specialbeloppen kunde i själva verket endast betraktas såsom mycket approximativa medeltal för ett större antal år. Därför borde styrelsen, för att den skulle kunna på ett rationellt sätt planlägga institutets arbete, äga befogenhet att göra minskning å en och ökning å en annan av de under detta anslag upptagna posterna — allt under förutsättning att statens slutsumma icke överskredes — samt att disponera uppkommen behållning å anslaget under ett senare år. Den borde ock hava rätt att under tid, då institutets verksamhet huvudsakligen vore inriktad på bearbetningen av förut insamlat material, använda besparingar å anslagsposterna till resor, till instrument och annan utrustning samt till publikationstryck för avlöande av tillfällig arbetshjälp vid sagda bearbetning.

Kanslern hemställer sålunda, att anslaget till omkostnader för rasbiologiska institutet måtte erhålla karaktären av reservationsanslag samt upptagas med ett belopp av *19,000 kronor*. Tillika hemställer kanslern, att institutets styrelse måtte få rätt förfoga över anslaget på sätt nyss angivits.

De av kanslern framlagda förslagen innebära, att för rasbiologiska institutet skulle för budgetåret 1935/1936 anvisas två anslag, det ena till avlö-

Departementschefen.

ningar å 56,000 kronor, det andra till omkostnader å 19,000 kronor, alltså tillhopa 75,000 kronor. Minskas sistnämnda belopp med de i kanslerns förslag till stat uppförda löneförmånerna till institutets chef, sammanlagt 13,000 kronor, skulle de till institutet i övrigt anvisade anslagsmedlen uppgå till $(75,000 - 13,000 =) 62,000$ kronor. I den förut åberopade propositionen nr 155 till 1934 års riksdag förutsatte jag, att möjligheter kunde föreligga att begränsa de till institutets verksamhet efter omorganisationen anvisade anslagsmedlen inom ramen av 60,000 kronor. Den summa av 2,000 kronor, som nu ytterligare ifrågasättes, har emellertid sin grund i det ändrade sättet för beräkning av avlöningsförmåner åt vissa befattningshavare, den s. k. uppräknningen i löneklass.

Jag vill redan här anföra, att — huru önskvärt det än vore att giva rasbiologiska institutet gynnsammare ekonomiska förutsättningar, när det nu börjar sin verksamhet efter omorganisationen — de rådande statsfinansiella förhållandena tvinga mig att ytterligare begränsa den av mig i nyssnämnda proposition antydda anslagsramen till 55,000 kronor.

I fråga om enskildheterna i kanslerns förslag må med utgångspunkt härifrån anföras följande. Jag gör därvid början med anslaget till *avlöningar*.

Därvid vill jag förutskicka, att med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet tidigare denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor vissa jämkningar torde böra vidtagas i föreliggande statförslag. Förutom en ändrad benämning av de i avlöningsstaten ingående anslagsposterna innebära dessa jämkningar, att de till avlöningar av extra ordinarie personal beräknade anslagsmedlen skola minskas med de på denna personal belöpande pensionsavdragen.

Universitetsberedningen, institutets styrelse och kanslern ha föreslagit, att lönen till rasbiologen bör beräknas efter 28:e lönegraden, under det att statskontoret förordat, att ifrågavarande löneförmåner böra beräknas enligt 27:e lönegraden. Skillnaden mellan de löneförmåner, som utgå efter den ena och den andra av nyssnämnda båda lönegrader, är icke fullt 500 kronor. På grund av de vid ärendets handläggning anförda skälen förordar jag för min del bifall till det av bland andra kanslern understödda förslaget. Med hänsyn härtill beräknar jag anslagsposten 2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat i likhet med kanslern till 24,800 kronor. Detta belopp bör emellertid minskas med summan av pensionsavdragen för de tre extrastatstjänstemännen, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 800 kronor till 24,000 kronor.

Den i anslagsposten 3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ingående delposten a. Grundavlöningar m. m. bör på motsvarande sätt minskas med summan av pensionsavdragen för de fyra extra ordinarie tjänstemän, som skola avlönas från delposten, d. v. s. enligt mina beräkningar och för avrundning av avlöningsanslagets slutsumma med 200 kronor. Vidare föreslår jag, att de av kanslern till avlönande av extra befattningshavare be-

räknade anslagsmedlen minskas med 2,000 kronor. Följaktligen bör förevarande delpost uppföras med ett belopp av $(10,224 + 6,776 - 200 - 2,000 =)$ 14,800 kronor. Delposten *b*. Avlöningsförhöjningar m. m. bör i överensstämmelse med kanslerns förslag uppföras med 1,200 kronor. Anslagsposten skulle sålunda utföras med ett belopp av $(14,800 + 1,200 =)$ 16,000 kronor.

Förevarande anslag till avlöningar bör sålunda minskas med nyssnämnda pensionsavdrag å tillhopa $(800 + 200 =)$ 1,000 kronor samt med beloppet å 2,000 kronor från det av kanslern beräknade beloppet av 56,000 kronor till 53,000 kronor.

I fråga om anslaget till *omkostnader* har kanslern i likhet med universitetsberedningen föreslagit, att det måtte bestämmas till 19,000 kronor. Institutets styrelse har förordat ett belopp av 19,450 kronor, under det statskontoret hemställt, att anslaget måtte fixeras till 16,100 kronor. Under hänvisning till vad jag ovan anfört nödgas jag föreslå, att anslaget bestämmas till 15,000 kronor. Beträffande fördelningen av ifrågavarande belopp på olika delposter tillåter jag mig hänvisa till nästföljande punkt. Såsom tidigare erinrats, bestridas reseersättningar till styrelsens ledamöter ur åttonde huvudtiteln's allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar. Ifrågavarande kostnader synas i fortsättningen böra avföras å anslaget till omkostnader. Jag anser mig icke böra för ändamålet beräkna en särskild anslagspost utan håller före, att erforderliga utgifter för resor för styrelsens ledamöter torde kunna avföras å den av kanslern föreslagna posten till reseersättningar.

Jag har icke något att erinra emot att anslaget till omkostnader uppföres såsom reservationsanslag. Ej heller torde anledning föreligga att motsätta sig förslaget att giva institutets styrelse rätt att beträffande de under omkostnadsanslaget uppförda posterna å en post göra minskning och å en annan ökning endast statens slutsumma icke överskrides. Jag finner mig vidare, på grund av vad härför anförts, böra biträda kanslerns förslag i vad det avser medgivande av rätt åt institutets styrelse att använda besparingar å vissa av de under omkostnadsanslaget uppförda posterna till avlöande av tillfällig arbetshjälp vid bearbetning av förut insamlat material.

Under innevarande budgetår utgå till de ändamål, som avsetts med vad ovan anförts, anslag med tillhopa 59,000 kronor, varav 57,000 kronor från de för institutet särskilt uppförda anslagen, 1,000 kronor från huvudtiteln's allmänna anslag till ålderstillägg och ett till 1,000 kronor beräknat belopp från huvudtiteln's allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar. Vad jag nu föreslagit innebär, att för motsvarande ändamål skulle anvisas anslag med tillhopa $(53,000 + 15,000 =)$ 68,000 kronor. Anslagsökningen, 9,000 kronor, hänför sig till *dels* den av riksdagen beslutade omorganisationen av rasbiologiska institutet *dels ock* det ändrade tekniska förfarandet vid beräklandet av vissa avlöningskostnader.

Jag hemställer under förevarande punkt om anvisande av anslag till avlöningar och om godkännande av avlöningsstat samt under nästföljande punkt om anvisande av anslag till omkostnader.

Under förevarande punkt torde även — med anledning av vad chefen för finansdepartementet i förut åberopat sammanhang anført — framställning böra göras om godkännande av personalförteckning för institutet. Denna personalförteckning torde med hänsyn till här föreliggande särskilda omständigheter böra upptaga ej endast de tre ovannämnda tjänstemännen å extra stat utan även institutets föreståndare, änskönt han icke avlönas enligt de grunder, som gälla för nyreglerade verk.

Under åberopande av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för rasbiologiska institutet:

Personalförteckning.	
Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänsteman å ordinarie stat:</i>	
Institutets chef	Lön enligt avlöningsstaten
<i>Tjänstemän å extra stat:</i>	

1 rasbiolog	B 28
1 statistiker	B 24
1 genealog	B 21

dels godkänna följande avlöningsstat för rasbiologiska institutet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala:

Lön kronor 8,000

Ålderstillägg » 1,000

Anm: Ålderstillägget utgår efter 5 års tjänstgöring.

Tjänstgöringspenningar » 4,000 13,000

2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis* 24,000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:

a) Grundavlöningar m. m. kronor 14,800

b) Avlöningsförhöjningar m. m.,
förslagsvis » 1,200 16,000

Summa förslagsanslag kronor 53,000;

dels ock till Rasbiologiska institutet: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 53,000.

[103.] 39. Rasbiologiska institutet: Omkostnader, reservationsanslag.

Av nästföregående punkt framgår, att för nästkommande budgetår till omkostnader vid rasbiologiska institutet torde böra beräknas ett anslag av 15,000 kronor. Detta anslag synes böra disponeras enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar till personal vid institutet	kronor 7,000
2. Instrument och annan utrustning	» 500
3. Publikationstryck	» 1,000
4. Böcker och tidskrifter	» 1,500
5. Expenser	» 5,000
Summa kronor 15,000	

Sistnämnda belopp, 15,000 kronor, bör i enlighet med vad jag under nästföregående punkt anført äskas såsom reservationsanslag. Stat för anslagens användning torde böra i sinom tid fastställas av Kungl. Maj:t, varvid föreskrift bör lämnas, *dels* att institutets styrelse äger att beträffande de under förevarande anslag upptagna posterna å en post göra minskning och å en annan ökning, endast statens slutsumma icke överskrides, *dels ock* att styrelsen må, under tid då institutets verksamhet huvudsakligen är inriktad på bearbetningen av förut insamlat material, använda besparingar, som uppkommit å posterna 1.—3. till avlönande av tillfällig arbetshjälp vid sagda bearbetning.

Åberopande vad nu anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rasbiologiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 15,000.

[104.] 40. Farmaceutiska institutet: Avlöningar, förslagsanslag. För farmaceutiska institutet äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under åttonde huvudtiteln anvisade följande två anslag:

Avlöningar, ordinarie förslagsanslag	kronor 74,750
Materialier m. m., ordinarie reservationsanslag	» 17,900
Summa kronor 92,650	

Genom beslut den 28 maj 1926 har Kungl. Maj:t fastställt följande, ännu gällande stat för farmaceutiska institutet:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 61,600
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	» 11,750
Summa kronor 74,750	

Antalet befattningshavare å ordinarie stat vid farmaceutiska institutet är enligt Kungl. Maj:ts beslut ovannämnda den 28 maj 1926 bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
2 professorer	B 28
<i>Anm.: Av nämnda två professorsbefattningar omfattar den ena kemi och kemisk farmaci och den andra botanik och farmakognosi.</i>	
4 laboratorer	B 22
1 förste vaktmästare	B 7
1 vaktmästare, tillika maskinist och eldare	B 7
1 vaktmästare	B 7

I anslutning till fastställandet av ovannämnda stat föreskrev Kungl. Maj:t, att från den i staten uppförda anslagsposten å 11,750 kronor till icke-ordinarie befattningshavare skulle utgå följande arvoden med för helt år räknat nedanstående belopp:

1 lärare i teknisk farmaci och farmaceutisk författnings-	
kunskap	kronor 3,000
1 lärare i fysik	» 2,400
1 lärare i bakteriologi	» 1,800
Institutets föreståndare, arvode	» 1,200
» sekreterare, ...	» 750
» kamrerare	» 1,000
2 amanuenser, arvoden å 800 kronor, å vilka arvoden dyrtidstillägg icke må utgå	» 1,600

Summa kronor 11,750

Vidare förordnade Kungl. Maj:t — som föreskrivit, att vid fastställande av kurs- och terminsavgifter vid institutet skulle iakttagas, att summan av ifrågavarande avgifter för helt kalenderår icke understeg 6,500 kronor — att förmedelst nämnda avgifter till nu angivet belopp ävensom förmedelst det till materialier m. m. anvisade anslaget, som för det dåvarande uppgick till 22,900 kronor skulle bestridas kostnaderna för följande omkostnadsstat:

Materialier, instrument, böcker och samlingar	kronor 15,500
Uppvärmning, belysning och vattenförbrukning m. m. dylikt »	7,300
Egendomens underhåll, renhållning och diverse	» 6,600

Summa kronor 29,400,

därvid dock institutets styrelse ägde att å en post göra minskning och å en annan ökning, endast slutsumman, 29,400 kronor, icke överskredes. Nyss-nämnda anslag å 22,900 kronor har från och med budgetåret 1933/1934 sänkts med 5,000 kronor till 17,900 kronor, varvid Kungl. Maj:t medgivit, att av förefintligt överskott å ovannämnda avgifter finge för ändamålet årligen disponeras högst 5,000 kronor. Såsom jag längre fram får tillfälle angiva, har sistnämnda belopp bestritts från en s. k. överskottsfond, till vilken förts inflytande kurs- och terminsavgifter, i den mån de icke tagits i anspråk för materielkostnader eller för — vartill jag strax återkommer —

ökad undervisning vid institutet enligt särskilt av Kungl. Maj:t lämnat årligt medgivande.

I samband med staternas fastställande och därefter har Kungl. Maj:t vidare meddelat vissa bestämmelser rörande institutet, av vilka följande äro av intresse i förevarande sammanhang:

Kungl. Maj:t har sålunda medgivit, att det belopp, varmed de studerandes avgifter kunde komma att överskjuta 6,500 kronor för år, d. v. s. årliga överskottsmedel, finge efter Kungl. Maj:ts prövning användas till förbättring av materielen vid institutet ävensom till bestridande av förökad undervisning därstädes, i den mån sådant funnes behöfligt, dock att sådana överskottsmedel icke finge användas till beredande av ökad ersättning åt vare sig ordinarie befattningshavare eller sådan tjänstinnehavare, som erhöle arvode från den i ordinarie avlöningsstaten för farmaceutiska institutet ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare.

I anslutning härtill har Kungl. Maj:t för budgetåret 1934/1935 anvisat dels 1,000 kronor såsom arvoden åt två amanuenser med 500 kronor vardera, dels 700 kronor till anordnande av undervisning i farmaceutisk steriliserings-teknik, dels ock 1,200 kronor till anordnande av undervisning i biologisk värdebestämning av vissa läkemedel.

Genom beslut den 10 september 1926 har Kungl. Maj:t slutligen medgivit, att styrelsen för farmaceutiska institutet finge tills vidare, räknat från och med den 1 juli 1926, till den av institutets vaktmästare, som uppehölle portvaktssysslan vid institutet, utbetala särskild ersättning med högst 300 kronor årligen, vilken ersättning skulle utgå från den i omkostnadsstaten för institutet upptagna posten: Egendomens underhåll, renhållning och diverse.

Vid sidan av de två för farmaceutiska institutet uppförda anslagen bestridas vissa avlöningskostnader för institutets befattningshavare, nämligen provisoriskt dyrortstillägg och dyrtidstillägg, från huvudtitelns allmänna anslag för dessa ändamål.

Utöver nu angivna statsanslag disponeras sålunda för institutets verksamhet under innevarande budgetår dels $(6,500 + 2,900 =)$ 9,400 kronor från årligen inflytande kurs- och terminsavgifter, dels ock 5,000 kronor från fonderat överskott å dylika utgifter.

Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen böra de för farmaceutiska institutet avsedda anslagsmedlen upptagas å riksstaten på följande sätt. För bestridande av avlöningar och, i förekommande fall, arvoden till personalen vid institutet bör anvisas ett särskilt avlöningsanslag av förslagsanslags natur. För bestridande av omkostnaderna bör vidare upptagas ett förslagsanslag till omkostnader. I sistnämnda anslag bör dock icke inräknas medel för materiel m. m., utan böra dessa medel anvisas å ett särskilt reservationsanslag till materiel m. m.

Med skrivelse den 13 september 1934 har nu *styrelsen för farmaceutiska institutet* gjort framställning om anslag för verksamheten under budgetåret 1935/1936. Vid beräkning av medelsbehovet har styrelsen följt de nya grunderna för riksstatens uppställning. I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av nämnda skrivelse och därvid fogade tabellbilagor följande.

För *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* har av styrelsen beräknats efter högsta förekommande löneklass för i löneplanen upptagna befattningar en anslagspost å i avrundat tal *64,900 kronor*. Efter avdrag av det i gällande stat upptagna anslagsbeloppet å 1,400 kronor till vikariatsersättningar, vilka hädanefter skola bestridas från förevarande anslagspost till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, skulle ökningen av de för budgetåret 1935/1936 beräknade anslagsmedlen utgöra ($64,900 - 61,600 - 1,400 =$) 1,900 kronor.

Vad vidare anslagsmedel för *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* beträffar, har styrelsen till en början beräknat, att från en för detta ändamål uppförd anslagspost skulle bestridas samtliga de i nuvarande avlöningsstaten under motsvarande anslagspost upptagna avlöningsförmånerna med undantag av arvoden till institutets föreståndare, sekreterare och kamrerare, vilka arvoden borde uppföras under en anslagsrubrik: Arvoden och dylika särskilda ersättningar. Här har sålunda upptagits nu utgående avlöningsförmåner till en lärare i teknisk farmaci och farmaceutisk författningskunskap, en lärare i fysik samt en lärare i bakteriologi ävensom till två amanuenser med sammanlagt 8,800 kronor.

Vidare har styrelsen å avlöningsstaten uppfört vissa utgifter för sådan ökad undervisning vid institutet, som, enligt vad här ovan nämnts, efter Kungl. Maj:ts prövning må bestridas ur årligen inflytande kurs- och terminsavgifter, i den mån dessa överskjuta 6,500 kronor för år. Till nu ifrågavarande anslagspost har styrelsen därvid fört avlöningsförmånerna till ytterligare två amanuenser med tillhoppa 1,000 kronor.

Anslagsposten har till följd härav upptagits med $(8,800 + 1,000 =)$ 9,800 kronor, innebärande en ökning av 1,000 kronor.

Provisoriska dyrortstilläggen vidare — som borde uppföras under rubrik: *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* — har styrelsen i sina anslagsberäkningar uppfört med samma belopp, som beräknats utgå för innevarande budgetår, avrundat till 1,750 kronor.

Slutligen har i styrelsens förslag till avlöningsstat uppförts en anslagspost till *arvoden och dylika särskilda ersättningar*, till vilken styrelsen till en början fört förenämnda arvoden till institutets föreståndare, sekreterare och kamrerare med tillhoppa 2,950 kronor.

Till uppförande under denna anslagspost har emellertid styrelsen vidare föreslagit vissa arvoden för beredande av ökad undervisning vid institutet, vilka kostnader hittills, liksom avlöningsförmånerna till nyssnämnda två

amanuenser, bestritts ur årligen inflytande kurs- och terminsavgifter. I sådant avseende har styrelsen i sitt förslag till stat upptagit arvoden till ledare av en kurs i farmaceutisk steriliseringsteknik med 700 kronor samt till ledare av en kurs i bokföring med 1,000 kronor.

Slutligen hava under anslagsposten upptagits dels det ovan omförmälda arvodet till en vaktmästare, som tillika uppehåller portvaktssysslan vid institutet, å 300 kronor och dels kostnader för renskrivning, förslagsvis 300 kronor, vilka båda utgifter för närvarande bestridas från materielanslaget.

Anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar har till följd härav av styrelsen beräknats till $(2,950 + 1,700 + 300 + 300 =) 5,250$ kronor.

Summan av de i styrelsens förslag till avlöningsstat uppförda särskilda posterna utgör alltså $(64,900 + 9,800 + 1,750 + 5,250 =) 81,700$ kronor.

De av institutets styrelse framlagda beräkningarna rörande beloppet av förevarande anslag innefatta — förutom den omräkning av anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän, som sammanhänger med att lönerna till dessa befattningshavare jämlikt grunderna för den förändrade uppställningen av riksstaten skola beräknas efter högsta för varje befattningshavare förekommande löneklass — inga andra förändringar, än som föranletts av att styrelsen å avlöningsstaten uppfört avlöningsförmånerna till två amanuenser och två kursledare $(1,000 + 700 + 1,000 =) 2,700$ kronor. Hittills hava, såsom framgår av det föregående, arvodena till dylika befattningshavare, som i mån av behov och efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t anställts för meddelande av ökad undervisning vid institutet, bestritts av årligen inflytande kurs- och terminsavgifter. Departementschefen.

Då jag funnit det tveksamt, huruvida medel för sistnämnda utgifter böra nu beräknas å avlöningsstaten och huruvida icke sagda för olika år växlande ändamål, i den mån de även för framtiden böra tillgodoses, skulle kunna bekostas ur de årligen inflytande kurs- och terminsavgifterna, har jag från institutet inhämtat vissa uppgifter rörande dessa avgifter under de senaste budgetåren.

Resultatet härav framgår av nedanstående uppställning:

	1931/1932	1932 1933	1933/1934	1934/1935
Influtna avgifter	11,335	9,400	12,214	10,000 ¹
Utgifter: materielanslaget tillgodoförda belopp	6,500	6,500	6,500	6,500
ökad undervisning m. m. enl. beslut av Kungl. Maj:t	2,225	2,449	2,600	2,900
Överskott, som tillgodoförts överskottsfonden	2,610	451	3,114	600 ¹

¹ Beräknat belopp.

Jag har emellertid vidare inhämtat, att man för budgetåret 1935/1936 till följd av sjunkande elevantal och andra orsaker icke torde kunna räkna med elevavgifter till samma belopp som för närvarande. Utgår man likväl, efter vad jag inhämtat, ifrån att elevavgifterna sagda budgetår komma att uppgå till åtminstone omkring 7,500 kronor, och avdragas härifrån de 6,500 kronor, som skola tillgodoföras materielanslaget, återstå omkring 1,000 kronor, som kunna disponeras för beredande av erforderlig ökad undervisning m. m. vid institutet.

Jag anser mig emellertid böra förorda, att ifrågavarande kostnader till ökad undervisning, i den mån de visa sig nödvändiga, även under nästkommande budgetår enligt beslut, som meddelas av Kungl. Maj:t, må bestridas i främsta rummet ur de årligen inflytande kurs- och terminsavgifterna. Vad som ytterligare erfordras synes mig tills vidare kunna utgå av den sedan lång tid tillbaka befintliga överskottsfonden vid institutet, vars behållning den 30 juni 1934 uppgått, efter vad jag inhämtat, till 18,655 kronor 98 öre. I avseende å denna fond bör uppmärksammas, att, då av densamma till bestridande av institutets omkostnader årligen tages i anspråk ett belopp av 5,000 kronor, fonden bör vid utgången av budgetåret 1934/1935 uppvisa en behållning av i runt tal $(18,655 + \text{nyssnämnda beräknade överskott för sagda budgetår } 600 =) 14,255$ kronor och vid utgången av budgetåret 1935/1936, därest samma belopp av 5,000 kronor skall påföras fonden, en behållning av i runt tal $(9,255 - 1,700 =) 7,555$ kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle i jämförelse med styrelsens förslag och vid i övrigt oförändrade förhållanden anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare kunna sänkas med 1,000 kronor till 8,800 kronor och anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar med $(700 + 1,000 =) 1,700$ kronor till 3,550 kronor samt i anslutning härtill avlöningsanslaget uppföras med 79,000 kronor.

I anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra emellertid vissa jämkningar ske även beträffande institutets beräkningar i övrigt av avlöningsanslaget. Förutom att anslagsposterna böra erhålla ändrade benämningar och annan ordningsföljd böra vidare vissa poster, som upptagits under en anslagspost överflyttas till en annan. I dessa avseenden torde följande vara att bemärka. I fråga först om de ordinarie befattningshavare — för vilka medel böra beräknas under en anslagspost, benämnd *1. avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* — skola till dem här ovan avsedda anslagsmedel minskas med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i avrundat tal 1,900 kronor till 63,000 kronor.

Såsom en andra post i staten bör vidare jämlikt finansministerns ovanberörda uttalande uppföras en anslagspost *2. arvoden och särskilda ersätt-*

ningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Till denna anslagspost torde böra hänföras samtliga de särskilda poster, som, därest styrelsens förslag till uppställning av staten följts, skolat jämlikt vad jag ovan anfört uppföras under anslagsposterna 2. avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och 3. arvoden och dylika särskilda ersättningar, dock med undantag av det under sistnämnda anslagspost uppförda beloppet till bestridande av kostnader för renskrivning, 300 kronor. Posten bör alltså beräknas till $(8,800 + 3,550 - 300 =) 12,050$ kronor.

Ovannämnda belopp, 300 kronor, bör i stället hänföras under en anslagspost 3. *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.*

Under en anslagspost 4. *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän* bör slutligen i enlighet med styrelsens förslag uppföras medel till beredande av provisoriskt dyrortstillägg med 1,750 kronor.

De vid institutet anställda ordinarie befattningshavarna skola uppföras på en personalförteckning, som bör underställas riksdagens godkännande. Jag ifrågasätter ingen ändring i institutets nuvarande personal.

Under återopande av vad jag ovan anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för farmaceutiska institutet:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	Tjänstemän å ordinarie stat:	
2 professorer		B 28
<i>Anm.: Av nämnda två professorsbefattningar omfattar den ena kemi och kemisk farmaci och den andra botanik och farmakognosi.</i>		
4 laboratorer		B 22
1 förste vaktmästare		B 7
1 vaktmästare, tillika maskinist och eldare		B 7
1 vaktmästare		B 7

dels godkänna följande avlöningsstat för farmaceutiska institutet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.	
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 63,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12,050
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 300
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 1,750

Summa kronor 77,100;

dels ock till *Farmaceutiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 77,100.

[105.] 41. **Farmaceutiska institutet: Omkostnader, förslagsanslag.** Av redogörelsen under föregående punkt framgår, bland annat,

att i riksstaten för budgetåret 1934/1935 är för farmaceutiska institutet under åttonde huvudtiteln anvisat ett ordinarie reservationsanslag till materialier m. m. å 17,900 kronor,

ävensom att för samma budgetår detta anslag jämte årligen inflytande kurs- och terminsavgifter intill ett belopp av 6,500 kronor samt fonderat överskott av sådana avgifter intill 5,000 kronor eller sålunda sammanlagt 29,400 kronor stå till förfogande för gäldande av institutets utgifter enligt följande av Kungl. Maj:t fastställda omkostnadsstat.

Materialier, instrument, böcker och samlingar	kronor 15,500
Uppvärmning, belysning och vattenförbrukning m. m. dylikt	» 7,300
Egendomens underhåll, renhållning och diverse	» 6,600
Summa kronor	29,400

Jag erinrar i detta sammanhang vidare, att vid beräkningen av avlöningsanslaget för nästkommande budgetår utgifter till ett sammanlagt belopp av 600 kronor (portvaktsarvode 300 kronor och kostnader för renskrivning 300 kronor), vilka för närvarande bestridas från materielanslaget, utbrutits och överförts till avlöningsanslaget.

I sin ovannämnda skrivelse den 13 september 1934 har *styrelsen för institutet* beräknat medelsbehovet för budgetåret 1935/1936 under de två anslag, som enligt den nya riksstatsuppställningen skola ersätta nuvarande materielanslaget, enligt följande uppställning:

Omkostnader:

bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	kronor 7,000
övriga expenser, högst	» 6,600 13,600
<i>Materiel m. m.:</i>	15,200
	Summa kronor 28,800

vilket belopp motsvarar vad som för innevarande budgetår står till förfogande för gäldande av utgifterna enligt omkostnadsstaten, sedan avdrag skett för nyssnämnda 600 kronor.

Styrelsen har vidare, i vad rör anslaget till omkostnader, hemställt, att för ändamålet måtte anvisas ett anslag av 13,600 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot vad styrelsen föreslagit i fråga om anslaget till omkostnader. Detta anslag bör sålunda i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med 13,600 kronor, vilket belopp bör av riksdagen äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslagets användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 13,600

[106.] 42. **Farmaceutiska institutet: Materiel m. m., reservationsanslag.**

Jag har nyss erinrat, att i riksstaten för budgetåret 1934/1935 för farmaceutiska institutet är uppfört ett ordinarie reservationsanslag till materialier m. m. å 17,900 kronor ävensom att för samma budgetår detta anslag jämte inflytande kurs- och terminsavgifter intill ett belopp av 6,500 kronor samt fonderat överskott av sådana avgifter intill 5,000 kronor stå till förfogande för bestridande av utgifterna enligt den fastställda omkostnadsstaten å 29,400 kronor.

Såsom vidare framhållits under föregående punkt utgör sammanlagda medelsbehovet budgetåret 1935/1936 för utgifter till omkostnader och materiel oförändrat 28,800 kronor, varav för omkostnader 13,600 kronor och för materiel 15,200 kronor. Härvid är hänsyn tagen därtill, att ett belopp av 600 kronor, som tidigare utgått ur materielanslaget, ansetts böra överföras till avlöningsanslaget.

Jag har i det föregående utgått ifrån, att såväl ovannämnda utgifter å 13,600 kronor till omkostnader som nyss omförmälda utgifter å 600 kronor från och med nästkommande budgetår i sin helhet skola bestridas av statsmedel. Under förutsättning av oförändrad medelsanvisning skulle till följd härav för budgetåret 1935/1936 av det nuvarande materielanslaget återstå ett belopp av $(17,900 - 13,600 - 600 =) 3,700$ kronor att disponeras för de utgifter, som hädanefter skola avföras under nu ifrågavarande anslagsrubrik: materialier m. m. Tillsammans med kurs- och terminsavgifter intill 6,500 kronor och fonderade överskottsmedel å dylika avgifter intill 5,000 kronor skulle sålunda, under i övrigt oförändrade förhållanden, för här ifrågavarande ändamål stå till förfogande $(3,700 + 6,500 + 5,000 =) 15,200$ kronor eller det belopp, vartill *styrelsen för institutet* i sin skrivelse angående anslags-
äskanden för budgetåret 1935/1936 angivit medelsbehovet.

För bestridande av dessa utgifter förutsätter styrelsen till en början att, liksom tidigare, inflytande kurs- och terminsavgifter intill 6,500 kronor få tagas i anspråk. Däremot räknar styrelsen icke med fortsatt tillskott av fonderat överskott å sådana medel, vilket tillskott innevarande budgetår, som förut nämnts, uppgår till 5,000 kronor. Till följd härav begäres bidraget av statsmedel höjt från 3,700 kronor med 5,000 kronor till 8,700 kronor.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1935/1936 har jag ingen erinran att göra.

Departementschefen.

Med hänsyn till inhämtade, under punkt 104 angivna upplysningar om behållningen i den av överskott å kurs- och terminsavgifter bildade fonden anser jag emellertid, att fonden för nästkommande budgetår bör bidra till förevarande utgifter med oförändrat 5,000 kronor. Jag anser sålunda, att det nybildade anslaget till materiel m. m. för budgetåret 1935/1936 bör uppföras med 3,700 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet*: *Materiel m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 3,700.

F. Tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut.

[107.] 1. **Tekniska högskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** För tekniska högskolan äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under åttonde huvudtiteln uppförda följande särskilda anslag:

Avlöningar, ordinarie förslagsanslag	kronor	776,920
Stipendier åt lärare för utrikes studieresor, ordinarie reservationsanslag	»	—
Stipendier åt studerande, ordinarie reservationsanslag	»	7,000
Materiel m. m., ordinarie reservationsanslag	»	324,400
Ökade medel till samlingar och laborationer, extra anslag	»	48,500
Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter, extra anslag	»	56,000
Nyanskaffning av apparater och instrument för vissa institutioners laboratorier, extra reservationsanslag	»	20,000
Reparation av högskolans modellsamling, extra reservationsanslag	»	1,500
Bokinköp, bokbindning m. m. för högskolans bibliotek, extra reservationsanslag	»	8,000
Resekostnadsersättningar åt studerande vid högskolans fackavdelning för lantmäteri för deltagande i exkursioner och fältövningar, extra reservationsanslag	»	1,400
Övergångskostnader för lantmäteriundervisningen, extra reservationsanslag	»	16,725
Summa kronor		1,260,445.

Härjämte har till inredningsarbeten i de för högskolans fackavdelning för lantmäteri erforderliga lokalerna för innevarande budgetår anvisats ett extra reservationsanslag av kronor 8,300.

Utöver nämnda för högskolan särskilt anvisade anslag stå till högskolans förfogande — förutom huvudtitelns allmänna anslag till rese- och trakamentspenningar, provisoriskt dyrtortstillägg och dyrtidstillägg — jämväl ur det under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten till avlöning åt professorn i geodesi vid högskolan Rubin ett belopp av kronor 11,940.

Genom beslut den 28 maj 1926 har Kungl. Maj:t fastställt stat för tekniska högskolan, vilken efter däri sedermera vidtagna ändringar, senast den 20 april 1934, är av följande lydelse:

A. Avlöningsstat:

Avlöningar till professorer, förslagsanslag	kronor 414,750
» » ordinarie förvaltningspersonal, förslagsanslag »	34,200
» » ordinarie vaktmästare m. fl., förslagsanslag »	76,300
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	10,000
Arvoden till speciallärare	157,220
» » tillfälliga lärarbiträden och assistenter	40,000
Arvode till högskolans rektor	2,400
» » bergsskolans föreståndare	600
» » amanuens och arbetshjälp vid biblioteket	16,550
Avlöningar till icke-ordinarie förvaltningspersonal	8,400
» » » vaktmästare m. fl.	16,500

Summa kronor 776,920.

B. Omkostnadsstat:

Biblioteket, reservationsanslag	kronor 25,000
Samlingar och laborationer, reservationsanslag	» 153,000
Uppvärmning, belysning och diverse utgifter, reservationsanslag	» 138,900
Tryckningskostnader, reservationsanslag	» 7,500

Summa kronor 324,400.

Antalet befattningshavare å ordinarie stat vid tekniska högskolan är enligt vederbörliga beslut bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
37 professorer	B 30
1 sekreterare	B 26
1 kamrerare	B 24
1 bibliotekarie	B 22
1 verkmästare	B 10
1 maskinist	B 8
1 kanslibiträde	B 7
1 förste vaktmästare	B 7
15 laboratorievaktmästare	B 7
1 vaktmästare, tillika preparator	B 7
1 reparatör	B 7
3 vaktmästare	B 5
2 kontorsbiträden	B 4

Anm.: Professorsbefattningarna, vilka äro 37, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) matematik; 2) mekanik; 3) ångteknik; 4) läran om vattenmotorer; 5) mekanisk teknologi; 6) elektrisk anläggningsteknik; 7) teoretisk och elektrokemi; 8) kemisk teknologi; 9) vägbyggnad och kommunikationsteknik; 10) arkitektur; 11) teoretisk elektroteknik; 12) järnets metallurgi; 13) gruvvetenskap; 14) vattenbyggnadslära; 15) matematik och mekanik; 16) geodesi; 17) beskrivande geometri; 18) fysik; 19) värmeteknik och maskinlära; 20) skeppsbyggnadslära; 21) mineralogi och geologi; 22) bergskemi och metallurgi; 23) byggnadsstatik; 24) husbyggnadslära; 25) läran om maskinelement; 26) allmän bergsmekanik och gruvmekanik; 27) byggnadsteknik; 28) organisk kemi; 29) elektromaskinlära; 30) brobyggnad; 31) läran om förbränningsmotorer; 32) hyttmekanik samt järnets bearbetning och behandling; 33) oorganisk kemi; 34) hållfasthetslära; 35) cellulosateknik och träkemi; 36) flygteknik; 37) skifteslära.

Genom beslut den 12 maj 1933 har Kungl. Maj:t vidare föreskrivit, bland annat, att från anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie förvaltningspersonal finge tills vidare och till dess annorlunda förordnades, användas ett belopp av högst 900 kronor för år räknat till bestridande av kostnaden för sekreterargöromålen hos högskolans styrelse.

Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen skola de för tekniska högskolan avsedda anslagsmedlen fördelas på det sätt, att avlöningar och omkostnader bestridas från var sitt särskilda anslag av förslagsanslags natur, varjämte de för materiel m. m., för bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek samt för stipendier avsedda anslagsmedlen skola uppföras under tre särskilda reservationsanslag. Erforderliga medel för beredande av provisoriskt dyrtidstillägg åt befattningshavare vid högskolan skola därvid hänföras under avlöningsanslaget, varemot kostnaderna för dyrtidstillägg alltjämt skola bestridas från ett å huvudtiteln uppfört gemensamhetsanslag. Till omkostnadsanslaget skola slutligen hänföras resekostnadsersättningar åt professorer m. fl. lärare, vilka kostnader hittills utgått från huvudtiteln allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar.

I en av tekniska högskolans *styrelse* med tillstyrkande utlåtande av den 14 september 1934 överlämnad framställning har nu högskolans *lärarkollegium* hemställt om anslag till högskolans verksamhet under budgetåret 1935/1936.

Beträffande därvid anslaget till avlöningar har lärarkollegiet till en början, liksom under en följd av år, hemställt, att professorslönerna vid högskolan måtte likställas med motsvarande löner vid rikets universitet och karolinska institutet. Ett bifall till denna framställning skulle medföra en ökning av de åt högskolan anvisade anslagsmedlen med i runt tal 41,000 kronor.

Enär jag icke anser mig kunna för närvarande förorda bifall till lärarkollegiets framställning i nämnda del, vill jag i det följande för överskådlighetens skull frånse detta kollegiets anslagsäskande.

I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av lärarkollegiets skrivelse i övrigt följande.

I. I enlighet med grunderna för den nya riksstatsuppställningen hade lärarkollegiet beräknat *avlöningarna till befattningshavare å ordinarie stat* efter högsta för varje befattning förekommande löneklass till sammanlagt 552,432 kronor.

I nu gällande stat för högskolan är till avlöningar åt nämnda befattningshavare anvisade (414,750 + 34,200 + 76,300 =) 525,250 kronor. Härtill kommer den i samma stat uppförda anslagsposten till vikariatsersättningar å

10,000 kronor, vilka hädanefter skola bestridas ur anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat. Dessa belopp, tillhopa ($525,250 + 10,000 =$) 535,250 kronor, utgöra alltså vad som för innevarande budgetår står till förfogande för ifrågavarande utgiftsändamål.

Den av lärarkollegiet verkställda omräkningen skulle sålunda medföra ett ökat anslagsbehov under förevarande anslagspost av ($552,432 - 535,250 =$) 17,182 kronor, vilken ökning helt föranleddes av de nya beräkningsgrunder, som borde tillämpas.

Högskolans lärarkollegium har emellertid härjämte — förutom om ovanberörda ändring i grunderna för professorslönerna — hemställt om vissa anslagsökningar av reell natur.

Sålunda har kollegiet — under erinran att professorsbefattningen i skifteslära blivit inrättad från och med den 1 januari 1935 och att i gällande stat för högskolan avlöning åt denne professor vore beräknad med allenast sitt halva belopp — anhållit, att avlöningsanslaget till följd härav måtte höjas med en halv professorslön eller med ($11,940:2 =$) 5,970 kronor.

Vidare har lärarkollegiet beträffande *kanslipersonalen* föreslagit

dels uppflyttning i lönegrad av sekreteraren och kamreraren ävensom av ett kanslibiträde samt två kontorsbiträden, föranledande en kostnadsökning av sammanlagt 3,780 kronor,

dels ock uppförande å ordinarie stat av två extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar, för vilka löner borde beräknas under förevarande anslagspost med 6,660 kronor.

Vid bifall till vad lärarkollegiet sålunda föreslagit beträffande kanslipersonalen skulle anslagsmedlen till avlöningar till ordinarie befattningshavare ytterligare ökas med ($3,780 + 6,660 =$) 10,440 kronor.

Till stöd för sekreterarens och kamrerarens uppflyttning i lönegrad har kollegiet framhållit, att intet skäl föreläge att högskolans sekreterare skulle stå i lägre lönegrad än akademisekreterare vid universiteten och att ifrågavarande befattningshavares arbetsbörda i följd av högskolans successiva tillväxt högst väsentligt ökat. Beträffande de övriga framställningarna åberopar kollegiet vidare, att den biträdande personalen på kansliet numera pålagts arbetsuppgifter, som till art och omfattning icke svarade mot deras avlöning eller nuvarande ställning eller mot vad som i allmänhet fordrades av sådan personal.

I utlåtande den 18 oktober 1934 över lärarkollegiets framställning i denna del har *statskontoret* — under framhållande dels att en ökad arbetsbelastning å viss befattning icke i och för sig utgjorde skäl för en högre lönegradsplacering och dels av att löneförbättringar i nuvarande läge icke borde genomföras, såvida icke alldeles särskilda skäl talade därför — avstyrkt bifall till kollegiets förslag.

Beträffande vidare den ordinarie *vaktmästarpersonalen* har lärarkollegiet hemställt

dels om inrättande av två nya laboratorievaktmästarbefattningar, den ena vid institutionen för maskinelement och den andra i första hand vid institutionerna för hyttmekanik samt järnets bearbetning och behandling och för metallografi,

dels ock om uppflyttning i lönegrad samt om ändrad tjänsteställning för en verkmästare, åtta laboratorievaktmästare, en reparatör samt tre vaktmästare, varav en i biblioteket.

Den sammanlagda kostnadsökningen skulle vid bifall till kollegiets förslag i denna del utgöra dels 6,972 kronor, motsvarande avlöning till de nya befattningshavarna, dels ock i övrigt 7,014 kronor eller sålunda tillhopa 13,986 kronor.

Till stöd för sina förslag har kollegiet främst åberopat, att nya laboratorier tillkommit under de senare åren ävensom att arbetsbördan för ifrågasvarande befattningshavare även i övrigt betydligt ökats.

Anslaget till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat skulle sålunda, vid bifall till vad lärarkollegiet äskat, utom i vad avser löner åt professorerna, för nästkommande budgetår böra i riksstaten uppföras med $(552,432 + 5,970 + 10,440 + 13,986 =) 582,828$ kronor.

II. Under en anslagspost till *avlöningar till befattningshavare å indragningsstat* skulle vidare enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning uppföras avlöning till den hittills å allmänna indragningsstaten upptagna personliga professuren i geodesi för professor Rubin, 11,940 kronor, vilket belopp avrundats till 12,000 kronor.

III. Vad härefter beträffar övriga befattningshavare skulle under en anslagspost till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* uppföras arvoden till *a.* speciallärare och *b.* tillfälliga lärarbiträden och assistenter samt grundavlöningar till *c.* icke-ordinarie personal vid biblioteket, till *d.* icke-ordinarie förvaltningspersonal och till *e.* icke-ordinarie vaktmästare m. fl. ävensom *f.* avlöningsförhöjningar m. m. till ovan under *c.—e.* omförmälda befattningshavare.

a. I fråga om *arvoden till speciallärare* erinrar jag, att i avlöningsstaten för högskolan finnes för ändamålet uppförd en anslagspost å 157,220 kronor. Enligt kungl. brev den 30 juni 1932, den 12 maj 1933 och den 20 april 1934 skola vid högskolan finnas anställda speciallärare i nedan omförmälda ämnen, en var med det arvode, som här efteråt anges:

Jäsningslära	kronor	1,800
Frihandsteckning och modellering	»	3,900
Dekorativ konst	»	3,000
Nationalekonomi	»	1,800
Industriell organisation	»	3,000
Byggnadsorganisation	»	3,000
Rättskunskap	»	1,200

Materiallära	kronor	2,400
Teknisk hygien	»	1,200
Vatten- och livsmedelskemi	»	1,200
Byggnadshygien	»	2,400
Metallografi	»	3,600
Ritteknik och maskinritning	»	3,600
Hydromekanik	»	5,400
Stadsbyggnad	»	3,600
Fiskerikunskap	»	900
Arkivkunskap	»	900
Fornlämningar och naturskydd	»	900
Svetsningsteknik	»	2,400
Arkitekturens historia	»	2,400
Allmän metallurgi	»	3,200
Läran om hiss- och transportanordningar	»	4,800
Gruvmätning	»	3,900
Förbränningslära	»	2,400
Läran om uppvärmnings- och ventilationsanordningar	»	1,800
Allmän geologi	»	3,000
Varvsanläggning	»	3,600
Kemi	»	1,800
Elektroteknik	»	4,800
Fotografi	»	3,000
Läran om verktygsmaskiner	»	4,800
» » kemiskt tekniska apparater	»	2,400
» » maskinelement	»	4,800
» » värmemotorer	»	3,800
Gjuteriteknik	»	2,400
Pappersteknik	»	2,400
Laborator i elektroteknik	»	7,200
Svenska arkitekturens historia	»	1,920
<i>Anm.: Enl. Kungl. Maj:ts beslut den 20 maj 1927 skall förestående specialläraryrkesbefattning innehavas av professorn i svensk arkitekturhistoria vid konsthögskolan.</i>		
Matematik II	»	4,800
Matematik III	»	1,200
Marklära	»	1,600
Skogsekonomi med skogslära	»	4,200
Allmän byggnadslära	»	3,000
Rättslära	»	1,200
Geodesi III	»	4,200
Kylteknik	»	3,000
Jordbrukslära med jordbruksekonomi	»	6,600
Husbyggnadslära II	»	4,800
Jorddelningsrätt	»	7,200
Vattenbyggnadslära II	»	4,800
Summa kronor		157,220

Enligt förutnämnda kungl. brev den 20 april 1934 skola dessa befattningar tillsättas, specialläraryrkesbefattningen i stadsbyggnad för tiden den 1 juli 1934—den 30 juni 1935 och de övriga för tiden från och med den 1 juli 1934 tills vidare, dock högst intill utgången av juni 1936.

Lärarkollegiet har beträffande specialläraryrbesättningen i stadsbyggnad hemställt, att densamma måtte få tillsättas för ytterligare ett år, enär kollegiet icke kunnat taga slutlig ställning till den föreliggande frågan om inrättande av en professur i stadsbyggnad.

Därjämte har kollegiet — som i övrigt förutsatt fortsatt anslag till ovan nämnda specialläraryrbesättningar — hemställt, *dels* att arvodet till laboratorn i elektroteknik måtte höjas från nuvarande belopp, 7,200 kronor, till 9,000 kronor med rätt för denne befattningshavare att därjämte uppbära två ålders-tillägg om vardera 500 kronor efter 5 och 10 års tjänst, *dels ock* att från och med läsåret 1935—1936 måtte inrättas en ny specialläraryrbesättning i textilt teknik med ett arvode av 2,400 kronor.

I fråga om arvodet till laboratorn i elektroteknik har *statskontoret* den 8 oktober 1934 avgivit utlåtande.

b. Tillfälliga lärarbiträden och assistenter. För bestridande av utgifter till tillfälliga lärarbiträden och assistenter disponerar högskolan *dels* den i ordinarie staten för högskolan för ändamålet uppförda anslagsposten å 40,000 kronor, *dels ock* därutöver vid högskolan inflytande avgifter från de studerande.

Lärarkollegiet beräknar de studerandes avgifter under nästkommande läsår till omkring 230,000 kronor samt arvoden till här ifrågavarande lärarbiträden och assistenter till omkring 270,000 kronor. I anslutning härtill anholder kollegiet om oförändrat statsanslag för ändamålet av 40,000 kronor.

c. Till avlöningar åt icke-ordinarie personal vid biblioteket finnes under rubrik: arvode till amanuens och arbetshjälper vid biblioteket i staten för högskolan uppförd en särskild anslagspost å 16,550 kronor. Härav torde omkring 1,570 kronor belöpa å avlöningsförhöjningar m. m., för vilket ändamål anslag kommer att beräknas nedan under *f.* Till grundavlöningar återstå sålunda här 14,980 kronor.

Med hänsyn till den ökade besöksfrekvensen vid biblioteket har nu *lärarkollegiet* hemställt, *dels* att den vid biblioteket tjänstgörande amanuensen måtte få anställas med heltidstjänstgöring (kostnadsökning 656 kronor), *dels* om anslag till ökad tjänstgöring för en extra amanuens (kostnadsökning 850 kronor), *dels* att den nuvarande vaktmästarbiträdestjänsten måtte få ombildas till en extra ordinarie expeditionsvaktsbefattning (kostnadsökning 708 kronor), *dels ock* slutligen om anslag till daglig garderobsvakt under 9 månader av året med 315 kronor.

Den sammanlagda kostnadsökningen till icke-ordinarie personal vid biblioteket skulle sålunda, vid bifall till *lärarkollegiets* förslag, uppgå till (656 + 850 + 708 + 315 =) 2,529 kronor eller avrundat 2,530 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 18 oktober 1934 avstyrkt bifall till *lärarkollegiets* framställningar i förevarande avseende, under erinran tillika att, i vad avsåge vaktmästarna, dessa frågor tidigare varit föremål för prövning.

d. I vad härefter avser avlöningar till *icke-ordinarie förvaltningspersonal* är för detta ändamål i gällande avlöningsstat för högskolan uppförd en anslagspost å 8,400 kronor. Ur detta belopp utgår, såsom härövan redan berörts, arvode med högst 900 kronor till sekreteraren hos högskolans styrelse, vilket belopp hädanefter skall uppföras under anslagsposten till arvodet och dylika särskilda ersättningar. Av återstoden, 7,500 kronor, torde 390 kronor belöpa å avlöningsförhöjningar m. m., för vilket ändamål anslag kommer att beräknas nedan under c. Till grundavlöningar återstå sålunda här 7,110 kronor.

Jag erinrar om *lärarkollegiets* under I gjorda hemställan, att två extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar måtte uppföras å ordinarie stat. I avslutning härtill har kollegiet under denna anslagspost föreslagit en anslagsminskning med 4,110 kronor till 3,000 kronor, motsvarande grundavlönningarna till nämnda befattningshavare.

e. I staten för högskolan är vidare uppförd en anslagspost till avlöningar till *icke-ordinarie vaktmästare m. fl.* å 16,500 kronor. Härav belöpa å avlöningsförhöjningar m. m. 780 kronor, för vilket ändamål anslag kommer att beräknas nedan under f. Till grundavlöningar återstå sålunda 15,720 kronor.

I sistnämnda belopp ingår avlöningar till fyra icke-ordinarie portvakter med 50 kronor i månaden för envar eller sålunda tillhopa för år 2,400 kronor. Dessa portvakter åtnjuta härjämte enligt kungl. brev den 28 maj 1926 fri bostad med fri uppvärmning och fri belysning.

Lärarkollegiet har nu hemställt om höjning av omförmälda portvakters kontanta löneförmåner till 100 kronor i månaden, vilket skulle medföra — förutom höjda dyrtidstillägg — en kostnadsökning av 2,400 kronor.

Till stöd för framställningen har kollegiet anfört bland annat följande:

Arbetet för dessa portvakter hade med åren alltmera stegrats på grund av högskolans utveckling. Arbetet med hänvisning av bud, ordnande av till de studerande m. fl. ankommande post m. m. hade avsevärt ökat. En ökad grad av vaksamhet från portvakternas sida vore också av behovet påkallad till följd av begångna stölder av överrockar från studerande m. m. Den viktigaste anledningen till ifrågavarande hemställan vore dock den, att den nuvarande ersättningen kunde anses ligga under vad som erfordrades för levnadskostnader, och det vore endast tack vare en del mindre biinkomster genom försäljning inom högskolan som det varit möjligt för portvakterna att livnära sig. Dessa biinkomster vore mycket osäkra, och det vore sannolikt att de inom snar framtid komme att helt bortfalla.

Såvitt kollegiet kunnat inhämta funnes icke något jämförligt exempel å portvaktsbefattningar vid andra statens verk med motsvarande tjänstgöring, där löneförmånerna vore så låga som de nu ifrågavarande.

Statskontoret har i utlåtande den 9 oktober 1934 avstyrkt bifall till framställningen under anförande, att dessa portvaktssysslor till sin natur vore bisysslor och förty icke kunde vara avsedda att åt vederbörande bereda full försörjning.

f. Anslagsposten till *avlöningsförhöjningar m. m.* avser allenast icke-ordinarie personal vid biblioteket, icke-ordinarie förvaltningspersonal samt icke-ordinarie vaktmästare m. fl. Här ovan under c.—e. hava av de i gällande stat uppförda anslagsposterna ($1,570 + 390 + 780 =$) *2,740 kronor* ansetts belöpa å avlöningsförhöjningar.

Lärarkollegiet har — under förutsättning av bifall till sin hemställan om uppflyttning å ordinarie stat av två kontorsbiträden, varav det ena för närvarande åtnjöte avlöningsförhöjning med 390 kronor — beräknat anslagsbehovet till avlöningsförhöjningar m. m. till i avrundat tal 3,060 kronor, innebärande en förutsedd ökad belastning å anslaget av *320 kronor*.

Vid bifall till vad som föreslagits under ifrågavarande punkt till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare skulle denna anslagspost för budgetåret 1935/1936 uppföras med ($157,220 + 2,800 + 2,400 + 40,000 + 14,980 + 2,530 + 7,110 - 4,110 + 15,720 + 2,400 + 2,740 + 320 =$) *244,110 kronor*, varav 3,060 kronor skulle belöpa å avlöningsförhöjningar m. m. Härtill komma emellertid avgifter från de studerande till ett av kollegiet beräknat belopp av 230,000 kronor, varför de för ifrågavarande ändamål disponibla medlen sålunda för nämnda budgetår skulle uppgå till sammanlagt *474,110 kronor*.

IV. Under en anslagspost: *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* skulle vidare uppföras erforderliga anslagsmedel till beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt befattningshavarna vid högskolan.

Lärarkollegiet — som förutsatt ändrade grunder för professorernas löner, varvid tillägg av här ifrågavarande slag icke skulle utgå — har beräknat anslagsbehovet till i avrundat tal 5,273 kronor. Då provisoriskt dyrortstillägg åt 38 professorer torde kunna uppskattas till sammanlagt 9,120 kronor, skulle alltså, vid oförändrade professorslöner men vid bifall i övrigt till lärarkollegiets ovan framlagda förslag, anslagsbehovet för budgetåret 1935/1936 utgöra 14,393 kronor eller avrundat *14,400 kronor*, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår av i avrundat tal 610 kronor.

V. I gällande stat för högskolan äro uppförda dels arvode till högskolans rektor med 2,400 kronor och dels arvode till bergsskolans föreståndare med 600 kronor. Såsom jag vidare framhållit under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare har hittills arvode åt sekreteraren hos högskolans styrelse, högst 900 kronor, bestritts ur den i staten uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie förvaltningspersonal.

Ovannämnda tre arvoden, tillhopa uppgående till 3,900 kronor, har av lärarkollegiet uppförts under en anslagspost till *arvoden och dylika särskilda ersättningar*.

Lärarkollegiet har ånyo gjort framställning om beredande av särskilda arvoden å 400 kronor till prorektor vid högskolan och till de båda valda ledamöterna i högskolans förvaltningsnämnd (kostnadsökning 1,200 kronor). Till stöd härför har kollegiet framhållit det synnerligen avsevärda arbete och stora ekonomiska ansvar, som vilade å dessa personer, vilket arbete under senare år ökats i och med högskolans utveckling.

I anslutning härtill har kollegiet beräknat ifrågavarande anslagspost till (3,900+1,200 =) 5,100 kronor.

Vid bifall till vad lärarkollegiet härövan föreslagit och beräknat, utom i vad avser ändrade grunder för professorernas löner, skulle sålunda avlöningsanslaget i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med följande belopp, nämligen:

Avlöningar till ordinarie befattningshavare	kronor	582,828
» » befattningshavare å indragningsstat	»	12,000
» » icke-ordinarie befattningshavare	»	474,110
Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare	»	14,400
Arvoden och dylika särskilda ersättningar	»	5,100
Summa kronor		1,088,438
Särskilda uppbördsmedel: de studerandes avgifter	kronor	230,000
Netto summa kronor		858,438

Departementschefen.

För bestridande av de utgifter, som hädanefter skola utgå från den i staten för högskolan uppförda anslagsposten till *avlöningar till ordinarie befattningshavare (tjänstemän)*, stå enligt redogörelsen här ovan under I. för innevarande år till förfogande sammanlagt 535,250 kronor.

Jämlikt grunderna för den nya riksstatsuppställningen har lärarkollegiet företagit omräkning av lönerna till nämnda befattningshavare. Häremot har jag icke annan erinran än att, med hänsyn till att vissa befattningar innehavas av kvinnor, den av omräkningen föranledda anslagsökningen synes kunna begränsas till 16,870 kronor.

Lärarkollegiet har vidare hemställt — förutom om likställande av professorslönerna vid högskolan med motsvarande löner vid universiteten och karolinska institutet, till vilken fråga jag här ovan redan tagit ställning — om vissa anslagsökningar av reell natur.

Sålunda har kollegiet till en början hemställt om uppförande av lönen för professorn i skifteslära till sitt fulla belopp. Härav föranledes en anslagsökning av 5,970 kronor, mot vilken jag icke har någon erinran, enär densamma står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare fattat beslut.

Övriga under punkten I. framlagda förslag, innebärande dels uppflyttning i lönegrad av vissa ordinarie befattningshavare och dels uppförande av vissa icke-ordinarie befattningshavare å ordinarie stat, anser jag mig däremot,

med all hänsyn till det beaktansvärda i dessa förslag, under nuvarande förhållanden icke kunna biträda. I fråga om kanslipersonalen instämmer jag därvid i vad statskontoret anfört.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle vid i övrigt oförändrade förhållanden ifrågavarande anslagspost till avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästkommande budgetår uppföras i riksstaten med $(535,250 + 16,870 + 5,970 =)$ 558,090 kronor. I anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beträffande vissa jämkningar i de av myndigheterna verkställda beräkningarna av avlöningsanslagen m. m. bör emellertid sistnämnda belopp minskas med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 17,790 kronor till 540,300 kronor. Föreskrift torde böra meddelas, att från denna anslagspost skall gäldas jämväl ersättning till den eller de personer, som förordnas att uppehålla del av rektors undervisningsskyldighet såsom professor.

Kollegiet har vidare föreslagit, att anslagsposten till *avlöningar till tjänstemän å indragningsstat* uppföres med ett till 12,000 kronor avrundat belopp. Med hänsyn till finansministerns nyssberörda uttalande torde sistnämnda belopp böra minskas med i avrundat tal 400 kronor, motsvarande avdrag för pensionsavgift för professor Rubin, och alltså uppföras med 11,600 kronor.

I fråga om *speciallärarna*, för vilka i nuvarande stat är uppförd en anslagspost å 157,220 kronor, biträder jag till en början lärarkollegiets förslag, att speciallärarbefattningen i stadsbyggnad må tillsättas för ytterligare ett läsår.

Vad lärarkollegiet och styrelsen hemställt i fråga om höjning av arvodet till laboratorn i elektroteknik samt beträffande inrättande av en ny speciallärarbefattning i textilt teknik anser jag mig under nuvarande förhållanden icke kunna förorda. Anslagsposten till speciallärare bör därför upptagas med oförändrat belopp, 157,220 kronor. Jämlikt ovannämnda uttalande av finansministern böra emellertid dessa anslagsmedel sammanföras med de belopp, som vid i övrigt oförändrade förhållanden skolas beräknas under ovannämnda anslagspost till arvoden och dylika särskilda ersättningar, under en ny anslagspost, benämnd arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Till denna fråga återkommer jag här nedan.

För *tillfälliga lärarbiträden och assistenter* torde vidare i enlighet med lärarkollegiets förslag böra beräknas oförändrat statsanslag av 40,000 kronor. Utöver detta anslag bör högskolan, liksom hittills, till arvoden åt ifrågavarande biträden och assistenter få disponera inflytande avgifter från de studerande. För nästkommande budgetår har kollegiet beräknat dessa avgifter till 230,000 kronor, varför sålunda skulle stå till förfogande tillhopa 270,000 kronor. Sistnämnda belopp, 270,000 kronor, bör för ändamålet beräknas i staten, varav 230,000 kronor motsvaras av särskilda uppbördsmedel. I samband

med att ifrågavarande medel ställas till högskolans förfogande, torde Kungl. Maj:t böra meddela föreskrift att såväl besparingar å anslagsposten till tillfälliga lärarbiträden och assistenter som överskott å beräknade uppbördsmedel skola överföras till den redan förefintliga fonden för besparade dylika medel för att, i mån av behov, användas till sådana arvoden utöver i avlöningsstaten för ändamålet anvisat belopp eller för täckande av brist, därest inflytande avgifter något år icke skulle uppgå till beräknat belopp.

Jämväl beträffande den *icke-ordinarie personalen vid biblioteket*, den *icke-ordinarie förvaltningspersonalen* samt de *icke-ordinarie vaktmästarna m. fl.*, till vilken personal för innevarande budgetår anvisats medel till grundavlöningar m. m. å tillhopa ($14,980 + 7,110 + 15,720 =$) 37,810 kronor, har lärarkollegiet hemställt om ett flertal anslagsökningar. Jag anser mig emellertid icke under nu rådande förhållanden kunna biträda dessa förslag annat än i vad avser någon förhöjning av de kontanta löneförmånerna till ovan nämnda fyra portvakter. Med hänsyn till omfattningen av dessa portvakters åligganden synas de icke hava tillfälle att genom bisysslor förskaffa sig nämnvärda inkomster. Ehuru de åtnjuta fri bostad, värme och lyse, lär dock under sådana omständigheter 50 kronor i månaden få anses allt för lågt beräknat. Jag vill förty förorda en höjning till 75 kronor i månaden, vilket skulle medföra en kostnadsökning av 1,200 kronor, i följd varav anslag för ifrågavarande grundavlöningar under i övrigt oförändrade förhållanden skulle uppföras med ($37,810 + 1,200 =$) 39,010 kronor. Med hänsyn emellertid till vad chefen för finansdepartementet anfört förut denna dag vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör dock nämnda belopp minskas med 60 procent av summan av pensionsavdragen för den extra ordinarie personalen, d. v. s. med i avrundat tal 360 kronor till 38,650 kronor.

I fråga om *avlöningsförhöjningar m. m.* till sistnämnda icke-ordinarie personal har lärarkollegiet slutligen beräknat en ökning av nu för ändamålet anvisade belopp, 2,740 kronor, med 320 kronor. Sistnämnda belopp synes dock böra ökas med ytterligare 390 kronor, motsvarande avlöningsförhöjning till ett av de kontorsbiträden, som kollegiet föreslagit till uppförande å ordinarie stat, vilket förslag jag emellertid icke ansett mig kunna biträda. Anslagsökningen skulle sålunda sammanlagt uppgå till 710 kronor och anslagsmedlen för ändamålet till ($2,740 + 710 =$) 3,450 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit rörande anslag till tillfälliga lärarbiträden och assistenter samt övriga nu angivna ändamål skulle anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* för nästkommande budgetår böra i avlöningsstaten uppföras med ($270,000 + 38,650 + 3,450 =$) 312,100 kronor, varav förslagsvis 3,450 kronor till avlöningsförhöjningar m. m. Av de erforderliga medlen utgöra emellertid 230,000 kronor särskilda uppbördsmedel.

Till *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän*

torde vidare i enlighet med kollegiets förslag böra beräknas 14,400 kronor, innebärande i förhållande till innevarande budgetår en ökning av de för ändamålet avsedda anslagsmedlen med 610 kronor.

Beträffande härefter den av kollegiet föreslagna anslagsposten till *arvoden och dylika särskilda ersättningar* har lärarkollegiet hemställt om beviljande av medel till särskilda arvoden åt prorektor och de båda valda ledamöterna i högskolans förvaltningsnämnd. Med all hänsyn till det beaktansvärda i detta förslag, anser jag mig likväl icke nu kunna förorda bifall till denna framställning. Anslagsposten skulle alltså vid i övrigt oförändrade förhållanden böra uppföras med summan av de arvoden till rektor, bergsskolans föreståndare och sekreteraren hos styrelsen, som hittills utgått, eller med 3,900 kronor. Såsom jag emellertid i det föregående berört skall nu ifrågasvara arvoden å tillhopa 3,900 kronor sammanföras med de till arvoden åt speciallärare avsedda anslagsmedlen, 157,220 kronor, under en gemensam anslagspost, benämnd *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, vilken i avlöningsstaten bör uppföras efter posten till avlöningar till tjänstemän å indragningsstat. Den nya anslagsposten skulle sålunda sluta på en summa av $(3,900 + 157,220 =)$ 161,120 kronor eller avrundat 161,100 kronor.

Högskolans avlöningsanslag skulle, vid bifall till vad ovan anförts, sålunda i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med $(540,300 + 11,600 + 312,100 + 14,400 + 161,100 =)$ 1,039,500 kronor. Såsom särskilda uppbördsmedel avgå dock från detta belopp de studerandes avgifter, som beräknats till 230,000 kronor. Återstoden, 809,500 kronor, bör nu äskas av riksdagen såsom förslagsanslag.

För innevarande budgetår utgöra motsvarande för avlöningsändamål anvisade anslag tillhopa i avrundat tal 802,700 kronor. Ökningen i medelsbehovet skulle sålunda utgöra 6,800 kronor, utgörande skillnaden mellan å ena sidan anslagsökningar å tillhopa 25,360 kronor, varav å teknisk uppräknings 16,870 kronor, och å den andra minskningar i anslagsberäkningen, motsvarande dels avdrag för pensionsavgifter å 18,550 kronor, och dels avrundning med 10 kronor. I detta sammanhang är vidare att märka, att det i gällande riksstat uppförda anslaget till övergångskostnader för lantmåteriundervisningen å 16,725 kronor bortfaller i och med att fackavdelningen för lantmåteri från och med nästkommande budgetår är helt utbyggd.

I anslutning till vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för tekniska högskolan:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
37 professorer	B 30
1 sekreterare	B 26

Befattning.	Lönegrad.
1 kamrerare	B 24
1 bibliotekarie	B 22
1 verkmästare	B 10
1 maskinist	B 8
1 kanslibiträde	B 7
1 förste vaktmästare	B 7
15 laboratorievaktmästare	B 7
1 vaktmästare, tillika preparator	B 7
1 reparatör	B 7
3 vaktmästare	B 5
2 kontorsbiträden	B 4

Anm.: Professorsbefattningarna, vilka äro 37, omfatta vardera ett av följande amnesområden: 1) matematik; 2) mekanik; 3) ångteknik; 4) läran om vattenmotorer; 5) mekanisk teknologi; 6) elektrisk anläggningsteknik; 7) teoretisk och elektrokemi; 8) kemisk teknologi; 9) vägbyggnad och kommunikationsteknik; 10) arkitektur; 11) teoretisk elektroteknik; 12) järnets metallurgi; 13) gruvvetenskap; 14) vattenbyggnadslära; 15) matematik och mekanik; 16) geodesi; 17) beskrivande geometri; 18) fysik; 19) värmeteknik och maskinlära; 20) skeppsbyggnadslära; 21) mineralogi och geologi; 22) bergskemi och metallurgi; 23) byggnadsstatik; 24) husbyggnadslära; 25) läran om maskinelement; 26) allmän bergsmekanik och gruvmekanik; 27) byggnadsteknik; 28) organisk kemi; 29) elektromaskinlära; 30) brobyggnad; 31) läran om förbränningsmotorer; 32) hyttmekanik samt järnets bearbetning och behandling; 33) oorganisk kemi; 34) hållfasthetslära; 35) cellulosateknik och träkemi; 36) flygteknik; 37) skifteslära.

dels godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat:

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 540,300
Anm.: Från förestående anslagspost skall utgå jämväl ersättning till den eller de personer, som förordnas att uppehålla en del av rektors undervisningsskyldighet såsom professor.
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat, *förslagsvis* » 11,600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 161,100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 308,650
 - b. Avlöningsförhöjningar
 m. m., *förslagsvis* . . . » 3,450 » 312,100
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . » 14,400

Summa kronor 1,039,500

*Särskilda uppbördsmedel:*Avgifter från de studerande kronor 230,000

Nettoutgift kronor 809,500;

dels ock till Tekniska högskolan: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av . . . kronor 809,500.

[108.] **2. Tekniska högskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Såsom jag redan under föregående punkt framhållit bör under ifrågavarande anslag medel beräknas till reseersättningar åt lärare, expenser och publikationstryck.

För omförmälda ändamål stå för innevarande budgetår till förfogande följande belopp, nämligen

ur huvudtitelns allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar, erforderligt belopp, beräknat till	kronor	20,000
de i omkostnadsstaten för högskolan uppförda anslagsposterna till uppvärmning, belysning och diverse utgifter	»	138,900
samt till tryckningskostnader	»	7,500
det extra anslaget till ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter	»	56,000

Summa kronor 222,400

Sistnämnda extra anslag har sedan åtskilliga år utgått såsom förstärkning av den för ändamålet i staten uppförda anslagsposten. Anslaget, som från början utgick med 35,000 kronor, sänktes år 1928 till 25,000 kronor, men höjdes åter år 1930 till 32,000 kronor, år 1931 till 42,000 kronor samt år 1932 ytterligare till 56,000 kronor, sistnämnda höjning föranledd huvudsakligen av lantmäteriundervisningens överflyttning till tekniska högskolan.

I sin ovannämnda skrivelse angående anslagsäskanden för budgetåret 1935/1936, som av *styrelsen* för högskolan överlämnats med tillstyrkande utlåtande av den 14 september 1934, har *lärarkollegiet* vidare hemställt om anvisande av medel för omkostnader.

Beträffande därvid anslagsposten till *reseersättningar* har kollegiet — under hänvisning till att fackavdelningens för lantmäteri fjärde årskurs trädde i funktion från och med läsåret 1935—1936 — hemställt, att anslaget måtte uppföras med 25,000 kronor, innefattande i förhållande till innevarande budgetår en beräknad ökning av 5,000 kronor.

I utlåtande den 11 oktober 1934 har *statskontoret* med hänsyn till storleken av de faktiska utgifterna under senare år (1933/1934: 14,950 kronor) tillstyrkt ett anslagsbelopp av 15,000 eller 16,000 kronor. Ämbetsverket har därvid utgått ifrån, att högskolan, i likhet med åtskilliga andra myndigheter, skulle åläggas att före ingången av varje budgetår uppgöra och fastställa plan för resor under det kommande budgetåret.

Beträffande vidare *expenser* anholder kollegiet, att till detta ändamål måtte med hänsyn till tillkomsten av den nya kanslibyggnaden beräknas 5,500 kronor högre belopp än för innevarande år eller alltså (138,900 + 56,000 +

5,500 =) 200,400 kronor. Jämte inflytande särskilda uppbördsmedel i form av ersättning för kol, gas, elektrisk ström och vatten, vilka beräknats till sammanlagt 4,500 kronor, skulle vid bifall härtill för ändamålet stå till förfogande tillhopa 204,900 kronor, varav förslagsvis 98,000 kronor till bränsle, lyse och vatten samt återstoden, högst 106,900 kronor till övriga expenser.

Anslagsposten till *publikationstryck* föreslås slutligen uppförd med oförändrat belopp, 7,500 kronor.

Vid bifall till vad lärarkollegiet sålunda föreslagit skulle ifrågavarande anslag till omkostnader uppföras med netto (25,000 + 200,400 + 7,500 =) 232,900 kronor.

Departementschefen.

Beträffande anslag till reseersättningar till lärare vid högskolan förordar jag, i likhet med statskontoret, att detsamma uppföres med förslagsvis 16,000 kronor, innebärande i förhållande till det för innevarande budgetår för ändamålet beräknade beloppet en minskning av 4,000 kronor. Anslaget torde icke utan Kungl. Maj:ts medgivande få överskridas. Vidare torde föreskrifter böra meddelas i syfte att garantier för nödig sparsamhet och planmässighet vid anordnande av exkursioner och övningar må vinnas. Tillika bör meddelas bestämmelse därom, att från ifrågavarande anslagspost må utgå jämväl ersättningar till sakkunniga för resor i och för åhörande av lärarprov.

Mot lärarkollegiets beräkning av anslagsbehovet i övrigt har jag ingen erinran. Av den föreslagna höjningen med 5,500 kronor av de för expenser avsedda medlen, vilken torde vara nödvändig med hänsyn till den nya kanslibyggnaden, faller större delen på utgifter för bränsle, lyse och vatten.

Jämväl anslagsposten till publikationstryck å 7,500 kronor bör uppföras såsom förslagsanslag, men föreskrift torde böra meddelas, att densamma icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må överskridas.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle högskolans omkostnadsanslag beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	16,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	204,900
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
Summa kronor		228,400

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för kol, gas, elektrisk ström och vatten	kronor	4,500
Nettoutgift kronor		223,900

Sistnämnda belopp, 223,900 kronor, bör äskas av riksdagen såsom förslagsanslag.

I anslutning till vad ovan anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 223,900.

[109.] 3. **Tekniska högskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** Jämlikt grunderna för den nya riksstatsuppställningen böra under ifrågavarande anslag uppföras erforderliga anslagsmedel dels till samlingar och laborationer och dels till nyanskaffning av apparater och instrument för vissa institutioners laboratorier.

För förstnämnda utgiftsändamål, samlingar och laborationer, stå för innevarande budgetår till högskolans disposition

dels den i omkostnadsstaten uppförda anslagsposten till samlingar och laborationer	kronor 153,000
dels ock det extra anslaget till ökade medel till samlingar och laborationer	» 48,500
	Summa kronor 201,500

Sistnämnda anslag har sedan flera år utgått till förstärkning av det ordinarie anslaget. Förstärkningsanslaget har därvid successivt höjts allt efter tillkomsten av nya institutioner samt till följd av lantmäteriundervisningens överflyttande till högskolan.

Enligt kungl. brev den 20 april 1934 skola för tiden den 1 juli 1934—den 30 juni 1935 till de särskilda avdelningarna inom högskolan av ovan nämnda anslag utgå följande belopp, med rätt för högskolans styrelse att, för den händelse vissa institutioner under nämnda tid överflyttas till annan avdelning, även överflytta de för institutionen i fråga beräknade beloppen:

	<i>Ordinarie anslag</i>	<i>Extra anslag</i>	<i>Summa</i>
	Kronor	Kronor	Kronor
Avdelningen för allmänna vetenskaper och fackavdelningen för teknisk fysik	12,700	4,000	16,700
Fackavdelningen för maskinbyggnad och mekanisk teknologi	22,800	7,200	30,000
» » skeppsbyggnad	10,600	3,400	14,000
» » elektroteknik	16,700	5,300	22,000
» » väg- och vattenbyggnad	15,600	4,900	20,500
» » kemi och kemisk teknologi . .	31,100	9,900	41,000
» » bergsvetenskap	20,900	6,600	27,500
» » arkitektur	9,900	3,100	13,000
» » lantmäteri	12,100	3,900	16,000
Verkstaden	600	200	800
	Summa kronor 153,000	48,500	201,500

För nyanskaffning av apparater och instrument för vissa institutioners laboratorier vidare är i gällande riksstat uppfört ett extra reservationsanslag av kronor 20,000

För sistnämnda ändamål har riksdagen tidigare anvisat medel å extra stat, år 1925 60,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1926/1933 20,000 kronor. På grund av det finansiella läget blev däremot något anslag för ändamålet icke uppfört i riksstaten för budgetåret 1933/1934.

egentliga anslagsökningen till ifrågavarande ändamål kan sägas utgöra allenast 3,500 kronor.

Det torde slutligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag från tekniska högskolan besluta rörande fördelningen mellan de olika avdelningarna av tillgängliga anslagsmedel. Kungl. Maj:t torde därvid även böra föreskriva, att de belopp, som anvisas till varje avdelning, skola hava karaktären av särskilda reservationsanslag, å vilka anslag högskolans inkomster i form av ersättning för å institutionerna och verkstaden utförda undersökningar och arbeten m. m. skola tagas till uppbörd. Det torde vidare utan särskild föreskrift böra gälla, att den 1 juli 1935 eventuellt förefintliga reservationer å något eller båda av ovannämnda för innevarande budgetår beviljade två anslag må enligt gällande föreskrifter användas för de med anslagen avsedda ändamålen, oaktat anslagen här sammanförts till ett anslag.

I anslutning till vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan: Materiel m. m. för budgetåret 1935/1936* anvisa ett *reservationsanslag* av . kronor 226,500

[110.] **4. Tekniska högskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** I omkostnadsstaten för högskolan är uppförd en anslagspost till biblioteket å 25,000 kronor. Jämte det extra reservationsanslaget till bokinköp, bokbindning m. m. för högskolans bibliotek å 8,000 kronor stå sålunda till bestridande av här ifrågavarande kostnader under budgetåret 1934/1935 till förfogande sammanlagt 33,000 kronor.

Sistnämnda extra anslag har sedan åtskilliga år anvisats av riksdagen med växlande belopp. För vart och ett av budgetåren 1926/1930 utgick detsamma med 10,000 kronor, men sänktes därefter år 1930 till 5,000 kronor.

I omförmälda av *styrelsen* för högskolan tillstyrkta framställning har *lärarkollegiet* hemställt om anslag för ändamålet för budgetåret 1935/1936 med oförändrat belopp, 33,000 kronor.

Jag biträder lärarkollegiets förslag. I samband med att Kungl. Maj:t ställer anslagsmedlen till förfogande torde Kungl. Maj:t böra föreskriva, att inkomster i form av ersättning för utförda bokbindnings- och liknande arbeten tillgodoföras anslaget såsom särskilda uppbördsmedel.

Departementschefen.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 33,000.

[111.] 5. **Tekniska högskolan: Stipendier m. m., reservationsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1934/1935 äro för ifrågavarande ändamål uppförda följande anslag:

Stipendier åt lärare för utrikes studieresor, ordinarie reservationsanslag	kronor	—
Stipendier åt studerande, ordinarie reservationsanslag	»	7,000
Resekostnadsersättningar åt studerande vid högskolans fackavdelning för lantmäteri för deltagande i exkursioner och fältövningar, extra reservationsanslag	»	1,400
		Summa kronor 8,400

Förstnämnda anslaget till stipendier åt lärare för utrikes resor har från och med budgetåret 1932/1933 varit uppfört i riksstaten utan angivet belopp.

Anslaget till stipendier åt studerande — vilket under de senare åren höjts med 2,000 kronor i anledning av lantmäteriundervisningens inordnande under högskolan — har i första hand använts till bidrag åt behövande studerandes resekostnader vid studier.

Med anslaget till resekostnadsersättningar åt studerande vid högskolans fackavdelning för lantmäteri för deltagande i exkursioner och fältövningar slutligen hava bestritts stipendier, avseende resekostnader för deltagare i den s. k. kulturtekniska kursen. Sedan lantmäteriundervisningen från och med nästkommande läsår helt överflyttats till högskolan kommer denna kurs att upphöra. Något anslag för ändamålet erfordras sålunda icke för nästkommande budgetår, varigenom de för högskolan avsedda anslagsmedlen kunna minskas med 1,400 kronor.

I ovannämnda av högskolans *styrelse* tillstyrkta framställning har *lärarkollegiet* till en början hemställt, att anslag till stipendier åt lärare och tjänstemän måtte upptagas i riksstaten med 7,000 kronor, av vilket belopp högst 1,000 kronor skulle få användas för studieresor inom landet. Vidare anhålles om fortsatt anslag till stipendier åt studerande med oförändrat belopp, 7,000 kronor.

Departement-
schefen

Jag anser mig för närvarande icke kunna förorda återuppförande i riksstaten av anslag till stipendier åt lärare, men har i övrigt intet att erinra mot kollegiets förslag.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 7,000.

[112.] 6. **Tekniska högskolan: Inredningsarbeten och möbelskaffning m. m., reservationsanslag.** I särskilda av *styrelsen för tekniska högskolan* tillstyrkta framställningar har högskolans *lärarkollegium* hemställt om anslag till nedannämnda ändamål och med följande belopp:

inredning av laboratorium för telegrafi och telefoni	kronor 16,500
möbler och inventarier till nybyggnaden för kansli m. m. samt till laboratorierna för byggnadsstatik och svetsnings- teknik	» 29,780
utrustning och ytterligare möbler till laboratoriet i byggnads- statik	» 16,720
möbler m. m. för fackavdelningen för lantmåteri	» 13,670
flyttningskostnader för kansliet	» 1,000
flyttningskostnader för byggnadsstatiska laboratoriet	» 2,000
Summa kronor 79,670	

Till stöd för de olika äskandena framgår av handlingarna i huvudsak följande:

1. *Inredning av laboratorium för telegrafi och telefoni.* Lärarkollegiet har anfört bland annat.

Svagströmsindustrierna och de statens verk, vilka hade sin verksamhet inriktad på telegrafi och telefoni, krävde ingenjörer med gedigen teknisk-vetenskaplig utbildning inom den omfångsrika radiotekniken och tekniken för långdistanstelefoni. Starkströmstekniken och även andra områden hade också börjat tillämpa de nya rönen rörande elektriska svängningar, förstärkar-anordningar, strömmars omformande m. m. Ifrån att hava varit ett ämne av speciell karaktär hade sålunda telegrafi och telefoni alltmer blivit ett grundläggande ämne och undervisningen härifrån av mera allmän betydelse för fackavdelningen för elektroteknik i dess helhet.

Det hade också visat sig, att det övervägande flertalet studerande inom fackavdelningen under senare år valt att utföra sitt examensarbete i telegrafi och telefoni.

Ovan skildrade förhållanden gjorde, att det redan 1920 visade sig nödvändigt att i programmet för läroämnet telegrafi och telefoni upptaga laborationsövningar, vilka successivt måst ökas. För att skaffa nödtorftigt utrymme hade högskolan nödgats aptera lokalerna för samlingar ävensom korridorer till laboratorier, och även det för professorn i ämnet avsedda laboratorierummet hade måst tagas i anspråk för den allmänna undervisningen.

Dessa utrymmen hade emellertid icke varit tillräckliga, utan man hade varit tvungen att hänvisa en del studerande att utföra sina examensarbeten på högskolan utanförstående svagströmslaboratorier. Dylika möjligheter kunde ej påräknas alltid stå till buds, och anordningen medförde vidare stora olägenheter dels därigenom, att arbetena måste inriktas mera speciellt för att tillgodose särskilda önskemål och dels därigenom att övervakningen av examensarbetena avsevärt försvårades. Inrättandet av ett särskilt laboratorium för telegrafi och telefoni vore därför en tvingande nödvändighet för att undervisningen skulle kunna följa med sin tid.

Det billigaste sättet att förskaffa erforderliga lokaler vore att inreda ett vindsutrymme om cirka 100 kvadratmeter, som på sin tid tillkommit vid den påbyggnad av Valhallavägens byggnader, vilken utfördes för fackavdelningen för elektroteknik.

Detta vindsutrymme, som vore oinrett och skulle lämpa sig för ändamålet,

kunde enligt en av professor E. Lallerstedt utförd kostnadsberäkning inredas för 16,500 kronor.

Byggnadsstyrelsen hade för sin del ansett sig kunna tillstyrka den uppgjorda planen.

Lärarkollegiet ville framhålla, att i Danmark, Norge m. fl. länder särskilda professurer i svagströmsteknik med därtill hörande laboratorier funnes inrättade. Det vore enligt lärarkollegiets mening nödvändigt att behovet av laboratorium för telegrafi och telefoni vid tekniska högskolan bleve tillgodosett om denna för vårt land synnerligen viktiga gren av undervisningen ej skulle bli ohjälpligt efter.

2. *Möbler och inventarier för nybyggnaden för kansli m. m. Lärarkollegiet har anfört:*

Den av 1934 års riksdag beslutade nybyggnaden för kansli m. m. samt laboratorium för byggnadsstatik och svetsningsteknik beräknades vara färdig under sommaren 1935. I anledning härav hade en detaljerad utredning rörande det föreliggande behovet av möbler och inventarier, utöver de redan nu befintliga, blivit verkställd och å vid framställningen bifogade ritningar hade införts med särskild färgbeteckning såväl de erforderliga nya möblerna som de gamla möbler, som avsetts komma till användning. En detaljerad kostnadsberäkning hade utförts av professor E. Lallerstedt, vilken beräkning slutade å en summa av 29,780 kronor, varav för byggnadsstatiska laboratoriet 3,280 kronor.

I utlåtande den 4 oktober 1934 har *byggnadsstyrelsen* förklarat sig intet hava att erinra mot framställningen.

3. *Utrustning och ytterligare möbler till laboratoriet i byggnadsstatik. Lärarkollegiet har — under återopande av en av professor Forssell gjord framställning — hemställt, att utöver ovannämnda 3,280 kronor, som avsetts för möblering av ifrågavarande laboratorium, måtte anvisas ett anslag av 16,720 kronor till utrustning och ytterligare möblering av laboratoriet.*

Enligt en framställningen bifogad av Forssell i oktober 1934 upprättad specificerad kostnadsberäkning utgör totalkostnaden för möbler och utrustning 16,720 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 5 november 1934 icke haft någon erinran mot den gjorda kostnadsberäkningen.

4. *Möbler m. m. för fackavdelningen i lantmäteri. Lärarkollegiet har anfört:*

Den 1 juli 1932 hade lantmäteriundervisningen överförs till tekniska högskolan såsom en särskild fyraårig fackavdelning. Tidigare hade lantmäteriundervisning meddelats i två årskurser (geodetisk-rättsliga kursen) samt en ettårig fortsättningskurs (kulturtekniska kursen) eller inalles tre årskurser. De därvid använda möblerna och inventarierna hade överförs till högskolan år 1932. Då emellertid från och med hösten 1935 den fjärde årskursen tillkomme, bleve det nödvändigt att anskaffa möbler m. m. till de lokaler, vilka för densamma skulle upplåtas och för vilkas iordningställande

statsmakterna beviljat medel för budgetåret 1934/1935. En detaljerad kostnadsberäkning, som bifogades ärendet, hade verkställts och slutade å 13,670 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 18 oktober 1934 intet haft att erinra mot ifrågavarande förslag.

5. *Flyttningskostnader för kansliet och byggnadsstatiska laboratoriet.* Såsom framhållits härövan är den nya kanslibyggnaden, som skall inrymma jämväl lokaler för det byggnadsstatiska laboratoriet avsedd att vara färdig i början av läsåret 1935—1936.

Lärarkollegiet har beräknat kostnaderna för flyttning av det nuvarande kansliet vid Drottninggatan till de nya lokalerna till 1,000 kronor samt för inflyttning av byggnadsstatiska laboratoriet till 2,000 kronor eller sålunda tillhoppa 3,000 kronor.

Såsom lärarkollegiet framhållit, torde ett särskilt laboratorium för telegrafi och telefoni med hänsyn till detta ämnes stora och hastiga utveckling under de senaste årtiondena vara nödvändigt. Lokaler för laboratoriet kunna göras i ordning inom högskolans byggnader vid Valhallavägen genom inredande av vissa vindsutrymmen. Mot de härför beräknade kostnaderna, 16,500 kronor, har jag intet att erinra.

Departement-
schefen.

Till möblering och anskaffande av inventarier till den nya kanslibyggnaden, som beräknas vara färdig vid ingången av budgetåret 1935/1936, samt till utrustning för det däri inrymda byggnadsstatiska laboratoriet har lärarkollegiet äskat sammanlagt 46,500 kronor. Anslag för ändamålet torde vara ofrånkomligt, men jag anser, att med iakttagande av vederbörlig sparsamhet kostnaderna kunna nedbringas. Jag vill sålunda nu tillstyrka anslag till möblering och inventarier av kansliet med 20,000 kronor samt till utrustning och möblering av det byggnadsstatiska laboratoriet med 8,500 kronor, varvid jag förutsätter, att därest ytterligare medel skulle för ändamålet erfordras, högskolan må låta sig angeläget vara att söka i görligaste mån begränsa kostnaderna.

Vad vidare angår möbler till lokalerna för fjärde årskursen av fackavdelningen för lantmäteri finner jag mig ej nu kunna tillstyrka högre anslag för ändamålet än 7,500 kronor, därvid jag likaledes förutsätter att i händelse av behov utav ytterligare medel kostnaderna i möjligaste mån begränsas.

För bestridande av ovannämnda flyttningskostnader anser jag, att ett belopp av 2,500 kronor torde vara tillfyllest.

Medel till ovannämnda ändamål torde böra utgå ur ett gemensamt anslag, som alltså skulle disponeras på följande sätt:

1. Inredning av laboratorium för telegrafi och telefoni	kronor 16,500
2. Möbler och inventarier för kansliet	» 20,000
3. Utrustning och möblering av byggnadsstatiska laboratoriet	» 8,500
4. Möbler m. m. till fackavdelningen för lantmåteri	» 7,500
5. Flyttningskostnader	» 2,500
Summa kronor 55,000	

Bestämmelser rörande anslagets disposition synes böra meddelas av Kungl. Maj:t. Därvid torde böra föreskrivas, att envar av de nämnda fem anslagsposterna skola hava karaktären av reservationsanslag.

Under återopande av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan: Inredningsarbeten och möbelskaffning m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 55,000.

[113.] 7. **Chalmers tekniska institut: Avlöningar, förslagsanslag.**

För Chalmers tekniska institut äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under åttonde huvudtiteln anvisade följande särskilda anslag:

Avlöningar, ordinarie förslagsanslag	kronor 260,500
Stipendier och premier åt elever, ordinarie reservationsanslag	» 600
Materiel m. m., ordinarie reservationsanslag	» 62,000
Avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för institutet uppförda befattningarna, extra anslag	» 3,300
Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter, extra anslag	» 17,000
Ökade medel till bibliotek, samlingar och laborationer, extra anslag	» 9,000
Undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem, extra anslag	» 1,500
Summa kronor 353,900	

Genom beslut den 28 maj 1926 har Kungl. Maj:t fastställt stater för Chalmers tekniska institut, med tillämpning från och med den 1 juli 1926, vilka stater, efter sedermera däri företagna ändringar, senast den 12 maj 1933, äro av följande lydelse:

A. **Avlöningsstat:**

Avlöningar till professorer, förslagsanslag	kronor 133,400
» » andre lärare, förslagsanslag	» 37,200
» » vaktmästare m. fl., förslagsanslag	» 28,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 4,000
Arvoden till speciallärare	» 37,000

Arvode till institutets rektor	kronor	1,800
Arvoden till sekreterare, kamrerare och bibliotekarie	»	6,100
» » assistenter och repetitörer	»	4,000
Till gottgörelse åt arbetsbiträden å verkstaden	»	1,800
Övergångsstat för institutet	»	7,000

Summa förslagsanslag kronor 260,500

B. Omkostnadsstat:

Stipendier och premier åt elever, reservationsanslag	kronor	600
Bibliotek, samlingar och laboratorier, reservationsanslag	»	25,000
Verkstaden, reservationsanslag	»	2,000
Uppvärmning, belysning och diverse utgifter, reservationsanslag	»	33,400
Tryckningskostnader, reservationsanslag	»	1,600

Summa reservationsanslag kronor 62,600

Summa summarum kronor 323,100

Antalet befattningshavare å ordinarie stat vid Chalmers tekniska institut är genom olika Kungl. Maj:ts beslut bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
13 professorer	B 28
5 andre lärare	B 22
1 maskinist	B 8
1 förste vaktmästare	B 7
5 laboratorievaktmästare	B 7
1 vaktmästare	B 5
1 eldare, tillika gårdskarlar	B 5

Anm.: 1. Professorsbefattningarna, vilka äro 13, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) fysik; 2) matematik; 3) mekanik och matematik; 4) skeppsbyggeri; 5) byggnadslära och ornamentsritning; 6) elektroteknik; 7) organisk kemi; 8) oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi; 9) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om vattenmotorer; 10) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om värmemotorer; 11) väg- och vattenbyggnadslära; 12) elektroteknik med undervisningsskyldighet företrädesvis i elektrotekniska maskinkonstruktioner samt 13) kemisk teknologi.

2. Andrelärbefattningarna, vilka äro 5, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) matematik; 2) elementarmekanik, skeppsbyggeri och linearritning; 3) byggnadslära med ritning; 4) elektroteknik och 5) maskinlära med ritning och mekanisk teknologi.

Enligt förenämnda kungl. brev den 28 maj 1926 ingår i anslagsposten till vikariatsersättningar arvode åt biträde för uppehållande av rektors undervisningsskyldighet såsom professor.

Vidare skall enligt samma kungl. brev jämfört med kungl. brevet den 20 maj 1927 den i avlöningsstaten ingående anslagsposten: övergångsstat för institutet å 7,000 kronor användas enligt nedanstående uppställning:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 verkstadsingenjör	2,400	1,600	4,000
1 lärare i frihandsteckning	1,800	1,200	3,000
Summa kronor			7,000

Enligt samtidigt meddelade föreskrifter må vidare lönen för verkstadsingenjören och läraren i frihandsteckning efter fem år, respektive tio år höjas, för den förstnämnde med 500 kronor varje gång och för den sistnämnde med 400 kronor varje gång.

För bestridande av utgifterna för ålderstillägg åt ovannämnda befattningshavare å övergångsstat disponerar institutet vidare huvudtiteln's allmänna anslag till ålderstillägg.

Härutöver disponerar institutet inflytande årliga elevavgifter. Dessa avgifter hava för budgetåret 1934/1935 beräknats till sammanlagt 82,000 kronor. Enligt kungl. brev den 9 november 1934 skola ur dessa elevavgifter för nämnda budgetår till nedan angivna ändamål utgå högst följande belopp, nämligen:

till assistentarvoden	kronor 57,000
» arvode åt skrivbiträde	» 1,800
» anslag åt gymnastikföreningen	» 650
» materiel m. m.	» 22,550
Summa kronor 82,000	

varjämte Kungl. Maj:t medgivit, att, därest överskott uppkomme å elevavgifterna för ifrågavarande tid, detta överskott finge användas till bestridande av assistentarvoden, kostnaderna för bibliotek och samlingar samt för uppvärmning, belysning och diverse utgifter.

Enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen böra de för Chalmers tekniska institut avsedda anslagsmedlen upptagas i riksstaten enligt följande grunder. För avlöningar och omkostnader böra uppföras särskilda anslag av förslagsanslags natur. Medel, som avses till materiel m. m., bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek samt stipendier m. m., böra vidare hänföras under tre särskilda anslag av reservationsanslags natur. Kostnader för dyrtidstillägg skola alltjämt bestridas från ett å huvudtiteln uppfört gemensamhetsanslag. Beträffande elevavgifterna slutligen böra dessa — i stället för att hittills hava fördelats mellan avlöningar och omkostnader och i likhet med vad fallet är ifråga om motsvarande avgifter vid tekniska högskolan — i sin helhet avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel. De för avlöningar avsedda anslagsmedlen komma till följd härav att undergå minskning, varemot omkostnads- och materielanslagen måste i motsvarande grad höjas.

Med skrivelse den 14 september 1934 har nu *styrelsen* för Chalmers tekniska institut gjort framställning om beviljande av anslagsmedel för budgetåret 1935/1936. I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av nämnda skrivelse och därvid fogade bilagor följande.

I. Vad först beträffar de anslagsmedel, som skulle uppföras under anslagsposten till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat*, borde desamma

på grundval av den för varje befattning förekommande högsta löneklassen beräknas till i avrundat tal *214,200 kronor*. För motsvarande ändamål äro i nu gällande stat för institutet upptagna följande anslagsposter, nämligen till avlöningar åt professorer 133,400 kronor, andre lärare 37,200 kronor samt vaktmästare m. fl. 28,200 kronor eller tillhopa 198,800 kronor. Efter avdrag av det i staten jämväl uppförda anslagsbeloppet å 4,000 kronor till vikariatsersättningar, vilka hädanefter skola bestridas från förevarande anslagspost till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, utgjorde ökningen av de för budgetåret 1935/1936 beräknade anslagsmedlen ($214,200 - 198,800 - 4,000 =$) *11,400 kronor*.

II. I fråga om anslag till *avlöningar till befattningshavare å övergångsstat* borde till en början under en särskild delpost beräknas medel till lön och tjänstgöringspenningar med samma belopp, som för enahanda ändamål vore uppfört i nu gällande stat för institutet, eller med 7,000 kronor.

I överensstämmelse med vad som tillämpades vid oreglerade verk, borde vidare för ifrågavarande två befattningshavare å övergångsstat för ålders-tillägg erforderligt anslagsbelopp upptagas med viss del, förslagsvis hälften, av den beräknade kostnaden för samtliga ålderstillägg, som kunde komma ifråga. Under en särskild delpost borde sålunda här uppföras ($1,800:2 =$) 900 kronor, till vilket belopp tilläggen — vilka hittills utgått ur huvudtiteln allmänna anslag till ålderstillägg — tagits i beräkning även för innevarande budgetår.

Till vikariatsersättningar åt de båda befattningshavarna å övergångsstat borde slutligen under denna anslagspost uppföras ytterligare en delpost, förslagsvis å 100 kronor. Då denna post icke borde föranleda minskning av något annat för institutet beviljat anslag, komme härigenom de åt institutet anvisade anslagsmedlen att ökas med motsvarande belopp, *100 kronor*.

Anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å övergångsstat skulle sålunda uppföras med ($7,000 + 900 + 100 =$) *8,000 kronor*.

Under en anslagspost till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* skulle vidare jämlikt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen uppföras anslagsmedel till följande utgiftsändamål, nämligen till speciallärare, till assistenter och lärarbiträden (repetitörer), till uppehållande av undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem, till arbetsbiträden å verkstaden samt till skrivbiträde.

Beträffande *speciallärare* erinrar jag, att i staten för institutet är uppförd en anslagspost å 37,000 kronor till arvoden åt dylika lärare. Enligt kungl. brev den 8 juli 1932 och den 10 februari 1933 skola under tiden från och med den 1 juli 1932 tills vidare, dock högst till utgången av juni 1936 vid institutet finnas anställda speciallärare i nedan omförmälda ämnen, en var med det arvode, som här efteråt angives:

Beskrivande geometri	kronor	3,000
Damm- och kajbyggnadslära	»	2,350
Vattenlednings- och vattenavloppslära	»	2,350
Modellering	»	2,200
Elektrokemi	»	2,400
Geodesi	»	3,750
Fysik	»	1,800
Byggnadsteknik	»	3,150
Byggnadshygien	»	750
Stadsanläggningslära	»	750
Mekanisk teknologi	»	1,900
Explosionsmotorer	»	1,800
Järnbyggnadslära	»	1,350
Bokföring	»	1,500
Industriell ekonomi	»	1,800
Svenska	»	1,900
Tyska	»	3,500
Historia och geografi	»	750
Summa kronor		37,000

I sin ovannämnda skrivelse har nu *styrelsen* för institutet — förutom om fortsatt anslag till ovannämnda speciallärare — hemställt om beviljande av medel till ytterligare två sådana lärare, nämligen till en i mekanik och hållfasthetslära samt till en i vägbyggnadslära.

Beträffande den föreslagna speciallärarbefattningen i mekanik och hållfasthetslära anför styrelsen, att behovet av en sådan lärarbefattning vore trängande. Undervisning i detta ämne, som tillhört professuren i mekanik och matematik, hade hittills meddelats av en tillfälligt anställd lärare, som avlönats med elevavgifter. Styrelsen ansåge emellertid, att ifrågavarande undervisning behövde ytterligare något utvidgas. Enligt vanliga beräkningsgrunder skulle arvudet till specialläraren utgå med 3,000 kronor, med vilket belopp styrelsen hemställde om höjning av anslaget.

I fråga om ämnet vägbyggnadslära uttalar styrelsen vidare, att detta ämne under de senare åren vunnit en alltmer ökad betydelse. Av de ingenjörer, som utexaminerades från fackskolan för väg- och vattenbyggnad — institutets för närvarande största fackskola — komme ett stort antal att få sin sysselsättning inom vägbyggnadstekniken. Åt ämnet vägbyggnadslära, som tillhörde professuren i väg- och brobyggnadslära, hade hittills ringa tid kunnat ägnas (2 à 3 timmars föreläsningar under en termin men inga övningsstimmar). Tiden för denna undervisning borde emellertid ökas till att omfatta 4 veckotimmar under ett läsår, varav halva tiden ansloges till övningar. Enligt styrelsens mening måste därför snarast en speciallärarbefattning för detta ämne inrättas med en avlöning, beräknad enligt vanliga grunder, av 2,000 kronor för år. Styrelsen hemställde sålunda om ökning av anslaget till speciallärare med ytterligare 2,000 kronor för anställande av ifrågavarande speciallärare.

För speciallärare borde sålunda beräknas anslag med $(37,000 + 3,000 + 2,000 =) 42,000$ kronor.

Till avlöning åt *assistenter och lärarbiträden* är vidare i nu gällande stat för institutet uppförd en anslagspost å 4,000 kronor. Härjämte står jäm-

likt ovannämnda kungl. brev angående användningen av de under budgetåret 1934/1935 inflytande elevavgifterna vid institutet för samma tid till förfogande för bestridande av ifrågavarande kostnader ett belopp av 57,000 kronor. Sammanlagt disponerar styrelsen sålunda under innevarande budgetår för detta ändamål ett belopp av 61,000 kronor.

Jämlikt de förändrade grunderna för riksstatens uppställning skall ifrågavarande anslagspost hädanefter uppföras i staten för institutet med hela det belopp, vartill kostnaderna för assistenter och lärarbiträden beräknas uppgå. Därvid torde emellertid böra uppmärksammas vad jag redan inledningsvis berört, att elevavgifterna i sin tur skola såsom särskilda uppbördsmedel avföras å avlöningsanslaget, varigenom anslagets slutsumma minskas med motsvarande belopp.

Styrelsen för institutet har till en början meddelat, att ur ovannämnda elevavgifter, 57,000 kronor, för närvarande utginge dels avlöning till en stipendiat i fysik med 250 kronor årligen, dels ock lönefyllnad med 3,960 kronor till två biträden på verkstaden, vilka i övrigt avlönades ur den för ändamålet i staten uppförda anslagsposten å 1,800 kronor. Styrelsen har vidare föreslagit, beträffande stipendiatavlöningen, att densamma hädanefter måtte hänföras till anslaget till stipendier m. m., enär ingen skillnad föreläge mellan tjänstgöringen för denne stipendiat och de tre stipendiaterna å kemiska laboratorierna, vilka avlönades med 200 kronor vardera för år ur sistnämnda anslag. I fråga om arvoden till biträden å verkstaden ($1,800 + 3,960 =$) 5,760 kronor har ytterligare ifrågasatts, att desamma borde i sin helhet utgå ur delposten till gottgörelse åt arbetsbiträden å verkstaden, till vilken sålunda från här ifrågavarande delpost borde överflyttas ett belopp av 3,960 kronor. Efter avdrag av ovannämnda belopp till stipendiat å 250 kronor samt till biträden å verkstaden å 3,960 kronor skulle sålunda av ovannämnda 61,000 kronor återstå ($61,000 - 250 - 3,960 =$) 56,790 kronor till bestridande av avlöningar till egentliga assistenter och lärarbiträden. Vid i övrigt oförändrade förhållanden skulle sålunda anslagsposten till assistenter och lärarbiträden beräknas till nämnda belopp, 56,790 kronor.

Styrelsen har emellertid — under erinran att statsanslaget för ifrågavarande ändamål under budgetåren 1926/1933 utgjort 14,000 kronor — anfört,

att styrelsen från och med innevarande läsårs början måst medgiva ökat antal undervisningstimmar i form av assistenttjänstgöring till ett belopp av omkring 4,250 kronor för läsåret. Av dessa ökningsbelopp avsågo 1,000 kronor ökad assistenthjälp åt professorn i fysik, 350 kronor assistenthjälp åt professorn i mekanik för rättning av skrivningar, 2,100 kronor ökad assistenthjälp i konstruktionsövningar (brobyggnadslära, vattenbyggnadslära, elektroteknik) på grund av elevantalets ökning i motsvarande fackavdelningar, 450 kronor ökning av undervisningen i stadsanläggningslära samt 350 kronor uppdelning av en årskurs i lägre avdelningen i parallellavdelningar vid undervisning i maskinlära. Då endast en del av denna ökning kunde täckas av befintlig marginal mellan anslag och verkliga utgifter, såge sig styrelsen

nödsakad att hemställa, att anslagsmedlen till avlöning av assistenter för budgetåret 1935/1936 höjdes med 3,000 kronor.

Vid bifall till vad styrelsen föreslagit skulle anslagsposten till assistenter och lärarbiträden beräknas till $(56,790 + 3,000 =)$ 59,790 kronor eller avrundat till 59,800 kronor.

De för *undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem* avsedda anslagsmedlen, vilka hittills uppförts under ett särskilt anslag, borde vidare jämlikt de principer, som skulle tillämpas, hänföras under förevarande anslagspost. Av anslagsbeloppet, 1,500 kronor, borde enligt styrelsens förslag 375 kronor anslås till uppehållande av undervisningen i vart och ett av arbetsledningens ovan nämnda fyra problem.

Med hänsyn till vad ovan anförts borde vidare enligt styrelsens förslag anslagsposten till *gottgörelse åt arbetsbiträden å verkstaden* uppföras med ett från 1,800 kronor med 3,960 kronor till 5,760 kronor eller avrundat 5,800 kronor förhöjt belopp. Som redan nämnts innebär anslagshöjningen allenast en överflyttning av medel från de hittills för assistenter m. fl. avsedda anslagsmedlen.

Enligt förutnämnda kungl. brev angående fördelning av elevavgifterna vid institutet har slutligen ur dessa avgifter bestritts *arvode åt skrivbiträde* med 1,800 kronor. Av samma skäl som i fråga om assistenter och lärarbiträden borde medel till detta arvode hädanefter beräknas i avlöningsstaten.

Enligt det ovanstående skulle alltså enligt styrelsens förslag ifrågavarande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare för nästkommande år bära uppföras med $(42,000 + 59,800 + 1,500 + 5,800 + 1,800 =)$ 110,900 kronor, innebärande — förutom överflyttning till annan anslagspost av 250 kronor samt viss mindre avrundning — i förhållande till innevarande budgetår en ökning av de för institutet avsedda medlen med $(3,000 + 2,000 + 3,000 =)$ 8,000 kronor.

IV. Såsom inledningsvis nämnts är i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under åttonde huvudtiteln uppfört ett anslag å 3,300 kronor till avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för institutet uppförda befattningshavarna. Medel för detta ändamål borde jämlikt grunderna för den nya riksstatsuppställningen beräknas under avlöningsanslaget under en anslagspost till *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare*.

Enligt kungl. brev den 20 april 1934 utgår ifrågavarande avlöningsförbättring med 1,850 kronor till verkstadsingenjören samt med 1,450 kronor till läraren i frihandsteckning. Av avlöningsförbättringen skall $\frac{3}{6}$ anses utgöra lön och återstoden tjänstgöringspenningar.

Enligt *styrelsens* förslag borde förevarande anslagspost beräknas till oförändrat belopp, 3,300 kronor.

V. Under en anslagspost till *arvoden och dylika särskilda ersättningar* har styrelsen slutligen uppfört arvoden till rektor, kamreraren, sekreteraren och bibliotekarien vid institutet. Rektors arvode är i staten uppfört med 1,800 kronor. För de övriga arvodena finnes i samma stat en särskild anslagspost å 6,100 kronor, vilken enligt meddelade föreskrifter skall fördelas på följande sätt, nämligen

till sekreteraren	kronor 1,800
» bibliotekarien	» 1,800
» kamreraren	» 2,500
Summa kronor 6,100	

Enligt *styrelsens* skrivelse vore ovannämnda arvoden alltjämt erforderliga, varför anslagsposten föreslås upptagen med $(1,800 + 6,100 =) 7,900$ kronor.

Såsom jag förut framhållit skulle jämlikt grunderna för den nya riksstatsuppställningen *elevavgifterna* vid institutet hädanefter — i stället för att såsom hittills hava fördelats mellan avlöningar och omkostnader — i sin helhet avföras å avlöningsanslaget såsom särskilda uppbördsmedel. *Styrelsen* beräknar ifrågavarande avgifter för nästkommande budgetår till samma belopp som för budgetåret 1934/1935 eller 82,000 kronor. Som för sistnämnda budgetår allenast $(57,000 + 1,800 - 250 =) 58,550$ kronor av sagda belopp avsetts för utgifter, som enligt styrelsens förslag framdeles skulle bestridas ur avlöningsanslaget, komme härigenom de för institutet avsedda avlöningsmedlen i förhållande till innevarande budgetår att kunna minskas med ytterligare $(82,000 - 58,550 =) 23,450$ kronor. Motsvarande höjning borde givetvis, i mån av behov, företagas av de för omkostnadsändamål vid institutet anvisade anslagsmedlen.

Vad här ovan föreslagits innebär i fråga om avlöningar m. m. för nästkommande budgetår ett medelsbehov av $(214,200 + 8,000 + 110,900 + 3,300 + 7,900 =) 344,300$ kronor. Efter avdrag av ovannämnda särskilda uppbördsmedel å 82,000 kronor skulle sålunda vid bifall till styrelsens förslag anslaget till avlöningar uppföras i riksstaten för budgetåret 1935/1936 med 262,300 kronor. För innevarande budgetår stå för ifrågavarande ändamål till förfogande anslagsmedel å tillhopa 266,200 kronor, därav från anslaget till ålderstillägg ett beräknat belopp av 900 kronor. Skillnaden mellan nämnda belopp utgör $(266,200 - 262,300 =) 3,900$ kronor, varmed avlöningsanslaget alltså skulle sänkas. Sistnämnda belopp innefattar i huvudsak skillnaden mellan, å ena sidan, det ökade belopp uppbördsmedel, som skall avföras å avlöningsanslaget och varmed alltså anslaget minskas, samt, å den andra, de begärda anslagsökningarna. Av anslagsökningarna belöpa $(11,400 + 100 =) 11,500$ kronor å de förändrade beräkningsgrunderna och äro alltså av formell natur samt 8,000 kronor å föreslagen ökad undervisning.

Departement-
schefen.

De förändrade principerna för riksstatens uppställning medföra till en början en ökning av de för institutet avsedda anslagsmedlen med tillhopa 11,500 kronor. Denna ökning är alltså helt av formell art och jag har ingen erinran att göra mot densamma, liksom icke heller mot de av styrelsen föreslagna överflyttningarna av anslagsmedel till annat anslag eller annan delpost under samma anslagspost.

Styrelsen för institutet har hemställt om ökade anslag för anställande av två nya speciallärare, en i mekanik och hållfasthetslära samt en i vägbyggnadslära, ävensom om höjning av anslaget till assistenter och lärarbiträden med 3,000 kronor.

Beträffande behovet av de föreslagna speciallärarna finner jag styrelsens motivering övertygande och förordar sålunda bifall till styrelsens förslag i denna del. Den härav betingade anslagsökningen uppgår till $(3,000 + 2,000 =) 5,000$ kronor.

Beträffande assistenter och lärarbiträden har styrelsen motiverat sin begäran om anslagsökning därmed, att styrelsen på grund av ökat elevantal från och med innevarande läsårs början måst medgiva ökat antal undervisningstimmar för dessa lärare, men att medel saknades för fortsatt bestridande av dessa kostnader. Med hänsyn till att avlöningen åt den nuvarande tillfällige läraren i mekanik och hållfasthetslära utgår ur elevavgifter, som vid bifall till mina förslag om inrättande av en speciallärarbefattning i ämnet bliva disponibla för sitt egentliga ändamål, avlöande av lärarbiträden och assistenter, anser jag emellertid att anslagsökningen för sistnämnda ändamål, som synes ofrånkomlig, bör kunna begränsas till 2,000 kronor. Jag vill tillfoga, att mina förslag rörande såväl de ifrågasatta nya speciallärarna som den föreslagna utökningen av assistenttjänstgöringen utslutande äro betingade av institutets utveckling inom dess nuvarande organisationsform och på intet sätt föregripa den pågående utredningen om institutets ställning i en blivande teknisk högskoleorganisation.

I förhållande till innevarande budgetår skulle sålunda i anledning av vad ovan anförts anslagsmedlen till avlöningar vid institutet ökas med $(11,500 + 5,000 + 2,000 =) 18,500$ kronor, varav 11,500 kronor belöpa å de förändrade beräkningsgrunderna.

I anslutning härtill skulle anslaget till avlöningar vid institutet vid i övrigt oförändrade förhållanden beräknas till $(214,200 + 8,000 + 109,900 + 3,300 + 7,900 - 82,000 =) 261,300$ kronor.

I anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra emellertid vissa jämkningar vidtagas i institutets beräkningar i övrigt av avlöningsanslaget. Härom tillåter jag mig anföra följande.

Anslagsposten till avlöningar till befattningshavare — tjänstemän — å ordinarie stat böra sålunda minskas med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 6,600 kronor till 207,600 kronor.

Vidare böra de för speciallärare beräknade anslagsmedlen, 42,000 kronor, — som av styrelsen hänförs under en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare — utbrytas ur nämnda anslagspost och sammanföras med de av styrelsen under anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar uppförda arvoden å sammanlagt 7,900 kronor. Den härigenom uppkomna nya anslagsposten — för nästkommande budgetår sålunda tillhopa $(42,000 + 7,900 =) 49,900$ kronor — skall benämnas: arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och bör i avlöningsstaten uppföras närmast efter anslagsposten till avlöningar till befattningshavare — tjänstemän — å indragningsstat.

Återstoden av de under nyssnämnda anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare av styrelsen uppförda anslagsmedlen $(109,900 - 42,000 =) 67,900$ kronor skola vidare uppföras under en anslagspost, benämnd arvoden till övrig icke-ordinarie personal.

På grund av de avdrag, som verkställts här ovan, skulle den förut angivna slutsumman för avlöningsanslaget, 261,300 kronor, minskas med 6,600 kronor och anslaget sålunda uppföras i riksstaten med 254,700 kronor.

I samband med att dessa anslagsmedel ställas till institutets förfogande torde Kungl. Maj:t liksom vid tekniska högskolan böra föreskriva, att såväl besparingar å anslagsposten till arvoden till assistenter och lärarbiträden som överskott å beräknade uppbördsmedel (elevavgifter) skola överföras till en särskild fond för besparade medel till arvoden till assistenter och lärarbiträden för att, i mån av behov, användas till sådana arvoden utöver i avlöningsstaten för ändamålet anvisat belopp eller för täckande av brist, därest inflytande avgifter något år icke skulle uppgå till beräknat belopp. Genom en dylik anordning vinnes den fördelen, att tillfälliga fluktuationer i elevantalet vid institutet icke behöva påverka medelsanvisningen.

Slutligen skola jämlikt finansministerns ovanberörda uttalande de vid institutet anställda tjänstemännen å ordinarie stat uppföras å en personalförteckning, som bör underställas riksdagens godkännande. Jag ifrågasätter, som framgår av det föregående, icke någon ändring i den nuvarande ordinarie personalen.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för Chalmers tekniska institut:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
13 professorer	B 28
5 andre lärare	B 22
1 maskinist	B 8

Befattning.	Lönegrad.
1 förste vaktmästare	B 7
5 laboratorievaktmästare	B 7
1 vaktmästare	B 5
1 eldare, tillika gårdskarll	B 5

Anm.: 1. Professorsbefattningarna, vilka äro 13, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) fysik; 2) matematik; 3) mekanik och matematik; 4) skeppsbyggeri; 5) byggnadslära och ornamentsritning; 6) elektroteknik; 7) organisk kemi; 8) oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi; 9) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om vattenmotorer; 10) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om värmemotorer; 11) väg- och vattenbyggnadslära; 12) elektroteknik med undervisningsskyldighet företrädesvis i elektrotekniska maskinkonstruktioner samt 13) kemisk teknologi.

2. Andrelärarybefattningarna, vilka äro 5, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) matematik; 2) elementarmekanik, skeppsbyggeri och linearritning; 3) byggnadslära med ritning; 4) elektroteknik; och 5) maskinlära med ritning och mekanisk teknologi.

dels godkänna följande avlöningsstat för Chalmers tekniska institut att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

A vl ö n i n g s s t a t :

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förlagsvis* kronor 207,600

Anm.: Från förestående anslagspost skall utgå jämväl ersättning till den eller de personer, som förordnas att uppehålla någon del av rektors undervisningsskyldighet som professor.

2. Avlöningar till tjänstemän

å ö v e r g å n g s s t a t :

a) Lön och tjänstgörings-

p e n n i n g a r kronor 7,000

A vl ö n i n g s s t a t .

	Lön	Tjänstgöringspennningar	Summa
En verkstadsingenjör . . .	2,400	1,600	4,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.			
En lärare i frihandsteckning	1,800	1,200	3,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 400 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor.			
Summa kronor	—	—	7,000

b) Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i> kronor	900
c) Ersättningar till vikarier,	
<i>förslagsvis</i> »	100 <i>förslagsvis</i> 8,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	kronor 49,900
4. Arvoden till övrig icke-ordinarie personal »	67,900
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	» 3,300
	<u>Summa kronor 336,700</u>
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>	
Elevavgifter	kronor 82,000
	<u>Nettoutgift kronor 254,700;</u>
<i>dels ock till Chalmers tekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 254,700.</i>	

[114.] 8. **Chalmers tekniska institut: Omkostnader, förslagsanslag.**

För de utgifter, som hädanefter skola bestridas ur förevarande anslag till omkostnader, finnas för innevarande budgetår beräknade följande statsmedel, nämligen

Ur det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. anslagsposterna:

till uppvärmning, belysning och diverse utgifter.	kronor 33,400
» tryckningskostnader »	1,600
Det extra anslaget till ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter.	» 17,000
	<u>Summa kronor 52,000</u>

Av *styrelsens* förenämnda skrivelse den 14 september 1934 angående anslagsäskanden för budgetåret 1935/1936 jämte därvid fogade bilagor framgår i huvudsak följande beträffande beräkningen av ifrågavarande anslag till omkostnader.

I fråga om *expenser* hade utgifterna under senast förflutna budgetår uppgått till 55,100 kronor, varav 500 kronor bestritts av inflytande ersättning för levererat värme och vatten. Till bestridande av återstoden, 54,600 kronor, hade, förutom statsanslaget å (33,400 + 17,000 =) 50,400 kronor, använts inflytande hyresmedel å 2,150 kronor för en källar- och en kontorslokal samt erforderligt belopp av överskott å inflytande elevavgifter. För budgetåret 1935/1936 beräknar styrelsen — med hänsyn till behovet av successiva reparationer å institutets byggnader — medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 54,000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 27,500 kronor och för övriga *expenser* högst 26,500 kronor. Härför står till en början till disposition vissa särskilda uppbördsmedel, nämligen dels ovannämnda 500 kronor för värme och vatten — däremot icke några hyresmedel för nyssberörda källar- och kontorslokaler, enär dessa hädanefter

vore behövliga för institutets verksamhet — dels ock inkomster vid uthyrning av högtidssalen och föreläsningssalarna. Sistnämnda inkomster — vilka hittills brukat tillgodoföras anslaget till bibliotek, samlingar och laborationer, men enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen skulle såsom särskilda uppbördsmedel avföras å förevarande anslag — beräknar styrelsen till 1,000 kronor för år. Behovet av statsanslag till expenser hade till följd härav beräknats till $(54,000 - 500 - 1,000 =) 52,500$ kronor; det torde därvid böra framhållas, att ovannämnda särskilda uppbördsmedel, $(500 + 1,000 =) 1,500$ kronor, givetvis skola avföras å anslaget till omkostnader i sin helhet och icke från förevarande anslagspost, vilken sålunda i omkostnadsstaten, vid bifall till styrelsens förslag, skulle uppföras med *54,000 kronor*.

Styrelsens ifrågavarande förslag innefattar i fråga om medelsbehovet till expenser en minskning av $(55,100 - 54,000 =) 1,100$ kronor, men beträffande erforderligt statsanslag en ökning av $(54,000 - 50,400 - 500 - 1,000 =) 2,100$ kronor. Sistnämnda ökning hade givetvis blivit ytterligare 1,000 kronor högre eller 3,100 kronor, därest icke ovannämnda hyresinkomster å samma belopp för högtidssalen och föreläsningssalarna överflyttats från annat anslag. Att behovet av statsanslag sålunda, om man frånser nyssnämnda till detta anslag överflyttade inkomstbelopp av 1,000 kronor, stigit med 3,100 kronor under det att samtidigt medelsbehovet sjunkit med 1,100 kronor har sin förklaring *dels* i ovannämnda förhållande, att hyresinkomster å 2,150 kronor bortfallit, *dels ock* därav, att överskott å elevavgifter hädanefter skola tillföras en särskild fond för besparade medel till arvoden till assistenter. Jag hänvisar härom till framställningen under föregående punkt. Förslaget om ökning av statsanslaget är sålunda förorsakat såväl av minskade inkomster för institutet som av de förändrade principer för riksstatsuppställningen, som numera skola tillämpas.

Såsom för innevarande budgetår beräknar styrelsen medelsbehovet till *publikationstryck* till oförändrat *1,600 kronor*.

Slutligen har styrelsen föreslagit, att under en anslagspost till *övriga utgifter* måtte uppföras medel till beredande av understöd åt gymnastikföreningen vid institutet. Ifrågavarande understöd, 650 kronor, har jämlikt Kungl. Maj:ts särskilda beslut hittills utgått ur inflytande elevavgifter. Då emellertid, såsom ovan under avlöningsanslaget iakttagits, jämlikt de nya principerna för riksstatens uppställning samtliga elevavgifter skola tillgodoföras sistnämnda anslag såsom särskilda uppbördsmedel, bör enligt styrelsens förmenande medel till dessa understöd, som alltjämt äro erforderliga, anvisas under omkostnadsanslaget.

Vid bifall till styrelsens förslag skulle anslagsposterna under omkostnadsanslaget uppföras med $(54,000 + 1,600 + 650 =) 56,250$ kronor. Såsom särskilda uppbördsmedel skulle härifrån avgå sammanlagt 1,500 kronor, varför anslaget borde i riksstaten uppföras med 54,750 kronor, innefattande en anslagsökning av 2,750 kronor.

Jag har intet att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande punkt. Att trots minskat medelsbehov höjning likväl begäres av statsanslaget under denna punkt med 2,750 kronor, beror dels av med 2,150 kronor minskade hyresinkomster och dels av att de elevavgifter, med vilka hittills vissa även i fortsättningen nödvändiga utgifter bestritts, tillgodoförts avlöningsanslaget, varför motsvarande höjning i medelsanvisningen under förevarande anslag måste ske. Å andra sidan har, såsom framgår av det föregående, ett hyresbelopp å 1,000 kronor, som hittills tillgodoförts annat anslag, upptagits såsom särskilda uppbördsmedel under detta anslag, varigenom i sin tur en motsvarande minskning i medelsanvisningen under denna punkt kunnat ske. Jag har på grund av vad som anförts till stöd för densamma icke någon erinran att göra mot den begärda anslagsökningen. För avjämning av anslagets slutsumma bör dock en sänkning av det äskade beloppet ske med 50 kronor, vilket belopp torde bära påföras anslagsposten till expenser, som i följd härav skulle beräknas till 53,950 kronor.

Departement-
schefen.

Vid bifall till vad jag sålunda under denna punkt vill tillstyrka, skulle institutets omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor 53,950
2. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 1,600
3. Övriga utgifter: gymnastikföreningen, <i>högst</i>	» 650
	Summa kronor 56,200

Särskilda uppbördsmedel:

1. Ersättning för värme och vatten	kronor 500
2. Hyror	» 1,000 kronor 1,500
	Nettoutgift kronor 54,700

Sistnämnda belopp, 54,700 kronor, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslagets användning torde få fastställas av Kungl. Maj:t. Härvid synes föreskrift bära meddelas, att institutets inkomster i form av ersättning för å laboratorierna och i verkstaden utförda undersökningar, i den mån de utgöra ersättning för bränsle, lyse och vatten, skola tillgodoföras den i staten under expenser uppförda delposten till bränsle, lyse och vatten, ävensom att ovannämnda anslagspost till publikationstryck icke får utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 54,700.

[115.] 9. **Chalmers tekniska institut: Materiel m. m., reservationsanslag.** Till biblioteket, samlingar och laborationer äro för budgetåret 1934/1935 för Chalmers tekniska institut beräknade följande anslagsmedel, nämligen

dels de i omkostnadsstaten uppförda anslagsposterna	
till bibliotek, samlingar och laborationer	kronor 25,000
» verkstaden	» 2,000
» det extra anslaget till ökade medel till bibliotek, samlingar och laborationer	» 9,000
	Summa kronor 36,000

Enligt styrelsens för institutet uppgift belöpa av ovan-nämnda anslagsmedel å biblioteket kronor 7,000

Återstående belopp kronor 29,000

står sålunda för innevarande budgetår till styrelsens disposition för samlingar och laborationer, för vilka utgiftsändamål medel hädanefter skola beräknas under förevarande anslag till materiel m. m.

För samlingar och laborationer disponerar emellertid styrelsen vidare ett till 14,550 kronor beräknat belopp av inflytande elevavgifter ävensom de under föregående punkt omförmälda hyresinkomsterna å 1,000 kronor för högtidssalen och föreläsningssalarna.

Sammanlagt stå sålunda till disposition under budgetåret 1934/1935 för ifrågavarande ändamål medel till ett beräknat belopp av 44,550 kronor.

Såsom framgår av den inledande redogörelsen under avlöningsanslaget samt beträffande nyssnämnda hyresbelopp under föregående punkt hava jämlikt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen ifrågavarande särskilda uppbördsmedel överflyttats, elevavgifterna till avlöningsanslaget samt hyresmedlen till omkostnadsanslaget.

Av *styrelsens* förenämnda skrivelse jämte därvid fogade bilagor framgår, att styrelsen för budgetåret 1935/1936 beräknat medelsbehovet till materiel m. m. till oförändrat belopp, 44,550 kronor. Styrelsen har, under hänvisning till de förhållanden, varför redogörelse lämnats härövan, tillika föreslagit, att anslaget måtte uppföras med nämnda belopp, 44,550 kronor, vilket dock avrundats nedåt till 44,500 kronor. Härav föreslås 42,500 kronor till samlingar och laborationer samt återstoden, 2,000 kronor, till verkstaden. I förhållande till innevarande budgetår innebär styrelsens förslag sålunda en anslagsökning av $(44,500 - 29,000 =) 15,500$ kronor.

Departementschefen.

Ehuru medelsbehovet enligt styrelsens förslag uppskattats till oförändrat belopp, innebär förslaget likväl en anslagshöjning å 15,500 kronor. Denna ökning är emellertid i sin helhet en följd av de förändrade principer beträffande riksstatens uppställning, som skola tillämpas, och uppväges, såsom framgår under föregående två punkter, av motsvarande sänkningar av övriga

för institutet avsedda anslagsmedel. På grund härav och då styrelsens förslag även ur behovssynpunkt synes väl motiverat, vill jag förorda bifall till det samma, ävensom till den av styrelsen föreslagna fördelningen av anslaget. Vid anslagets fördelning torde Kungl. Maj:t böra föreskriva, att de båda anslagsposterna till samlingar och laborationer samt till verkstaden var för sig skola hava karaktären av särskilda reservationsanslag, ävensom att institutets inkomster i form av ersättning för å laboratorierna och i verkstaden utförda undersökningar, i den mån de icke utgöra ersättning för bränsle, lyse och vatten, skola tillgodoföras dessa anslagsposter såsom särskilda uppbördsmedel.

I anslutning till vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska institut: Materiel m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 44,500.

[116.] 10. **Chalmers tekniska institut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek, reservationsanslag.** Av de till biblioteket, samlingar och laborationer vid institutet för budgetåret 1934/1935 anvisade anslagsmedlen å tillhopa 36,000 kronor belöpa, såsom framgår under näst-föregående punkt, enligt styrelsens uppgift 7,000 kronor å biblioteket.

För samma ändamål disponerar styrelsen vidare ett till 8,000 kronor beräknat belopp av inflytande elevavgifter. Sammanlagt stå sålunda för det utgiftsändamål, som skall tillgodoses under förevarande punkt, till disposition för detta budgetår ett belopp av 15,000 kronor.

Även beträffande ovannämnda elevavgifter gäller, att de hädanefter skola tillgodoföras institutets avlöningsanslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Styrelsen har i sin ovannämnda skrivelse jämte därvid fogade bilagor beräknat medelsbehovet till ifrågavarande ändamål till oförändrat 15,000 kronor, till vilket belopp anslag sålunda borde uppföras i riksstaten. Förslaget innebär en anslagsökning av 8,000 kronor.

Liksom beträffande materielanslaget gäller, att den av styrelsen föreslagna anslagsökningen å 8,000 kronor i sin helhet är föranledd av de förändrade grunderna för riksstatens uppställning. Jag hänvisar härom till den föregående framställningen. Departementschefen.

Då jag icke har någon erinran mot styrelsens beräkning av medelsbehovet, hemställer jag i anslutning till vad ovan anförts, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska institut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 15,000.

[117.] 11. **Chalmers tekniska institut: Stipendier m. m., reservationsanslag.** För stipendier och premier åt elever är i riksstaten för budgetåret 1934/1935 uppfört ovannämnda ordinarie reservationsanslag å 600 kronor.

För enahanda ändamål disponerar styrelsen vidare ett belopp av 250 kronor ur inflytande elevavgifter. Sammanlagt står sålunda för innevarande budgetår till disposition för det utgiftsändamål, som skall tillgodoses under förevarande anslag, ett belopp av 850 kronor.

Styrelsen har i sin ovannämnda skrivelse jämte därvid fogade bilagor beräknat medelsbehovet till ifrågavarande ändamål till oförändrat 850 kronor, till vilket belopp anslag sålunda borde uppföras i riksstaten.

Även i fråga om detta anslag gäller, att den av styrelsen ifrågasatta anslagsökningen å 250 kronor föranletts av den omläggning, som anslagen undergått. Jag hänvisar till den inledande framställningen under avlöningsanslaget.

Departementschefen. Då medel till ifrågavarande ändamål alltfört synas erforderliga, vill jag tillstyrka styrelsens förslag, dock att anslaget torde böra avrundas uppåt till 900 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska institut: Stipendier m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 900.

G. Skolöverstyrelsen.

[118.] 1. **Skolöverstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** För skolöverstyrelsen äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under åttonde huvudtiteln anvisade följande fyra anslag:

Skolöverstyrelsen, ordinarie anslag	kronor 545,200
Inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen, extra anslag	» 10,000
Expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen, extra anslag »	1,800
Konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter, extra anslag	» 15,600
Summa kronor 572,600	

Utöver nämnda fyra för skolöverstyrelsens verksamhet särskilt anvisade anslag stå till överstyrelsens förfogande under innevarande budgetår — förutom huvudtiteln's allmänna anslag till provisoriskt dyrtidstillägg och till dyrtidstillägg — jämväl anslagsmedel till följande belopp ur andra under huvudtiteln eller andra huvudtitlar uppförda anslag, nämligen:

ur det ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstum- undervisningen arvode åt en inspektör för dövstumunder- visningen, högst	kronor 1,500
ur det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet arvode åt ett biträde kronor 1,500 samt till extra personal inom skolöverstyrelsen » 21,000	» 22,500
ur det extra anslaget till understöd åt anstalter och för- eningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, arvode åt en amanuens såsom biträde åt skolöverstyrelsen i frågor rörande föreläsungsverksamheten, högst	» 700
ur det extra reservationsanslaget till undervisnings- och upp- lysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande ar- vode åt den hos överstyrelsen anställde konsulenten för nykterhetsundervisning och nykterhetsupplysning	» 2,000
ur det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslags- anslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, arvode åt en pedagogisk inspektör	» 1,500

ur det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslags-	
anslaget till rese- och traktamentspenningar beräknad rese-	
kostnad för sistnämnde inspektör	kronor 1,000
ur det under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie förslags-	
anslaget till allmänna indragningsstaten: lön till C. H. Nils-	
son såsom innehavare av en personlig tjänst hos skolöver-	
styrelsen	» 5,304
	Summa kronor 34,504

Beträffande dispositionen av såväl förstnämnda för skolöverstyrelsen särskilt anvisade anslag som övriga här ovan anvisade medel finnas särskilda bestämmelser meddelade, av vilka följande äro av intresse i förevarande sammanhang:

I. De för skolöverstyrelsen särskilt anvisade anslagen:

Kungl. Maj:t har den 20 maj 1927 fastställt stat för skolöverstyrelsen, vilken efter sedermera vidtagna ändringar, senast den 12 maj 1933, är av följande lydelse:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 381,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 16,000
Arvoden å 500 kronor till tre avdelningschefer	» 1,500
Arvode till en konsulent och särskild föredragande för ären-	
den angående husligt arbete	» 6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 54,000
Expenser	» 68,000
Resekostnadsersättning, förslagsanslag	» 18,000
	Summa kronor 545,200

Antalet ordinarie befattningshavare i skolöverstyrelsen är enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 juni 1925 bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör	A 3
14 ledamöter	B 30
1 förste bibliotekskonsulent	B 26
3 sekreterare	B 24
1 andre bibliotekskonsulent	B 21
5 notarier	B 21
1 registrator och aktuarie	B 21
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
5 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
6 kontorsbiträden	B 4

Skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

1 chef	B 30
1 förste aktuarie	B 24
2 aktuarier	B 21

Befattning.	Lönegrad.
2 kansliskrivare	B 11
3 kanslibiträden	B 7
1 expeditiönsvakt	B 5
5 kontorsbiträden	B 4

Ovannämnda extra anslag till konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter utgick för budgetåret 1932/1933 med 29,000 kronor men sänktes för budgetåret 1933/1934 till nuvarande belopp, 15,600 kronor. (Se härom punkterna 181 i 1932 års och 137 i 1933 års attionde huvudtitlar). Beträffande dispositionen av anslaget har Kungl. Maj:t den 9 juni 1933 förordnat, att hos överstyrelsen skulle tills vidare, så länge anslag för ifrågavarande ändamål utginge, vara anställd en förste konsulent för undervisningen i gymnastik med lek och idrott vid folk- och småskolor m. fl. under överstyrelsens inseende stående läroanstalter med avlöning enligt lönegraden B 26 i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen; och skulle ifrågavarande avlöning utgå enligt de grunder, som angåves i 33 § kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare. Tillika förordnades, att av anslaget skulle, utöver erforderligt belopp för avlöning åt förste gymnastikkonsulenten, utgå avlöning åt en såsom biträde åt denne tjänstgörande halvtidsamanuens med lön enligt 15:e lönegraden av den i omförmälda kungörelse den 26 juni 1925 intagna löneplanen, varjämte återstående belopp skulle användas till expenser och resekostnadsersättningar för förste gymnastikkonsulenten, dock högst 500 kronor till expenser.

II. Övriga till skolöverstyrelsens disposition ställda anslagsmedel:

Beträffande dispositionen av medel ur anslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet har Kungl. Maj:t

dels genom brev den 20 juni 1930 föreskrivit, att ett belopp av högst 5,000 kronor för år skulle utgå för tillägg till grundkatalog. Ur denna anslagspost bestrides, enligt vad skolöverstyrelsen meddelat, för närvarande ovannämnda arvode till ett biträde med 1,500 kronor;

dels ock den 20 april 1934 föreskrivit, att för budgetåret 1934/1935 till arvoden till extra personal i skolöverstyrelsen skulle gälla de bestämmelser, som genom beslut den 27 juni 1929 meddelats rörande anslagsposten till arvoden åt en andre bibliotekskonsulent samt till biträden hos bibliotekskonsulenterna jämte vikariatsersättningar, dock att avlöning under budgetåret ej må utgå till den extra kansliskrivare i lönegraden B 11, till vilken enligt sagda beslut avlöning skolat utgå allenast under förutsättning att intet statsunderstöd utgår till bokförmedlingsanstalt.

Enligt nämnda beslut den 27 juni 1929 medgavs, att för där ifrågavarande ändamål finge utbetalas avlöningar *dels* till två extra kansliskrivare, en var efter lönegraden B 11 — dock att avlöning till en av dessa

extra kansliskrivare finge utgå allenast under förutsättning, att intet statsunderstöd utginge till bokförmedlingsanstalt — och till två extra kontorsbiträden, ett vart efter lönegraden B 4, *dels ock* till en extra andre bibliotekskonsulent efter lönegraden B 21 och till ett extra kanslibitråde efter lönegraden B 7; och skulle avlöningen till samtliga dessa befattningshavare utgå i enlighet med bestämmelserna i 33 § kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356).

Enligt kungl. brev den 12 mars 1915 är det från anslaget under femte huvudtiteln till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, utgående arvodet å 1,500 kronor avsett för den person, som förordnas att utöva pedagogisk inspektion över de med bidrag av statsmedel understödda uppfostringsanstalter för sinnesslöa och fallandesjuka barn samt arbetshem för sinnesslöa och fallandesjuka. För detta uppdrag utgår dels ett årligt arvode av 1,500 kronor, att uppbäras med ena hälften i juni och andra hälften i december, dels ock resekostnads- och traktamentsersättning för inspektionsförrättningar; och skall arvodet utgå av ovannämnda anslag samt resekostnads- och traktamentsersättningen av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Slutligen har Kungl. Maj:t den 26 september 1921 beträffande den av C. H. Nilsson innehavda personliga tjänsten medgivit, att avlöningen åt Nilsson finge utgå i enlighet med bestämmelserna för Avdelning B, 11:e lönegraden, i den löneplan som innefattades i det av 1921 års riksdag för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (vilken lönegrad i det för samma befattningshavare nu gällande avlöningsreglementet motsvarar den 18:e), med skyldighet för Nilsson, bland annat, att underkasta sig de i förstnämnda avlöningsreglemente angivna föreskrifter och villkor.

Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen böra de för skolöverstyrelsen avsedda anslagsmedlen fördelas på två särskilda anslag av förslagsanslags natur, ett till avlöningar och ett till omkostnader.

I två särskilda skrivelser den 31 augusti 1934 har nu *skolöverstyrelsen* gjort framställningar rörande överstyrelsens egna anslagsbehov för budgetåret 1935/1936.

Innan jag ingår på en närmare redogörelse för överstyrelsens i ovannämnda skrivelser gjorda äskanden vill jag emellertid upptaga ett förslag till omorganisation av överstyrelsens statistiska avdelning, som på uppdrag av statsrådet och chefen för finansdepartementet framlagts av statens organisationsnämnd den 19 juni 1934. Jag går här att lämna en kort sammanfattning av frågan och hänvisar i övrigt till handlingarna i ärendet.

Organisationsnämnden säger sig hava till en början undersökt möjligheterna för en reduktion av den med ifrågakvarande arbete sysselsatta personalen. I

sådant hänseende har nämnden framhållit, att förhållandena sedan personalstaten för statistiska avdelningen antogs år 1920 avsevärt förändrats och att det med visshet kunde påstås, att avdelningens arbetsfält ej längre vore av den omfattning och vikt, som 1920 beräknats. Vid tiden för avdelningens tillkomst hade nämligen en fullständig omläggning av den äldre statistiken pågått och man hade därjämte planerat, att avdelningen efter hand skulle omfatta all undervisningsstatistik, sålunda även statistik över yrkesundervisningen, och undervisningen vid universitet och högskolor, ävensom att genom avdelningens försorg årligen skulle publiceras åtskilliga berättelser av betydlig omfattning. Härförutom skulle avdelningen utarbeta skolöverstyrelsens årliga förvaltningsberättelse. Detta nydaningsarbete — vilket förväntades ställa stora krav på personalen — hade på grund av de allmänna ekonomiska förhållandena i stort sett måst avstanna. Arbetsresultaten offentliggjordes icke längre. Den statistiska avdelningen toge ej någon egentlig befattning med skolöverstyrelsens förvaltningsberättelse och statistik saknades beträffande stora delar av undervisningsväsendet. Slutligen hade personalen vunnit rutin samt uppgiftslämnarna vana vid formulären, vilket sistnämnda förhållande medfört en väsentlig minskning av arbetsbördan för personalen. Det minskade personalbehovet hade även kommit till uttryck däri, att förste aktuariefattningen från slutet av år 1922 stått obesatt och att extra arbetskrafter sedan 1923 icke kommit till användning i vidare mån än att de år, då tryckning av publikationer återupptagits, ett extra biträde varit anställt. Ej heller plägade man förordna vikarier för befattningshavare i biträdesgrad under semester. Med hänsyn härtill syntes det organisationsnämnden, att det statsfinansiella läget — som motiverat en för betydelsen av avdelningens verksamhet så genomgripande åtgärd som till exempel indragningen av anslaget till tryckningskostnader — med desto större skäl borde föranleda en reduktion av den personal, vars huvudsakliga uppgift varit att för publiceringen av undervisningsstatistiken bearbeta dess primärmaterial. De skäl, som talade för en nedskärning av organisationen, gällde därvid måhända i främsta rummet de överordnade tjänsterna, byråchefens och aktuariernas, enär numera övervakningen av personalens arbete blivit mindre krävande och banbrytningen på nya områden så gott som avstannat. Därjämte hade den verkställda undersökningen utvisat, att kansliskrivarna numera sysselsattes i ej ringa utsträckning med mera underordnat, ofta rent mekaniskt arbete, såsom renskrivning och dylikt.

Efter att härefter hava verkställt en jämförelse med andra verk med statistiska avdelningar samt med statistiska centralbyrån, har organisationsnämnden upptagit frågan om den framtida organisationen av undervisningsstatistiken. Därvid har nämnden noga övervägt, huruvida denna statistik alltfört borde verkställas av en vid överstyrelsen knuten statistisk avdelning eller överflyttas till statistiska centralbyrån. Av skäl, som närmare angivas i betänkandet, har nämnden funnit övervägande skäl tala för en sådan förflyttning. Härigenom syntes enligt nämndens förmenande bland annat en lämplig avvägning av de allmänna (vetenskapliga) statistiska intressena och förvaltningens mer speciella synpunkter bliva en av fördelarna.

Organisationsnämnden har vidare verkställt beräkningar beträffande den personal, som skulle erfordras för undervisningsstatistiken, därest densamma förläggas till statistiska centralbyrån, vilka beräkningar återfinnas i dess betänkande.

De förändringar i personalstaten för centralbyrån — till vilken de med

ordinarie innehavare besatta tjänsterna å överstyrelsens statistiska avdelning enligt förslaget skulle överflyttas — har organisationsnämnden vidare ansett böra verkställas endast i den mån de till indragning föreslagna tjänsterna bliva lediga, vadan alltså befattningshavares uppförande på indragnings- eller övergångsstat icke ifrågasatts.

Den årliga besparingen av statsverkets kostnader för undervisningsstatistiken, som skulle bliva en följd av nämndens ovanberörda förslag, har nämnden utan hänsyn tagen till dyrorts- och dyrtidstillägg beräknat till 15,204 kronor. Därvid har bland kostnaderna för den nuvarande organisationen icke medtagits avlöning för den vakanssatta förste aktuarietjänsten.

Alternativt har organisationsnämnden framlagt förslag även till den statistiska avdelningens organisation, därest densamma skulle anses böra kvarbliva hos skolöverstyrelsen. I viktiga delar hava därvid enahanda personalförändringar, som vid en förflyttning till statistiska centralbyrån, förutsatts kunna vidtagas. Enligt detta alternativ skulle efter enahanda beräkningsgrunder den årliga kostnadsbesparingen belöpa sig å 10,332 kronor.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i utlåtande den 30 juni 1934 uttalat, att förslagen, i vad desamma avsåge den av organisationsnämnden ifrågasatta personaluppsättningen, icke givit nämnden anledning till erinran. Lönenämnden tillstyrkte sålunda, att den å överstyrelsens statistiska avdelning nu placerade byråchefstjänsten indroges samt att förste aktuarietjänsten, vars blivande innehavare skulle fungera som chef för avdelningen, uppflyttades i lönegrad B 26. Vad den föreslagna personalen i övrigt beträffade, ville nämnden ifrågasätta, om icke, därest avdelningen kvarbleve inom överstyrelsen, vissa av de föreslagna kontorsbiträdestjänsterna borde ombildas till skrivbiträdestjänster i lönegrad B 2.

Över organisationsnämndens förslag har vidare *skolöverstyrelsen* den 28 augusti 1934 avgivit utlåtande. Överstyrelsen har därvid på i utlåtandet närmare angivna skäl sammanfattningsvis uttalat, att överstyrelsen för sin del vore av den uppfattningen, att de uppgifter, som i vetenskapligt och rent statistiskt hänseende tillkomme undervisningsstatistiken, syntes kunna tillbörligen tillgodoses, vare sig den statistiska avdelningen överflyttades till statistiska centralbyrån eller finge kvarstanna hos överstyrelsen. Däremot skulle överstyrelsens möjligheter att för sitt dagliga arbete utnyttja undervisningsstatistiken genom en förflyttning i hög grad försämrats och försvåras. Härtill komme att de ekonomiska fördelar, som genom en överflyttning skulle kunna vinnas, icke — med hänsyn till lokalfrågor och annat — vore av sådan omfattning, att de motiverade desamma. Med hänsyn härtill har överstyrelsen avstyrkt förslaget om avdelningens överflyttande till statistiska centralbyrån. Däremot har överstyrelsen givit sin anslutning till organisationsnämndens alternativa förslag till organisation av avdelningen såsom fortfarande knuten till överstyrelsen, dock med viss ändring ifråga om lönegradsplacering.

Statskontoret har i utlåtande den 28 augusti anført, att ur de synpunkter, ämbetsverket närmast hade att företräda, nämligen de statsfinansiella och organisatoriska, statskontoret förordade förslaget om överflyttning av undervisningsstatistiken till statistiska centralbyrån. Ämbetsverket hade vidare intet att erinra mot förslaget, i vad det avsåge, att ändringar i personalstaten, som bleve en följd av omorganisationen, verkställdes endast i den mån de till indragning föreslagna befattningarna vore eller bleve lediga. Ämbetsverket ville emellertid ifrågasätta om icke föreskrift borde meddelas

i syfte att vid förfall för någon av de tjänstemän, vilkas befattningar skulle indragas, förordnande å tjänsten icke finge meddelas samt att, då enahanda förhållande inträffade beträffande innehavare av sådan befattning, som skulle utbytas mot tjänst i lägre lönegrad, förordnande skulle meddelas allenast å den lägre befattningen.

I utlåtande den 30 augusti 1934 har *statistiska centralbyrån* framhållit, att frågan om undervisningsstatistikens överflyttning till centralbyrån borde betraktas såsom en ren lämplighetsfråga och således ses ur rent praktiska synpunkter. Från dessa synpunkter hade centralbyrån intet att erinra mot den ifrågasatta överflyttningen, under förutsättning att dess kvarblivande inom skolöverstyrelsen icke vore för överstyrelsens ämbetsförvaltning av sådan betydelse, att den icke kunde avvåra densamma. Centralbyrån uttalade vidare bland annat, att det vore nödvändigt att större lokaler ställdes till centralbyråns disposition, därest undervisningsstatistiken överflyttades till centralbyrån, ävensom att det för närvarande vore omöjligt att uttala sig om den föreslagna personalens tillräcklighet.

Sedan Kungl. Maj:t härefter anbefallt skolöverstyrelsen att avgiva förslag till organisation av en vid överstyrelsen allt fortfarande knuten statistisk avdelning, varvid hänsyn skulle tagas bland annat därtill, att den kostnadsram, som statens organisationsnämnd beräknat, därest avdelningen skulle överflyttas till statistiska centralbyrån, icke finge överskridas, har överstyrelsen till åtlydnad härav med skrivelse den 14 november 1934 inkommit med sådant förslag.

Förslaget upptager samma befattningar som i organisationsnämndens nyssnämnda alternativ, nämligen:

Ordinarie personal:

chef för avdelningen: förste aktuarie i lönegrad B 26	kronor 10,020
en aktuarie i lönegrad B 21	» 7,668
en kansliskrivare i lönegrad B 11	» 4,104
två kanslibiträden i lönegrad B 7	» 6,600
en expeditivsvakt i lönegrad B 5	» 3,144
tre kontorsbiträden i lönegrad B 4	» 8,496
ett skrivbiträde i lönegrad B 2	» 2,520
Summa kronor 42,552	

Icke-ordinarie personal:

en amanuens i 15:e lönegraden under 6 månader av året	kronor 1,944
två extra ordinarie skrivbiträden i lönegrad B 2 under 6 månader av året	» 1,836
Summa kronor 3,780	
eller tillhopa kronor 46,332	

I anslutning till organisationsnämndens förslag har överstyrelsen vidare föreslagit, att den nuvarande för undervisningsstatistiken avsedda byråchefsbefattningen måtte indragas, att förste aktuariebefattningen måtte uppflyttas

till 26:e lönegraden och återbesättas, därvid förste aktuarien skulle bliva chef för avdelningen, *att* i mån av ledigheter, som uppkomme genom nuvarande befattningshavares avgång ur tjänsten, en av de å avdelningens nuvarande stat upptagna aktuariiefattningarna, en av de två kansliskrivarna, en av de tre kanslibiträdesbefattningarna och två av de fem kontorsbiträdesbefattningarna måtte indragas, *att* vid första sålunda skeende indragning av en av de för närvarande av kvinnliga tjänstemän innehavda befattningarna i stället å överstyrelsens statistiska avdelnings ordinarie stat måtte uppföras en skrivbiträdesbefattning i andra lönegraden, *samt att* framdeles, i mån av behov, överstyrelsens anslag till icke-ordinarie befattningshavare måtte ökas med belopp, som erfordrades för att bereda den för undervisningsstatistiken avsedda personalen förstärkning under tid, motsvarande sammanlagt sex månader om året, med en amanuens i 15:e lönegraden och två extra ordinarie skrivbiträden.

Slutligen har överstyrelsen beräknat de förändringar i dess i skrivelsen den 31 augusti 1934 avgivna förslag till anslagsäskanden, som påkallades av ett beslut om statistiska avdelningens organisation i överensstämmelse med det ovanstående. I sådant avseende har överstyrelsen föreslagit, att det belopp av 405,630 kronor, som av överstyrelsen beräknats under anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, skulle sänkas med 10,980 kronor, utgörande den beräknade avlöningen å den till indragning föreslagna byråchefstjänsten, 11,940 kronor, minskat med skillnaden mellan en förste aktuaries lön i lönegrad B 26 och i lönegrad B 24, 960 kronor.

I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av överstyrelsens skrivelser i huvudsak följande.

I. Anslagsposten till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* beräknas av ämbetsverket, under förutsättning av den statistiska avdelningens organisation i enlighet med överstyrelsens förslag i skrivelse den 14 november 1934, på grundval av den för varje befattning, därest densamma innehaves av manlig befattningshavare, förekommande högsta löneklassen till 394,650 kronor. Om beräkningen göres med hänsyn till att vissa ifrågasvarande befattningar innehavas av kvinnor, vilka icke äga åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, skulle anslagsposten böra beräknas till 390,462 kronor eller avrundat till 390,500 kronor. Efter avdrag av det i skolöverstyrelsens nuvarande stat uppförda anslagsbeloppet å 16,000 kronor till vikariatsersättningar, vilka ersättningar hädanefter skola bestridas från förevarande anslagspost till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, utgör minskningen av de för budgetåret 1935, 1936 av skolöverstyrelsen beräknade anslagsmedlen $(390,500 - 381,700 - 16,000 =)$ 7,200 kronor. Denna anslagsminskning motsvarar skillnaden mellan besparade löner vid statistiska avdelningen, 10,980 kronor, och den tekniska upprä-

ningen, i avrundat tal 3,780 kronor, därest denna beräknas med hänsyn till att vissa befattningar innehavas av kvinnor.

II. Under en anslagspost till *avlöningar till befattningshavare å indragningsstat* har överstyrelsen uppfört avlöning till den hittills å allmänna indragningsstaten upptagna personliga tjänsten för C. H. Nilsson. Såsom ovan nämnts utgår avlöning till Nilsson enligt 18:e lönegraden i den under 9 § i nu gällande avlöningsreglemente intagna löneplanen. Efter högsta därvid ifrågakommande löneklass borde anslagsposten uppföras med 6,816 kronor eller med avrundat 6,800 kronor. Då ifrågavarande lön är å indragningsstaten uppförd med 5,304 kronor, motsvarande lägsta löneklassen i nämnda lönegrad, medför den förändrade anslagsberäkningen en ökning för budgetåret 1935/1936 av de för skolöverstyrelsen avsedda anslagsmedlen med $(6,800 - 5,304 =) 1,496$ kronor.

III. Vad härefter anslagsposten till *avlöningar till befattningshavare å extra stat* angår, beräknar skolöverstyrelsen medelsbehovet för budgetåret 1935/1936 till 23,964 kronor eller avrundat 23,950 kronor. Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning har överstyrelsen därvid vid anslagsberäkningen utgått från högsta för varje befattningshavare ifrågakommande löneklass.

Under denna anslagsrubrik har överstyrelsen till en början hänfört de extrastatstjänstemän, som för närvarande tjänstgöra hos ämbetsverket eller sålunda

dels en förste gymnastikkonsulent med avlöning enligt lönegraden B 26 i gällande avlöningsreglemente, till vilken befattningshavare lön hittills utgått ur det ovannämnda för skolöverstyrelsen särskilt anvisade anslaget till konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter;

dels ock en extra andre bibliotekskonsulent med avlöning enligt lönegraden B 21, till vilken konsulent lön utginge för närvarande från den under förenämnda anslag till understöd åt folkbiblioteksväsendet beräknade anslagsposten till arvoden till extra personal inom skolöverstyrelsen.

Jämlikt de nya principerna för riksstatens uppställning har skolöverstyrelsen uppfört avlöningen till nämnda två tjänstemän å extra stat till följande belopp, nämligen

till gymnastikkonsulenten	kronor	9,540
» bibliotekskonsulenten	»	7,212
Summa kronor		16,752

Den förändrade anslagsberäkningen medför, om ifrågavarande avlöningskostnader förutsättas hittills hava belastat nämnda anslag och anslagspost med 8,124 kronor respektive 6,700 kronor, en ökning av de för skolöverstyrelsen avsedda anslagsmedlen med $(16,752 - 8,124 - 6,700 =) 1,928$ kronor.

Härjämte har emellertid skolöverstyrelsen till återinrättande föreslagit den år 1933 indragna befattningen såsom andre gymnastikkonsulent med avlöning såsom tjänsteman å extra stat i lönegrad B 21. Anslagsökningen vid bifall till detta förslag skulle uppgå till 7,212 kronor.

Vid bifall till vad skolöverstyrelsen sålunda föreslagit, skulle anslagsposten till avlöningar åt befattningshavare å extra stat uppföras med (16,752 + 7,212 =) 23,964 kronor. I förhållande till de för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1934/1935 till förfogande för överstyrelsen stående anslagsmedlen innebär vad sålunda föreslagits en ökning med (1,928 + 7,212 =) 9,140 kronor, varav 1,928 kronor på grund av förändrad anslagsberäkning.

IV. Under en anslagspost till *avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare* har skolöverstyrelsen hänfört följande i den förut lämnade inledande redogörelsen omförmälda anslag och anslagsposter:

den i staten för skolöverstyrelsen uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med undantag av från denna anslagspost utgående arvode till inspektören för blindundervisningen (54,000—600 =)	kronor 53,400
ur den i samma stat uppförda anslagsposten till expenser å 68,000 kronor utgående avlöningar till två telefonister . . .	» 3,900
anslaget till expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen . .	» 1,800
ur anslaget till konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter utgående avlöning till en halvtidsamanuens i 15:e lönegraden	» 1,944
ur anslaget till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, avlöning till en amanuens som biträde åt överstyrelsen i frågor rörande föreläsningsverksamheten	» 700
ur anslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet vad som av anslagsmedlen till tillägg till grundkatalog belöper å avlöningar (5,000—3,500 =)	» 1,500
ur sistnämnda anslag vad som utgår till extra personal inom skolöverstyrelsen med avdrag av den faktiska avlöningskostnaden under budgetåret 1933/1934 för den under III uppförde andre bibliotekskonsulenten (21,000—6,700 =) . .	» 14,300
Summa kronor 77,544	

I samband med förslaget om återinrättande av en andre gymnastikkonsulentbefattning har överstyrelsen vidare ifrågasatt, att den nuvarande hos gymnastikkonsulenten på halvtid tjänstgörande amanuensen måtte få anställas med heltidstjänstgöring. Merkostnaden, 1,944 kronor, har överstyrelsen uppfört under ifrågavarande anslagspost.

Vid bifall till vad överstyrelsen föreslagit skulle medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost till avlöningar till andra icke-ordinarie befattnings-

havare uppgå till sammanlagt (77,544 + 1,944 =) 79,488 kronor, varav 73,588 kronor till grundavlöningar m. m. och 5,900 kronor till avlöningsförhöjningar m. m. Förslaget innebär en ökning av de till överstyrelsens förfogande för innevarande budgetår stående anslagsmedlen med 1,944 kronor.

Slutligen har överstyrelsen hemställt, att för utgående av avlöningar till den extra personalen hos bibliotekskonsulenterna måtte utfärdas enahanda bestämmelser, som gälla för innevarande budgetår.

V. För provisoriskt dyrortstillägg har skolöverstyrelsen under rubriken: *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* beräknat ett belopp, motsvarande utgifterna för detta ändamål under budgetåret 1933/1934, i avrundat tal 12,300 kronor.

VI. Under en anslagspost till *arvoden och dylika särskilda ersättningar* har skolöverstyrelsen slutligen hänfört följande för innevarande budgetår anvisade anslagsmedel:

ur anslaget till skolöverstyrelsen: de i staten uppförda anslagsposterna till	
arvoden å 500 kronor till 3 avdelningschefer	kronor 1,500
samt till arvode till en konsulent och särskild föredragande för ärenden angående husligt arbete	» 6,000
ävensom ur den likaledes i staten uppförda posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 54,000 kronor: arvode till inspektören för blindundervisningen	» 600
anslaget till inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen	» 10,000
ur anslaget till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande: arvode åt den hos överstyrelsen anställda konsulenten för nykterhetsundervisning och nykterhetsupplysning	» 2,000
ur det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka: arvode åt pedagogiske inspektören för sinnesslöundervisningen	» 1,500
ur anslaget till befrämjande av dövstumundervisningen: arvode till en inspektör	» 1,500
Summa kronor 23,100	

Beträffande de två sistnämnda arvodena har överstyrelsen anfört följande:

Dessa arvoden hade alltsedan respektive år 1889 och år 1915 utgått med 1,500 kronor till vardera inspektören och betraktats såsom oreglerade arvoden, till följd varav åt dessa befattningshavare utgått dyrtidstillägg efter det i § 3 av kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) angående dyrtidstillägg

stadgade högre procenttalet, för närvarande 27 procent. Då arvoden hädanefter skulle utgå från överstyrelsens eget anslag till avlöningar och då överstyrelsen tillhörde de s. k. reglerade ämbetsverken, torde dyrtidstillägg icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd kunna utgå annat än efter det lägre procenttalet, för närvarande 9 procent. Det syntes dock överstyrelsen mindre lämpligt att inom ämbetsverket vid utbetalande av dyrtidstillägg beräkna dessa tillägg efter olika grunder. En höjning av ifrågavarande arvoden med 300 kronor, alltså från 1,500 kronor till 1,800 kronor, syntes därför vara den lämpligaste utvägen för att befattningshavarna i fråga icke, på grund av anslagens överskyttning, skulle få sina avlöningsförmåner beskurna. Ett arvode på 1,800 kronor jämte dyrtidstillägg, beräknat efter det lägre procenttalet, uppginge till ungefärligen samma belopp som det nuvarande arvodet, kronor 1,500 med dyrtidstillägg efter det högre procenttalet. På grund härav hemställde överstyrelsen om en ökning av ifrågavarande arvoden från 1,500 kronor till 1,800 kronor.

Vid bifall till vad överstyrelsen sålunda föreslagit skulle ifrågavarande anslagspost i avlöningsstaten böra uppföras med $(23,100 + 600 =) 23,700$ kronor, innebärande en ökning av de för dessa ändamål nu utgående statsanslagen med $(300 + 300 =) 600$ kronor.

Vid bifall till vad härövan föreslagits och hemställts skulle anslaget till avlöningar i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med $(394,650 + 6,800 + 23,964 + 79,488 + 12,300 + 23,700 =) 540,902$ kronor.

Departement-
schefen.

Vad först angår frågan om förläggningen av undervisningsstatistiken, anser jag mig icke nu böra taga en definitiv ställning till detta spörsmål. Statistiska centralbyrån förfogar icke över så stora lokaler, att jämväl undervisningsstatistiken nu skulle kunna där inrymmas. Tills vidare och i avvaktan på ändrade lokala förhållanden synes mig därför såsom en interimistisk åtgärd kunna förordas, att ifrågavarande verksamhet allt fortfarande handhaves av en till skolöverstyrelsen knuten statistisk avdelning.

Beträffande organisationen av en sålunda till överstyrelsen tillsvidare förlagd statistisk avdelning ansluter jag mig till vad överstyrelsen i skrivelsen den 14 november 1934 i sådant avseende föreslagit. Förslaget innebär i huvudsak, såsom framgår av det förut sagda, dels omedelbar indragning av den nuvarande byråchefsbefattningen, som för närvarande är vakant, ävensom indragning i mån av framdeles uppkommande ledigheter av en andre aktuariebefattning, en kansliskrivarebefattning, en kanslibiträdesbefattning och två kontorsbiträdesbefattningar och dels uppflyttande av förste aktuariebefattningen från lönegrad B 24 till lönegrad B 26. Fullt genomfört beräknas förslaget medföra en årlig kostnadsbesparing av omkring 15,000 kronor fränsett dyrtids- och dyrtidstillägg. För nästkommande budgetår uppgår, såsom framhållits i det föregående, besparingen till 10,980 kronor. De ändringar i personalstaten för överstyrelsen, som skulle bli en följd av omorganisationen, äro som nämnts avsedda att verkställas först i den mån de till indragning föreslagna befattningarna bli lediga, varvid föreslagits att dessa befattningar icke nu

skulle uppföras på indragnings- eller övergångsstat. Mot detta förslag har jag ingen erinran. Jag vill vidare ansluta mig till statskontorets förslag, att vid förfall för någon av de tjänstemän, vilkas befattningar skola indragas, förordnande å tjänsten icke meddelas samt att då enahanda förhållande inträffar beträffande befattning, som skall utbytas mot tjänst i lägre lönegrad, förordnande meddelas allenast å den lägre befattningen. Härom liksom beträffande övriga av förslaget rörande den statistiska avdelningens organisation under övergångstiden erforderliga verkställighetsåtgärder torde Kungl. Maj:t i sinom tid få utfärda erforderliga föreskrifter.

Överstyrelsen har vidare framlagt förslag till ordnande av inspektionen över gymnastikundervisningen i riket. Förslaget innebär, att överstyrelsen skall handhava all sådan inspektion. För att sätta överstyrelsen i stånd att fullgöra denna uppgift skulle en andre gymnastikkonsulentbefattning återinrättas, för vilkens avlöning ett belopp av 7,212 kronor skulle beräknas under anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å extra stat. Tillika skulle en på halvtid hos förste gymnastikkonsulenten tjänstgörande amanuens anställas på heltid, medförande en kostnadsökning av 1,944 kronor. Sistnämnda belopp har överstyrelsen beräknat under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare. Med hänsyn till de ökade kostnader för personal ävensom för resor och annat, som ett genomförande av överstyrelsens förslag skulle medföra, anser jag mig under rådande statsfinansiella förhållanden icke kunna förorda, att förslaget nu realiseras. För nästkommande budgetår synas sålunda medel för ändamålet icke böra beräknas å budgeten.

Däremot finner jag det på skäl, som överstyrelsen anført, lämpligt, att vartdera arvodet till inspektören för dövstumundervisningen och den pedagogiske inspektören höjes med 300 kronor. Höjningen torde till sin natur få anses vara allenast en konsekvens av de nya principerna för riksstatens uppställning.

Vid bifall till vad jag sålunda anført samt under i övrigt oförändrade förhållanden skulle de av överstyrelsen i ovannämnda framställningar upptagna särskilda anslagsposterna beräknas enligt följande uppställning, i vilken jag tagit hänsyn till att vissa av de ordinarie befattningarna innehavas av kvinnor, vilkas löner böra beräknas efter den näst högsta löneklassen i respektive lönegrad:

Avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat	kronor 390,500
» » » » indragningsstat	» 6,800
» » » » extra stat (23,964 —	
7,212 =)	» 16,752
» » andra icke-ordinarie befattningshavare (79,488	
— 1,944 =)	» 77,544

varav till grundavlöningar m.m. kronor 71,644	
och till avlöningsförhöjningar	
m. m. »	5,900
Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie be-	
fattningshavare	kronor 12,300
Arvoden och dylika särskilda ersättningar	» 23,700
Summa kronor 527,596	

Vad sålunda föreslagits innebär följande förändringar i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår, nämligen:

dels anslagsminskningar till följd av den statistiska avdelnin-	
gens omorganisation	kronor 10,980
dels ock anslagsökningar på grund av	
teknisk uppräknig ($3,780 + 1,496 + 1,928 =$)	kronor 7,204
höjning av två arvoden	» 600 » 7,804
Summa anslagsminskning kronor 3,176	

I anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra emellertid ytterligare vissa ändringar vidtagas i de av överstyrelsen gjorda beräkningarna av avlöningsanslaget. Förutom en ändrad benämning av och ordningsföljd mellan de i avlöningsstaten ingående särskilda posterna bör sålunda följande iakttagas. De till avlöningar till befattningshavare (tjänstemän) å ordinarie stat beräknade medlen böra minskas med summan av pensionsavdragen för vederbörande ordinarie tjänstemän, d. v. s. enligt mina beräkningar med i runt tal 11,700 kronor till 378,800 kronor. På motsvarande sätt bör förfaras även med de till avlöningar till tjänstemän å indragnings- och extra stat avsedda anslagsmedlen. Enligt mina beräkningar böra anslagsposterna sålunda minskas med i avrundat tal 300 kronor respektive 352 kronor till 6,500 kronor respektive 16,400 kronor. Slutligen bör den i anslagsposten till avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare (övrig icke-ordinarie personal) ingående delposten för grundavlöningar — enligt det ovanstående beräknad till 71,644 kronor — minskas med 60 procent av summan av pensionsavdragen för den extra ordinarie personalen, d. v. s. enligt mina beräkningar med i avrundat tal 1,444 kronor till 70,200 kronor. Till sistnämnda anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör emellertid vidare det av överstyrelsen till anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar hänfödda anslaget i nu gällande riksstat å 10,000 kronor till inspektion och sakkun- niga biträden hos skolöverstyrelsen överflyttas, enär dessa anslagsmedel helt disponeras av överstyrelsen själv och sålunda icke böra upptagas under en anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Anslagsposten bör sålunda beräknas till $(70,200 + 10,000 + 5,900 =)$ 86,100 kronor.

Avlöningsanslaget skulle sålunda vid bifall härtill böra uppföras med ett belopp av $(378,800 + 6,500 + 16,400 + 86,100 + 12,300 + 13,700 =) 513,800$ kronor. Den ovan angivna anslagsminskningen ökas härigenom ytterligare med 13,796 kronor till 16,972 kronor.

De vid skolöverstyrelsen anställda befattningshavarna å ordinarie, indragnings- och extra stat böra uppföras på en personalförteckning, som bör underställas riksdagens godkännande. Jag ifrågasätter för närvarande inga andra ändringar i gällande personalstat än dem, som föranledas av den föreslagna omorganisationen av överstyrelsens statistiska avdelning. Vid bifall till detta förslag skulle från och med nästkommande budgetår den nu för undervisningsstatistiken avsedda byråchefsbefattningen indragas samt förste aktuarietbefattningen uppflyttas till 26:e lönegraden. Övriga av omorganisationen betingade ändringar i personalförteckningen torde, såsom jag redan tidigare föreslagit, få företagas i den mån vederbörande befattning bliver ledig.

I anslutning till vad ovan anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för skolöverstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	<i>Tjänstemän å ordinarie stat:</i>	
1 generaldirektör	A	3
14 ledamöter	B	30
1 förste bibliotekskonsulent	B	26
3 sekreterare	B	24
1 andre bibliotekskonsulent	B	21
5 notarier	B	21
1 registrator och aktuarie	B	21
2 kansliskrivare	B	11
1 förste expeditiönsvakt	B	7
5 kanslibiträden	B	7
3 expeditiönsvakter	B	5
6 kontorsbiträden	B	4
Skolöverstyrelsens statistiska avdelning.		
1 förste aktuarie, tillika chef	B	26
2 aktuarier	B	21
2 kansliskrivare	B	11
3 kanslibiträden	B	7
1 expeditiönsvakt	B	5
5 kontorsbiträden	B	4
<i>Tjänstemän å indragningsstat:</i>		
1 kanslist	B	18

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å extra stat:

1 förste gymnastikkonsulent	B 26
1 andre bibliotekskonsulent	B 21

dels godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 378,800
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat, <i>förslagsvis</i>	» 6,500
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 16,400
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 13,700
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor 80,200	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 5,900
	» 86,100
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 12,300
	<u>Summa kronor 513,800;</u>

dels ock till Skolöverstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 513,800.

[119.] **2. Skolöverstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Av den inledande redogörelsen under föregående punkt framgår, att i staten för skolöverstyrelsen finnas uppförda, bland andra, följande två anslagsposter, nämligen:

Expenser	kronor 68,000
Resekostnadsersättning, förslagsvis	» 18,000
	<u>Summa kronor 86,000</u>

Av sistnämnda belopp, 86,000 kronor, äro emellertid för närvarande en summa av 3,900 kronor tagen i anspråk till avlöande av två telefonister. Återstående för egentliga omkostnader disponibla belopp utgöra sålunda under förevarande anslag (86,000 — 3,900 =) 82,100 kronor.

Av det till skolöverstyrelsen anvisade extra anslaget till konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter å 15,600 kronor har, såsom likaledes den föregående framställ-

ningen utvisar, till avlöning åt en förste gymnastikkonsulent beräknats 8,124 kronor samt till en amanuens hos denne konsulent 1,944 kronor eller sålunda för avlöningsändamål tillhopa 10,068 kronor. Såsom vidare framgår av ovanberörda Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1933 må återstående belopp ($15,600 - 10,068 =$) 5,532 kronor användas till expenser och reseersättningar för förste gymnastikkonsulenten, dock högst 500 kronor till expenser.

För omkostnadsändamål stå sålunda för innevarande budgetår ur de till skolöverstyrelsen särskilt anvisade anslagen till förfogande sammanlagt ($82,100 + 5,532 =$) 87,632 kronor, varav för gymnastikkonsulentens resor 5,032 kronor eller avrundat 5,000 kronor. Motsvarande utgifter böra hädanefter avföras från här ifrågavarande anslag till omkostnader.

Jag erinrar vidare, att enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen kostnaderna för ovan omförmälde inspektör för anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, hädanefter skola bestridas under åttonde i stället för under femte huvudtiteln. I vad avser omkostnader för denne inspektör ha hans resekostnader under innevarande år beräknats till omkring 1,000 kronor, vilka bestridas från sistnämnda huvudtitels anslag till rese- och traktamentspenningar.

Sammanlagt uppgå sålunda de ovannämnda för innevarande budgetår till omkostnader beräknade anslagsmedlen till ($87,632 + 1,000 =$) 88,632 kronor.

Beträffande dispositionen av den i staten för skolöverstyrelsen uppförda anslagsposten till expenser har Kungl. Maj:t den 12 maj 1933 medgivit, att densamma må användas för nedanstående ändamål:

a) bränsle, lyse, vatten, renhållning och städning, förslagsvis	kronor 21,500
b) skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt, förslagsvis	» 16,400
c) telegram, telefon, annonsering, förslagsvis	» 19,800
d) inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier, förslagsvis	» 4,400
e) bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål, förslagsvis	» 5,900
Summa kronor högst 68,000	

I sin ovannämnda skrivelse den 31 augusti 1934 har *skolöverstyrelsen* gjort framställning om anvisande för budgetåret 1935/1936 av erforderliga medel för bestridande av omkostnader.

I fråga om anslag för *reseersättningar* har därvid överstyrelsen — under erinran att anslagsmedlen härför till följd av de statsfinansiella förhållandena avsevärt sänkts under de senaste budgetåren — hemställt om anslagspostens uppförande med 36,000 kronor. I detta belopp ha då inberäknats dels resekostnaderna för den förste gymnastikkonsulenten, här ovan angivna till 5,000 kronor, samt för den föreslagne andre gymnastikkonsulenten,

5,000 kronor, och dels de beräknade resekostnaderna för den förutnämnde inspektören för anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, 1,000 kronor. Den begärda anslagsökningen i övrigt utgör sålunda (36,000 — 5,000 — 5,000 — 1,000 — 18,000 =) 7,000 kronor.

I fråga om den föreslagna ökningen av det hittills såsom särskild anslagspost uppförda reseanslaget å 18,000 kronor med 7,000 kronor framhåller överstyrelsen, bland annat, att den företagna starka begränsningen av reseanslaget verkat direkt hämmande och hindrande för överstyrelsen i dess strävan att fullgöra sina åligganden.

I utlåtande den 26 september 1934 har vidare *statskontoret* — som icke funnit anledning till erinran mot att den pedagogiske inspektörens resekostnader beräknades till 1,000 kronor och som i annat sammanhang föreslagit en begränsning till 8,000 kronor av resekostnaderna för två gymnastikkonsulenter, därest ytterligare en sådan skulle inrättas — i övrigt anført, att överstyrelsen icke till stöd för sin nyssberörda anhållan om ökning av reseanslaget med 7,000 kronor framhållit något utöver vad i sådant hänseende anförts vid motsvarande anslagsäskande för innevarande budgetår. Då sagda skäl i föl uppenbarligen icke ansetts avgörande och ämbetsverket föreställde sig, att det statsfinansiella läget alltfört påkallade stor försiktighet i fråga om anslagsökningar, funne sig statskontoret icke kunna understödja överstyrelsens framställning i denna del. Statskontoret hemställde sålunda, att, därest en andre gymnastikkonsulentbefattning inrättades, ifrågavarande anslagspost för budgetåret 1935/1936 beräknades till (18,000 + 8,000 + 1,000 =) 27,000 kronor.

Till anslagsposten till *expenser* har skolöverstyrelsen hänfört nedanstående förut omförmälda anslagsmedel:

den i staten för överstyrelsen uppförda anslagsposten till	
expenser med avdrag av därifrån utgående avlöningar till	
två telefonister (68,000 — 3,900 =)	kronor 64,100
ovannämnda ur anslaget till konsulentverksamhet för gym-	
nastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läro-	
anstalter utgående belopp till expenser	500
	Summa kronor 64,600,

varav för bränsle, lyse och vatten 9,050 kronor.

Härutöver begär skolöverstyrelsen, såsom i annat sammanhang berörts, en ökning av expensanslaget med 300 kronor, närmast föranledd av förslaget om ytterligare en gymnastikkonsulent.

Överstyrelsen hemställer, att ifrågavarande anslagspost till expenser måtte upptagas med 64,900 kronor.

Slutligen har skolöverstyrelsen — under erinran att i riksstaten sedan flera år varit uppfört ett ordinarie anslag till *undervisningsmateriel m. m. för folkskolor*, vilket anslag för innevarande budgetår upptagits utan angivet belopp — hemställt, att medel för de med anslaget avsedda ändamålen ånyo måtte beviljas med ett belopp av 4,000 kronor.

Det sammanlagda beloppet av vad skolöverstyrelsen äskat i anslag till omkostnader under budgetåret 1935/1936 uppgår sålunda till (36,000 + 64,900 + 4,000 =) 104,900 kronor.

Icke heller ifråga om detta anslag har jag något att erinra mot överstyrelsens förslag, i vad de föranletts av den förestående omläggningen av riksstatens utgiftssida. Departementschefen.

I övrigt innebär skolöverstyrelsens framställning till en början, att anslagsmedlen till resekostnader skulle höjas från nu för ändamålet disponibelt belopp, beräknat till (18,000 + 5,000 + 1,000 =) 24,000 kronor med 12,000 kronor till 36,000 kronor. Härav belöpa 5,000 kronor på beräknade resekostnader för den föreslagne andre gymnastikkonsulenten.

Såsom framgår under föregående punkt har jag icke ansett mig böra för närvarande förorda återinrättande av nyssnämnde andre gymnastikkonsulentbefattning. Jag räknar följaktligen med oförändrat belopp, 5,000 kronor, till resekostnader för den nuvarande gymnastikkonsulenten. Då jag i övrigt icke anser mig under nuvarande förhållanden kunna förorda någon höjning av medel till överstyrelsens resekostnader, torde anslagsposten i fråga böra beräknas till oförändrat belopp, (18,000 + 5,000 + 1,000 =) 24,000 kronor, varav 1,000 kronor överflyttats från femte huvudtiteln.

Jag finner mig ej heller kunna tillstyrka vare sig någon förhöjning av de nu till expenser disponibla medlen, 64,600 kronor, eller återupptagande av det förut till undervisningsmateriel m. m. för folkskolor utgående beloppet av 4,000 kronor.

I anslutning till vad nu föreslagits skulle skolöverstyrelsens omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 24,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 64,600
	Summa kronor 88,600

Sistnämnda belopp, 88,600 kronor, innebärande sålunda oförändrad medelsanvisning, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslaget torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skolöverstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 88,600.

H. Allmänna läroverken m. m.

[120.] 1. **Högre lärarinneseminariet: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1934/1935 äro för högre lärarinneseminariet och för den med seminariet förenade normalskolan för flickor samt för det likaledes med seminariet förenade statens skolköksseminarium och hushållsskola uppförda följande tre anslag:

Högre lärarinneseminariet, ordinarie anslag	kronor 149,985
Diverse behov vid högre lärarinneseminariet, extra anslag .	» 60,550
Arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet, extra anslag	» 35,520
	Summa kronor 246,055

Genom beslut den 10 juni 1912 har Kungl. Maj:t fastställt av riksdagen godkänd stat för *högre lärarinneseminariet*. Sedan Kungl. Maj:t härefter genom särskilda beslut fastställt vissa ändringar i nämnda stat, har densamma det utseende, som framgår av omstående uppställning, i vilken tillika angivas de nuvarande ordinarie befattningshavarna enligt gällande avlöningsbestämmelser (se kung. den 2 juni 1933, nr 252) tillkommande grundavlöningar och arvoden ävensom ett i staten särskilt uppfört anslagsbelopp till stipendier.

Förutom i uppställningen angivna löneförmåner åtnjuta flertalet av däri omförmälda befattningshavare ålderstillägg enligt i nämnda kungörelse meddelade bestämmelser. Härjämte har Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1921, den 22 maj 1925 och den 29 juni 1928 föreskrivit, att av inflytande inskrivnings- och terminsavgifter vid den med seminariet förenade normalskolan för flickor skola utbetalas dels hyresersättning till rektor och biträdande föreståndarinna vid högre lärarinneseminariet, därest fri bostad ej åtnjutes, med respektive 3,500 kronor och 1,250 kronor för år, dels ock hyresbidrag till lektor med 950 kronor för år och till adjunkt med 750 kronor för år.

Kungl. Maj:t har vidare den 4 juni 1926 förordnat angående de befattningshavare vid *statens skolköksseminarium och hushållsskola*, som skola vara uppförda å ordinarie stat. Dessa befattningshavare samt dem enligt

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
Rektor	5,000	2,500	500	8,000
1 lektor	3,900	1,900	500	6,300
8 lektorer	31,200	15,200	4,000	50,400
1 adjunkt	2,700	1,600	500	4,800
1 adjunkt	2,700	1,600	500	4,800
1 övningsskollärare	2,100	1,300	—	3,400
3 övningsskollärare	6,300	3,900	—	10,200
1 ämneslärarinna	2,200	1,400	—	3,600
2 ämneslärarinnor	4,400	2,800	—	7,200
1 ämneslärarinna	2,000	1,200	—	3,200
7 ämneslärarinnor	14,000	8,400	—	22,400
1 lärare i teckning	2,640	—	—	2,640
1 lärarinna i gymnastik	1,575	—	—	1,575
1 lärare i musik	1,680	—	—	1,680
1 lärarinna i handarbete	2,040	—	—	2,040
Biträde å rektorsexpeditionen	—	—	1,000	1,000
Bibliotekarie	—	—	900	900
Läkare	—	—	500	500
Vaktmästare, tillika portvakt, jämte fri bostad	600	—	200	800
Eldare	—	—	750	750
Stipendier	—	—	—	500
Säger	—	—	—	136,685

gällande avlöningsbestämmelser (se kung. den 3 juni 1927, nr 263) tillkommande grundavlönningar framgå av följande uppställning:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 lärarinna i hushållsgöromål, tillika biträdande föreståndarinna	2,000	1,000	3,000
1 lärarinna i hushållsgöromål	2,200	—	2,200
3 lärarinnor i »	6,600	—	6,600
1 lärarinna i handarbete	1,530	—	1,530
Säger	—	—	13,330

Enligt nämnda kungörelse (nr 263) utgår till lärarinnorna vid sagda seminarium och hushållsskola härutöver ålderstillägg, varjämte till den ordinarie lärarinna, som förordnas till biträdande föreståndarinna, må, därest fri bostad ej åtnjutes, tills vidare och till dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer, utgå hyresersättning med ett belopp av 1,250 kronor för år räknat ur de vid skolan inflytande terminsavgifterna.

Av ovannämnda extra anslag till diverse behov vid högre lärarinneseminariet, vilket anslag sedan åtskilliga år beviljats av riksdagen med växlande

belopp, skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1934 under budgetåret 1934/1935 utgå högst följande belopp, nämligen:

till avlönande av en extra ordinarie övningsskollärare	kronor	2,800
» uppehållande av en valfri fjärde årskurs	»	3,300
» stipendier	»	1,200
» förhyrande av lokaler för högre lärarinneseminariet samt för de med seminariet förenade normalskolan för flickor, realskolan och folkskolan	»	22,850
» förhyrande av lokaler för statens skolköksseminarium och hushållsskola	»	10,500
» expenser för högre lärarinneseminariet och normalskolan för flickor	»	13,550
» expenser för statens skolköksseminarium och hushållsskola	»	5,000
» förhöjning av arvudet åt seminariets läkare	»	700
» tillfällig löneförbättring för vaktmästaren och eldaren (400 kronor för vaktmästaren och 250 kronor för eldaren) . . .	»	650
Summa kronor		60,550

Enligt samma kungl. brev den 20 april 1934 må vidare utgå medel *dels* av den till expenser för statens skolköksseminarium och hushållsskola anvisade anslagsposten å 5,000 kronor ävensom av de vid läroanstalten inflytande elevavgifterna till avlönande av betjäningen vid läroanstalten, *dels ock* från förenämnda anslag till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet till avlönande av vikarie för vaktmästaren vid högre lärarinneseminariet såväl under semester å femton dagar årligen som under förfall på grund av sjukdom, vilken ersättning enligt kungl. brev den 16 oktober 1925 skall beräknas efter ett årligt belopp av 1,200 kronor.

Sistnämnda extra anslag till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet har sedan åtskilliga år tillbaka av riksdagen anvisats med växlande belopp. Det sänktes år 1933 från 39,420 kronor till 35,520 kronor, varmed det är uppfört jämväl i gällande riksstat. Beträffande grunderna för utgående av avlöningsförmåner till ifrågavarande lärare hänvisar jag till ovanberörda kungörelse den 2 juni 1933, nr 252.

Utöver de nu nämnda för lärarinneseminariet särskilt anvisade anslagen stå följande anslag under ättonde huvudtiteln till seminariets förfogande:

1. det under allmänna läroverken uppförda extra förslagsanslaget till arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk och statens folkskoleseminarier, från vilket anslag bestridas kostnaderna för provisorisk arvodesförhöjning åt sådana icke-ordinarie ämneslärare, som i följd av 1927 års skolreforms genomförande under en avsevärdare tid kommit att upprätthålla extra ordinarie lärarbefattningar vid läroverken. Av en jämförelse mellan ovannämnda kungörelse den 2 juni 1933, nr 252, och kungörelsen den 15 maj 1931, nr 112, framgå beloppen av ifrågavarande arvodesförhöjningar, som avsetts att upp-

höra i och med utgången av budgetåret 1934/1935, då 1927 års omorganisation beräknats vara fullt genomförd.

2. det likaledes under allmänna läroverken uppförda ordinarie förslagsanslaget till understöd åt extra ordinarie lärare vid nämnda läroanstalter samt vid tekniska läroverk under förfall på grund av sjukdom (se kung. den 12 maj 1933, nr 253).

3. det extra förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, från vilket anslag utgå medel till beredande av dylik löneförbättring åt, bland andra, här ifrågavarande lärare (se kung. den 15 juni 1934, nr 347).

4. det extra förslagsanslaget till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl., varmed viss avlöningsförbättring, beredes lärare vid vissa läroanstalter å F- och G-orter med belopp, som framgå av kungörelsen den 5 juli 1929 (nr 240), i dess lydelse enligt kungörelsen den 30 juni 1932 (nr 317).

5. huvudtitelns allmänna anslag till dyrtidstillägg.

Utöver dessa statsanslag disponerar lärarinneseminariet för sin verksamhet under innevarande budgetår även inflytande inskrivnings- och terminsavgifter vid den med seminariet förenade normalskolan för flickor samt vid statens skolköksseminarium och hushållsskola, vartill jag i det följande återkommer.

Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen böra de för högre lärarinneseminariet och hushållsskolan avsedda anslagsmedlen fördelas på det sätt, att avlöningar och omkostnader bestridas från var sitt särskilda anslag av förslagsanslags natur, varjämte de för stipendier avsedda anslagsmedlen böra uppföras under ett särskilt reservationsanslag. Däremot skola i de nuvarande anslagen ingående hyresbelopp, tillhopa 33,350 kronor, bestridas ur det under huvudtiteln uppförda anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1934, efter av rektor vid högre lärarinneseminariet till överstyrelsen ingiven framställning i ämnet, hemställt om beviljande av anslag för högre lärarinneseminariet för budgetåret 1935/1936, därvid överstyrelsen följt de nya grunderna för riksstatens uppställning. Under erinran om föreliggande förslag till seminariets omorganisation, uttalar överstyrelsen därvid inledningsvis, att, då en eventuell förändring i organisationen syntes böra föregås av en icke alltför knappt tillmätt övergångstid, överstyrelsen i likhet med seminariets rektor ansett sig böra vid anslagsbehovets beräkning utgå från de förhållanden, som för närvarande rådde och i huvudsak kunde anses fortfara vid ifrågavarande tid.

I fråga om beräkningen av anslaget till avlöningar framgår av överstyrelsens skrivelse i huvudsak följande.

I. Såsom en första post i staten har överstyrelsen därvid uppfört en

anslagspost till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* vid seminariet samt vid skolköksseminariet och hushållsskolan. Såsom delposter böra härunder upptagas följande tre anslagsposter, nämligen *a.* till lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar, *b.* till ålderstillägg samt *c.* till fyllnadsarvoden åt vikarier.

a. Anslagsposten till *avlöningar och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar* har överstyrelsen uppfört med *139,565 kronor*, vilket motsvarar löner och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar till rektor och ordinarie lärare enligt ovanintagna stater.

b. Beträffande anslagsposten till *ålderstillägg* anför överstyrelsen, att behovet av anslagsmedel för detta utgiftsändamål under det sista året minskats på grund av att ett flertal tjänster vakanssatts i avvaktan på den väntade omorganisationen. Kostnaderna för ålderstillägg hade sålunda under budgetåret 1932/1933 uppgått till 20,904 kronor, men under budgetåret 1933/1934 minskats till 16,028 kronor. Med utgångspunkt från nuvarande ordinarie befattningshavares placering i lönegrad respektive inträde i pensionsåldern kunde anslagsbehovet för budgetåret 1935/1936 angivas till 16,900 kronor eller för avjämnande av huvudpostens summa till *16,915 kronor*, vilket i förhållande till vad som för ändamålet beräknats för innevarande budgetår innebure en anslagssänkning av 3,985 kronor.

c. I fråga om anslagsposten till *fyllnadsarvoden åt vikarier* har överstyrelsen — under erinran att utgifterna för dylika arvoden hittills bestritts från anslaget till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet — meddelat, att utgifterna för detta ändamål under budgetåret 1933/1934 uppgått till 6,089 kronor. Överstyrelsen föreslår i anslutning härtill att anslagsposten för nästkommande budgetår uppföres med förslagsvis *6,000 kronor*, vilket i förhållande till vad som beräknats åtgå för ändamålet under innevarande budgetår, 4,800 kronor, innebär en anslagsökning av 1,200 kronor.

Det sammanlagda anslagsbehovet under ifrågavarande anslagspost till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* skulle sålunda enligt överstyrelsen böra i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med $(139,565 + 16,915 + 6,000 =) 162,480$ kronor.

II. Såsom en andra post i staten har överstyrelsen vidare uppfört en anslagspost till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* Såsom delposter under denna rubrik hava upptagits *a.* en anslagspost till grundavlöningar m. m. samt *b.* en anslagspost till avlöningsförhöjningar m. m.

a. Beträffande anslagsposten till *grundavlöningar m. m.* borde till denna hänföras erforderliga arvoden till extra lärare, timlärare och övningsskollärare ävensom arvoden för uppehållande av en valfri fjärde årskurs samt till vaktmästare och eldare.

I sin ovannämnda skrivelse anför *skolöverstyrelsen* härom i huvudsak följande:

Anslaget till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier hade under föregående budgetår, liksom under innevarande, upptagits med 35,520 kronor. Sedan fyllnadsarvode till vikarier numera överförts till särskild anslagspost, skulle sålunda den nu förevarande anslagsposten vid för övrigt oförändrat behov kunna minskas med det för fyllnadsarvode till vikarier för innevarande budgetår beräknade beloppet, nämligen omkring 4,800 kronor. Emellertid krävde det fullständiga genomförandet av den föreskrivna ämnesdifferentieringen i flickskolans två högsta klasser samt tillämpningen av den nya timplanen för realskolan en ökning av antalet lärartimmar med omkring 16, för vilka kostnaden kunde beräknas till omkring 2,200 kronor. Då anslagsposten för fyllnadsarvode åt vikarier beräknats till ett belopp, som med omkring 1,200 kronor överstege, vad som tidigare avsetts för detta ändamål, och då enligt rektors uppgift bristen å det hittillsvarande gemensamma anslaget till arvode åt extra lärare, timlärare och vikarier uppginge till 274 kronor 39 öre, syntes ökningen i anslagsposten för ifrågasvarande ändamål kunna begränsas till 1,200 kronor. Härtill komme den beräknade kostnaden för avlöningar till timlärarinnor vid vissa kurser (parallellkurser) vid statens skolköksseminarium och hushållsskola, vilken kostnad hittills bestritts av vid denna läroanstalt inflytande terminsavgifter. Utgiften härför kunde beräknas till omkring 6,000 kronor. Slutligen syntes till denna anslagspost böra hänföras kostnaden för arvode till en extra ordinarie övningsskollärare, belöpande sig på 2,800 kronor, vilket belopp hittills varit uppfört såsom en särskild anslagspost under anslaget till diverse behov vid högre lärarinneseminariet. Hela anslagsbehovet för arvoden till extra lärare och timlärare skulle sålunda uppgå till $(35,520 - 4,800 + 1,200 + 6,000 + 2,800 =) 40,720$ kronor.

Anslagsposten till uppehållande av en valfri fjärde årskurs vore för innevarande budgetår upptagen under det extra anslaget till diverse behov vid högre lärarinneseminariet med 3,300 kronor. Beloppet hade disponerats dels till arvoden för föreläsningar och lektioner, dels till bestridande av vissa omkostnader i övrigt, som varit med kursen förenade. Utgifterna av det förstnämnda slaget kunde uppskattas till 2,500 kronor, vilket belopp syntes böra upptagas under avlöningsanslaget. Återstoden borde överföras till expensanslaget. Sammanlagt uppginge sålunda anslagsbehovet för arvoden åt extra- och timlärare till $(40,720 + 2,500 =) 43,220$ kronor, varav 6,000 kronor belöpte å omförmälda parallellkurser.

Arvodena till vaktmästare och eldare hade upptagits med de belopp, varmed de ingått i hittillsvarande ordinarie stat för högre lärarinneseminariet, respektive 800 kronor och 750 kronor.

b. I fråga om anslagsposten till *avlöningsförhöjningar m. m.* borde härunder uppföras erforderliga belopp för beredande av arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare samt till understöd åt extra ordinarie lärare under förfall på grund av sjukdom, vilka utgifter, såsom härovan nämnts, hittills bestritts från för ändamålen särskilt uppförda anslag under de allmänna läroverken.

Överstyrelsen har för nämnda utgiftsändamål beräknat förslagsvis 500 kronor respektive 100 kronor.

Under erinran om Kungl. Maj:ts föreskrift, senast i ovannämnda brev

den 20 april 1934, att från nuvarande anslaget till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet må utgå medel till vikarie för vaktmästaren vid seminariet såväl under semester som under förfall på grund av sjukdom, hemställer slutligen överstyrelsen att för detta ändamål måtte under förevarande anslagspost beräknas 100 kronor. Då överstyrelsen därvid icke minskat de för andra utgiftsändamål tillgängliga medlen å nämnda anslag med motsvarande belopp, innebär förslaget en ökning av statsanslaget med 100 kronor.

Det sammanlagda av överstyrelsen beräknade anslagsbehovet under anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. uppgår sålunda till $(40,720 + 2,500 + 800 + 750 + 500 + 100 + 100 =)$ 45,470 kronor, därav till grundavlöningar m. m. 44,770 kronor och till avlöningsförhöjningar m. m. $(500 + 100 + 100 =)$ 700 kronor.

III. Till en anslagspost benämnd: *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare* har överstyrelsen vidare hänfört medel till beredande av tillfällig löneförbättring åt lärare, vaktmästare och eldare, provisorisk avlöningsförbättring till lärare ävensom hyresersättning till rektor och biträdande föreståndarinnor samt hyresbidrag till lektorer och adjunkter.

Överstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse — under erinran att tillfällig löneförbättring till lärare hittills utgått från det under åttonde huvudtiteln uppförda extra förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen — angivit anslagsbehovet för budgetåret 1935/1936 för detta utgiftsändamål till oförändrat 38,600 kronor.

Jämväl övriga anslagen under denna post föreslår överstyrelsen skola upptagas med oförändrade belopp. Tillfällig löneförbättring till vaktmästaren med 400 kronor och eldaren med 250 kronor, vilka utgifter för närvarande bestridas från anslaget till diverse behov vid högre lärarinneseminariet, böra till följd härav beräknas med nämnda belopp. Medel till provisorisk avlöningsförbättring, som hittills utgått från det under huvudtiteln uppförda extra förslagsanslaget till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl., böra vidare uppföras med 12,400 kronor samt hyresersättningar med sammanlagt 17,300 kronor. Beträffande sistnämnda ersättningar erinrar därvid överstyrelsen, att hyresersättning till rektor och biträdande föreståndarinna vid högre lärarinneseminariet och biträdande föreståndarinna vid statens normalskola för flickor samt hyresbidrag till lektorer och adjunkter för närvarande utbetalas medelst de vid flickskolan och realskolan inflytande inskrivnings- och terminsavgifterna samt att hyresersättning till biträdande föreståndarinna vid statens skolköksseminarium och hushållsskola gäldas av de vid denna läroanstalt inflytande terminsavgifterna.

Enligt överstyrelsens beräkningar borde alltså ifrågavarande anslagspost uppföras i staten med $(38,600 + 400 + 250 + 12,400 + 17,300 =)$ 68,950 kronor.

IV. I statförslaget för lärarinneseminariet har överstyrelsen slutligen uppfört en anslagspost till *arvoden och dylika särskilda ersättningar*.

Till denna anslagspost har överstyrelsen hänfört *dels* de arvoden, som, med undantag för arvoden till vaktmästaren och eldaren äro upptagna i staten för lärarinneseminariet, *dels ock* det för närvarande från anslaget till diverse behov vid seminariet utgående beloppet till arvodesförhöjning åt seminariets läkare. Summan av omförmälda arvoden och arvodesförhöjning utgör $(8,400 + 700 =) 9,100$ kronor, med vilket belopp *överstyrelsen* hemställer, att anslagsposten måtte beräknas även för budgetåret 1935/1936.

Det *sammanlagda medelsbehovet* under ifrågavarande förslagsanslag till avlöningar vid högre lärarinneseminariet skulle enligt överstyrelsen sålunda för budgetåret 1935/1936 utgöra $(162,480 + 45,470 + 68,950 + 9,100 =) 286,000$ kronor.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att vissa årligen återkommande utgifter hittills bestritts av inflytande inskrivnings- och terminsavgifter vid statens normalskola för flickor samt vid det med lärarinneseminariet förenade skolköksseminariet och hushållsskolan. Sålunda hava utgifterna för hyresersättning åt rektor och biträdande föreståndarinnor vid lärarinneseminariet och normalskolan samt hyresbidrag till lektorer och adjunkter, tillhoppa 16,050 kronor, utgått av inskrivnings- och terminsavgifter vid lärarinneseminariet och normalskolan. Vidare hava vid skolköksseminariet och hushållsskolan avlöningar för timlärarinnor vid vissa kurser (parallellkurser), 6,000 kronor, samt hyresersättning åt biträdande föreståndarinnan, 1,250 kronor, eller sålunda tillhoppa 7,250 kronor, utgått av inflytande terminsavgifter vid denna läroanstalt. I enlighet med de principer, som skola tillämpas vid riksstatens uppställning, har *skolöverstyrelsen* även beräknat för dessa utgiftsändamål erforderliga medel under respektive anslagsposter i avlöningsstaten. Då avsikten härmed emellertid icke är att bereda lärarinneseminariet ökade anslagsmedel, har överstyrelsen samtidigt å avlöningsstaten såsom särskilda uppbördsmedel avdragit dylika avgifter till ett sammanlagt belopp av $(16,050 + 7,250 =) 23,300$ kronor.

För bestridande av avlöningskostnaderna vid ifrågavarande läroanstalter skulle sålunda enligt överstyrelsens beräkningar för budgetåret 1935/1936 erfordras statsmedel till ett belopp av $(286,000 - 23,300 =) 262,700$ kronor.

Överstyrelsens förslag innebär i fråga om anslagsberäkningen i förhållande till innevarande år å ena sidan en ökning av anslagsmedlen till fyllnadsarvoden åt vikarier med 1,200 kronor, beroende på ökad anslagsbelastning, samt till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier med likaledes 1,200 kronor. Sistnämnda anslagsökning föranledes av det fullständiga genomförandet av föreskriven ökad ämnesdifferentiering i flickskolans två högsta

Departementschefen.

klasser. Härjämte har överstyrelsen såsom en ny post uppfört arvode till vikarie åt vaktmästaren vid lärarinneseminariet med 100 kronor. Å andra sidan hava anslagsmedlen till ålderstillägg beräknats till 3,985 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Överstyrelsens förslag innebär sålunda en anslagsminskning av $(3,985 - 1,200 - 1,200 - 100 =) 1,485$ kronor.

icke heller mot överstyrelsens förslag i detta avseende har jag funnit anledning till erinran. Det torde dock beträffande nyssnämnda anslagsmedel till avlöningar för timlärarinnor vid vissa kurser (parallellkurser) böra framhållas, att kostnaderna för dessa kurser med hänsyn till elevantalets årliga fluktuationer sannolikt komma att underkastas en del växlingar år från år, vilka icke kunna förutses någon längre tid i förväg. De för ändamålet beräknade anslagsmedlen, 6,000 kronor, torde därför böra uppföras såsom en särskild delpost av förslagsanslags natur. I samband med medlens ställande till disposition torde emellertid Kungl. Maj:t böra föreskriva, att anslaget icke utan Kungl. Maj:ts medgivande får överskridas ävensom att besparingar å denna delpost liksom ock å de för hyresersättningar beräknade medlen skola tagas till uppbörd å avlöningsanslaget. Jag återkommer här till under nästföljande punkt.

Anslaget till avlöningar vid högre lärarinneseminariet skulle till följd härav i riksstaten för budgetåret 1935/1936 böra uppföras med ett belopp av 262,700 kronor.

Liksom beträffande övriga avlöningsanslag under huvudtiteln föranleder vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anført vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor vissa ändringar i uppställningen av överstyrelsens förslag till avlöningsstat för lärarinneseminariet och i benämningen av de däri ingående särskilda posterna. Däremot skola här icke några avdrag ske för pensionsavgifter, enär befattningshavarna vid seminariet liksom ock vid läroverken icke äro underkastade det civila tjänstepensionsreglementet.

Beträffande grunderna för provisorisk avlöningsförbättring kommer jag att under punkt 140 i det följande göra framställning.

Då alltså icke några ändringar i de ovannämnda, av överstyrelsen framlagda beloppen för olika utgiftsändamål behöva ske, torde särskilda kommentarer i övrigt icke vara erforderliga till det statförslag, jag här nedan framlägger. Jag vill allenast erinra därom, att ifrån den av mig föreslagna delposten 5. vissa arvoden till ordinarie lärare m. m. äro avsedda att utgå dels författningsenliga arvoden å 500 kronor till en var av rektor, lektorerna och adjunkterna vid högre lärarinneseminariet *dels ock* följande arvoden:

till biträde å rektorexpeditionen	kronor 1,000
» bibliotekarie	» 900
» läkare	» 1,200
» vaktmästare, tillika portvakt	» 800
» eldare	» 750

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för högre lärarinneseminariet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a. Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar kronor 139,565.

Avlöningssater.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
<i>Högre lärarinneseminariet.</i>			
Rector	5,000	2,500	7,500
1 lektor	3,900	1,900	5,800
8 lektorer	31,200	15,200	46,400
1 adjunkt	2,700	1,600	4,300
1 adjunkt	2,700	1,600	4,300
1 övningsskollärare	2,100	1,300	3,400
3 övningsskollärare	6,300	3,900	10,200
1 ämneslärarinna	2,200	1,400	3,600
2 ämneslärarinnor	4,400	2,800	7,200
1 ämneslärarinna	2,000	1,200	3,200
7 ämneslärarinnor	14,000	8,400	22,400
1 lärare i teckning	2,640	—	2,640
1 lärarinna i gymnastik	1,575	—	1,575
1 lärare i musik	1,680	—	1,680
1 lärarinna i handarbete	2,040	—	2,040
<i>Statens skolköksseminarium och hushållsskola.</i>			
1 lärarinna i hushållsgöromål, tillika biträdande föreståndarinna	2,000	1,000	3,000
1 lärarinna i hushållsgöromål	2,200	—	2,200
3 lärarinnor i hushållsgöromål	6,600	—	6,600
1 lärarinna i handarbete	1,530	—	1,530
Summa kronor	—	—	139,565

b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 16,915

c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, *förslagsvis* » 6,000 162,480

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a. Grundbelopp:

1) Arvoden åt extra lärare och timlärare kronor 37,220

2) Arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare, <i>förslagsvis</i> . . .	kronor	500	
3) Arvoden åt timplärlarinnor vid vissa kurser (parallellkurser), <i>förslagsvis</i> »		6,000	
4) Understöd åt vissa extra lärare vid förfall på grund av sjukdom, <i>förslagsvis</i> »		100	
5) Vissa arvoden till ordinarie lärare m. m. »		10,650	
<i>Anm.:</i> Ur denna post utgår arvode med 500 kronor till rektor, lektor och adjunkt.			54,470
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i> »		100	54,570
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:			
a. Tillfällig löneförbättring åt lärare, <i>förslagsvis</i> .	kronor	38,600	
b. Tillfällig löneförbättring åt vaktmästare och eldare »		650	
c. Provisorisk avlöningsförbättring, <i>förslagsvis</i> . . »		12,400	
d. Hyresersättningar och hyresbidrag »		17,300	68,950
Summa kronor			286,000

Särskilda uppbördsmedel:

Termins- och inskrivningsavgifter	kronor	23,300
Nettoutgift kronor		262,700;
<i>dels ock till Högre lärarinneseminariet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av</i>		
	kronor	262,700.

[121.] 2. **Högre lärarinneseminariet: Omkostnader, förslagsanslag.**
 Jag erinrar, att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 april 1934 medgivit, att av det till diverse behov vid högre lärarinneseminariet anvisade extra anslaget å 60,550 kronor må under budgetåret 1934/1935 utgå, bland annat, följande belopp, nämligen:

till uppehållande av en valfri fjärde årskurs, högst	kronor	3,300
» expenser för högre lärarinneseminariet och normalskolan för flickor, högst »		13,550
» expenser för statens skolköksseminarium och hushållsskola, högst »		5,000
Summa kronor		21,850

Av ovannämnda post å 3,300 kronor till en valfri fjärde årskurs har skolöverstyrelsen ansett 2,500 kronor belöpa å avlöningar och 800 kronor

å omkostnader. Sistnämnda belopp, 800 kronor, jämte de två övriga anslagsposterna å 13,550 och 5,000 kronor, tillhopa 19,350 kronor, utgöra vad som för innevarande budgetår står till förfogande av statsmedel för bestridande av förekommande omkostnader. Övriga utgifter för ändamålet bestridas ur inflytande termins- och inskrivningsavgifter, i den mån dessa icke tagas i anspråk för avlöningsändamål. Enär inskrivnings- och terminsavgifterna vid högre lärarinnesseminariet för innevarande budgetår beräknats till omkring 30,000 kronor och terminsavgifterna vid skolköksseminariet och hushållsskolan till omkring 19,000 kronor, av vilka belopp för avlöningsändamål åtgå 16,050 kronor respektive 7,250 kronor, återstår till omkostnaders gäldande 13,950 kronor respektive 11,750 kronor eller tillhopa 25,700 kronor.

För budgetåret 1935/1936 förutsätter *skolöverstyrelsen* ingen ändring i ovanstående beräkningar. Medelsbehovet skulle sålunda utgöra $(19,350 + 25,700 =)$ 45,050 kronor. Efter avdrag av nyssnämnda 25,700 kronor, skulle det erforderliga statsanslaget böra beräknas till 19,350 kronor, vilket belopp bör begäras av riksdagen såsom förslagsanslag. Stat för anslagets användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

I detta sammanhang vill jag emellertid framhålla, att, därest här ifrågasvarande avgifter skulle visa sig överstiga nu beräknade belopp eller besparingar kunna göras i utgifterna, överskottet eller besparingarna givetvis skola tagas till uppbörd å omkostnadsanslaget, varigenom belastningen å anslaget minskas.

Då jag icke har någon erinran mot vad överstyrelsen föreslagit, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Högre lärarinnesseminariet*: *Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 19,350.

[122.] **3. Högre lärarinnesseminariet: Stipendier, reservationsanslag.**

I den för lärarinnesseminariet gällande staten återfinnes en anslagspost till stipendier å 500 kronor, varjämte enligt ovannämnda Kungl. Maj:ts brev den 20 april 1934 medgivits, att för budgetåret 1934/1935 må av anslaget till diverse behov vid högre lärarinnesseminariet till samma ändamål utgå högst 1,200 kronor.

Skolöverstyrelsen föreslår i sin förenämnda framställning den 31 augusti 1934, att för budgetåret 1935/1936 må för detta ändamål anvisas oförändrat belopp, 1,700 kronor.

Jag finner ingen anledning till erinran mot vad överstyrelsen sålunda föreslagit och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Högre lärarinnesseminariet*: *Stipendier* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av . . kronor 1,700.

[123.] **4. Allmänna läroverken: Avlöningar, förslagsanslag.** Till avlöningar vid de allmänna läroverken äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 uppförda följande särskilda anslag, nämligen:

Allmänna läroverken, ordinarie reservationsanslag	kronor 8,833,000
Ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, ordinarie förslagsanslag	» 1,280,000
Arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken, extra anslag	» 1,181,400
Personliga lönetillägg åt vissa ordinarie övningslärare vid de allmänna läroverken, extra förslagsanslag	» 4,500
Extra arvoden åt lärare i övningsämnen vid de allmänna läroverken, extra anslag	» 389,520
Undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, ordinarie förslagsanslag	» 4,600
Arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken, extra förslagsanslag	» 43,000
Förstärkning av den i reservationsanslaget till allmänna läroverken ingående anslagsposten till praktisk utbildning av blivande lärare vid de allmänna läroverken . . .	» 14,300
Summa kronor 11,750,320	

Utöver nu nämnda för läroverken särskilt anvisade anslag stå under innevarande budgetår till läroverkens förfogande — förutom huvudtiteln's allmänna anslag till dyrtidstillägg — jämväl erforderliga belopp ur följande för läroverken och vissa andra läroanstalter gemensamma anslag, nämligen:

1. det under allmänna läroverken uppförda extra förslagsanslaget å 75,000 kronor till arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk och statens folkskoleseminarier;

2. det under samma rubrik uppförda ordinarie förslagsanslaget å 8,000 kronor till understöd åt extra ordinarie lärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk, statens folkskoleseminarier och tekniska läroverk under förfall på grund av sjukdom;

3. det extra förslagsanslaget å 2,363,000 kronor till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen; samt

4. det extra förslagsanslaget å 319,000 kronor till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl.

Enligt grunderna för den förändrade riksstatsuppställningen skola samtliga för avlöningsändamål vid läroverken avsedda anslagsmedel med undantag för dyrtidstillägg uppföras i riksstaten under förevarande anslag. Liksom beträffande övriga avlöningsanslag skall därvid stat för anslagets disposition godkännas av riksdagen att lända till efterrättelse tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936.

För överskådlighetens skull vill jag i det följande under skilda punkter upptaga de särskilda anslagsposterna eller i sådan post ingående delpost i den blivande avlöningsstaten till behandling. I en sista punkt vill jag där-

efter sammanfatta vad som anförts beträffande de särskilda anslags- eller delposterna ävensom framlägga mitt förslag till avlöningsstat för de allmänna läroverken.

Den blivande avlöningsstaten för läroverken är enligt berörda principer för riksstatens uppställning avsedd att innefatta följande särskilda anslags- och delposter, nämligen:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:
 - a. Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar, *förslagsvis*,
 - b. Ålderstillägg, *förslagsvis*,
 - c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, *förslagsvis*;
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a. Arvoden åt extra ämneslärare,
 - b. Arvodesförhöjning åt vissa extra ämneslärare, *förslagsvis*,
 - c. Arvoden åt lärare i manlig slöjd,
 - d. Arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål,
 - e. Extra arvoden åt lärare i övningsämnen,
 - f. Arvoden till lärare vid inbyggda praktiska realskollinjer, *förslagsvis*,
 - g. Understöd åt extra lärare vid förfall på grund av sjukdom, *förslagsvis*,
 - h. Arvoden åt skolläkare, *förslagsvis*,
 - i. Arvoden till tillsyningslärare, kvinnliga sakkunniga och första lärarinnor,
 - j. Särskilda arvoden vid provårsläroverk;
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Arvoden till bibliotekarier,
 - b. Arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna;
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
 - a. Tillfällig löneförbättring, *förslagsvis*,
 - b. Provisorisk avlöningsförbättring, *förslagsvis*,
 - c. Personliga lönetillägg åt vissa ordinarie övningslärare, *förslagsvis*,
 - d. Vissa ersättningar, *förslagsvis*.

Innan jag ingår på de särskilda anslags- och delposterna i den blivande staten för läroverken, vill jag emellertid först till behandling upptaga ett par spörsmål, som beröra ett flertal av dessa poster, nämligen frågorna om nya ordinarie lärartjänster vid de allmänna läroverken m. m., om de klassiska språkens ställning vid samma läroverk samt om statens övertagande av kommunala gymnasiet i Lidingö.

[124.] 4. **Allmänna läroverken: Avlöningar: Inrättande av nya ordinarie ämneslärartjänster.** Sedan årtionden tillbaka har den s. k. extra-läraryrket varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet och åtgärder. Att densamma under senare år tilldragit sig en ökad aktualitet, lär i första hand hava sin grund i den utomordentligt snabba utveckling, som undervisningsväsendet under samma tid undergått. Åtgärder, som vid en viss tidpunkt vidtagits av statsmakterna för att tillfredsställande tillgodose såväl lärover-

kens behov av ordinarie lärarkrafter som de extra ordinarie lärarnas berättigade intressen, hava av nämnda anledning inom kort tid visat sig otillräckliga.

Sålunda avsåg 1927 års riksdag att i samband med omorganisationen av den högre undervisningen söka nedbringa antalet extralärare vid de allmänna läroverken till vad som kunde anses motsvara läroverkens oundgängliga behov av rörliga lärarkrafter. Härom uttalas i riksdagens skrivelse nr 262 följande:

»Såsom synes, bygga de verkställda beräkningarna på en väsentlig inskränkning av extralärarsystemet; i genomsnitt skulle icke fullt en extralärare komma på varje läroverk, och längre har riksdagen icke ansett det praktiskt möjligt att gå i strävandena efter extralärarsystemets avveckling.»

I detta sammanhang gjorde emellertid riksdagen ytterligare följande för bedömande av de nu ifrågavarande åtgärdernas innebörd såväl ur saklig som ekonomisk synpunkt betydelsefulla uttalande:

»Om sålunda riksdagen i nu berörda hänseende ansett sig kunna medverka till en avsevärd förbättring i fråga om extralärarsystemets förekomst vid statsläroverken, har riksdagen dock icke kunnat förbise, att vissa svårigheter under övergångstiden kunna uppstå för de nuvarande extralärarna i så måtto, att ordinarieblivande och därmed följande förbättrad löneställning kan komma att uppskjutas på ett sätt, som för den enskilde läraren kan te sig såsom betungande eller obilligt. Riksdagen håller därför före, att åtgärder böra vidtagas för att bereda sådana extralärare, som en avsevärdare tid komma att upprätta extra ordinarie lärarbefattning vid de allmänna läroverken, särskild arvodesförhöjning, detta så mycket mer som de genom vakanssättning av lärartjänster uppstående besparingarna säkerligen skulle bliva avsevärt större än kostnaden för den ifrågasatta arvodesförhöjningen. Givetvis skulle en sådan anordning erhålla allenast provisorisk karaktär och omfatta en begränsad tid.»

I anledning av vad sålunda uttalats beslöt riksdagen sedermera, att provisorisk arvodesförhöjning skulle utgå till de extra ordinarie ämneslärarna till och med budgetåret 1934/1935, då omorganisationen beräknades vara avslutad. De nu gällande bestämmelserna beträffande dylik arvodesförhöjning återfinnas i kungörelsen den 15 maj 1931 (nr 112) och innebära i korthet, att extra ordinarie ämneslärare, som under minst 6 respektive 12 terminer bestritt full tjänstgöring vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarier, skall äga åtnjuta arvode, som överstiger det eljest utgående arvodet, med 350 kronor respektive 700 kronor till extra ordinarie manlig ämneslärare och med 250 kronor respektive 500 kronor till extra ordinarie kvinnlig ämneslärare.

Emellertid har utvecklingen efter år 1927 icke gått i den av statsmakterna beräknade riktningen. Av följande uppställning framgår, huru förhållandena gestaltat sig i jämförelse med de nämnda år uppgjorda planerna.

Läsår	Antal läroverk	Enligt 1927 års plan				I verkligheten			
		Antal lärare			Extra lärare i % av hela antalet lärare	Antal lärare			Extra lärare i % av hela antalet lärare
		ordinarie	extra	Summa		ordinarie	extra (inkl. timlärar- timmar)	Summa	
1927—1928	77	1,140	205	1,345	15 %	1,140	205	1,345	15 %
1928—1929	98	1,233	181	1,414	13 %	1,218	205	1,423	14 %
1929—1930	110	1,339	172	1,511	11 %	1,318	198	1,516	13 %
1930—1931	118	1,452	179	1,631	11 %	1,411	260	1,671	16 %
1931—1932	127	1,520	161	1,681	10 %	1,472	333	1,805	18 %
1932—1933	136	1,546	141	1,687	8 %	1,522	374	1,896	20 %
1933—1934	136	1,570	133	1,703	8	1,560	403	1,963	21 %
1934—1935	137	1,593	120	1,713	7 %	1,602	427	2,029	21 %
1935—1936	137	1,609	121	1,730	7 %	1,602	501	2,103	24 %

Anm.: Siffrorna för 1927 års plan upptaga icke efter nämnda år vidtagna jämkningar i den ursprungliga planen. De äro hämtade från en av skolöverstyrelsen gjord uppställning, som återfinnes å sid. 318 i ättonde huvudtiteln till 1928 års riksdag. I det av skolöverstyrelsen, under förutsättning att inga åtgärder vidtagas, beräknade extraläraryantalet för läsåret 1935—1936 ingår även begärd reserv å 25 extralärare. I ovanstående tabeller är icke antalet vikarier inräknat.

Orsaken till den stora ökningen i antalet läroverk och lärare ligger *dels* i den särskilt efter år 1927 framträdande ökningen av elevantalet vid läroverken, *dels ock* i av 1927 och senare års riksdagar fattade beslut om förstatligande av kommunala mellanskolor samt om inrättande av nya läroverk. Lärjungantalet under de senaste 10 åren vid ifrågakvarande läroverk framgår av nedanstående tablå.

Höst- terminen år	Gossar	Flickor	Gymnasiet (inkl. lyc. o. komm. gymn.)	Realskolan	Summa
1924	27,866	1,852	8,068	21,650	29,718
1925	27,479	1,913	8,246	21,146	29,392
1926	26,726	1,825	7,929	20,622	28,551
1927	26,110	1,784	7,404	20,490	27,894
1928	25,246	2,874	6,731	21,389	28,120
1929	24,667	4,380	6,807	22,247	29,047
1930	25,290	6,390	7,341	24,339	31,680
1931	26,781	8,600	7,983	27,398	35,381
1932	28,382	10,694	8,819	30,257	39,076
1933	29,874	12,644	9,805	32,713	42,518
1934	30,877	13,860	10,293	34,444	44,737

Av denna uppställning framgår, att ökningen icke fördelar sig lika på gossar och flickor. Medan gossarnas antal från höstterminen 1927 stigit

med cirka 19 procent, har flickornas antal samtidigt ökat med omkring 678 procent. Vidare torde uppmärksammas, att realskolan företer den ojämförligt starkaste ökningen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 april 1934 anhöll centralstyrelsen för Sveriges extraläraryörening, under hänvisning till den utveckling i förevarande avseenden, som i motsats till 1927 års riksdags beräkningar ägt rum, att Kungl. Maj:t måtte ägna uppmärksamhet åt vissa i skrivelsen framförda synpunkter och vidtaga de åtgärder, som därav funnes påkallade.

Den 24 maj 1934 bemyndigade Kungl. Maj:t härefter chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga för att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag angående de extra ordinarie lärarnas vid de allmänna läroverken anställningsförhållanden m. m. De i anledning härav tillkallade sakkunniga hava den 31 oktober 1934 avlämnat utredning och förslag i nyssnämnda avseende (statens offentliga utredningar 1934: 40).

Jag vill i det följande lämna en kortfattad redogörelse för vissa huvudpunkter i de sakkunnigas förslag, men hänvisar i övrigt till betänkandet.

Inledningsvis hava de sakkunniga behandlat *extralärarysystemet* ur principiell synpunkt och därvid i huvudsak anført följande:

Det kunde ifrågasättas, huruvida och i vilken omfattning en ökning av lärarbehovet borde tillgodoses genom inrättande av nya ordinarie tjänster eller genom anställande av extralärare. Lärarnas krav och önskemål kunde givetvis icke vara utslagsgivande härvidlag, utan frågan borde ses ur läroverkens och statens synpunkt.

Ur såväl läroverkens som lärarens synpunkt vore emellertid extralärarysystemet förenat med allvarliga olägenheter. Å ena sidan försvårades genom detta system direkt läroverkens arbete på grund av de täta lärarombyten, som därav vore en följd och som verkade störande på undervisningsarbetets kontinuitet. Å andra sidan berörde systemet indirekt undervisningsarbetet, i det att den icke ordinarie lärarens tjänstutövning ogynnsamt påverkades av osäkerheten i hans tjänsteställning.

I vissa hänseenden måste dock extralärarysystemet anses vara till gagn. Det vore oundgängligt, att läroverkens organisation kunde anpassas efter ett skiftande lärjungantal. Extralärarna utgjorde den del av lärarkåren, som genom sin mindre fasta anställning tillgodosåge detta behov av anpassning, även om de icke vore det enda »rörlighetsmomentet».

Vidare måste det anses vara till både läroverkens och lärarnas fördel, att de senare icke omedelbart vid sitt inträde på lärarbanan knötes till ett läroverk såsom ordinarie befattningshavare. En viss aspiranttid, under vilken den blivande läraren finge tillfälle att pröva sin lämplighet, måste sägas vara nödvändig.

Om emellertid övergångstiden utsträcktes utöver vad som av ovan anförda skäl vore önskvärt och lämpligt, förlorade den icke ordinarie tjänsteställningen karaktären av aspiranttjänst och överginge till att bliva en självständig befattningsform vid läroverken. Med hänsyn till att vid läroverken — i motsats till vid ämbetsverken — arbetsuppgifterna för de ordinarie

och icke-ordinarie vore i allt väsentligt desamma och samma ansvar för arbetsresultatet påvilade båda, vore detta för läroverken ofördelaktigt och med tanke på lärarna obilligt.

Beträffande härefter *läroverksorganisationens utveckling efter år 1927* hava de sakkunniga till en början erinrat, att den stora ansvällningen av nämnda organisation i själva verket vore en direkt följd av de beslut, som fattades nämnda år. Dessa beslut medförde dels att ett antal privata flickskolor avvecklats samt att läroverken i stor utsträckning öppnats för flickor, dels ock att ett stort antal kommunala mellanskolor förstatlignats. Vid en tillbakablick på läroverkens utveckling sedan år 1927, anförde de sakkunniga vidare, kunde det även konstateras, att de planer, som uppgjorts för den nya läroverksorganisationen, och det lärarbehov, som avsetts för densamma, beräknats väl snävt. Den stora ökningen i lärjungantalet, som av ovan antydda orsaker gjort sig gällande redan från år 1931, hade icke heller kunnat förutses. Den nyhet för gymnasiet del, som infördes år 1927 genom beslut om differentierade linjer i de högsta ringarna, hade krävt avsevärt större antal lärarkrafter, än som från början beräknats.

Bortsåges från de nya ordinarie tjänster, vilka tillkommit vid sådana läroverk, som nyupprättats genom särskilda beslut av riksdagen efter år 1927, hade inrättandet av nya ordinarie tjänster under omorganisationstiden uteslutande skett i enlighet med 1927 års specialplaner. Det ökade behov av lärare utanför planernas ram, som framträtt i och med den oförutsett stora ökningen i lärjungantal, hade därför uteslutande tillgodosetts genom anställande av icke ordinarie lärare. Redan tidigt hade också skolöverstyrelsen funnit sig föranlåten att påpeka det betänkliga i en sådan anordning.

Många hinder hade emellertid under den gångna tiden upprest sig mot ett tillrättsläggande av förhållandena i enlighet med de i skolöverstyrelsens uttalanden anförda synpunkterna. Inrättandet av det antal ordinarie tjänster, som motsvarat den vidgade läroverksorganisationens krav, hade därför icke under omorganisationstiden kommit till stånd. Det hade bland annat ansetts lämpligt att med inrättande av nya ordinarie tjänster låta anstå, intill dess omorganisationen av läroverken vore avslutad och därmed tillräcklig erfarenhet vunnits rörande de nya förhållanden, under vilka de omorganiserade läroverken arbetade.

Med ingången av läsåret 1935—1936 vore omorganisationen av läroverken fullbordad, och dessa ginge av allt att döma mot en period av i organisatoriskt hänseende mera konstanta förhållanden. Det syntes därför de sakkunniga, att tidpunkten för ett tillgodoseende av lärarbehovet vid läroverken efter mera stabila linjer nu vore kommen. Även ur synpunkten av extralärarnas önskemål om bättre anställnings- och befodringsförhållanden syntes tidpunkten vara väl vald.

De sakkunnigas utredning lämnade stöd för den uppfattningen, att förhållandena inom läroverken numera utvecklats därhän, att omedelbara och kraftiga åtgärder beträffande lärarna därstädes icke utan allvarliga olägenheter kunde uppskjutas. Hade — såsom under normala förhållanden — år för år så småningom vidtagits nödiga ändringar och förbättringar, hade förmodligen åtgärderna vid omorganisationstidens utgång icke behövt bli särskilt omfattande. De sakkunniga hade emellertid haft att taga hänsyn till att redan före år 1927 på grund av omorganisationen statliga åtgärder uteblivit, och att det sålunda ankommit på de sakkunniga att på en gång

föreslå åtgärder, som under andra förhållanden skulle hava kunnat delas upp på ett tjugotal år.

En stabil läroverksorganisation krävde enligt de sakkunnigas mening en så vitt möjligt stabil lärarkår, och de sakkunniga ansåge därför åvägbringandet av ordnade och tillfredsställande förhållanden beträffande lärarorganisationen såsom ett led i de åtgärder, som år 1927 beslötos med syfte att åt läroverken förläna en modernare struktur och större effektivitet än den gamla. Först i och med ett slutgiltigt lösande av lärarfrågorna för läroverkens del kunde i själva verket omorganisationsarbetet anses avslutat.

De sakkunniga hava härefter ingående redogjort för den nuvarande *extralärarkårens antal, personliga förhållanden m. m.* Jag hänvisar beträffande dessa frågor till betänkandet, och vill här allenast framhålla, att enligt vad de sakkunniga med hänvisning till tillgänglig officiell statistik anföra, den genomsnittliga levnadsåldern vid första befordran till adjunktstjänst synes hålla sig omkring 40 år och den genomsnittliga tjänståldern vid omkring 20 terminer. I detta sammanhang hava de sakkunniga vidare behandlat spörsmålet om den av mig i det föregående omnämnda *provisoriska arvodesförhöjningen som compensation för försenad befordran*. Härom hava de anfört bland annat följande.

Då riksdagen 1928 förlänat sitt beslut om arvodesförhöjning provisorisk karaktär och begränsat tiden för dess utgående till vårterminen 1935, eller den tidpunkt, då den nya läroverksorganisationen skulle vara fullt genomförd, måste detta enligt de sakkunnigas mening hava inneburit, att riksdagen ansett befordringssvårigheterna vid denna senare tidpunkt såsom övervunna och normala förhållanden uppnådda. Av det föregående hade emellertid framgått, att detta icke blivit fallet.

Det syntes emellertid de sakkunniga som om i 1927 års riksdags uttalande och 1928 och 1931 års riksdagars beslut om arvodesförhöjning låge en — låt vara tyst — utfästelse, att befordringsförhållandena vid omorganisations tidens slut skulle vara om icke gynnsamma så åtminstone sådana, att befordran i allmänhet icke skulle kunna betecknas såsom försenad.

De förutsättningar, som lett till riksdagens beslut om arvodesförhöjning måste därför anses alltfört och i högre grad än tidigare vara för handen, därest icke åtgärder vidtoges till undanröjande av dessa förutsättningar.

Vad som sålunda borde vidtagas vore enligt de sakkunnigas förmenande att fastställa en lämplig proportion mellan ordinarie och extra lärare vid varje läroverk. En begränsning av extralärarsystemet kunde icke åvägbringas på annat sätt än genom *inrättande av nya ordinarie tjänster* i den omfattning, som motsvarade läroverkens behov.

När det så för de sakkunniga gällt att taga ställning till ovannämnda spörsmål, hade de såsom en grundprincip antagit, att klassavdelningar, som kunde med visshet bedömas vara konstant behöfliga för ett läroverk, borde så vitt möjligt få sitt lärarbehov fyllt med ordinarie lärare. Denna princip hade sedan långt tillbaka ansetts böra gälla och hade synts de sakkunniga icke kunna rubbas, alldenstund den uppenbarligen utgjorde grunden för

upprätthållandet av ordinarie tjänster överhuvud. Denna princip skulle emellertid enligt de sakkunniga leda till ohållbara resultat i tillämpningen, därest den icke kompletterades av en annan sådan, nämligen den att läroverksorganisationen med hänsyn till det växlande lärjungantalet måste vara elastisk. Bland de omständigheter, som inverkade på lärjungetillströmningen, hade de sakkunniga sålunda särskilt beaktat verkningarna av den fortgående sänkningen av nativiteten ävensom de skiftande konjunkturerna. Oaktat de sakkunnigas undersökning av de omständigheter, som kunde tänkas påverka lärjungetillströmningen till läroverken, icke givit stöd för antagandet, att en minskning i tillströmningen vore sannolik i framtiden, vore det dock, anförde de sakkunniga, oklokt att vid beslutandet av åtgärder, som till sin natur vore ägnade att för framtiden knyta ett större antal lärare än hittills fastare vid läroverken och därmed minska dessa senares elasticitet, icke även räkna med en eventuell framtida minskning i läroverkens lärjungantal. Förefintligheten av sådana faktorer, som kunde påverka lärjungantalet i sänkande riktning, hade föranlett de sakkunniga att söka säkra bedömningsgrunder för de faktorer, som kunde betecknas som läroverksorganisationens elasticitet. Härvid erinrade de sakkunniga först, att läget vid läroverken för närvarande syntes vara sådant, att det antal lärjungar, som sökte sig dit, vore större än det läroverken kunde emottaga. En inträdande minskning i antalet barn, som hade för avsikt att studera vid läroverken, gjorde sig i första hand märkbar genom ett försvinnande av de avvisade inträdesökande. Möjligen komme minskningen att ännu tidigare märkas i de privatskolor, till vilka de från läroverken avvisade vanligen sökte sig. De sakkunniga framhölle vidare, att en stark sänkning av lärjungetillströmningen kunde äga rum utan att detta påverkade lärarbehovet. En ytterligare minskning av lärjungetillströmningen kunde mötas med minskning av antalet timlärartimmar och extralärare, vakanssättning av ledigblivna ordinarie tjänster samt förflyttning av ordinarie lärare från ett läroverk till ett annat. I detta sammanhang framhölle de sakkunniga emellertid, att elasticiteten icke borde vara större än det syfte krävde, vilken den avsåge att tillgodose. En alltför stor elasticitet måste med hänsyn till vad som anförts om olägenheterna av extralärarsystemet icke blott anses som överflödigt utan såsom direkt skadlig.

Sedan de sakkunniga sålunda angivit sina utgångspunkter, hava de redogjort för den tillämpade *undersökningsmetoden*. De hava i sådant hänseende anført, att de i första hand tagit i betraktande den för varje läroverk under omorganisationstiden gällande specialplanen beträffande klassavdelningarnas antal och lärarbehovet samt därefter jämfört denna plan med de införskaffade uppgifterna rörande den faktiska utvecklingen i nämnda båda avseenden. Därefter hade utvecklingen av läroverkets parallellavdelningar ingående granskats och hänsyn tagits till tänkbar framtida samläsning i avslutningsklasserna, förenad linje m. m. Därest minsta tvekan uppstått med avseende på en parallellavdelnings karaktär av konstant eller tillfällig, hade läroverkets förhållanden gjorts till föremål för en ännu mera ingående granskning med ledning av de senare årens kataloger. Med tillhjälp av de uppgifter om lärjungantalet i de olika avdelningarna, som innehölles i desamma, hade de sakkunniga sökt sluta sig till den sannolika omfattningen av det framtida lärjungantalet och det antal klassavdelningar, detta kunde anses motsvara. Därest även den sistnämnda undersökningen icke givit full visshet,

hade ifrågavarande klassavdelning ansetts såsom tillfällig. Den största försiktighet hade sålunda iakttagits i varje särskilt fall, innan den slutliga bedömningen kommit till stånd.

Sitt förslag — som beträffande varje särskilt läroverk närmare utförts i en vid betänkandet fogad bilaga — hava de sakkunniga härefter sammanfattat i nedanstående tablå, i vilken särskilt angivits de tjänster, som falla inom 1927 års plan med däri sedermera beslutade ändringar samt de, som av de sakkunniga ansetts böra tillkomma utanför nämnda plan.

Förslag till nya ordinarie tjänster vid de allmänna läroverken.

	Föreslagna nya ordinarie tjänster						
	Högre allm. läroverk			Real- skolor f. gossar	Samrealskolor		Summa lärare
	Lektorer	Adjunk- ter	Ämnes- lärarinnor	Adjunk- ter	Adjunk- ter	Ämnes- lärarinnor	
<i>1935—1936:</i>							
inom 1927 års plan . .	7	8	2	—	14	7	38
utanför » » » . .	—	84	—	6	22	—	112
Summa	7	92	2	6	36	7	150
<i>1936—1937:</i>							
inom 1927 års plan . .	9	11	1	—	2	—	23
utanför » » » . .	—	77	—	8	25	—	110
Summa	9	88	1	8	27	—	133
<i>Efter 1936—1937:</i>							
inom 1927 års plan . .	3	9	1	—	—	—	13
utanför » » » . .	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	9	1	—	—	—	13
Summa summarum	19	189	4	14	63	7	296

Av tablå framgår, att tillhopa 74 tjänster falla inom 1927 års plan med sedermera av riksdagen beslutade ändringar och utvidgningar, medan 222 tjänster äro sådana, som av de sakkunniga föreslås till nyinrättande.

De sakkunniga hava i detta sammanhang framhållit, att de genom sina detaljberäkningar icke avsett att föregripa den utredning i avseende å tjänsternas förlägningsort och art, som tillkomma och åläge skolöverstyrelsen. De sakkunniga förutsatte, att jämkningar kunde behöva vidtagas beträffande placeringen av de nya tjänsterna, särskilt som förhållandena under tiden fram till den föreslagna tidpunkten för inrättandet kunde undergå förändringar, vilka icke kunde för närvarande förutses. Beträffande såväl placeringen som graderingen av de 74 nya tjänsterna inom 1927 års plan hade de sakkunniga i allt väsentligt följt skolöverstyrelsens beräkningar.

De sakkunniga hade beträffande de av dem föreslagna 222 nya ordinarie

tjänsterna föreslagit och kostnadsberäknat desamma såsom adjunktstjänster, varvid de sakkunniga framhållit följande:

Beträffande ämneslärarinnetjänster hade skolöverstyrelsen i sina anslags-
äskanden till 1935 års riksdag uppgivit, att behovet av dessa lärarinnor,
sådant detsamma beräknats av 1928 års riksdag, vore så gott som helt fyllt.
De sakkunniga hade därför ansett, att inga av de 222 nya tjänsterna borde
inrättas såsom ämneslärarinnetjänster.

I fråga om lektorstjänster föreläge åter andra förhållanden. Skolöver-
styrelsen hade om dessa uttalat, att det år 1927 och därefter beräknade
behovet finge anses fyllt, på vissa undantag när. De sakkunniga hade vid
upprättandet av sitt förslag till nya tjänster inom 1927 års plan tagit hän-
syn härtill, och placeringen av dessa nya lektorstjänster överensstämde så
gott som fullständigt med skolöverstyrelsens förslag i detta hänseende.

Det hade på senare år av olika orsaker visat sig svårt att besätta lediga
lektorstjänster med kompetenta innehavare, och dessa svårigheter torde ännu
icke vara övervunna. Under åren 1935—1939 bleve 37 lektorstjänster lediga
på grund av innehavarens avgång vid uppnådd pensionsålder. Lades härtill
de nya lektorstjänster, som sannolikt komme att inrättas de närmaste åren,
funnes sålunda under denna femårsperiod ej mindre än i genomsnitt 10
lektorstjänster att årligen besätta. Det syntes med hänsyn till de redan
rådande svårigheterna att erhålla kompetenta sökande till lektorstjänster
icke tillräckligt att i större omfattning än som ovan nämnts tillskapa sådana,
ty även om en viss stegring i det antal studerande vid universitet och hög-
skolor, som förberedde sig för vinnande av doktorsgrad, på senare tid kunnat
förmärkas, torde detta antal dock vara för litet för att giva möjlighet till
ett tillräckligt urval bland sökande till nya lektorstjänster utöver det an-
givna antalet.

Då därjämte ökningen av läroverkens omfattning till övervägande delen
berört realskolan, vore det enligt de sakkunnigas mening naturligt, att de
av dem föreslagna nya tjänsterna inrättades såsom adjunktstjänster. Vidare
vore det uppenbart, att ett inrättande utöver ovan angiven omfattning av
nya lektorstjänster, sett ur synpunkten av ett avsett förbättrande av de obe-
fordrade läroverkslärarnas beföringsmöjligheter, skulle te sig obilligt, i det
att dessa lektorstjänster icke skulle kunna sökas av mer än ett fåtal bland
de obefordrade lärarna och därtill måhända komme att av brist på kom-
petenta sökande en längre tid stå vakanta.

Slutligen hava de sakkunniga i en tabellarisk sammanställning lämnat en
överblick över läroverkens organisation läsåren 1935—1939, därest de sak-
kunnigas förslag genomföres. Av denna tablå framgår även den föreslagna
läroverksorganisationens elasticitet, i det att däri särskilt angivits förefintliga
s. k. rörlighetsmoment. Tablån — i vilken förutsatts, att det totala lärar-
behovet förbliver oförändrat under nämnda period — är av följande ut-
seende.

De allmänna läroverkens organisation läsåren 1935—1939.

Läroverk	Organisation 1935—1936		De sakkunniga							
			Konstant organisation		Ej kon- stant org.	Rörlighetsmoment under åren 1935—1939				
	Klass- avd.	Lärar- behov	Klass- avd.	Lärar- behov	Klass- avd.	Tim- lärar- timmar	Kvar- stående extra- lärare	Av- gående ord. lärare	Möjlig minskning	
									med avd.	till avd.
Högre allm. läroverk	1,118	1,400	1,055	1,331	77	484	82	89	177	955
Realskolor för gossar	90	98	86	93	4	49	5	16	22	68
Samrealskolor	534	537	475	474	59	504	63	20	78	456
Sammanlagt	¹⁾ 1,742	²⁾ 2,035	1,616	1,898	140	1,037	150	125	277	1,479

¹⁾ Frånsett ännu icke fullt utbyggda läroverk. Vid fullt utbyggd organisation tillkomma 14 klassavdelningar.

²⁾ Frånsett extralärare, som böra beräknas för högre allmänna läroverkets i Bromma fullständiga utbyggande.

Beträffande denna tablå torde böra påpekas, att därest 24 timläartimmar anses motsvara en extralärare, antalet kvarstående extralärare, efter det samtliga föreslagna ordinarie tjänster inrättats, skulle kunna beräknas till $43 + 150 = 193$. Härtill kommer för läsåret 1935—1936 begärd reserv av 25 extralärare. Ifrågavarande två rörlighetsmoment skulle sålunda kunna sägas motsvara 218 extralärare. Det antal avdelningar, som skulle kunna indragas, utan att antalet ordinarie lärare behöver minskas, stiger vid sådant förhållande till 302.

Beträffande verkningarna av de sakkunnigas förslag har vidare framhållits, att om varje klassavdelning förutsattes i genomsnitt omfatta 25 lärjungar lärjungantalet skulle kunna nedgå med omkring $(25 \times 302 =)$ 7,500 utan minskning av antalet ordinarie lärare. En så stark minskning av lärjungantalet på ett fåtal år syntes de sakkunniga ytterst osannolik. De sakkunniga framhölle i detta sammanhang, att urvalet bland de sökande till ifrågavarande nya tjänster måste anses fullt tillräckligt. Efter genomförande av de sakkunnigas förslag skulle inklusive vikarier komma att kvarstå 361 obefordrade, till adjunktstjänst kompetenta lärare.

Med hänsyn till de rådande olägenheterna av extralärarsystemets allt för stora utbredning för närvarande hade de sakkunniga ansett ett *omedelbart inrättande av de föreslagna tjänsterna* starkt motiverat. De sakkunniga hade dock av olika skäl stannat för — såsom ock framgår av ovanstående tablå — att inrättandet borde fördelas, i vad avsåge de av de sakkunniga ifrågasatta 222 tjänsterna, på två budgetår, varav 112 under budgetåret 1935/1936 och 110 under budgetåret 1936/1937. Härtill skulle komma under budgetåret 1935/1936 38, under budgetåret 1936/1937 23 och under budgetåret 1937/1938 13 tjänster till utfyllande av 1927 års plan.

Emellertid ville de sakkunniga i detta sammanhang understryka, att de icke kunde föreslå vare sig ett borttagande över huvud taget eller en avveckling under begränsad tidrymd av arvodesförhöjningen under annan förutsättning, än att nya ordinarie tjänster inrättades i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag. Ett beskärande av det föreslagna antalet nya tjänster måste komma att leda till att befodringsförhållandena för många icke befodrade lärare alltfört komme att vara sådana, att arvodesförhöjning av samma skäl som hittills måste anses ofrånkomlig såsom kompensation för de kvarstående otillfredsställande befodringsmöjligheterna.

De sakkunniga betonade, att ett borttagande av arvodesförhöjningen utan motsvarande kompensation i form av befodran icke kunde undgå att få allvarliga verkningar för läroverken och lärarna. Ett sådant förfaringssätt torde icke heller stå i god överensstämmelse med rådande praxis vid införande av förändringar, som vore förbundna med ogynnsamma ekonomiska konsekvenser för de befattningshavare, vilkas förhållanden reglerades. Därest emellertid av statsfinansiella skäl ett val skulle bli oundgängligt mellan ett bibehållande av arvodesförhöjningen tills vidare utan inrättande av nya tjänster och ett slopande av arvodesförhöjningen från och med höstterminen 1935 i samband med beslut om inrättande av nya ordinarie tjänster i överensstämmelse med de sakkunnigas förslag, syntes det de sakkunniga både med hänsyn till de stora kostnader, som, enligt vad i kostnadsberäkningarna närmare klargjordes, vore förbundna med den förra utvägen, liksom även med hänsyn till angelägenheten av ett snabbt ordnande av förhållandena den senare utvägen vara att föredraga.

På grund av vad i det föregående anförts föresloge de sakkunniga, att arvodesförhöjning fortfarande finge utgå till de lärare, som före ingången av läsåret 1935—1936 uppburit sådan. All arvodesförhöjning därutöver borde borttagas, och skulle sålunda alla de lärare, som skolat höstterminen 1935 eller därefter för första gången komma i åtnjutande av arvodesförhöjning, icke komma att uppbära sådan. Uppflyttning till högre arvodesförhöjning för dem, som även efter utgången av vårterminen 1935 komme att uppbära arvodesförhöjning, syntes de sakkunniga böra äga rum liksom hittills, oaktat vissa skäl talade för att även uppflyttningen borde inställas. Enär de sakkunniga föresloge en mycket begränsad övergångstid och de lärare, som därunder bleve berättigade till sådan uppflyttning, fått vänta på sin befodran under rätt avsevärd tid, hade de sakkunniga likväl ansett det enklast och rättvisast, att gällande grunder för arvodesförhöjnings utgående — med ovan angivna begränsning — kvarstode oförändrade t. o. m. läsåret 1936—1937. Vid sistnämnda tidpunkt borde arvodesförhöjning helt upphöra att utgå.

En lönesänkning på grund av utebliven arvodesförhöjning från och med läsåret 1937—1938 vore visserligen att förutse för de lärare, som komme att under övergångstiden åtnjuta fortsatt arvodesförhöjning och icke före nyssnämnda tidpunkt erhållit befodran, men de sakkunniga ansåge det likväl vara angeläget, att staten snarast möjligt befriades från kostnader för detta ändamål. Vid denna tidpunkt skulle de sakkunnigas förslag till nya ordinarie tjänster komma att i stort sett vara genomfört. De kvarstående obefodrade, som under övergångstiden åtnjutit arvodesförhöjning, torde vid tidpunkten för dennas totala borttagande vara så få, att staten icke av hänsyn till dem kunde anses böra längre utsträcka avvecklingstiden.

De sakkunniga hade vidare övervägt, huruvida icke de rådande förhållandena påkallade särskilda *åtgärder för att i full utsträckning göra de föreslagna nya tjänsterna tillgängliga* för de obefordrade lärarna. Därvid hade åtgärder av skilda slag dryftats, däribland huruvida de föreslagna tjänsterna borde helt reserveras för de obefordrade lärarna och sålunda transportsökande avstängas från ansökningsrätt till dessa tjänster. Resultatet av de sakkunnigas överväganden i förevarande avseende hade emellertid blivit, att de icke ansett sig kunna föreslå åtgärder i antydd riktning. Däremot hade de sakkunniga bestämt förutsatt, att det syfte, som inrättandet av de föreslagna nya tjänsterna avsåge, inom gränserna för gällande befodringsgrunder tillgodosåges och att transportsökande sålunda föredroges framför obefordrade sökande, endast därest starka sakskäl så bjöde.

De sakkunniga hava härefter yttrat sig rörande de *icke-ordinarie lärarnas anställningsvillkor och tjänsteställning*. De hava därvid erinrat, att även om ett avsevärt antal nya ordinarie lärartjänster inrättades och extralärarkåren till följd härav minskades, givetvis icke-ordinarie lärare bleve erforderliga för framtiden i ej ringa antal. (Jag hänvisar i fråga härom till den föregående redogörelsen.) Genom den sålunda verkställda undersökningen hava de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att vissa brister vidlåda det nuvarande systemet för de icke-ordinarie lärarnas anställande, enligt vilket icke mindre än tre olika faktorer i regel äro verksamma för nämnda ändamål, nämligen rektorerna, den på enskild väg upprättade extralärarbyrån och skolöverstyrelsen. De sakkunniga hava nu ansett det nödvändigt, att skolöverstyrelsen, vilken enligt gällande bestämmelser har att som regel svara för förordnandena, övertager allt bestyr härmed, sålunda även det mera förberedande, som nu utföres av rektorerna och extralärarbyrån. För att sätta överstyrelsen i stånd härtill hava de sakkunniga föreslagit inrättandet av en sekreterartjänst å extra stat i överstyrelsen ävensom att ett mindre anslag ställes till förfogande för att bereda nämnde sekreterare erforderlig hjälp av biträde.

När de sakkunniga härefter övergått till beräkning av *kostnaderna för genomförande av de av dem föreslagna åtgärderna*, hava de till en början framhållit, vilken betydelse vid bedömandet av de sakkunnigas förslag det vore att söka närmare utröna, hur den provisoriska arvodesförhöjningen, därest den oförändrat bibehölles, skulle komma att utveckla sig under de närmaste åren. De sakkunniga hava förty med tillhjälp av inhämtade uppgifter beträffande envar nu tjänstgörande extra ordinarie lärares föregående tjänstgöring m. m. beräknat, med vilka belopp denna arvodesförhöjning — för vars bestridande för budgetåret 1934/1935 anvisats ett anslag av 75,000 kronor — skulle under olika förutsättningar utgå under de närmaste budgetåren. Enligt dessa beräkningar — i fråga om vilkas närmare förutsättningar jag tillåter mig hänvisa till betänkandet — skulle kostnaderna för

arvodesförhöjning enligt nuvarande grunder, oavsett all befordran, uppgå till följande belopp, nämligen

under budgetåret 1935/1936	kronor 154,775
» » 1936/1937	» 196,475
» » 1937/1938	» 241,125.

De sakkunnigas kostnadsberäkningar avse, såsom de själva (sid. 96 i betänkandet) uttryckligen framhålla, att visa kostnaden för inrättande av nya tjänster vid tiden för inrättandet. De sakkunniga hava beräknat kostnaderna för tre olika alternativ, som alla förutsätta ett oförändrat lärarantal och som utgå från följande särskilda förutsättningar, nämligen

Alternativ I, att 296 ordinarie tjänster inrättas i enlighet med de sakkunnigas förslag samt att all arvodesförhöjning upphör att utgå från och med höstterminen 1935;

Alternativ II, att inrättande av ordinarie tjänster sker i likhet med alternativ I, men att arvodesförhöjningen till extralärare avvecklas under två budgetår på det sätt att från och med höstterminen 1935 inga nya arvodesförhöjningar beviljas, under det att de lärare, som redan före nämnda tidpunkt åtnjuta arvodesförhöjning, fortfarande få åtnjuta sådan enligt nuvarande grunder, intill dess de befordras, dock högst intill utgången av läsåret 1936—1937; samt

Alternativ III, att inga andra nya ordinarie tjänster inrättas än de, som äro direkt betingade av riksdagens beslut 1927 och senare beträffande den nya läroverksorganisationen samt att arvodesförhöjning till extralärare för försenad befordran fortfar att utgå även efter utgången av budgetåret 1934/1935 enligt nuvarande grunder.

Det av de sakkunniga förordade förslaget innefattas i alternativ II. Enligt detta alternativ skulle nettokostnaden för inrättandet under läsåret 1935—1936 av 150 nya ordinarie tjänster utgöra 126,895 kronor samt under läsåret 1936—1937 av 133 dylika tjänster 92,335 kronor, medan bruttokostnaden för inrättandet under läsåret 1937—1938 av återstående 13 tjänster skulle med 47,160 kronor understiga den för samma år gjorda besparingen för arvoden m. m. åt samma antal extralärare och för inställd arvodesförhöjning. De sakkunniga hava slutligen i en sammanfattande tablå angivit nettokostnaden för inrättande av ovannämnda 296 tjänster till 172,070 kronor.

Under återopande av vad de sakkunniga anfört i vederbörligt sammanhang, hava de slutligen hemställt om förslag till 1935 års riksdag

att besluta inrättande av tillhoppa 296 ordinarie ämneslärarbefattningar vid de allmänna läroverken att upprättas i följande ordning, nämligen: under budgetåret 1935/1936 7 lektorstjänster, 134 adjunktstjänster och 9 ämneslärarinnetjänster, under budgetåret 1936/1937 9 lektorstjänster, 123 adjunktstjänster och 1 ämneslärarinnetjänst samt under tiden efter sist-

nämnda budgetår 3 lektorstjänster, 9 adjunktstjänster och 1 ämneslärarinnetjänst, samt bevilja härför erforderliga medel;

att, under förutsättning av bifall härtill, medgiva sådan arvodesförhöjning, som avses i kungörelserna den 29 juni 1928 (nr 274), angående avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarium och den 15 maj 1931 (nr 112) om ändrad lydelse av mom. 1 i nämnda kungörelse, må utgå — efter i övrigt oförändrade grunder — under varterdera av budgetåren 1935/1936 och 1936/1937 till sådan extra ordinarie lärare, som före budgetåret 1935/1936 kommit i åtnjutande av dylik arvodesförhöjning;

att medgiva, att icke-ordinarie lärare, som, på sätt de sakkunniga förutsätta, av skolöverstyrelsen erhållit förordnande att tills vidare vara extralärare vid de allmänna läroverken och som utan egen begäran av överstyrelsen förflyttas från ett läroverk till ett annat, må erhålla ersättning för kostnaden för resa mellan de båda läroverksorterna för sig och, därest han är gift, för sin familj;

att för anställande inom skolöverstyrelsen av en extra sekreterare för handläggning av ärenden rörande icke-ordinarie lärare öka de för överstyrelsen avsedda anslagsmedlen med 8,580 kronor;

att medgiva, att nämnde sekreterare må kunna förordnas för en tid av högst fem år i sänder samt att, därest till sekreterare förordnas en ordinarie lärare vid allmänt läroverk, dennes lärartjänst må i vanlig ordning tillsättas med skyldighet för den nye tjänstinnehavaren att, i fall sekreteraren återtager sin lärartjänst, träda i tjänstgöring vid det läroverk, som i författningsenlig ordning bestämmes; samt

att ställa ett belopp av ettusen kronor årligen till förfogande av skolöverstyrelsen för att jämte erforderligt belopp av för överstyrelsen i övrigt tillgängliga medel användas till avlöning åt ett särskilt tjänstebiträde åt förenämnde sekreterare.

Härefter hava de sakkunniga sammanfattningsvis angivit vissa i betänkandet framförda önskemål, ifråga om vilka jag hänvisar till det ovanstående och i övrigt till betänkandet.

Över de sakkunnigas utredning och förslag hava yttranden avgivits av statskontoret den 19 november 1934 samt av skolöverstyrelsen den 30 november 1934.

Statskontoret har framhållit, att den utveckling, som skolorganisationen undergått sedan år 1927, knappast ur befattningshavarnas synpunkt varit ofördelaktig, då den kunnat bereda ett växande antal personer, som utbildat sig för lärarkallet, sysselsättning. Till jämförelse pekade ämbetsverket på förhållandena inom andra grenar av statsförvaltningen, där arbetstillfällena i många fall minskats. Härmed hade emellertid ämbetsverket icke velat förneka, att det med den ökning, som lärjungantalet vid våra läroverk undergått, ur skolarbetets synpunkt vore till fördel, om tillgång till ordinarie lärarkrafter i vidgad omfattning kunde beredas. I mån som det kunde fastställas, att här vore fråga om ett fortsatt konstant behov, hade statskontoret icke heller något att i princip invända mot att nya ordinarie lärartjänster inrättades. Var gränsen i detta avseende borde sättas, vore ämbetsverket självfallet ej i stånd att angiva. Men statskontoret hade intryck av

att de sakkunniga i sitt förslag snarare hållit sig i överkant än motsatsen, och ämbetsverket ville, under hänvisning till tidigare erfarenheter rörande svårigheten att verkställa hållbara beräkningar, när det gällt behovet av nya lärarkrafter vid seminarier samt folk- och småskolor, understryka angelägenheten av att organisationen vid de allmänna läroverken icke beslötes vidare än som vore fullt försvarbart med hänsyn till sjunkande befolkningssiffror och andra omständigheter, vilka för närvarande icke kunde helt överblickas.

Beträffande enskildheterna av de sakkunnigas förslag ville statskontoret ej göra erinran emot att obefordrad extralärare under budgetåren 1935/1937 finge bibehålla den arvodesförhöjning, som han ägde uppbära under vårterminen 1935. I betraktande av anordningens karaktär av övergångsanordning syntes det däremot kunna ifrågasättas, huruvida lärare, som under vårterminen 1935 åtnjöte allenast den s. k. första arvodesförhöjningen, borde berättigas att under övergångstiden få tillträda jämväl den andra förhöjningen.

Enligt statskontorets mening hade de sakkunniga vidare anfört vägande skäl för sitt förslag, att skolöverstyrelsen skulle övertaga bestyret med fördelning å de olika läroverken av anmälda extraläraraspiranter.

I syfte att få den för undervisningen behövliga extralärarkåren fastare knuten till undervisningsväsendet hade de sakkunniga förordat, att lärare skulle kunna erhålla förordnande att tills vidare vara extralärare vid rikets allmänna läroverk med tjänstgöringsskyldighet vid det läroverk överstyrelsen bestämde. Häremot syntes intet vara att erinra i fråga om lärare, vilken befunnits lämplig för lärarkallet.

Lärare, vilken av skolöverstyrelsen förordnats att tillsvidare vara extralärare vid de allmänna läroverken och som utan egen begäran förflyttades från en ort till en annan, skulle vidare enligt de sakkunnigas förslag äga åtnjuta ersättning för biljettkostnaden för resa mellan de båda läroverks-orterna för sig och, därest han vore gift, för sin familj. Statskontoret ville — under erinran om de bestämmelser, som i motsvarande hänseende gällde för ordinarie lärare och andra tjänstemän — ej motsätta sig, att resekostnadsersättning finge utgå på sätt de sakkunniga föreslagit. Måhända borde dock det föreslagna medgivandet inskränkas till att avse endast förflyttning under pågående läsår. I avvaktan på verkningarna av ett dylikt medgivande, torde detsamma böra lämnas endast tillsvidare och göras beroende av prövning i varje särskilt fall.

Skolöverstyrelsen — som i sitt utlåtande, till vilket jag i huvudsak tillåter mig hänvisa, följt gången av de sakkunnigas framställning — har därvid till en början beträffande *extralärarsystemet* förklarat sig kunna dela den allmänna inställning, varåt de sakkunniga på denna punkt givit uttryck.

Beträffande härefter den *ökade lärjungetillströmningen efter år 1927* har överstyrelsen i huvudsak anfört enahanda synpunkter som de sakkunniga. Överstyrelsen har vidare till ytterligare utveckling av vad de sakkunniga uttalat beträffande förevarande fråga anfört i huvudsak följande:

Vid bedömandet av den ökade lärjungetillströmningen finge ej förbises, att, såsom jämväl de sakkunniga påpekat, den ägt rum i trots av den indragning av 1 à 2 klasser i alla de gamla läroverken, som skett enligt 1927

års riksdags beslut och som till sina verkningar kunde anses praktiskt taget fullt genomförd i och med ingången av läsåret 1934—1935.

Lika litet borde det förbises, att den ökade tillströmningen jämväl under de båda sista åren ägt rum i trots av det förhållandet, att de till den femåriga realskolan inträdessökande tillhört födelseårgångar, där den senaste tidens nativitetsminskning redan gjort sig gällande. De år 1923 födda barnen understeg med icke mindre än omkring 15,000 de år 1921 födda, men någon minskning i tillströmningen hade icke gjort sig gällande höstterminen 1934 i jämförelse med höstterminen 1932. Under den femårsperiod, som de sakkunnigas undersökning avsåge komme den fortgående nativitetsminskningen att föranleda en sänkning av realskolans elevunderlag med ytterligare 15,000, vilken sänkning i förhållande till elevunderlaget för år 1934 alltså icke vore större än mellan 1932 och 1934 års elevunderlag.

De sakkunniga hade icke ansett sig av den stora totala lärjungetillströmningen kunna draga den slutsatsen, att en långt större del än förr av landets ungdom sökte sig till de teoretiska bildningsvägarna. De sågo i stället huvudanledningen i övergång av lärjungar från privata flickskolor till allmänna läroverk.

Med den försiktiga formulering, de sakkunniga på denna punkt givit sitt utlåtande, torde någon väsentlig erinran icke kunna göras mot detsamma. Dock hölle överstyrelsen före, att det icke helt täckte det verkliga läget. Enligt överstyrelsens mening hade faktiskt en ny kategori lärjungar tillförts de allmänna läroverken under de senaste åren. Detta måste väl också anses hava varit avsikten med de genom 1927 års riksdags beslut nyinförda anknytningsanordningarna mellan folkskola och realskola liksom mellan realskola och gymnasium. Redan den omständigheten, att ökningen skett trots den nyssnämnda indragningen av första och andra klassen i realskolan och trots nativitetsminskningen, gäve vid handen, att så skett. Att antalet manliga lärjungar under de sista fem åren något ökats, pekade i samma riktning. Och vad beträffade den kvinnliga lärjungekategori, som inregistrerats i de allmänna läroverken, ansågo sig överstyrelsen ha konstaterat, att antalet kvinnliga lärjungar i de nya samläroverken i sådana städer, vilka jämväl ägde enskild flickskola, ofta vore avsevärt större än den minskning, som samtidigt kunnat konstateras vid den privata flickskolan.

I detta sammanhang har överstyrelsen tillika understrukit vad de sakkunniga anfört ifråga om att *lärarbehovet* redan för de år 1927 beräknade avdelningarna kalkylerats i underkant.

Beträffande vidare den nuvarande *extralärarkårens antal och personliga förhållanden* har överstyrelsen uttalat, att de sakkunnigas uppgifter beträffande den genomsnittliga levnads- och tjänstältern vid första befordran tydligt ådagalade, att även ur de obefordrade lärarnas synpunkt ett starkt behov föreläge av förbättrade befordringsförhållanden och att en begränsning av extralärarsystemet jämväl med hänsyn till dessa personliga förhållanden måste anses vara ett billigt och rättvist krav.

Överstyrelsen har härefter övergått till att yttra sig över de frågor, som de sakkunniga behandlat i kap. V. Proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie lärare vid de allmänna läroverken.

Efter ett ingående övervägande har överstyrelsen uttalat, att vid beräkning av proportionen mellan ordinarie och extra lärare det enda riktiga tillvägagångssättet syntes vara att liksom de sakkunniga undersöka förhållandena

vid varje särskilt läroverk för sig och därvid, så långt detta låte sig göra, söka fastställa vad som med ledning av hittills vunna erfarenheter kunde anses utgöra en konstant storlek av läroverket i fråga. Därvid har överstyrelsen sammanfattningsvis framhållit att, även om man måste räkna med den möjligheten, att en viss tillbakagång om några år kunde inträda och att man följaktligen gjorde klokt att beräkna en marginal, inom vilken läroverksorganisationen vore tillräckligt elastisk för att smidigt möjliggöra erforderlig anpassning, många omständigheter likväl talade för en fortsatt stark tillströmning av lärjungar till de allmänna läroverken.

Beträffande härefter de sakkunnigas utredning och förslag har överstyrelsen vidare uttalat, att de grundläggande undersökningar rörande läroverkens omfattning, på vilka de sakkunniga baserade sina förslag, enligt överstyrelsens mening vore väl planlagda och utförda och i flertalet fall gäve tillräcklig ledning för bedömande av den fråga det gällde.

En granskning av den av de sakkunniga utarbetade översikten över de olika läroverkens konstanta och icke konstanta organisation gäve vid handen, att i fråga om någon enstaka avdelning vid ett eller annat läroverk tvekan kunde uppstå, huruvida den i överensstämmelse med de sakkunniga borde föras till den konstanta organisationen eller försiktigtvis borde beräknas såsom mera oviss, men dessa fall vore få, och överstyrelsen ansåge sig icke ha tillräcklig anledning att på denna punkt framställa någon erinran.

Vidkommande de sakkunnigas beräkning av det antal lärartjänster, som kunde och borde förvandlas till ordinarie, torde de sakkunnigas beräkningar likaledes i det stora hela visa sig hållbara, även om i några enstaka fall man kunde tveka om, huruvida icke ytterligare en ordinarie tjänst kunde inrättas, eller ytterligare en tjänst borde bibehållas såsom extra ordinarie.

I detta sammanhang har emellertid överstyrelsen, som samtidigt yttrat sig över en av läroverkslärarnas riksförbund den 18 september 1934 gjord framställning angående inrättande av sju nya lektorstjänster vid provårsläroverken, efter en utförlig motivering ifrågasatt, om icke av de av de sakkunniga föreslagna 222 tjänsterna 20 tjänster vid av överstyrelsen angivna läroverk borde inrättas såsom lektorstjänster. Beträffande vissa av dessa tjänster skulle detta föranledas därav, att utvidgningen av vederbörande läroverks organisation enbart eller övervägande berört gymnasiet samt, ifråga om de sju nyssberörda, bland sistnämnda tjänster ingåen delektoraten därjämte därav, att de vore avsedda att inrättas vid provårsläroverk, där det vore av särskild betydelse, att tillgång förefunnes till verklig a fackmän i varje enskilt skolämne. Beträffande vissa tjänster gällde enbart sistnämnda skäl, och ett par lektorstjänster borde inrättas, enär vederbörande läroverk med hänsyn till sin storlek vore i starkt behov av en utökning av tjänster av denna art.

Då det emellertid för närvarande fortfarande rådde brist på kompetenta sökande till lektorstjänster, särskilt i vissa ämneskombinationer, ansåge överstyrelsen, att några nya sådana tjänster utöver dem, som inginge i 1927 års plan, icke omedelbart borde inrättas, knappast under de 2 närmaste åren, och sedan endast successivt. Överstyrelsens förslag på denna punkt innebure sålunda, att 21 av de av de sakkunniga föreslagna nya tjänsterna (20 av de 222) för närvarande reserverades för att längre fram inrättas som lektorstjänster.

Överstyrelsen ville vidare biträda de sakkunnigas mening, att inga av de tjänster, som tänktes tillkomma utanför 1927 års plan, upprättades såsom

ämneslärarinnebefattningar. Då frågan om ämneslärarinneinstitutionens omfattning ännu icke blivit slutgiltigt prövad, borde i avvaktan därpå inga nya dylika tjänster inrättas utöver vad som erfordrades enligt 1928 års riksdags beslut i förhållande till de för närvarande gällande specialplanerna. De allmänna läroverken kunde för övrigt tillgodogöra sig kvinnliga lärarkrafter i egenskap av adjunkter, extra lärare och vikarier i betydligt större utsträckning än tidigare, varför behovet av särskilda ämneslärarinnebefattningar nu vore mindre starkt framträdande än vid den nya läroverksorganisationens inrättande.

I anslutning till de sakkunnigas utredning har överstyrelsen härafter föreslagit, att utöver de 67 tjänster, som återstå till upprättande enligt 1927 års plan, inrättas 208 adjunktstjänster, utan att denna siffra dock nu slutgiltigt fixeras, och 21 lektorstjänster, de sistnämnda dock icke i något fall före budgetåret 1937/1938.

I fråga härafter om *tillsättningen av de föreslagna ordinarie tjänsterna* har överstyrelsen på i huvudsak enahanda skäl som de sakkunniga förordat en fördelning på ett par budgetår. Av stor vikt vore emellertid, ansåge överstyrelsen, att ett avsevärt antal tjänster upprättades omedelbart eller från och med budgetåret 1935/1936. Efter en såväl i föreliggande utlåtande som i överstyrelsens tidigare i samband med riksdagspetita avgivna förslag framlagd detaljerad, men dock såsom preliminär betecknad plan rörande fördelningen av de nya lärartjänsterna på olika läroverk, har överstyrelsen i enlighet med de sakkunnigas förslag föreslagit omedelbart inrättande av 7 lektorstjänster (inom 1927 års plan) och 134 adjunktsbefattningar (22 inom 1927 års plan och 112 därutöver); ämneslärarinnebefattningarnas antal (9 inom 1927 års plan) har överstyrelsen däremot föreslagit sänkt med 2 till 7 under motivering, att inrättandet av nämnda 2 befattningar skulle föranleda tvångsförflyttning av 2 adjunkter. I några enstaka fall har överstyrelsen vidare föreslagit ändringar i den av de sakkunniga förslagsvis angivna placeringen av de ifrågasatta tjänsterna, därvid överstyrelsen särskilt framhållit, att den av överstyrelsen förordade fördelningen icke vore avsedd att vara bindande.

I övrigt har överstyrelsen i förevarande sammanhang berört frågan om ett fortsatt bibehållande av föreskriften om Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall till återbesättning av ledigblivna tjänster.

Beträffande härafter den *provisoriska arvodesförhöjningen* har överstyrelsen vidare på närmare angivna skäl förenat sig med de sakkunniga i deras yrkande om arvodesförhöjningens successiva avveckling. Emellertid har överstyrelsen — liksom även de sakkunniga — framhållit, att vid utgången av de av de sistnämnda för avvecklingen föreslagna två budgetåren ett antal icke-ordinarie lärare, som dittills åtnjutit arvodesförhöjning, torde komma att fortfarande finnas kvar. Då överstyrelsen icke kunde finna det riktigt, att beröva en lärare en avlöningsförmån, som han åtnjutit under en följd av år, föresloge överstyrelsen, att lärare, som före utgången av budgetåret 1934/1935 uppburit arvodesförhöjning, fortfarande, så länge han såsom extra eller vikarierande ämneslärare bestrede full tjänstgöring vid högre lärarinneseminarier, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarium, måtte få åtnjuta arvodesförhöjning med samma årliga belopp som före utgången av nämnda budgetår.

Överstyrelsen har så slutligen övergått till behandling av återstående av de sakkunniga framförda spörsmål, nämligen frågorna rörande de icke-ordinarie lärarnas anställningsvillkor och tjänsteställning m. m. samt anställande inom skolöverstyrelsen av en extra sekreterare m. m.

Beträffande förstnämnda spörsmål — de *icke-ordinarie lärarnas anställningsvillkor och tjänsteställning* — har överstyrelsen efter en djupgående undersökning av de på frågan inverkan omständigheterna, vilken undersökning i detta sammanhang saknar intresse, ansett sig kunna, om än på delvis andra skäl än de sakkunniga, i huvudsak instämma i det slut, vartill de sakkunniga kommit, och alltså uttalat sig för såväl en fastare anställning av de icke-ordinarie lärarna som en centralisering till överstyrelsen av frågor om förordnanden av dylika lärare.

En förutsättning för att överstyrelsen skulle kunna fullgöra sistnämnda uppgift har dock överstyrelsen ansett vara, att överstyrelsens arbetskrafter i motsvarande grad förstärktes. Överstyrelsen har därför även tillstyrkt de sakkunnigas förslag om *anställande inom skolöverstyrelsen av en sekreterare* samt om anslag till beredande av arbetshjälp åt nämnde tjänsteman. I samband härmed har överstyrelsen gjort vissa uttalanden angående de arbetsuppgifter, som skulle åligga sekreteraren, avlöningsförmåner åt honom m. m.

I detta sammanhang vill jag ytterligare upptaga ett par frågor, som överstyrelsen berört i sitt utlåtande.

På grundval av 1927 års riksdags beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 22 december 1927 cirkulär angående s. k. *specialplaner* för de olika läroverken, varefter i samband med särskilda omorganisationsbeslut eller upprättande av nya läroverk särskilda specialplaner för de därav berörda läroverken upprättats. I nämnda cirkulär medgavs, att vederbörande rektor, därest under tiden för den nya organisationens genomförande det på grund av särskilda förhållanden skulle visa sig erforderligt, att någon jämkning skedde i specialplanerna, kunde i god tid inkomma med förslag till skolöverstyrelsen, som hade att med eget utlåtande överlämna förslaget till Kungl. Maj:t. I skrivelse den 11 juni 1930 (nr 389) förklarade sig riksdagen emellertid godtaga en av departementschefen förordad ordning, enligt vilken överstyrelsen skulle äga att inom gränserna av härför anvisade medel fatta beslut om *tillfälligt* upprättande av parallellavdelningar.

Överstyrelsen har härom anfört, att det vore uppenbart, att 1927 års specialplaner å ena sidan icke motsvarade de verkliga förhållandena, sådana de under de senaste åren gestaltat sig, och att de å andra sidan på ett ganska hinderligt sätt bunde och förlänade stelhet åt organisationen. Med anförande av exempel härå har överstyrelsen påvisat, att i åtskilliga fall jämförelsevis överflödiga klassavdelningar med därav förorsakade kostnader blivit upprättade såsom en följd av att antalet klassavdelningar genom specialplanerna fixerats.

Överstyrelsen erinrade i detta sammanhang om ett yttrande av 1927 års riksdag i dess skrivelse den 2 juni 1927 (nr 262), av vilket det ville förefalla, som om riksdagen knappast avsett att binda organisationen vid ett

visst antal avdelningar av olika slag vid varje skola. Riksdagen hade sålunda uttalat följande: »För att närmare belysa, huru den av riksdagen beslutade läroverksorganisationen skulle ställa sig i jämförelse med den nuvarande, har riksdagens vederbörande utskott låtit utarbета den tabell, vilken såsom bilaga bifogas riksdagens skrivelse och som tjänstgör som grund för vissa kostnadsberäkningar i det följande. Riksdagen är emellertid angelägen framhålla, att denna tabell icke får uppfattas såsom för framtiden i enskildheter bindande». Överstyrelsen funne det naturligt och riktigt, att varje läroverks organisation med avseende på olika linjer inom realskola och gymnasium fastställdes av riksdagen, medan det syntes mest praktiskt, att frågan om antalet klassavdelningar lämnades öppen.

Enligt 1927 års riksdags beslut skulle vidare *lyceilinj*er upprättas vid 6 läroverk. Sådana hava emellertid kommit till stånd endast vid två av dessa, nämligen högre realläroverket i Göteborg, där en första krets av reallyceum för första gången upprättats höstterminen 1933, samt högre allmänna läroverket för gossar i Malmö, där en latinlyceilinj varit i verksamhet under hela den avsedda tiden. Vid statens provskola, nya elementarskolan i Stockholm har genom beslut av 1930 års riksdag reallyceilinj och den nyspråkliga linjen tills vidare ersatts av fyraårig realskola samt fyraårigt latin- och treårigt realgymnasium, under det att latinlyceilinj genom beslut av 1934 års riksdag blivit ersatt av en femårig realskollinj och ett fyraårigt realgymnasium. De tre återstående lyceilinjerna, samtliga representerande latinlinjen, nämligen vid högre allmänna läroverken i Lund och Uppsala samt högre latinläroverket i Göteborg, hava av brist på inträdesökande icke kunnat upprättas, varvid visserligen bör märkas, att med upprättande av lyceilinj vid högre latinläroverket i Göteborg skall enligt beslut av 1930 års riksdag tills vidare anstå.

Överstyrelsen har beträffande denna fråga anfört i huvudsak följande:

Vid sistnämnda läroverk hade tillströmningen till gymnasiet varit synnerligen stark, och överstyrelsen ville ifrågasätta, om icke ett definitivt beslut i detta sammanhang borde fattas, att denna lyceilinj skulle nedläggas, varvid en motsvarande ökning finge beräknas i gymnasieorganisationen. Ansåges lyceilinj åter böra kvarstå, kunde det ifrågasättas, om icke tillfälle ånyo borde beredas lärjungar att få anmäla sig till densamma. För en sådan åtgärd kunde i viss mån den omständigheten tala, att under de båda sista åren en lyceilinj kunnat inrättas vid högre realläroverket i Göteborg. Å andra sidan borde dock observeras, att lärjungantalet i de båda lyceikretsar, som funnes där innevarande år, vore ganska begränsat, 13, respektive 16, varför det syntes ganska tveksamt, huruvida verkligen ytterligare försök borde göras med en andra lyceilinj i Göteborg.

Ett bibehållande av lyceilinjerna i Lund och Uppsala syntes knappast heller tjäna något syfte, då det icke under något av de gångna 7 åren visat sig möjligt att upprätta någon lyceikrets vid dessa läroverk. Genom beslut vid 1930 års riksdag hade båda läroverken utbildats jämväl med treårig latinlinje, vilken tillkommit i samband med dessa gymnasiers öppnande för kvinnliga lärjungar. Tillströmningen av lärjungar vore så stor, att under vissa år tillfälliga parallellavdelningar fått upprättas av någon av gymnasieinjerna.

För sin del skulle överstyrelsen finna det mest lämpligt att ett formligt beslut fattades, att de här berörda tre lyceelinjerna nedlades, då erfarenheten givit vid handen, att de icke kunde påräkna någon anslutning.

Vid 1927 års riksdag fastställdes, såsom i det föregående erinrats, en läroverksorganisation av viss omfattning. Under de därpå följande åren har denna organisation på grund av en till större delen oförutsedd stegring i elevtillströmningen utökats i betydande grad.

Departementschefen.

Det alltjämt ökade behov av lärare, som blivit en följd härav, har huvudsakligen tillgodosetts genom anställande av icke-ordinarie lärare. Enligt de beräkningar, skolöverstyrelsen framlagt rörande läroverkens anslagsbehov för budgetåret 1935/1936, kommer sålunda, under förutsättning att inga nya ordinarie tjänster inrättas, att under läsåret 1935—1936 erfordras 458 extralärare samt 1,037 timlärartimmar, motsvarande 43 extralärare, eller tillhoppa 501 extralärare. Motsvarande antal utgjorde höstterminen 1929 enligt de sakkunnigas uppgifter 198. Tillsammans med de vikarierande lärarna utgör det för höstterminen 1935 beräknade antalet extralärare över 30 procent av hela lärarkåren vid läroverken. Det är uppenbart, att sistnämnda förhållande måste väcka allvarliga betänkligheter framför allt ur undervisningens synpunkt. Läroverkens arbete försvåras av de täta lärarombyten, som visat sig medfölja den icke-ordinarie anställningsformen och som verka störande på kontinuiteten i undervisningen, och jag instämmer med de sakkunniga däri, att den trygghet, som den ordinarie tjänsteställningen innebär, utan tvivel äger den största betydelse för och väsentligt bidrager till ett gott resultat av lärarens arbete. Det kan ur lärarnas synpunkt icke heller anses tillfredsställande, att genomsnittsåldern vid första befordran till adjunkt utgör omkring 40 år och den genomsnittliga tjänstgöringstiden före denna befordran omkring 20 terminer.

De nu anförda omständigheterna synas mig otvetydigt häntyda på nödvändigheten av att omedelbara åtgärder vidtagas för att väsentligt nedbringa antalet vid läroverken tjänstgörande icke-ordinarie lärare, och jag är därför beredd att nu framlägga förslag i sådant hänseende.

Det enda effektiva botemedlet mot de rådande olägenheterna är — såsom vid många tillfällen tidigare framhållits — inrättandet av nya ordinarie tjänster. Den frågan uppställer sig då omedelbart, i vilken omfattning detta bör ske. De sakkunniga hava såsom sin huvudprincip uppställt grundsatsen, att klassavdelningar, som kunna med visshet bedömas vara konstant behövlige för ett läroverk, böra så långt ske kan få sitt lärarbehov fyllt med ordinarie lärare, medan för klassavdelningar av mera tillfällig natur icke-ordinarie arbetskraft bör anlitas. I princip instämmer jag med de sakkunniga härutinnan. Vederbörlig hänsyn bör sålunda tagas till att läroverksorganisationen alltjämt besitter nödig elasticitet för att kunna möta möjligen inträffande nedgång i lärjungantalet med därav eventuellt följande minskning av antalet klassavdelningar. Ett antal extralärare kommer på grund härav alltid att vara oundgängligen behövt.

Bland de omständigheter, som påverka lärjungetillströmningen, hava de sakkunniga och myndigheterna särskilt framhållit den fortgående nativitetsminskningen och de ekonomiska konjunkturerna. Det har emellertid därvid påpekats, att de senare årens stora ökning av elevantalet ägt rum, trots det att nativitetsminskningen, som starkt inverkat på lärjungantalet i folkskolorna, redan hade bort göra sig gällande även vid de högre skolorna. I fråga om konjunkturernas inflytande på elevtillströmningen till läroverken har man ansett, att en lågkonjunktur som den under de senare åren, ökat tillströmningen och att sålunda under bättre tider en omsvängning vore att vänta.

Givetvis är det av allra största betydelse att icke förbise den inverkan, ovannämnda faktorer kunna komma att hava. Men de bestämmelser, som redan finnas ifråga om lärares flyttningsskyldighet, i förening med den elasticitet, som de sakkunnigas förslag innebär i fortvaron av en ansenlig extralärarkår, synas mig i väsentlig grad förringa de betänkligheter, man tilläventyrs kan hysa i fråga om tillskapande av nya ordinarie lärartjänster. I likhet med de sakkunniga och skolöverstyrelsen anser jag det dessutom föga sannolikt, att tillströmningen till läroverken under de närmaste åren kommer att i högre grad påverkas av berörda omständigheter.

De sakkunniga hava vid sina undersökningar rörande lärarbehovet undersökt förhållandena vid varje läroverk för sig med hänsyn till utvecklingen under åren efter 1927 och hava på grundval härav fixerat det enligt deras mening konstanta lärarbehovet. Med tanke på de möjligheter till minskning i elevantalet, som otvivelaktigt föreligga, hava de sakkunniga emellertid i anslutning därtill sökt bedöma det inflytande en sådan minskning kan tänkas hava på behovet av ordinarie lärare, och hava i sådant hänseende beräknat, att nämnda antal skulle kunna intill utgången av vårterminen 1939 nedgå med omkring 7,500 lärjungar, motsvarande inemot 20 procent av det nuvarande elevantalet, utan att det antal ordinarie lärare, som av de sakkunniga beräknats vara erforderligt, skulle behöva minskas.

För min del finner jag de sakkunnigas beräkningar uppgjorda med nödig varsamhet. Deras förslag innebär, att sammanlagt 296 ordinarie tjänster skulle nyinrättas vid läroverken, därav under budgetåret 1935/1936 7 lektors-, 134 adjunkts- och 9 ämneslärarinnetjänster, under budgetåret 1936/1937 9 lektors-, 123 adjunktstjänster och en ämneslärarinnetjänst samt under tiden efter sistnämnda budgetår 3 lektors-, 9 adjunktstjänster och en ämneslärarinnetjänst. Jag vill dock påpeka, att i de nyss angivna 296 inbegripes ett antal av 74 tjänster (7 lektors-, 58 adjunkts- och 9 ämneslärarinnetjänster), vilka under alla förhållanden äro erforderliga för genomförandet av riksdagens beslut i samband med eller efter 1927 års skolreform. Frånser jag dessa befattningar, innebär de sakkunnigas för extraläraryrådgångens lösning framlagda förslag inrättande av 222 adjunktstjänster.

På grund av de anförda omständigheterna vill jag i huvudsak ansluta mig till de sakkunnigas förslag. Vad då närmast beträffar budgetåret 1935/

1936, hava de sakkunniga föreslagit, att under nämnda år 9 ämneslärarintjänster skulle inrättas, medan skolöverstyrelsen på närmare angivna skäl föreslagit allenast 7 sådana befattningar. Jag har intet att erinra mot överstyrelsens förslag. Det sammanlagda antalet tjänster, jag sålunda finner mig böra tillstyrka till inrättande, torde vid sådant förhållande böra beräknas till 294. Såsom förut nämnts, hava de sakkunniga vid sin prövning av dessa frågor verkställt en detaljerad undersökning av varje läroverks behov av ytterligare ordinarie tjänster och alltså i samband därmed uppgjort förslag till placeringen av de föreslagna tjänsterna. Sistnämnda spörsmål torde i sedvanlig ordning böra upptagas till slutlig prövning av Kungl. Maj:t, först sedan riksdagen fattat sitt beslut i ämnet.

De i verklig mening nya tjänsterna hava av de sakkunniga förutsatts bli inrättade såsom adjunktstjänster. Skolöverstyrelsen har emellertid förordnat, att 20 av dessa tjänster skulle inrättas såsom lektorat, närmast med hänsyn till behovet av facklärare vid provårsläroverken. På av de sakkunniga anförda skäl, för vilka redogjorts i det föregående, ansluter jag mig dock till deras mening.

I detta sammanhang har överstyrelsen vidare upptagit frågan om rätt för överstyrelsen att ledigförklara tjänster utan att dessförinnan göra särskild framställning härom hos Kungl. Maj:t. Denna fråga, vilken ej lärer behöva föreläggas riksdagen, torde jag få tillfälle att i sinom tid upptaga till förnyad behandling.

De sakkunniga hava vidare företagit en undersökning rörande de icke-ordinarie lärarnas anställningsvillkor och tjänsteställning samt därmed sammanhängande spörsmål. Skolöverstyrelsen har i sitt utlåtande utförligt behandlat nämnda frågor. Jag saknar anledning att i nu förevarande sammanhang ingå på dessa spörsmål.

Det återstår mig nu att beröra frågan om kostnaderna för inrättandet av de föreslagna tjänsterna. Såsom torde framgå av den förut lämnade redogörelsen, är kostnadsfrågan nära förknippad med frågan om den provisoriska arvodesförhöjningen. Enligt beslut av 1928 års riksdag skulle denna provisoriska arvodesförhöjning upphöra med utgången av budgetåret 1934/1935. Av riksdagens yttranden angående denna fråga torde emellertid framgå, att förutsättningen för arvodesförhöjningens upphörande vore, att befodringsförhållandena kunde anses hava blivit tillfredsställande. Jag har redan i det föregående framhållit, att detta för närvarande icke kan anses vara fallet, och jag finner därför i likhet med statskontoret och skolöverstyrelsen, att sådan arvodesförhöjning måste utgå även i fortsättningen, därest icke tillräckligt antal nya ordinarie tjänster inrättas. De sakkunniga hava under nyssnämnda förutsättning utgått ifrån att arvodesförhöjningen skulle upphöra att utgå och hava därvid tänkt sig två alternativ, antingen att arvodesförhöjningen helt och hållet skulle slopas från och med höstterminen 1935 eller ock att densamma skulle inhiberas för dem, som ej före

nämnda termin åtnjutit sådan, men bibehållas för dem, som dessförinnan åtnjutit förhöjningen. För de sistnämnda skulle arvodesförhöjningen utgå enligt nu gällande grunder till och med utgången av budgetåret 1936/1937, då densamma helt skulle upphöra. De sakkunniga hava uttalat sig för det senare av nämnda två alternativ.

Jag ansluter mig till de sakkunnigas mening i detta hänseende. I detta sammanhang torde böra framhållas, att kostnaderna för arvodesförhöjningen enligt nu gällande grunder skulle stiga till avsevärda belopp. Jag hänvisar härom till de sakkunnigas utredning. Till detta förhållande måste hänsyn tagas vid bedömandet av de ekonomiska konsekvenserna av ett bifall till de sakkunnigas förslag. För att belysa dessa förhållanden har jag, delvis med anlitande av uppgifter i sakkunnigutredningen, låtit sammanställa nedanstående tablå. Denna är avsedd att utvisa kostnaderna för avlönande för ett vart av tre budgetår av ett visst antal lärare — antalet satt till 501 motsvarande det av överstyrelsen beräknade antalet extralärare höstterminen 1935 — i ena alternativet om samtliga äro icke-ordinarie samt i det andra därest befordran av vissa av dem skulle ske i enlighet med de sakkunnigas förslag. Uppgifterna i tablån äro med hänsyn till de svårberäkneliga faktorer, som hava inflytande å kostnadernas storlek, approximativa. Tablån är av följande utseende.

B u d g e t å r och kostnadens art	A l t. I.		A l t. II.	
	Inga nya ordinarie tjänster inrättas; arvodesförhöjning beräknas utgå oavsett befordran enligt nu gällande grunder.		296 nya ordinarie tjänster inrättas och arvodesförhöjningen avvecklas, allt enligt de sakkunnigas förslag.	
	Antal tjänster	Kostnad	Antal tjänster	Kostnad
<i>1935/1936:</i>				
Ordinarie lärare	—	—	150	840,000
Extralärare	501	2,190,000	351	1,460,000
Summa för budgetår	501	2,190,000	501	2,300,000
<i>1936/1937:</i>				
Ordinarie lärare	—	—	283	1,580,000
Extralärare	501	2,250,000	218	880,000
Summa för budgetår	501	2,250,000	501	2,460,000
<i>1937/1938:</i>				
Ordinarie lärare	—	—	296	1,650,000
Extralärare	501	2,300,000	205	820,000
Summa för budgetår	501	2,300,000	501	2,470,000

Anm.: I de approximativa kostnaderna äro inräknade för ordinarie lärare: löner och tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, tillfällig löneförbättring, provisorisk avlöningsförbättring och särskilda arvoden vid provårsläroverken samt för extralärare: grundarvoden, provisorisk arvodesförhöjning, tillfällig löneförbättring och provisorisk avlöningsförbättring. Jämförelsetalen mellan kostnaderna för extralärare enligt de olika alternativen grunda sig i så måtto på olika förutsättningar, som ett större antal obefordrade extralärare betinga en relativt högre provisorisk arvodesförhöjning än ett, efter vunnen befordran för de äldre extralärarna, kvarstående mindre antal obefordrade dylika lärare. Kostnaden för extralärare enligt alternativ I ökas allt efter åtkomsten och författningsenlig förhöjning av den provisoriska arvodesförhöjningen.

Till de budgetmässiga beräkningarna av de särskilda anslagsposterna återkommer jag här nedan under vederbörliga punkter.

Såsom redan nämnts i den föregående redogörelsen hava de sakkunniga föreslagit en centralisering av frågorna om förordnanden av icke-ordinarie lärare till skolöverstyrelsen och för detta ändamål hemställt om anslag till förstärkning av överstyrelsens arbetskrafter. Överstyrelsen har tillstyrkt detta förslag. Jag finner mig emellertid icke för närvarande böra biträda förslaget. Under sådana förhållanden är det enligt min uppfattning av synnerlig betydelse, att extraläraryrån äger möjlighet att fortfarande utöva sin verksamhet.

Skolöverstyrelsen har vidare, såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, erinrat *dels* om att Kungl. Maj:t på grundval av 1927 års riksdags beslut fastställt specialplaner för de olika läroverken, angivande det för varje läroverk bestämda antalet klassavdelningar inom realskolan respektive å gymnasiet, *dels ock* om att riksdagen sedermera medgivit, att överstyrelsen skulle äga att inom gränserna av för ändamålet anvisade medel fatta beslut om tillfälligt upprättande av parallellavdelningar. Överstyrelsen har nu — under erinran tillika att i åtskilliga fall jämförelsevis överflödiga klassavdelningar med därav förorsakade kostnader blivit upprättade såsom en följd av att antalet klassavdelningar fixerats i specialplanerna — hemställt, att nämnda specialplaner icke för framtiden måtte göras bindande i fråga om antalet klasser, ringar och kretsar vid de särskilda läroverken.

För min del finner jag, att en sådan uppdelning av klassavdelningar i av Kungl. Maj:t bestämda konstanta och av överstyrelsen beviljade tillfälliga kan anses hava varit naturlig under en övergångstid med dess skiftande organisatoriska förhållanden. Sedan emellertid läroverksorganisationen med läsåret 1934—1935 är fullt genomförd, föreligger enligt min mening intet skäl att fortfarande upprätthålla nämnda skillnad. Jag anser mig därför i enlighet med skolöverstyrelsens förslag böra föreslå, att i likhet med vad som gällde före 1927 antalet klassavdelningar och dessas placering bestämmas av lärjungetillströmningen inom den ram, de av riksdagen för ändamålet anvisade medlen medgiva.

Slutligen vill jag något beröra den av överstyrelsen väckta frågan om nedläggande av lyceilinjerna vid högre allmänna läroverken i Lund och Uppsala samt vid högre latinläroverket i Göteborg. Ingen av dessa linjer

har på grund av brist på inträdessökande kunnat upprättas. Beträffande den sistnämnda gäller, att 1930 års riksdag fattat uttryckligt beslut om att med upprättande av densamma skall tills vidare anstå. Jag finner de skäl, som anförts till stöd för förslaget, avgörande och har förty intet att erinra mot bifall till detsamma, så mycket mindre som tre lyceilinjer alltjämt äro i verksamhet och tillfälle alltså finnes att samla en önskvärd erfarenhet om ifrågavarande skolform.

På grund av vad ovan anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta inrättande vid de allmänna läroverken av 294 ordinarie ämnesläraryrkebefattningar, därav från och med den 1 juli 1935 7 lektorstjänster, 134 adjunktstjänster och 7 ämnesläraryrketjänster, från och med den 1 juli 1936 9 lektorstjänster, 123 adjunktstjänster och en ämnesläraryrketjänst samt från och med den 1 juli 1937 3 lektorstjänster, 9 adjunktstjänster och en ämnesläraryrketjänst;

dels, under förutsättning av bifall härtill, medgiva att sådan arvodesförhöjning, som avses i kungörelsen den 29 juni 1928 (nr 274) angående avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare vid högre läraryrketseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarium, sådan densamma lyder enligt kungörelsen den 15 maj 1931 (nr 112), må utgå — efter i övrigt oförändrade grunder — under vartdera av budgetåren 1935/1936 och 1936/1937 till sådan extra ordinarie lärare, som före budgetåret 1935/1936 kommit i åtnjutande av dylik arvodesförhöjning;

dels medgiva, att skolöverstyrelsen må — utan hinder av den av 1927 års riksdag bestämda planen för läroverksorganisationen — fatta beslut om uppdelning av klass, ring eller krets i parallellavdelningar;

dels och förklara, att de beslutade men ännu ej upprättade lyceilinjerna vid högre allmänna läroverken i Lund och Uppsala samt vid högre latinläroverket i Göteborg icke skola anordnas vid sagda läroverk.

[125.] 4. Allmänna läroverken: Avlöningar: Klassiska linjer m. m.

Under den senaste tiden hava från universitetshåll gjorts framställningar, åsyftande en starkare ställning åt de klassiska språken vid läroverksundervisningen. Sådana framställningar hava ingivits av de teologiska fakulteterna och de humanistiska sektionerna i Uppsala och Lund samt av lärarråden vid Stockholms och Göteborgs högskolor. Såsom av dessa framgår, är det såväl de blivande prästernas lärare som representanter för humanis-

tiska vetenskaper, som funnit förhållandena beträffande den nuvarande undervisningen i klassiska språk otillfredsställande. Latinstudiet, som före 1905 års läroverksreform haft till sitt förfogande 6 år med sammanlagt 40 veckotimmar, har reducerats till att omfatta 4 år med 24 timmar och grekiskan, som förut studerats i 4 år med 24 veckotimmar, fick en undervisningstid av endast 2 år med 14 veckotimmar. Genom upprättande av 3 åriga gymnasier hava studiemöjligheterna ytterligare beskurits. Grekiskan har numera förlorat sin fasta plats på schemat och inrymts bland de s. k. tillvalsämnena, vilka skulle få studeras, endast om ett visst antal lärjungar anmälde sig till deltagande.

Genom beslut den 24 november 1933 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla högst två sakkunniga för att inom nämnda departement verkställa utredning och avgiva förslag angående en förbättrad ställning för ämnena latin och grekiska vid de allmänna läroverken.

De med anledning härav tillkallade sakkunniga hava den 5 november 1934 avgivit utredning och förslag i oförmälda avseende (statens offentliga utredningar 1934: 41).

Jag tillåter mig nu att i korthet redogöra för huvuddragen av de sakkunnigas utredning och förslag, och tillåter mig att i övrigt hänvisa till betänkandet. Jag följer därvid gången i de sakkunnigas framställning.

Sedan de sakkunniga i överensstämmelse med dem givna direktiv till en början övervägt, huruvida och i vad mån utredningens syftemål skulle kunna vinnas inom ramen för nu gällande läroverksorganisation och timplan, hava de kommit till den uppfattningen, att en förbättring av de klassiska språkens ställning icke torde kunna åstadkommas varken genom att öka antalet undervisningstimmar för dessa ämnen inom gymnasiets nuvarande timplan eller därigenom, att inom det för dessa språk bestämda timtalet kursplanernas innehåll förändrades. De sakkunniga hava därför sökt andra utvägar för att nå det åsyftade målet, härvid utgående från att nu gällande timtal per vecka ej borde överskridas. I detta avseende hava följande möjligheter undersökts, nämligen

inrättande av 4-årigt latingymnasium i stället för eller vid sidan av 3-årigt vid vissa läroverk;

beredande av gynnsammare möjligheter för studiet av grekiska vid läroverken;

anordnande av tilläggskurser i de båda högsta ringarna för begåvade och för klassiska studier särskilt intresserade lärjungar; samt

inrättande av klassiska linjer vid ett mindre antal läroverk, där särskilda förutsättningar för sådana linjer för närvarande kunde anses föreligga.

Efter en historisk återblick över de klassiska språkens ställning vid läroverken, därvid de sakkunniga bland annat framhållit den försvagade ställning, dessa språk erhållit genom 1904 års läroverksreform, hava de sakkun-

niga lämnat en redogörelse för språkens nuvarande ställning vid läroverken, i huvudsak bestämd genom 1927 års riksdags beslut angående omorganisation av det högre skolväsendet.

Grekiskans ställning vid läroverken. Beträffande därvid till en början grekiskans ställning hava de sakkunniga i huvudsak framhållit,

att detta språk genom nyssberörda riksdagsbeslut kommit att intaga en ytterligare försvagad ställning dels genom inrättande av 3-åriga latingymnasier, i vilka studiet av grekiskan inträder redan året efter det latinstudierna börjat, dels ock framför allt genom de nya bestämmelserna angående tillvals rätt å det differentierade gymnasiet. Under det att tidigare ingen begränsning funnits rörande antalet lärjungar, fastslogs i 1928 års läroverksstadga, att undervisning i tillvalsämne skulle få anordnas, endast om minst 5 lärjungar i ringen (eller kretsen) anmält sig önska deltaga i denna undervisning, såvida icke skolöverstyrelsen på grund av särskilda omständigheter härifrån medgäve undantag. På grund av de konsekvenser, detta stadgande snart visade sig hava för grekiskans vidkommande, upptogs frågan rörande tillvals rätten på nytt av 1931 års läroverkssakkunniga, och i överensstämmelse med deras förslag sänktes i 1933 års läroverksstadga minimigränsen för undervisnings anordnande från 5 till 4 anmälda elever, dock alltså med rättighet för överstyrelsen att på grund av särskilda omständigheter härifrån medgiva undantag. Trots denna uppmjukning av bestämmelserna vore antalet »greker» nu högst väsentligt lägre än under de senaste åren av förut gällande läroverksorganisation, och detta oaktat antalet lärjungar å latingymnasiet, liksom i statsläroverken överhuvud visat en kraftig stegring.

Sedan de sakkunniga härefter särskilt framhållit, att den försämrade ställning, grekiskan kommit att intaga genom den nya organisationen av gymnasieundervisningen, ingalunda varit förutsatt såsom en nödvändig följd av den nya ordningen samt att det torde få anses uppenbart, att riksdagen vid angivande av grundprinciperna för omorganisationen på intet sätt avsett en inskränkning av möjligheterna för studiet av grekiska, hava de berört grekiskans särställning bland läroämnena. De hava därvid påpekat, att grekiska, som jämte filosofi vore de enda ämnen, som studerades blott på det differentierade gymnasiet, hämtade sitt lärjungematerial enbart från latingymnasiet, vadan ett lika strängt fasthållande av den numeriska synpunkten i fråga om detta ämne som beträffande andra tillvalsämnen innebure en fullständig spärr för studiet av grekiska vid ett mycket stort antal läroverk. Någon möjlighet att, såsom ifråga om andra ämnen, anordna samläsning finnes i allmänhet ej. Grekiskans särställning framträdde även däri, att lärjungar, vilka ej under skoltiden kunnat erhålla önskad och för deras framtida levnadsbana behöfvig undervisning i språket, hade särskilda svårigheter att senare förvärva sig erforderliga kunskaper i ämnet. Överhuvud kunde man göra det påståendet, att grekiskans ställning i svenskt kulturliv i väsentligaste grad berodde på ämnets möjligheter att få göra sig gällande på läroverksstadiet.

De sakkunniga hava härefter något uppehållit sig vid *grekiskans betydelse som läroämne vid läroverken*. I detta avseende hava de framhållit vilka värden för den högre skolbildningen och för studierna inom de teologiska och humanistiska vetenskapsgrenarna, som inskränkningen av grekiskans studium vid läroverken medförde. De hänvisade härom till 1931 års läroverkssak-

kunnigas betänkande, sid. 347. De hava vidare anført, att kunskaper i grekiska vore för studier i latin alltid önskvärda och för djupare inträngande i ämnet oundgängliga. Som en följd härav hade det varit en av ämnens sakliga sammanhang fullt betingad tradition, att i lärartjänster latin och grekiska som regel kombinerades. Om nu grekiska allt mer trängdes undan från latingymnasiets schema, komme sannolikt denna ämneskombination att i allt större utsträckning ersättas av andra kombinationer, omfattande latin och ett annat med latinet ur saklig synpunkt mindre samhörande ämne. En sådan utveckling skulle föra med sig, att läroverken komme att i allt större utsträckning sakna tillgång på den grupp allsidigt utbildade klassiska filologer, vilkas universitetsexamina omfattade båda de klassiska språken jämte klassisk fornkunskap och antikens historia, vilket viktiga ämne vore obligatoriskt i just denna ämnesgrupp.

De sakkunniga hava vidare beaktat, att om grekiskan i följd av sin särställning vid tillvalet under något eller några år försvunnit från ett läroverks arbetsordning, ämnets ställning genast vore försvagad, ity att traditionen brutits. Ämnet hade skjutits åt sidan i lärjungarnas och målsmännens intressesfär. För att återknyta detta fordrades ej blott särskilt intresse hos rektor samt lärjungarnas upplysning om grekiskans betydelse utan även en särskilt utbildad representant vid läroverket för ämnet. Om sålunda grekiska skulle kunna göra sig gällande vid läroverksundervisningen och dess studium under den knappt tillmätta tiden ge avsett resultat, vore det enligt de sakkunnigas mening oundgängligt, att varje latingymnasium hade åtminstone en lärartjänst i latin och grekiska. Detta syntes dem erforderligt även med hänsyn till latinundervisningen och till undervisningen i antikens politiska historia och kulturhistoria.

Det ovan anförda hava lett de sakkunniga till den slutsatsen, att den verkställda utredningen vitsordade, att en ändring för grekiskans del av bestämmelserna för tillvals rätt vore högeligen påkallad med hänsyn till ämnets utpräglade särställning och dess centrala betydelse. De hava förty undersökt de olika möjligheterna härför. Av statsekonomiska skäl hava de därvid till en början icke ansett sig kunna förorda ett fullständigt upphävande av föreskriften om minimiantalet lärjungar samt i övrigt ej velat tillstyrka dylikt upphävande allenast beträffande *vissa* läroverk. I stället hava de funnit att den förbättring, som syntes dem nödvändig, för det närvarande borde åstadkommas genom en allmän sänkning av minimiantalet anmälda lärjungar i fråga om detta ämne.

På grund av det anförda hava de sakkunniga föreslagit, att undervisning i grekiska måtte få anordnas i näst högsta ringen, om minst 3 lärjungar eller det lägre antal, som skolöverstyrelsen på grund av särskilda omständigheter må kunna medgiva, anmält sig skola deltaga i denna undervisning. De sakkunniga hava därvid ansett, att den ifrågasatta sänkningen, trots sin skenbara obetydlighet, skall komma att medföra en mycket betydande ökning av möjligheterna för lärjungarna vid läroverken att få studera grekiska. Med hänsyn till vikten av att grekiskan må kunna i största möjliga utsträckning hävda sin ställning, hava de ytterligare förutsatt, att skolöverstyrelsen skall kunna medgiva partiell samläsning mellan de båda årsklasserna i grekiska.

Skolöverstyrelsen — som efter hörande av vederbörande läroverkskollegier och rektorer avgivit utlåtande i ärendet den 8 december 1934 — har till en början framhållit den anmärkningsvärda enighet, som rådde i de av kollegierna och rektorerna avgivna yttrandena rörande behovet av åtgärder för stärkande av grekiskans ställning. I övrigt har överstyrelsen anført, att då den i 1933 års läroverksstadga genomförda nedsättningen av minimiantalet till 4 icke visat sig tillfyllest, överstyrelsen icke ville avstyrka de sakkunnigas förslag. I fråga om samläsningen mellan de två högsta ringarna biträdde överstyrelsen, om också icke utan tvekan, av ekonomiska hänsyn de sakkunnigas förslag. Därjämte ifrågasatte överstyrelsen, huruvida icke samläsning mellan olika läroverk skulle kunna anordnas i något vidare utsträckning än för närvarande, om lokala förhållanden sådant medgäve.

Treåriga latینگymnasier. Härefter hava de sakkunniga berört frågan om de treåriga latینگymnasierna och därvid erinrat,

att nämnda gymnasier genom 1927 års skolbeslut kommit att intaga en framträdande roll. De hava vidare anført, att det syntes uppenbart, att statsmakterna i sina åtgärder rörande gymnasieorganisationen alltmera observerat den 3-åriga gymnasieformens vanskligheter ur undervisningssynpunkt och alldeles särskilt beträffande den klassiska linjen, där studiet av latin och grekiska måste hoppressas inom 3-årsramen. Påfallande stort vore vidare antalet flickor å den 3-åriga gymnasielinjen. Det vore tydligt, att vissa organisatoriska förhållanden i särskild grad fört flickorna över på denna arbetstungda och måhända speciellt för dem föga lämpade linje. Särskilt med hänsyn till undervisningen i latin, men i viss mån även i grekiska, hade de sakkunniga undersökt, i vilken utsträckning en ökad förekomst av 4-åriga latینگymnasier kunde anses av omständigheterna påkallad, och de hade därvid särskilt riktat uppmärksamheten på de läroverk, vid vilka för närvarande endast 3-årigt latینگymnasium förekomme. Dessa vore de högre allmänna läroverken för flickor i Göteborg, Hälsingborg och Malmö samt högre allmänna läroverket å Kungsholmen i Stockholm (med samgymnasium) och högre allmänna läroverket i Uddevalla (samläroverk).

Beträffande de högre allmänna läroverken för flickor erinrade de sakkunniga om den utredning, som i anledning av en av ett flertal kvinnoorganisationer gjord framställning i ärendet nyligen verkstälts av skolöverstyrelsen och varav resultatet föreläge i utlåtande den 8 januari 1934. I detta utlåtande hade överstyrelsen föreslagit, att flickläroverket i Göteborg erhöile ett 4-årigt latینگymnasium utöver sitt nuvarande 3-åriga samt att de två andra flickläroverken omorganiserades till 4-åriga. Dessa förslag tillstyrkte de sakkunniga liksom ock att den nuvarande 3-åriga latinlinjen vid högre allmänna läroverket å Kungsholmen i Stockholm av pedagogiska skäl omorganiserades till 4-årig. På grund av förhållandena i orten ansåge de sakkunniga sig däremot icke böra föreslå någon ändrad organisation beträffande samläroverket i Uddevalla.

Skolöverstyrelsen har under hänvisning till sitt ovanberörda utlåtande tillstyrkt de sakkunnigas förslag.

Tilläggskurser i latin i de båda högsta ringarna. När jag härefter övergår till de sakkunnigas förslag i fråga om tilläggskurser i latin i de båda högsta ringarna erinrar jag, att de sakkunniga i annat sammanhang fram-

hållit, att latinet till synes gått ganska orört igenom 1927 års omorganisation, men att genomförandet i vid omfattning av 3-åriga gymnasier medfört dels en sänkning av timantalet från 24 till 22 och dels framförallt sammanträngt latinstudiet inom den korta tiden av 3 år. Det vore ett så gott som från alla håll erkänt faktum, hava de sakkunniga vidare uttalat, att studiet av latinet och de klassiska språken överhuvud hade svårt att på det 3-åriga gymnasiet komma till mera givande och bestämda resultat.

De *sakkunnigas* förslag innebär, att inom de två högsta ringarna skulle kunna anordnas tilläggskurser, avsedda att skänka möjlighet att utvidga och fördjupa de klassiska studierna vid läroverken. De sakkunniga hava härom anfört i huvudsak följande.

Efter övervägande av olika möjligheter hade de sakkunniga stannat inför tanken att anordna dessa tilläggskurser utanför ämnesgruppens timtal; de erforderliga timmarna, två i vardera av de två högsta ringarna, skulle erhållas därigenom att de lärjungar, som önskade deltaga i en sådan kurs, skulle dels helt befrias från deltagande i teckning och dels erhålla en veckotimme mindre gymnastik eller musik än vad timplanen upptog. Tilläggskurs skulle anordnas endast om minst 5 lärjungar (med goda studieförutsättningar) anmält sig skola deltaga i densamma. Samläsning mellan lärjungar från de båda högsta ringarna skulle kunna ordnas. Beträffande ämnet för tilläggskursen ansågo de sakkunniga, att största möjliga frihet borde lämnas under behörigt hänsynstagande till lärjungarnas uttalade önsningar och tillgången på för uppgiften villiga och intresserade lärare. Det ovan anförda innebure, att tilläggskurserna skulle stå öppna för studiebegärade lärjungar på latinlinjen, men icke att de nödvändigt måste inskränka sig till latinska språkstudier eller romersk historia och kulturhistoria. Även den forngrekiska politiska historien och kulturhistorien omfattade en rikeedom på uppgifter, som kunde bli föremål för behandling och studium på kurserna under en intresserad och fackbildad lärares ledning.

Skolöverstyrelsen har — under framhållande av att meningarna bland läroverkskollegierna och rektorerna i fråga om de föreslagna kurserna varit mycket delade — anfört bland annat:

Överstyrelsen funne syftet med de föreslagna tilläggskurserna synnerligen behjärtansvärt, men kunde icke undgå att beteckna den av de sakkunniga valda formen för dessa kursers inpassande i arbetsordningen såsom mindre lycklig. I likhet med åtskilliga läroverkskollegier och rektorer måste överstyrelsen anse varje beskärning av det utrymme, övningsämnenas intoge på de högsta ringarnas timplan, stå i avgjord motsättning till det reformerade läroverkets idé. Icke minst under de sista gymnasieåren, då inriktningen på den förestående examen icke sällan tvingade lärjungarna till en viss forcering av de teoretiska studierna, syntes övningsämnenas vara av särskild vikt. Enär det vidare knappast torde kunna komma i fråga att bereda nödig tid för den föreslagna kursen genom minskning av timtalet för något annat teoretiskt ämne och ännu mindre att öka den redan hårt belastade timplanen genom tillägg av extratimmar, ansågo sig överstyrelsen icke kunna tillstyrka anordnandet av tilläggskurser i latin i gymnasiets två högsta ringar i den av de sakkunniga föreslagna formen.

Då emellertid förslaget grundtanke syntes förtjäna allvarligt beaktande, hade överstyrelsen tagit i övervägande, huruvida icke andra former skulle kunna finnas för realiserandet av densamma. Under förutsättning att man överhuvud hyste någon önskan att genom tilläggskurser i de båda högsta ringarna bereda möjlighet till utvidgande och fördjupande av de klassiska studierna vid läroverken, torde en framkomlig väg vara den, att till de för latینگymnasiet (och latinlyceet) fastställda tillvalsämneskombinationerna foga ytterligare en eller flera ämneskombinationer, i vilken eller vilka inginge ämnet antik kulturhistoria. Närmare utredning, särskilt beträffande ifrågasvarande studiers omfattning och innehåll, vore emellertid nödvändig, innan eventuella åtgärder i sistnämnda hänseende vidtoges.

Klassiska linjer. De sakkunniga — som i det föregående funnit möjligheterna små för en förstärkning av de klassiska språkens studium inom den ram, som timplanen erbjuder — hava slutligen även undersökt förutsättningarna för en förlängning av tiden för undervisningen i dessa språk. Här om hava de i sitt betänkande anført i huvudsak följande:

De sakkunniga hade övervägt, vilka särskilda organisatoriska åtgärder, som kunde vara lämpliga och möjliga för vinnande av utredningens syfte, en utvidgad och fördjupad undervisning i klassiska språk. De hade därvid funnit, att en återgång till förhållandena före 1904 års läroverksreform icke vore tillräddig, och det hade alltså gällt att i mera begränsad omfattning bereda möjligheter för dem, som så önskade, att vid läroverken ägna mera tid åt studiet av latinet och grekiskan än nu kunde ske. I alla de ovan nämnda framställningarna från universiteten hade vitsordats, att förhållandena i detta hänseende vore synnerligen otillfredsställande. Den sjunkande klassiska bildningen och den minskade förtrogenheten med de klassiska språken hade vållat undervisningen i teologiska och i snart sagt alla humanistiska ämnen allvarliga svårigheter och onödig tidsutdräkt i studierna. Högskolorna saknade möjligheter att genom propedeutiska kurser ersätta de bristande förkunskaperna i de klassiska språken. Det vore läroverkens skyldighet att tillse, att de lärjungar, som komme till den akademiska undervisningen, vore behörigen rustade att följa denna undervisning.

Det ifrågasvarande syftet kunde vinnas på tvenne vägar, antingen genom upprättandet av särskilda klassiskt-humanistiska läroverk eller anordnandet av sådana linjer, i båda fallen i begränsat antal. Det första alternativet skulle visserligen erbjuda flera onekliga fördelar men måste å andra sidan framkalla allvarliga invändningar såväl med hänsyn till statens kostnader som till att ifrågasvarande läroverk icke kunde upprättas å orter, där de skulle utgöra den enda befintliga högre bildningsvägen.

De sakkunniga hade alltså sökt vinna syftet inom den nuvarande läroverksorganisationens ram genom att vid redan bestående läroverk föreslå inbyggandet av klassiska linjer, som anslöte sig så nära och så naturligt som möjligt till de befintliga.

Deras förslag innebure, att parallellt med tredje klassen i 5-årig realskola, respektive andra klassen i 4-årig, skulle utgå en 6-årig klassiskt-humanistisk bildningslinje. Linjen skulle börja i och med inträdet på schemat av latin, som alltså finge till sitt förfogande en 6-årig kurs. Efter två år inträdde fakultativt på arbetsordningen grekiskan, vars studium således kunde utbredas över 4 år. Linjen företedde således stora likheter med den gamla s. k. A-linjen före 1904 års läroverksreform. För den nya linjen föresloges benämningen *klassisk linje*.

Beträffande förutsättningarna för upprättande av klassiska försökslinjer måste i varje fall till en början gälla, att de finge en jämförelsevis begränsad förekomst. De borde sålunda upprättas allenast vid ett fåtal läroverk, där man kunde förvänta tillräcklig anslutning till desamma och där sålunda statens ökade kostnader komme att svara mot ett mera utbrett humanistiskt bildningsbehov. Tvenne förutsättningar borde därvid föreligga. Den klassiska linjen måste ha en jämförelsevis bred bas att stå på, d. v. s. ha goda rekryteringsmöjligheter från realskolans nedersta stadium. Det latinläroverk, där en klassisk linje skulle inrättas, måste sålunda ha en stark nederskola med tre parallella avdelningar i varje klass åtminstone på nedersta stadiet. Då vidare även den kortare vanliga kursen i latin och grekiska skulle stå öppen för lärjungarna, borde läroverket i fråga dessutom på latingymnasiet ha så många lärjungar, att även där parallellavdelningar som regel förekomme. Hölle man fast vid dessa förutsättningar, begränsades möjligheterna väsentligt.

De sakkunniga hava härefter på för varje läroverk närmare angivna skäl föreslagit anordnande av klassiska linjer vid följande fyra läroverk, nämligen högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm, högre latinläroverket i Göteborg, högre allmänna läroverket för gossar i Malmö och högre allmänna läroverket i Uppsala. Särskilt beträffande sistnämnda läroverk hava de föreslagit en utförlig utredning till stöd för förslaget.

Beträffande villkoren för upprättandet av klassisk linje hava de sakkunniga — under hänvisning till 1930 års riksdags beslut rörande lyceet — anført, att minst 8 till klassisk linje anmälda lärjungar borde hava blivit godkända vid inträdesprövningarna för att dylik linje skulle få anordnas. Såsom förutsättning för rätt att påbörja en 4-årig kurs i grekiska föreslog de sakkunniga samma minimiantal som de tänkt sig för den vanliga kortare kursen, eller 3 lärjungar.

Sedan de sakkunniga härefter framlagt förslag till timplan för klassisk linje, hava de närmare redogjort för möjligheterna till övergång från sådan linje till den vanliga realskolan. De föreslagna klassiska linjerna vore så uppbyggda, att de ej blott gäve vidgade möjligheter till studium av antiken utan även för lärjungarna hölle vägarna öppna åt skilda håll, som vid studiernas början ej alltid kunde av de unga fixeras. Den klassiska linjens nödvändiga krav på tidigare linjeval borde därför enligt de sakkunnigas mening föranleda till att dylik övergång i möjligaste grad underlättades. De sakkunniga framhölle slutligen, att deras förslag ägde den ur kostnadsynpunkt betydande fördelen, att det möjliggjorde samläsning, om lärjungantalet å den klassiska linjen gjorde samläsning med den parallella klassen eller ringen möjlig och försvarlig. Beträffande dessa och övriga enskildheter i förslaget torde få hänvisas till betänkandet.

Med stöd av det anförda hava de sakkunniga slutligen föreslagit, att klassiska försökslinjer av ovan angiven art och omfattning måtte få inrättas.

Vederbörande *läroverkskollegier* och *rektorer* hava i sina över förslaget avgivna yttranden i flertalet fall uttalat ett starkt intresse för detsamma. I vissa av yttrandena möta dock principiella betänkligheter. Jag tillåter mig att beträffande dessa yttranden hänvisa till handlingarna i ärendet. Bland de av förslaget närmast berörda läroverken avstyrker läroverkskollegiet vid högre allmänna läroverket i Uppsala de sakkunnigas förslag.

Skolöverstyrelsen har anfört i huvudsak följande:

Vidkommande förslaget principiella innebörd, saknade överstyrelsen visserligen icke förståelse för de invändningar, som gjorts från ett eller annat håll, men då de sakkunniga utförligt och i stort sett övertygande motiverat denna anordning, som i viss mån — om ock i mycket begränsad utsträckning — skulle komma att återuppliva de klassiska språkens ställning på skolschemat före 1904 års omorganisation, ville överstyrelsen icke avstyrka åtgärder i antydd riktning. De sakkunniga hade ovedersägligen ådagalagt en synnerlig måttfullhet i sitt försök att tillmötesgå de från olika håll uttalade önskemålen om upprättande av helklassiska läroanstalter eller linjer. De hade ock uttryckligen betonat, att förslaget vore ett försök och borde som sådant bedömas. Under dessa omständigheter syntes förslaget vara förtjänt av att upptagas med välvilja, även om meningsskiljaktighet kunde råda beträffande dess utformande och omsättande i praktiken. Man finge, som de sakkunniga yttrat, »göra en blygsam början, pröva sig fram och sedermera utvidga ramen, allteftersom erfarenheten visar, att linjen vinner anslutning».

Överstyrelsen delade de sakkunnigas uppfattning, att på en linje av denna art studiet av latin borde utbredas över sex år. De sakkunniga betonade flerstädes, att en ökning av det antal år, under vilka latinet förekomme på schemat, vore ännu viktigare än en ökning i antalet timmar. En 6-årig latinkurs medförde givetvis åtskilliga konsekvenser, en del ofrånkomliga, så t. ex. tvånget för lärjungarna att tidigt träffa sitt val av bildningslinje. För att i görligaste mån mildra verkningarna av ett felaktigt val av linje, hade de sakkunniga emellertid bemödat sig om att på olika sätt söka underlätta övergången från klassisk linje till normallinje. Till synes hade de i denna sin omsorg om de »felplacerade» lärjungarna rentav visat för stort tillmötesgående. Att det tidiga linjevalet verkligen innebure en nackdel, kunde nog svårigen bestridas, men dess betydelse finge ej heller överdrivas.

Beträffande studiet av grekiska hade de sakkunniga tänkt sig ämnet likasom nu fakultativt. Lärjungar å linjen skulle dessutom ha fritt val mellan en 4-årig kurs och den normala 2-åriga kursen. Överstyrelsen ansåge det dock avgjort stå i bättre överensstämmelse med linjens karaktär att endast medgiva 4-årig kurs för dessa lärjungar.

Att dessa fylligare kunskaper i latin och eventuellt i grekiska icke kunde vinnas utan intrång på andra ämnen framstode utan vidare såsom självklart. Arbetsbördan finge icke ökas till det orimliga, och därför måste minskning ske i timtal och väl även i kurser för ett och annat av övriga ämnen. De inskränkningar i timtal, som drabbat modersmålet och de moderna språken, borde icke på en linje med denna konstruktion ge anledning till allvarigare gensagor. Mera betänksam ställde man sig onekligen inför den svaga ställning matematiken och fysiken fått på de sakkunnigas timplan. Det vore naturligt, att de sakkunniga ansett linjens klassiskt-humanistiska prägel motivera detta förhållande, men det vore utan tvivel välbetänkt att genom lämplig justering söka åstadkomma en om ock blygsam förstärkning för särskilt matematiken.

Anhopningen av språk å den föreslagna linjen vore enligt överstyrelsens uppfattning dess största svaghet och det kunde starkt ifrågasättas, huruvida icke en väsentlig beskäring av något av de moderna språken vore oundgänglig, om linjen skulle tänkas kunna bestå i konkurrensen med de normala linjerna.

Om sålunda en klassisk linje med relativt rikligt utrymme för latin och grekiska av naturliga skäl måste förete vissa svagheter i fråga om andra ämnen, ville överstyrelsen därmed icke hava sagt, att dessa svagheter ej skulle kunna göras i någon mån mindre kännbara än på den föreslagna timplanen. Här om vore de sakkunniga själva synbarligen fullt medvetna, och det vore högst sannolikt, att de skulle i åtskilliga detaljer hava modifierat sitt förslag, om de känt sig mindre bundna av hänsyn till de rådande förhållandena. I och för sig syntes detta hänsynstagande vara förtjänt av erkännande. De sakkunniga hade dels strävat att icke isolera linjen, att på allt sätt underlätta dess rekrytering och övergång till annan linje, dels ock varit synnerligen angelägna att hålla kostnaderna för statsverket inom rimliga gränser. Av ekonomiska skäl hade de bland annat sökt möjliggöra samläsning i största tänkbara utsträckning mellan den klassiska linjen och normala linjer, varvid även i flera ämnen samläsning »bakåt», d. v. s. med lägre årskurs, ifrågasatts att förekomma.

Med allt erkännande av det lofvärda i syftet med denna samläsning kunde överstyrelsen dock icke finna annat, än att de sakkunniga gått väl långt i sina ansträngningar att underlätta en sådan. Överstyrelsen hölle före, att — åtminstone vid de stora läroverk, varom närmast vore fråga — samläsning i den utsträckning, som förutsatts av de sakkunniga, vore om icke direkt omöjlig att åvägabringa, så dock ur schemateknisk synpunkt förenad med stora svårigheter och även i övrigt föga ägnad att befrämja ett ändamålsenligt studium.

Överstyrelsen funne sig liksom de sakkunniga nödsakad att principiellt räkna med samläsning, ehuru icke i fullt ut samma utsträckning som de. Några generella bestämmelser härför torde knappast kunna i förväg uppställas; det vore uppenbart, att lärjungantalet å den klassiska linjen och förhållanden i övrigt vid berörda läroverk måste komma att inverka reglerande på samläsningens omfattning. I händelse av stark frekvens på den klassiska linjen kunde den tänkas ersätta en serie parallellavdelningar av den normala skolan, i vilket fall givetvis intet hinder mötte för en helt fristående organisation.

Under den egentliga försöksperioden torde man emellertid icke kunna vänta en så stor anslutning, att samläsning bleve helt överflödigt. För att i möjligaste mån bidra till underlättandet av linjernas tillkomst hade överstyrelsen funnit sig böra biträda de sakkunnigas förslag, att klassisk linje finge upprättas, om 8 godkända lärjungar anmält sig till inträde å densamma.

Enär överstyrelsen icke ansett sig kunna räkna med samläsning i samma utsträckning som de sakkunniga, ville överstyrelsen föreslå, att antalet försöksläroverk något minskades. Överstyrelsen hade i och för sig intet att erinra mot anordnande av försökslinjer vid 4 läroverk, men med hänsyn till de ökade kostnader, som skulle komma att förorsakas av linjernas något friare inordning i läroverken, föresloge överstyrelsen, att klassisk försökslinje tills vidare upprättades endast vid 2, högst 3, läroverk. De läroverk, som därvid närmast borde komma i fråga, vore enligt överstyrelsens uppfattning högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm och högre latinläroverket i Göteborg, eventuellt även högre allmänna läroverket för gossar i Malmö.

Kostnadsberäkningar. Beträffande detaljerna i de sakkunnigas kostnadsberäkningar tillåter jag mig hänvisa till betänkandet och vill sålunda in-

skränka mig till att här nedan lämna några sammanfattande uppgifter i förevarande avseende.

I fråga om kostnaderna för den ifrågasatta *omorganisationen av flickläroverken* hava de sakkunniga hänvisat till skolöverstyrelsens ovan omförmälda utlåtande i ämnet den 8 januari 1934. Då vidare en utökning av den 3-åriga latingymnasielinjen vid högre allmänna läroverket å Kungsholmen i Stockholm borde kunna innebära en motsvarande minskning av realskolan, hava de sakkunniga räknat med att förslaget i denna del ur kostnadssynpunkt vore jämförelsevis betydelselöst.

Beträffande den *utvidgade undervisningen i grekiska* hava de sakkunniga ansett sig kunna utgå från ett i jämförelse med det nuvarande med 20 ökat antal undervisningsavdelningar i de två högsta ringarna. För undervisningen i dessa avdelningar skulle erfordras 140 lärartimmar, medförande en årlig kostnad av, förutom dyrtidstillägg, 24,500 kronor, därav för arvoden till lärare 19,600 kronor och för tillfällig löneförbättring 4,900 kronor. För det första året, som de nya tillvalsbestämmelserna komme att tillämpas, skulle erfordras hälften av nämnda belopp ($9,800 + 2,450 =$) 12,250 kronor eller avrundat 12,300 kronor. Härvid bör dock anmärkas, att vid beräkningarna helt bortsetts från den minskning av antalet erforderliga undervisningstimmar, som möjligen kan åstadkommas genom anordnad samläsning mellan avdelningar i näst högsta ringen med avdelningar i högsta ringen.

För *tilläggskurserna i latin i de båda högsta ringarna* hava de sakkunniga vidare beräknat ett årligt belopp av i avrundat tal 18,000 kronor, dock för det första året allenast 8,700 kronor.

Beträffande kostnaderna för anordnande av *klassiska linjer* i den omfattning, som ovan föreslagits, hava de sakkunniga räknat med två alternativ. Enligt det ena alternativet skulle den klassiska linjen anordnas såsom en mera fristående linje å gymnasiestadiet samt enligt det andra med samläsning i största utsträckning. Kostnaderna, förutom för dyrtidstillägg, för det förstnämnda alternativet hava angivits till, under det första året 3,400 kronor, därav 2,700 kronor till grundarvoden och 700 kronor till tillfällig löneförbättring, samt kunna vid fullt genomförd organisation efter sex år, och med en 4-årig kurs i grekiska uppskattas till 87,100 kronor. För det senare alternativet bliva kostnaderna det första året desamma som vid det förstnämnda. Vid fullt utbyggd organisation samt med 4-årig kurs i grekiska hava de beräknats till omkring 46,000 kronor. Härtill komma som nämnts dyrtidstillägg enligt sedvanliga grunder.

I den mån den klassiska linjen komme att ersätta en serie parallellavdelningar å realskolan och gymnasiet, skulle i stort sett några ökade kostnader icke uppkomma.

Beträffande kostnadsberäkningarna har *skolöverstyrelsen*, som enligt det ovanstående icke ansett sig böra räkna med samläsning i fullt samma

utsträckning som de sakkunniga, anført, att kostnaderna enligt det senare alternativet vid fullt utbyggd organisation borde beräknas med omkring 1,900 kronor högre belopp för varje linje än enligt de sakkunnigas förslag.

En tillbakablick på den ställning, som studiet av de klassiska språken, latin och grekiska, intagit vid de allmänna läroverken under de senaste fyrtio åren, visar, att en betydande hoppresning av studietiden för dessa språk och en därmed följande minskning av antalet undervisningstimmar under denna tid ägt rum. Från att ända till genomförandet av 1904 års läroverksreform hava å sin linje intagit en dominerande ställning hava de klassiska språken numera fått en väsentligt mindre framträdande plats inom läroverksundervisningen. I alldeles särskild grad gäller detta, såsom framgår av det föregående, om grekiskan — väl ej så framträdande, om man blott ser till ämnets utrymme på gymnasiets timplan, som i realiteten, på grund av dess ställning som tillvalsämne med därmed sammanhängande begränsningsbestämmelser.

Departementschefen.

Försvagandet av de klassiska språkens ställning har som känt är ej gått oanmärkt förbi. Särskilt under de senare åren har från universitetens och högskolornas sida vid olika tillfällen klagats över den otillfredsställande beskaffenheten av de nyblivna studenternas kunskaper i latin och grekiska, och yrkanden på en ändring hava framställts.

De sålunda framkomna klagomålen måste jag anse som fullt berättigade. Det förhåller sig utan tvivel så, att de kunskaper i nämnda ämnen, som en nybliven student numera kan förutsättas äga, knappast äro tillfyllest för bedrivande av de akademiska studier, för vilka sådana kunskaper äro nödvändiga. Alldeles särskilt torde detta gälla grekiskan, framför allt såsom förhållandena gestaltat sig efter 1927 års skolbeslut och de därav föranledda bestämmelserna om ämnets karaktär av tillvalsämne.

Den försvagning av de klassiska språkens ställning, som under de senare årtiondena ägt rum, har utan tvivel sin grund i den uppfattning om dessa språks betydelse, som rådde vid tiden för 1904 års läroverksreform. Man ansåg studiet av desamma hava ganska begränsad vikt utom för rent fackliga specialstudier, och även insikten om den antika kulturens samband med vår egen kulturutveckling och betydelse för densamma var på många håll ringa nog. En betydande omsvängning i tänkesättet har på senare tid skett, föranledd ej minst av antikstudiets storartade framsteg genom arkeologiens och religionshistoriens uppblomstring. Man har börjat mer än förut uppskatta den antika kulturens och de klassiska språkens betydelse och den roll, denna kultur spelat i den västerländska odlingens historia. Och endast en mening råder väl därom, att kunskaper i de klassiska språken därjämte äro i hög grad behöfliga för akademiska studier inom olika områden. Att bedriva djupare studier i historia och språkvetenskap utan kännedom om latinet eller teologiska studier utan kunskaper i grekiska är uteslutet. Om

alltså de klassiska språkens betydelse för universitetsstudier av skilda slag är uppenbar, är det lika tydligt, att universiteten ej kunna betungas med uppgiften att giva de studerande tillfälle att inhämta erforderliga elementära kunskaper i dessa ämnen utan måste överlåta denna angelägenhet åt de läroanstalter, som hava till uppgift bland annat att — såsom läroverksstadgan uttrycker det — grundlägga de vetenskapliga insikter, som vidare utbildas vid universitet. Härvid måste man även taga i betraktande vikten av att de akademiska studierna — redan nu långa nog — ej ytterligare förlängas.

Det torde av det sagda framgå, hur angeläget det är för universiteten, att åtgärder till förstärkande av de klassiska språkens ställning vid läroverken vidtagas och jag finner mig därför böra i anslutning till de sakkunnigas utredning framlägga förslag i detta hänseende.

De sakkunniga hava som nämnts föreslagit olika utvägar i berörda syfte. De hava tänkt sig inrättande vid vissa läroverk av 4-årigt latینگymnasium i stället för eller vid sidan av nu förefintligt 3-årigt, gynnsammare möjligheter för studiet av grekiska vid läroverken, anordnande av tilläggskurser i de båda högsta ringarna för begåvade och för klassiska studier särskilt intresserade lärjungar samt anordnande av »klassiska linjer» vid ett mindre antal läroverk.

Vad först beträffar *de klassiska linjerna*, skulle en dylik linje utgöras av en 6-årig klassiskt-humanistisk linje, utgående från andra klassen i 5-årig och första klassen i 4-årig realskola med studium av latin under alla 6 åren och fakultativt av grekiska under de sista 4 åren. Dylika linjer skulle enligt de sakkunnigas förslag försöksvis inrättas vid fyra läroverk: högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm, högre latinläroverket i Göteborg, högre allmänna läroverket för gossar i Malmö och högre allmänna läroverket i Uppsala, samtliga läroverk av sådan omfattning, att förutsättningar ur lärjungantalets synpunkt kunna anses föreligga för en tillfredsställande rekrytering av dylik linje. Såsom villkor för linjes upprättande skulle gälla, att minst 8 lärjungar anmält sig till inträde å linjen och godkänts härför.

Skolöverstyrelsen har i det hela tillstyrkt de sakkunnigas förslag på denna punkt men anser den för allmänna läroverket i Uppsala avsedda linjen ej böra komma till stånd.

För min del finner jag de sakkunnigas förslag om klassiska linjer vara tilltalande. En dylik linje skulle tydligen i åtskilliga avseenden få karaktären av lyceum, och dess styrka ur här förevarande synpunkter ligger däri, att studiet av latin och grekiska — liksom vid lyceerna — breddes ut över flera årsklasser. Det är visserligen uppenbart, att nu ifrågavarande åtgärd skulle komma att få mycket begränsad räckvidd, då endast fyra linjer föreslås till inrättande. Men å ena sidan finge dock studiet av de klassiska språken genom dessa linjer några fasta replipunkter inom läroverksorganisationen, och å den andra sidan är det, såsom även de sakkunniga påpekat,

möjligt att även vid andra läroverk anordna klassiska linjer, därest resultaten av de nu ifrågasatta visa sig goda. I varje fall måste det anses vara av stort värde, att försök med linjer av detta slag få göras, och jag tänker därvid särskilt på möjligheten för universiteten att för erfarenhetens vinnande draga nytta av nämnda anordning. Jag tillstyrker alltså de sakkunnigas förslag om inrättande av dylika linjer. Skolöverstyrelsen har som nämnts avstyrkt den för läroverket i Uppsala föreslagna linjen. Det torde ej vara lämpligt att i detta sammanhang binda linjerna vid vissa läroverk, och jag finner mig därför ej hava anledning att nu taga ställning till frågan om linjernas placering. Jag tillstyrker alltså förslag till riksdagen om medel till anordnande försöksvis vid läroverk, som av Kungl. Maj:t bestämmas, av fyra klassiska linjer. Givetvis bör vederbörande kommun, liksom för de praktiska realskolelinjerna, tillhandahålla erforderliga lokaler, därest till äventyrs sådana ej nu skulle stå till buds.

Såsom jag redan framhållit, har *grekiskan* lidit ojämförligt mest av de organisationsförändringar, som under de senaste åren vidtagits i avseende på gymnasierna, i det att ämnet numera endast har karaktären av tillvalsämne och ett minimiantal — för närvarande fyra — lärjungar således erfordras för rätt att anordna undervisning i ämnet. Frågan om grekiskans ställning är, då det gäller spörsmålet om en förbättrad ställning för de klassiska språken, av central betydelse. Möjligheten till studium av grekiska har genom nuvarande anordningar försvårats och begränsats i en grad, som väckt allvarliga bekymmer. Därest intet åtgöres för bevarandet och stärkandet av grekiskans ställning, kan den risken föreligga, att detta betydelsefulla ämne kommer att uteslutas från läroverken. En dylik utveckling skulle tvivelsutan ej endast visa sig ödesdiger för de teologiska och humanistiska studierna över huvud vid våra universitet utan även hava en menlig inverkan å den andliga odlingen i allmänhet, i den mån densamma vill bygga på det från antiken stammande, för all västerländsk kultur grundläggande bildningsidealet. I full insikt härom hava de stora kulturländerna städse låtit sig angeläget vara att i sina respektive skolorganisationer giva vederbörligt, i vissa fall synnerligen rikt tillmätt utrymme åt de klassiska språken. De sakkunniga hava nu sökt se till, huruvida icke några särskilda anordningar vore möjliga att vidtaga till förhindrande av ämnets försvinnande från läroverken. Bland tänkbara åtgärder hava de sakkunniga förordat en sänkning av det stadgade minimiantalet anmälda lärjungar till tre eller det lägre antal, som skolöverstyrelsen på grund av särskilda omständigheter må kunna medgiva. Samläsning förutsättes kunna medgivas mellan de båda årsklasserna i grekiska. Skolöverstyrelsen har tillstyrkt förslaget.

Det är otvivelaktigt, att de nu gällande bestämmelserna i fråga om minimiantalet lärjungar i grekiska förhindrat ämnets upptagande vid åtskilliga läroverk, och jag finner därför de sakkunnigas förslag om sänkning välbe-

tänkt. Åtgärden har den fördelen, att dess genomförande skulle beröra alla läroverk med latingymnasium och således i varje fall *kan* medföra ett mera allmänt upptagande av ämnet.

De sakkunniga hava vidare föreslagit, att *tilläggskurser i latin* skulle kunna anordnas i de båda högsta ringarna å tid utanför den ordinära timplanen och mot compensation av befrielse i viss omfattning från deltagande i undervisning i övningsämnen. Nämda förslag innebär tvivelsutan ett beaktansvärt uppslag och inrymmer i sig möjligheter att bereda en förstärkt ställning av antikstudiet. Utgångspunkten vid bedömande av dessa kurser synes mig vara det lärostoff, de skulle avse att meddela. De sakkunniga hava framhållit betydelsen av den mera kulturhistoriskt betonade sidan av de klassiska språken, och överstyrelsen har i full konsekvens härmed utformat tanken på ett särskilt ämne: antik kulturhistoria. Jag måste för egen del ställa mig tveksam inför vad som sålunda ifrågasatts. Visserligen har jag i de direktiv, jag angivit för den nu föreliggande sakkunnigutredningen, betonat vikten av en högre uppskattning av den antika kulturens betydelse, men jag har även antytt och vill ytterligare framhålla, att den naturliga vägen till en dylik uppskattning går genom språkstudium. Språket och litteraturen äro primära förutsättningar för kunskap om ett högt stående kulturskede, och utan språkkunskaper saknar den klassiska bildningen ett fast underlag. Dessa tilläggskurser borde enligt min mening snarare koncentreras på fördjupade språkstudier. Men då de sakkunniga betonat olägenheten av att under de fyra gymnasieåren inpressa ytterligare timtal för rena språkstudier, och då jag beaktar de av de sakkunniga härutinnan anförda skälen, anser jag mig böra för närvarande ställa mig avvisande till förslaget om dylika tilläggskurser.

Den fjärde bland de av de sakkunniga föreslagna utvägarna att förbättra de klassiska språkens ställning avser *förändrad organisation* av vissa bland de läroverk, där 3-årigt latingymnasium är ensamt förekommande. Detta gäller i första hand de högre läroverken för flickor i Göteborg, Malmö och Hälsingborg, men därjämte även högre allmänna läroverket å Kungsholmen i Stockholm, vilka samtliga hava endast 3-årigt latingymnasium. Enligt de sakkunnigas förslag skulle flickläroverket i Göteborg erhålla en 4-årig latin-gymnasielinje vid sidan av sin nuvarande 3-åriga samt vid flickläroverken i Hälsingborg och Malmö ävensom vid högre allmänna läroverket å Kungsholmen i Stockholm det 3-åriga latingymnasiet ombildas till 4-årigt. Såsom de sakkunniga erinrat, föreligger en framställning till Kungl. Maj:t angående förändrad organisation av de högre flickläroverken, avseende en omorganisation även av dessa läroverks gymnasier. Jag känner visserligen sympatier för den föreslagna ombildningen av 3-åriga latingymnasier, men då jag ej är beredd att nu upptaga nyssberörda, vidare syftande framställning till slutlig behandling, anser jag mig ej nu kunna framlägga något

förslag i nyss angiven riktning. Härav följer, att jag också måste lämna åt sidan frågan om förändring av läroverket på Kungsholmen.

Jag har nu att beröra frågan om *kostnaderna* för de av mig förordade åtgärderna. Beträffande först de föreslagna fyra klassiska linjerna, angiva de sakkunniga två alternativ, det ena under förutsättning att dylik linje å gymnasiestadiet finge en mera fristående karaktär, det andra under förutsättning att samläsning i största möjliga utsträckning äger rum även å nämnda stadium. Det förre alternativet medför givetvis efter linjens fullständiga utbyggande de största kostnaderna. För alla fyra linjerna äro dessa slutligt beräknade till för år 77,100 kronor utan och till 87,100 kronor med 4-årig kurs i grekiska, dyrtidstillägg oberäknat. För det senare alternativet beräknas de årliga kostnaderna kunna begränsas till 30,100 kronor utan och till 46,000 kronor med 4-årig kurs i grekiska. Skolöverstyrelsen har icke ansett sig kunna räkna med samläsning i samma utsträckning som de sakkunniga och därför beräknat någon höjning av senast angivna belopp. För det första läsåret beräknas i varje fall kostnaden för vardera alternativet till samma belopp, 3,400 kronor, oavsett dyrtidstillägg. De sakkunniga själva förorda det billigare alternativet, jämväl med hänsyn till ovissheten om tillslutningen till den ifrågasatta linjen. Jag ansluter mig till de sakkunniga i detta hänseende. I det följande får jag tillfälle att göra den hemställan om anslag för budgetåret 1935/1936, som föranledes härav.

För den utvidgade undervisning i grekiska, som jag anser böra anordnas på sätt de sakkunniga föreslagit, hava dessa beräknat kostnaden — utgörande arvode m. m. åt timlärare — till 24,500 kronor, därav under det första året 12,300 kronor, oavsett dyrtidstillägg. De sakkunniga anmärka emellertid, att de härvid bortsett från den minskning av antalet erforderliga undervisningstimmar, som kan åstadkommas genom ordnad samläsning mellan avdelningar i näst högsta ringen med avdelningar i högsta ringen. Med hänsyn härtill synes mig kostnaden för budgetåret 1935/1936 kunna begränsas till 10,000 kronor, om vilket belopp jag i det följande kommer att göra hemställan, avseende 8,100 kronor till arvoden åt extra lärare och vikarier (punkt 129) och 1,900 kronor till tillfällig löneförbättring (punkt 140). För nämnda budgetår skulle hela kostnaden för de av mig förordade åtgärderna alltså utgöra 13,400 kronor, utgörande 10,800 kronor till arvoden åt extra lärare och vikarier (punkt 129) och 2,600 kronor till tillfällig löneförbättring (punkt 140).

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att vid ettvart av högst fyra högre allmänna läroverk, vilka därtill av Kungl. Maj:t utses, må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig i det föregående anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, från och med budgetåret 1935/1936 försöksvis anordnas en s. k. klassisk utbildningslinje.

[126.] 4. **Allmänna läroverken: Statens övertagande av kommunala gymnasiet i Lidingö.** År 1913 inrättades i dåvarande Lidingö köping en kommunal samskola, som från och med läsåret 1919—1920 omfattade fullständigt gymnasium, högre flickskola och realskola. Realskolans fyra högsta klasser förklarades genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 december 1920 för kommunal mellanskola. Från och med år 1922 har gymnasiet åtnjutit statsunderstöd och dess rektor haft rätt att anställa studentexamen.

Under åberopande av samhällets snabba utveckling anhöll köpingen år 1922, att staten måtte antingen med övertagande av skolan i dess helhet inrätta ett fullständigt statsläroverk inom köpingen eller med den kommunala mellanskolans bibehållande övertaga gymnasiet såsom statsgymnasium.

I över denna framställning avgivet utlåtande den 5 februari 1923 föreslog skolkommissionen (se dess betänkande V), att i Lidingö skulle upprättas ett högre samläroverk med enbart realgymnasium.

Vederbörande departementschef erinrade vid sin anmälan inför Kungl. Maj:t den 18 februari 1927 av frågan om omorganisation av det högre skolväsendet, att det med den begränsning, som dåvarande statsfinansiella förhållanden ålade, han knappast hyste någon tvekan därom, att sådana orter, där vederbörande samhällen med icke obetydliga uppostringar under en följd av år underhållit gymnasier eller linjer av sådana, borde hava bestämt företräde, då det gällde åtgärder för inrättande av nya högre läroverk. Vad därvid beträffade, bland andra, staden Lidingö, anförde departementschefen vidare, ville han i det följande föreslå, att den kommunala mellanskolan därstädes skulle ombildas till statlig samrealskola. Med hänsyn till denna omständighet ansåge han sig för det dåvarande kunna lämna denna ort å sido i vad avsåg statsövertagande av gymnasiet. I enlighet med departementschefens förslag fattade sedermera riksdagen beslut i ämnet.

Sedan sistnämnda tid har läroanstalten undergått en icke obetydlig utveckling, som åskådliggöres av nedanstående tablå:

År (hösttermi- nen)	A n t a l			
	latinlinjen	reallinjen	Summa	Läroverket i dess helhet
1928	51	38	89	366
1929	52	39	91	379
1930	54	37	91	399
1931	49	48	97	399
1932	49	65	114	448
1933	55	69	124	472
1934	57	79	136	508

Härtill må framhållas, att elevantalet i samrealskolan ökats från 273 lärjungar höstterminen 1931 till 341 höstterminen 1934.

I en den 20 februari 1931 dagtecknad skrivelse hava nu *stadsfullmäktige i Lidingö* ånyo upptagit frågan om det kommunala gymnasiets förstatligande. De hava därvid anfört i huvudsak följande.

Lidingö läroverk bestode för närvarande av statlig fyraårig samrealskola med de tre första klasserna fördelade på tre parallellavdelningar samt av kommunalt latin- och realgymnasium ävensom av högre flickskola.

Gymnasiet hade, som syntes av lärjungantalet, visat sig fylla ett verkligt och stort behov för Lidingö, och kommunen hade också för dess upprättande och vidmakthållande iklätt sig stora pekuniära uppoffringar.

Den för gymnasiets upprättande gjorda tillbyggnaden av läroverkshuset hade sålunda dragit en kostnad av 610,000 kronor.

De lokaler, som stode till gymnasiets förfogande, torde även kunna betecknas som förstklassiga. Bland annat finnes särskilda modernt inredda lärosalar och laboratorier för undervisningen i biologi, fysik och kemi. Lidingö läroverks lokaler vore också tillräckliga för en betydlig ökning av gymnasiets elevantal.

Kommunens årliga utgifter för gymnasiet hade också varit stora och torde bliva ännu större i den närmaste framtiden, när gymnasiets sannolika utveckling torde medföra, att samläsning icke kunde förekomma i samma utsträckning som hittills.

Dessa betydande ekonomiska uppoffringar hade kommunen iklätt sig under förvisning om, att det vore en livsfråga för Lidingö stads utveckling, att där finnes ett högre läroverk med studentexamensrätt. Det vore ju också utan vidare klart, vilka betydande svårigheter för stadens ungdom, som skulle uppstå, om den för att vinna högre utbildning utöver realskolans stadium skulle nödgas söka sig in till läroverk i Stockholm, och att ett dylikt förhållande skulle vara till skada både ur sanitär och uppfostringsynpunkt.

Behovet nu och framdeles av ett gymnasium i Lidingö syntes fullmäktige uppenbart på grund av folkmängdens hastiga tillväxt och dess specifika sammansättning samt läroverkets storlek och snabba utveckling. Att märka vore också, att av städer med endast ett statsläroverk det icke finnes någon enda med så stor realskola som i Lidingö, som ej erhållit statligt gymnasium med både latin- och reallinje. De läroverk, vilka genom riksdagsbeslutet 1927 erhöles statsgymnasium, nämligen Eksjö, Eskilstuna, Landskrona, Skövde, Södertälje och Uddevalla, hade samtliga betydligt mindre realskola och skillnaden i det totala elevantalet för realskolan bleve desto större till Lidingös fördel, om man toge i betraktande att Lidingö läroverk endast hade fyraårig realskola och fyraårigt gymnasium, medan de sistnämnda läroverken även hade en femårig realskollinje och en treårig gymnasielinje.

För ett gymnasium i Lidingö talade även den rådande överbefolkningen av gymnasium vid huvudstadens läroverk, på grund varav det knappast vore tänkbart att därstädes vinna plats för de lärjungar, som Lidingö gymnasium nu omfattade.

Stadsfullmäktige ville även framhålla de fördelar ur den fysiska fostrans synpunkt, som talade för, att ett gymnasium finnes på Lidingön. Här erbjöde sig dagliga tillfällen att utöva fysiskt fostrande idrotter, liksom även idrottsdagarna kunde utnyttjas på helt annat sätt än annorstädes.

Stadsfullmäktige erinrade om departementschefens ovan nämnda uttalande angående skälen för hans frångående av skolkommissionens förslag om in-

rättande av ett statligt gymnasium i Lidingö samt anförde, att fullmäktige för sin del ej kunde betrakta denna lösning av Lidingö läroverksfråga såsom slutgiltig.

Ehuru givetvis mellanskolans förstatligande i och för sig medfört betydande fördelar för samhället, ville dock stadsfullmäktige framhålla, att förstatligandet medfört en för kommunen opåräknad inkomstminskning. Medan gymnasiet från och med år 1922 till och med budgetåret 1929/1930 erhållit statsunderstöd från reservationsanslaget till privatläroverken, utginge såsom en följd av mellanskolans förstatligande statsunderstödet numera i stället från det särskilda anslaget till kommunala gymnasier. Till följd därav har statsunderstödet till gymnasiet minskats med icke mindre än i runt tal 25,000 kronor, vilket medfört att mellanskolans förstatligande, i stället för väntade fördelar i ekonomiskt hänseende, kommit att öka kommunens utgifter för den högre skolundervisningen.

Då det skäl, nämligen mellanskolans förstatligande, som år 1927 anfördes för ett undanskjutande av kravet på förstatligande av gymnasiet i Lidingö, såsom förhållandena numera utvecklats närmast talade till förmån för statens övertagande jämväl av gymnasiet, hade stadsfullmäktige ansett sig böra hemställa om en förnyad prövning av frågan.

På grund av vad sålunda anförts hava stadsfullmäktige hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå, att Lidingö kommunala gymnasium omändrades till ett statsgymnasium med latin- och realinje samt att vid bifall härtill Kungl. Maj:t måtte träda i författning om att de lärare, som innehade ordinarie tjänster vid det kommunala gymnasiet, överflyttades till motsvarande befattningar vid statsgymnasiet.

Skolöverstyrelsen har i utlåtande den 19 februari 1934 beträffande frågans rent principiella sida anført i huvudsak följande.

Det syntes stå i full överensstämmelse med vad som hittills varit brukligt, att ett samhälle av den storleksordning som Lidingö erhöle ett högre allmänt läroverk. Folkmängden hade vid senaste årsskifte uppgått till 11,033, och Lidingö vore därigenom en av de fem städer med en folkmängd av över 10,000 invånare, vilka saknade högre allmänt läroverk, under det åtskilliga städer med lägre folkmängd än Lidingö vore utrustade med sådant. I fråga om invånarantal vore de fyra övriga städerna något större än Lidingö. Vid en jämförelse åter mellan realskolans storlek i Lidingö och övriga ifrågavarande städer, visade det sig, att Lidingö bland dem intoge en särställning, i det att dess realskola för närvarande uppvisade ett lärjungantal av 320, medan skolorna i de övriga städerna hade respektive 231, 211, 210 och 112 lärjungar. Då 1931 års riksdag fattade beslut om utvidgning av realskolan i Kristinehamn till högre allmänt läroverk, hade nämnda realskola ett lärjungantal av 289 och hade därvid, fränsett realskolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö, varit den största av landets realskolor. Med bortseende alltjämt från skolorna i nyssnämnda stora städer vore realskolan i Lidingö den för närvarande näst största av ifrågavarande skolor.

För närvarande funnes, utom i Lidingö, fullständiga kommunala gymnasielinjer upprättade vid samrealskolorna i Motala, Eslöv och Söderhamn. Realskolans och gymnasiets storlek vid dessa fyra läroverk samt folkmängden i respektive samhällen framginge av följande översiktstabell:

	Folkmängd	Läroverkets storlek höstterminen 1933		
		Realskola	Gymnasium	Summa lärjungar
Lidingö	11,101	320	124	444 (+ 28 flickskole- lärjungar)
Motala	6,005	189	86	275
Eslöv	5,956	216	99	315
Söderhamn	11,485	210	56	266

I denna grupp av läroverk intoge Lidingö sålunda främsta platsen med avseende på såväl realskolans som gymnasiets storlek. Jämväl i folkmängdsavseende stode Lidingö mycket avsevärt framför Motala och Eslöv, även om det därvid icke finge förbises, att läroverken i de senare städerna i betydande utsträckning mottoge lärjungar från den omgivande landsbygden.

Det framginge redan av det anförda, att de naturliga förutsättningarna för ett högre allmänt läroverk till fullo vore för handen ifråga om Lidingö. I berörda avseenden, samhällets folkmängd och realskolans storlek sedda i samband med varandra, intoge Lidingö en särställning bland städer med statlig realskola men utan statligt gymnasium. Överstyrelsen hade därvid även tagit hänsyn till att behovet av ett högre allmänt läroverk i Lidingö icke kunde sägas vara en blott tillfällig företeelse, utan att det bottnade i av stadens läge och befolkningsförhållanden betingade omständigheter, som måste anses vara av stadigvarande natur.

Administrativt vore Lidingö ett självständigt samhälle, även genom sitt läge helt avskilt från huvudstaden, och det ägde inom sitt område värden, som uppginge till betydande belopp — år 1932 utgjorde den inom staden till kommunal inkomstskatt taxerade inkomsten nära 21 millioner kronor. Det nära läget till huvudstaden gjorde också, att många personer med sin verksamhet förlagd till Stockholm vore bosatta i Lidingö, och man torde kunna räkna med att detta förhållande komme att fortfara. Denna sist-nämnda omständighet syntes för övrigt vara ett ytterligare skäl för beredande av möjligheter till läroverksutbildning under samma ekonomiska betingelser i Lidingö som i Stockholm.

För närvarande funnes i de allmänna läroverken i Stockholm endast ett fåtal lärjungar från Lidingö — å gymnasiet icke ett fullt tiotal — och det vore endast tack vare förefintligheten av det kommunala gymnasiet i Lidingö liksom av de enskilda samskolorna i Djursholm och Saltsjöbaden, som platsbristen vid läroverken i Stockholm icke fått ännu större dimensioner. Vad särskilt de östra delarna av Stockholm beträffade, hade genom de senaste årens bebyggelse å Ladugårdsgärdet behovet av lärjungeplatser i allmänt läroverk i denna del av staden stigit avsevärt, varom den stora tillströmningen av lärjungar till högre allmänna läroverket å Östermalm och högre realläroverket å Norrmalm vittnade. Man måste alltså utgå ifrån att den i Lidingö förefintliga efterfrågan på gymnasieplatser, vilken med hänsyn till ovan berörda förhållanden måste i fortsättningen liksom hittills beräknas bliva avsevärd, skulle kunna tillgodoses inom samhället självt.

Det syntes också riktigt att, såsom skett i tidigare fall av liknande art,

hänsyn toges till de uppförringar, vilka samhället under en följd av år gjort för sitt skolväsen och särskilt för tillgodoseende av behovet av gymnasial utbildning. I detta avseende förtjänade det beaktande, att staden på egen bekostnad under ett tjugotal år uppehållit ett eget gymnasium, till en början blott latinalgymnasium men sedan läsåret 1920—1921 jämväl realgymnasium, vilket från och med år 1922 åtnjutit understöd av statsmedel. Tillströmningen till detta gymnasium hade under det sista tiotalet år varit någorlunda konstant, dock, efter en mindre nedgång höstterminerna 1928—1931, med en påtaglig stegring under de båda senaste åren.

I detta sammanhang erinrade överstyrelsen om den ändring i fråga om statsanslag till gymnasiet, som beslöts vid 1930 års riksdag. Såsom stadsfullmäktige framhållit i sin skrivelse, hade statsbidraget till gymnasiet från år 1922 minskats med i runt tal 25,000 kronor. Detta förhållande syntes för kommunens vidkommande hava helt eller väsentligt neutraliserat de ekonomiska fördelarna av den förutvarande kommunala mellanskolans förstatligande.

Överstyrelsen funne sålunda starka skäl föreligga för att det förstatligande av läroverket i Lidingö, som påbörjades genom 1927 års riksdags beslut om statsövertagande av den kommunala mellanskolan, nu fortsattes genom statsövertagande jämväl av det kommunala gymnasiet.

Överstyrelsen har härefter uttalat sig rörande frågan om gymnasiets organisation efter ett förstatligande och kostnaderna därför samt i sådant avseende anfört följande:

Överstyrelsen förutsatte, att Lidingö kommunala gymnasium bibehölles vid sin nuvarande organisation även efter ett eventuellt förstatligande och att det alltså komme att bestå av fyraårigt latin- och realgymnasium. Med den ökade tillströmning, som framträtt under de senaste åren, torde man därvid icke kunna räkna med någon samläsning i de båda lägsta ringarna. För närvarande förekomme däremot samläsning i den utsträckning, sådan med hänsyn till gällande undervisningsplaner vore möjlig, i de båda högsta ringarna. I vad mån dylik samläsning även i fortsättningen komme att visa sig möjlig, kunde icke för närvarande avgöras; sannolikt komme olika förhållanden i detta avseende att gälla under olika år. I händelse av sådan samläsning komme det antal undervisningstimmar i läroämnena, som enligt nu gällande undervisningsplaner vore erforderligt, att uppgå till högst 252 — därest alla ämnen bleve tillvalda — och om samläsning icke heller i de båda högsta ringarna komme till stånd i de fasta ämnena, till högst 271. Då det emellertid knappast förefölle sannolikt, att alla tillvalsämnena bleve upptagna, torde man icke behöva under några förhållanden räkna med ett högre genomsnittligt totalantal timmar än 260. Med gällande tjänstgöringsfördelning beträffande gymnasietjänstgöringen erfordrades här för i runt tal 12 lärarkrafter, eventuellt dessutom några timlärartimmar. Enligt de vid 1927 års beräkningar av lärarbehovet tillämpade grunderna och med hänsyn därtill, att vid realskolan för närvarande vore anställda bland annat 2 extralärare, torde dessa lämpligen böra fördelas på 7 lektors- och 4 adjunkts-tjänster, under det att återstående undervisning skulle bestridas av extralärare och timlärare. Kostnaderna för den föreslagna organisationen skulle alltså ställa sig på följande sätt:

Rector, lönefullnad	kronor	1,100
7 lektorer à 5,800 kronor	»	40,600
4 adjunkter à 4,300 »	»	17,200
1 extralärare à 3,300 »	»	3,300
Teckningsläraren, lönefullnad	»	1,310 ¹⁾
Musikläraren, »	»	540 ¹⁾
Gymnastikläraren, »	»	1,560 ¹⁾
Skolläkaren, »	»	330
Bibliotekarie, »	»	450
Biträde å rektorsexpeditionen, lönefullnad	»	300
Summa kronor		66,690

Ålderstillägg, tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg vore här ej medräknade.

Då å andra sidan det för närvarande utgående statsunderstödet till Lidingö kommunala gymnasium, vilket utgjorde 10,000 kronor, i och med förstatligandet bortföll, bleve den totala kostnadsökningen 56,690 kronor.

Dessa beräkningar avsåge de slutliga kostnaderna. Upprättandet av det statliga gymnasiet borde emellertid ske successivt, och under första året av utbildningen skulle alltså endast tillkomma kostnaderna för två avdelningar av första ringen. Dessa torde kunna beräknas sålunda:

Rector, lönefullnad	kronor	1,100
2 lektorer à 5,800 kronor	»	11,600
timlärare under 14 timmar à 140 kronor	»	1,960
teckningslärare, 4 » à 115 »	»	460
musiklärare, 2 » à 115 »	»	230
gymnastiklärare, 4 » à 115 »	»	460
skolläkare, bibliotekarie, biträde	»	150
Summa kronor		15,960

Statsunderstödet till det kommunala gymnasiet torde samtidigt bära undergå en minskning med 2,500 kronor, varför anslagsökningen för det första året torde kunna begränsas till 13,460 kronor.

Beträffande de nu befintliga skollokalerna har överstyrelsen vidare anført, att dessa i allt väsentligt torde vara tillfyllest även efter en utbildning av läroanstalten till ett högre allmänt läroverk. För erhållande av ett högre allmänt läroverk finge kommunen givetvis ikläda sig skyldighet att i vanlig ordning tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler med tillhörande inredning och möbelutrustning samt bostad eller hyresersättning åt rektor.

Vidare har överstyrelsen fäst uppmärksamheten därpå, att vid det kommunala gymnasiet vore anställda fem lektorer och en adjunkt, vilka visserligen numera förordnades tills vidare för viss tid av överstyrelsen men vilka tidigare blivit av kommunen fast anställda vid gymnasiet och vilka därför från kommunens sida kunde betraktas såsom ordinarie tjänstinnehavare. Det syntes billigt, att dessa befattningshavare, av vilka ingen torde hava

¹⁾ Arvodet för nu förefintliga övertimmar här inräknat.

vunnit anställning vid gymnasiet senare än år 1926, i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämdes, erhöles överflyttning till sådan ordinarie tjänst vid det förstatligade gymnasiet, vartill de ägde eller kunde vinna behörighet.

Överstyrelsen har slutligen under åberopande av det anförda uttalat det önskemålet, att Kungl. Maj:t, så snart det statsfinansiella läget så medgäve, måtte vidtaga åtgärder för en successiv ombildning av samrealskolan i Lidingö till ett högre allmänt läroverk med fyraårigt latin- och fyraårigt realgymnasium, varvid de av kommunen fast anställda ämneslärarna måtte, i den mån de ägde eller kunde vinna för respektive tjänster föreskriven behörighet, överflyttas till lektors-, respektive adjunktstjänster vid det högre allmänna läroverket i den ordning Kungl. Maj:t bestämde. Då överstyrelsen emellertid med hänsyn till det finansiella läget och redan framförda anslags krav icke kunde ifrågasätta proposition i ärendet redan till 1934 års riksdag, funne sig överstyrelsen icke böra föreslå Kungl. Maj:t vidtagande av några omedelbara åtgärder med anledning av den föreliggande ansökan.

I en till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet ställd skrivelse den 16 november 1934 hava *representanter för stadsfullmäktige* i Lidingö inkommit med vissa kompletterande uppgifter i ärendet. De hava däri framhållit, hurusom antalet lärjungar visat en jämn och kraftig stegring och nu vore större än någonsin både i gymnasiet och i läroverket i dess helhet. Med Kungl. Maj:ts tillstånd hade sålunda innevarande läsår en fjärde parallellavdelning av klass 1⁴ vid samrealskolan upprättats. Terminsavgifterna hade emellertid icke kunnat nedbringas, utan de vore i de båda högsta ringarna alltjämt tre gånger så stora som avgifterna till staten i statsgymnasierna. Dessa avgifter vore synnerligen betungande för målsmännen, men likväl räckte avgifterna allenast i begränsad utsträckning till gymnasiets finansiering.

Departement-
schefen.

Såsom framhållits här förut ansåg redan skolkommissionen på sin tid, att tillräckliga skäl förelågo för upprättande av ett högre samläroverk i Lidingö. Att 1927 års skolbeslut för Lidingös del likväl innebar ett förstatligande allenast av den kommunala mellanskolan och icke jämväl av gymnasiet, hade sin grund i andra omständigheter, som för det dåvarande ansågos avgörande.

Under de senare åren har ifrågavarande läroanstalt undergått en betydande utveckling. Från att elevantalet år 1928 utgjort 366, därav i gymnasiet 89, har det häfter successivt stigit till 508 höstterminen 1934, varav i gymnasiet 136. Särskilt framträdande har ökningen i realskolan varit. Såsom nyss nämnts har läsåret 1934—1935 en fjärde avdelning av realskolans första klass visat sig nödvändig. Man torde därför inom kort hava att vänta en ytterligare stegring av elevantalet i gymnasiet. För ett förstatligande utav ifrågavarande läroanstalt talar, synes det mig, förutom samreal-

skolans betydande storlek och det avsevärda alltjämt växande invånarantalet staden, även befolkningens struktur och den stora svårigheten för lärjungar från Lidingö att vinna inträde å gymnasiet vid de överfyllda stockholmsläroverken. Även de höga terminsavgifter, som gymnasiets i Lidingö kommunala karaktär nödvändiggör, utgöra en faktor, som i detta sammanhang ej bör förbises.

Om skäl tidigare ansetts föreligga för det ifrågasatta förstatligandet av gymnasiet, måste dessa skäl ansetts hava vunnit i styrka under senare tid. Jag finner alltså alla omständigheter tala för ett bifall till framställningen och förordar förty att gymnasiet från och med ingången av budgetåret 1935/1936 successivt ombildas till statligt gymnasium. Såsom skolöverstyrelsen föreslagit bör givetvis gymnasiet även efter förstatligandet bibehålla sin nuvarande organisation och alltså bestå av fyraårigt latin- och realgymnasium.

Såsom villkor för ombildningen torde böra uppställas, att Lidingö stad förbinder sig att i sedvanlig ordning tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler och möbelutrustning samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid det sålunda utvidgade läroverket.

Såsom nämnts hava stadsfullmäktige anhållit, att de lärare, som innehava ordinarie tjänster vid gymnasiet, måtte överflyttas till motsvarande befattningar vid statsgymnasiet.

Av handlingarna framgår att vid gymnasiet äro anställda — förutom extra ordinarie befattningshavare — fem ordinarie lektorer och en ordinarie adjunkt. Som nämnts äro här ifrågavarande lärare av kommunen anställda såsom ordinarie befattningshavare, och jag anser det därför rimligt, att de utan ansökan överflyttas till ordinarie tjänster vid det nya läroverket. Härvid böra, synes det mig, de lektorskompetenta lärarna överflyttas till nyupprättade lektorsbefattningar och övriga fast anställda kommunala lärare till sådan ordinarie ämnesläartjänst, till vilken de vid tiden för statens övertagande av tjänsterna må äga behörighet.

Enligt skolöverstyrelsens beräkningar skulle kostnadsökningen för budgetåret 1935/1936 uppgå till sammanlagt 15,960 kronor eller avrundat 16,000 kronor. Förutom dyrtidstillägg skulle tillkomma tillfällig löneförbättring, beräknad till 2,000 kronor, och provisorisk avlöningsförbättring, beräknad till 600 kronor, vadan kostnaden för nämnda budgetår kan uppskattas till 18,560 kronor eller avrundat 18,500 kronor. Jag erinrar i detta sammanhang, att statsunderstödet till det kommunala gymnasiet för samma budgetår kan sänkas med 2,500 kronor, varför kostnadsökningen i realiteten stannar vid 16,100 kronor. Kostnaderna för ett statsgymnasium i Lidingö skulle sålunda för budgetåret 1935/1936 fördela sig på följande i avlöningsstaten för de allmänna läroverken under nedannämnda anslagsposter uppförda delposter, nämligen

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:		
a. Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar:		
lönefyllnad till rektor	kronor	1,100
löner till 2 lektorer	»	11,600
		12,700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt extra ämneslärare:		
arvoden till timlärare (14 timmar à 140 kronor)		
1,960 kronor eller avrundat	»	2,000
e. Extra arvoden åt lärare i övningsämnena (teckningslärare 4 timmar à 115 kronor, musiklärare 2 timmar à 115 kronor och gymnastiklärare 4 timmar à 115 kronor)	»	1,150
h. Arvoden åt skolläkare	»	50
		3,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Arvoden till bibliotekarier	»	50
b. Arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna	»	50
		100
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Tillfällig löneförbättring	»	2,000
b. Provisorisk avlöningsförbättring	»	600
		2,600
	Summa kronor	18,600

Beträffande anvisande av de sålunda erforderliga medlen kommer jag att göra framställningar under punkterna 127, 129, 133, 136, 139 och 140 i det följande.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att samrealskolan i Lidingö skall från och med den 1 juli 1935 genom successivt övertagande av det med läroanstalten förenade kommunala gymnasiet utvidgas till högre samläroverk med fyraårigt latin- och fyraårigt realgymnasium, under förutsättning att Lidingö stad åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler och bostad eller hyresersättning till rektor;

dels ock medgiva att de den 1 januari 1935 fast anställda lärarna vid ifrågavarande gymnasium må kunna i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, överflyttas till lektors-, respektive adjunktstjänster vid det högre allmänna läroverket i Lidingö, i den mån de vid tiden för statens successiva övertagande av det kommunala gymnasiet äga för sådan tjänst stadgad behörighet.